

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI ANASANAT DALI
HALI-KİLİM ESKİ KUMAŞ DESENLERİ SANAT DALI

**ANADOLU'DAKİ KIRKİTLİ DOKUMALARDA
GÖRÜLEN GEOMETRİK MOTİFLERİN
KULLANIM NEDENLERİ
(BERGAMA VE ÇEVRESİ)**

(Sanatta Yeterlik Tezi)

DİDEM (ATIŞ) ÖZHEKİM

Danışman: Doç. Dr. Şerife ATLIHAN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İstanbul, 2000

ÖNSÖZ

Anadolu’da konar-göçer bir yaşam sürdürmüş ve yerleşik yaşama geçmiş olan toplulukların kirkitli dokumalarındaki motiflerin geometrik olduğu görülmektedir. Oysa naturalist motifler devlet yönetimlerine veya ticarete yönelik kontrollü dokumalarda yer almaktadır.

Günümüze dek kirkitli dokumalar konusunda çalışan araştırmacılar bizlere; motiflerin kaynakları, gelişim veya değişimleri, dokuma teknikleri ve yapıları hakkında bir çok yayın sunmuşlardır. Fakat “konar-göçerlerin geometrik motifleri neden kullandıkları” sorusu hiç sorulmamış ve araştırılmamıştır.

Bu sorudan hareketle; Anadolu kirkitli dokumalardaki motiflerin geometrik olarak kullanılmasının nedenleri araştırılmıştır. Dokumaların geniş motif yelpazesi, çalışma boyutunun genişliği, ekip çalışmasını gerektirmektedir. Bu nedenle; sadece bir yöre inceleme birimi olarak ele alınmıştır. Tanınmış kirkitli dokuma merkezlerinden birisi olmasından dolayı da Bergama ve çevresi seçilmiştir.

Bu kapsamda bir çalışmanın tüm kirkitli dokuma bölgeleri için başlatılması, Anadolu’daki tüm motiflerin tespit edilerek dökümanter bir çalışmanın ortaya çıkması bakımından faydalı olacaktır.

Bu çalışmanın oluşturulması sırasında yardımlarından dolayı; Doç Dr. Şerife ATLIHAN’a, Arş. Gör. Güray İbrahim ÇIRAKMAN’a, Arş. Gör. Metin Erkan KAFKAS’a; Deniz ER’e, Hüsün OTOĞLU’na, İpek BASMACI’ya, Filiz DEREGÖZÜ’ne, Fatma (Taştekte) MAZI’ya, Bergama Müftülüğü’ne, Dikili, Kozak, Yuntdağ köylerinin cami hocaları ve halklarına teşekkür ederim.

SUMMARY

USING REASONS OF GEOMETRICAL MOTIFS IN ANATOLIAN RUGS (BERGAMA AND AROUND)

Geometric shapes are very common in the motifs seen in the weavings of Anatolian and other nomadic peoples. For this reason, Bergama – an area where former nomadic tribes settled centuries ago - was chosen as the focus for this study into the origins of the use of geometric designs in weaving.

Bergama is a city in the western Anatolian province of Izmir. It is situated in a plain north of Bakırçay. Surrounded by the Geyikli, Madra, and Yunt mountains, it has a temperate climate .

Throughout its history, this area has been ruled by many - including the Egyptians, Lydians, Macodonians, and - between 283 and 133 BC – the Bergama kings. In 1071, after the Malazgirt War, the area came under the rule of the Seljuks and remained so until 1306, when it was taken over by Karesi Bey - a chieftan of a nomad tribe. At that time, the borders of the area were defined, and included Bergama, Sındırgı, Edremit, Manyas, Ayvacık, and Gördes. It was also at this time that Balıkesir was made the capital city of the area. In 1341, the area became a part of the Ottoman Empire and remained so until 1919, when it was occupied by Greece. It was retaken by Turkish forces in 1922, and subsequently became a part of the Republic of Turkey.

The immigration of various Türk clans and nomadic tribes into Anatolia continued from the 11th to the 14th century. They did not change their lifestyle, and continued to wander throughout Anatolia until 1691

when they were dispersed and forced to settle in specified areas by the Ottoman Emperor. Today, many descendants of the nomadic tribes can be found in Bergama and the surrounding area.

While researching the techniques and designs of "kirkitli" weaving, I visited Kozak, Dikili, and Yuntdağ and their surrounding villages.

In fact, the nomadic tribes which settled in this area continued to live as they always had until the beginning of this century. Theirs was what can only be described as a closed community, with little or no connection to the outside world and its inhabitants. In recent years, due to changes in economic conditions and advances in technology, they have adopted a lifestyle more appropriate to a non-wandering people.

The nomad tribes - who depended on their livestock as a means of survival - found this plain surrounded by mountains very suitable to their lifestyle. There was also the advantage of its being difficult to reach, lessening the chance of invasion. All in all, they found it to be a safe and hospitable place in which to rest and cease their wanderings, and with a climate well suited to their needs. They must be easy to pack, light to carry and able to protect against cold, damp, and dust. However, in spite of abandoning a nomadic life, there is still some evidence of their nomadic past.

Although these nomads had no written language, they were able to pass on thousands of years of knowledge and experience - both tribal and personal - from generation to generation through the use of geometric shapes. Even after they acquired writing, they continued this tradition. The women of the tribes were able to communicate virtually anything through the use of these symbols in their "kirkitli" weavings. In addition to abstract concepts such as fertility, health, death, immortality,

"the evil eye", belief, security, and eternity, they also used symbols to identify property as belonging to their tribe or clan. There were also specific symbols representing plants, animals, and objects from their daily lives.

The choice of the geometric shapes used in weavings was neither random nor personal. These shapes - what we refer to today as "motifs" - had to be easily identified by all, and easy to recall - both for the weaver and others. Due to this, a "system" seems to have emerged ensuring a uniformity in the shapes used to symbolise these various concepts and objects.

The technique of slit tapestry has been practiced since ancient times. One of its attributes is that it allows for the creation of very detailed motifs and designs. In a complicated design, it is impossible to do this without a drawing. On the other hand, for a people without writing implements, the only way to ensure the continuity of a motif in a weaving is the ability to retain the pattern in the memory. In such a case, a system of stylised and geometric shapes must be created.

Another feature common to the "kirkitli" weavings in and around Bergama is their symmetry. There is a mirror-image quality to these weavings. This is a result of the necessity to reproduce the motifs and shapes without the aid of a drawing - a pattern, once woven, is easy to reproduce.

A weave structure in a given design is passed from generation to generation and from one weaving group to another. The weaving process is taught with a given design. The weaver does not first learn the craft of plain weave and then apply it to several designs.

The nomads travelled through many lands and encountered many different cultures and religions. Over the years, they adopted and assimilated certain aspects of beliefs such as those listed below:

- from ancient times - the worship of sky, water, fire, mountains, and sun.
- from Middle Asia -Shamanism, Buddhism, and Manichaeism
- from Anatolia - Nakshibendi, Mevlevi, and Bektashi dervish sects, and Ahilik (a semi religious fraternity and trade guild)

Various beliefs, rites, and totems from each of the above mentioned religions were passed on from mother to daughter. With the passing of the centuries, these were carefully preserved and eventually became a part of their tradition.

The nomads were a closed community with very definite - though unwritten - rules and traditions governing every aspect of their lives. These traditions applied to their weaving as well. Tradition played a very important role in the style and type of weaving and the motifs used. Even after abandoning their nomad lifestyle, these traditions in weaving were generally maintained.

In Western Anatolia, the name "kilim" applies to any weaving without pile - regardless of whether it is used as a bed, table, or floor (etc.) covering. Most of the weavings encountered in the research conducted in and around Bergama were of three types: "ilikli kilim" (slit-tapestry; known as "farda kilim" in the villages in the area), "cicim" (extra weft brocade), and "sili" (vertically aligned extra weft brocade). Regardless of the technique used, the quality of weaving and the fineness of the threads affects the design.

In the cicim and sili (extra weft brocade) techniques, the front and back of the weaving are different, with the design worked in a third thread. With the ilikli kilim (slit tapestry) technique, only two threads

are used, and the weft forms the design. In a motif comprising triangular, diamond, hexagonal and other shapes containing diagonal lines, the ilikli kilim technique is the easiest and most commonly used. Equally important is the fact that the ilikli kilim technique is not well suited to motifs involving squares and other non-diagonal shapes. This is because with this technique, vertical lines tend to leave gaps in the weaving.

Although I saw many exquisite examples of Anatolian weaving, it is fast becoming a lost art. With machines available to mass produce carpets, and a new generation unaware of how important and valuable their old kilims are, the demand for hand woven kilims is dying.

Did the weavers of the nomad tribes have any creative talent? Maybe not, but I think there was an element of creativity in their work. Although they were limited by the obligation to repeat traditional motifs, there was sometimes room for a little personal creativity. In cases where the design left a "blank" in the weaving, we can often see a motif designed by the weaver herself. Over the years, some motifs have been passed on intact, some have been forgotten, and some have changed - either the shape or meaning, or both.

In summary, in order to ensure the continuity of symbols used to represent a particular lifestyle or set of beliefs, and successfully pass them on to future generations, there must be a "system" to the shapes. For this reason, these shapes must be easy to recall and easy to duplicate. With regard to weaving, this is generally accomplished through the use of geometric shapes. Geometric motifs are easy to duplicate and suitable to weaving techniques. Over hundreds of years, with repeated use, these motifs became a tradition in themselves.

İÇİNDEKİLER

Önsöz

İngilizce Özet.....	1
İçindekiler.....	6
1. Giriş.....	8
2. Bergama'nın Tarihi.....	10
3. Bergama ve Çevresinde Üretilmiş Olan Tarihi Kirkitli Dokumalar.....	16
4. Günümüzde Bergama ve Çevresinde Üretilen Kirkitli Dokumalar.....	36
4.1. Havsız Kirkitli Dokuma Teknikleri.....	36
4.1.1. Bezayağı Dokuma.....	36
4.1.2. Kilim (Atkı Yüzlü Dokuma).....	37
4.1.3. Atkı Takviyeli Dokumalar.....	38
4.1.3.1. Cicim.....	38
4.1.3.2. Zili.....	39
4.1.3.3. Sumak.....	40
4.2. Havlı Kirkitli Dokuma Tekniği (Halı).....	41
5. Örneklerin Teknik Analizleri.....	42
5.1. Katalog.....	93
6. Bergama ve Çevresindeki Kirkitli Dokumalarda Görülen Motifler.....	100
6.1. Kilimlerde Zemin Motifleri.....	103
6.2. Kilimlerde Bordür Motifleri.....	104
6.3. Atkı Takviyelilerde Zemin Motifleri.....	106
6.4. Atkı Takviyelilerde Bordür Motifleri.....	116
6.5. Halılarda Zemin Motifleri.....	123
6.6. Halılarda Bordür Motifleri.....	132
7. Geometrik Motiflerin Kullanım Nedenleri.....	147
7.1. Yaşam Biçimleri.....	147

7.2. Gelenekler.....	152
7.3. Sistemleştirme Gereksinimi.....	155
7.4. Teknik Zorunluluk.....	163
7.5. Dokuyucunun Yaratıcılığı.....	168
8. Bergama ve Çevresindeki Kiritli Dokumalarda Kullanılan Geometrik Motiflerin Anadolu'da Bulunduğu Yerler.....	172
9. Sonuç.....	214
Kaynakça.....	218
Resim Listesi.....	230
Şekil Listesi.....	235
Harita Listesi.....	236
Örneklerin Teknik Analiz Listesi.....	237
Motif Analiz Listesi.....	239

1. GİRİŞ

Kirkitli dokumalar bakımından çok zengin olan Anadolu'da; konar-göçerler tarafından üretilen dokumalardaki motiflerin geometrik temellere dayandığı görülmektedir. Halbuki; yüzyıllar boyunca gerek evlerde gerekse atölyelerde, devlet yönetimlerine ve ticarete yönelik üretilen kontrollü-kirkitli dokumalarda daha çok naturalist şekiller hakimdir.

Bu da, tezimizin temeli olan *"konar-göçerlerin neden geometrik motifleri kullandıkları"* sorusunu doğurmaktadır.

Kirkitli dokumalardaki motiflerin kaynakları, gelişimleri, değişimleri, dokuma teknikleri, yapıları ve boyama yöntemleri hakkında bir çok araştırma ve yayın olmasına rağmen; bu konu üstünde hiç araştırma yapılmadığı dikkati çekmiştir. Bu nedenle; Anadolu'daki kirkitli dokumalardaki motiflerin kullanım nedenleri araştırılmıştır. Tüm Anadolu'yu kapsayan bir araştırma ekip çalışmasını gerektirdiğinden; Bergama ve çevresi inceleme birimi olarak ele alınmıştır.

Bergama ve çevresi, coğrafi olarak; dağlık ve akarsuları çok olan bir yerde bulunmaktadır. Gerek iklim şartları gerekse coğrafi konumu nedeniyle, yüzyıllar boyunca yerleşim merkezi olmuştur. Aynı zamanda, limanlara yakınlığı Bergama'yı ticaret merkezi konumuna getirmiştir. Böylece her dönem Batı Anadolu'da üretilen dokumaların toplandığı bir bölge olmasını sağlamıştır.

Araştırmada yöntem olarak; literatürden Bergama ve çevresinde dokunmuş tarihi kirkitli dokumalar, yapılan alan araştırmasıyla da, yakın tarihlerde üretilenler tespit edilmiştir. İnceleme sırasında yörede; 3 kilim, 31 atkı takviyeli dokuma, 15 halı bulunmuş ve teknik analizleri yapılmıştır. Ardından yörenin kirkitli dokumalarında kullanılan motifler tespit edilmiş ve

böylece naturalist biçimlerin bile geometrik şekiller haline getirildiği görülmüştür. Bunun nedenleri;

- Yaşam biçimleri,
- Sistemleştirme gereksinimi,
- Gelenekler,
- Teknik zorunluluk,
- Dokuyucunun yaratıcılığı olmak üzere beş ana başlıkta toplanmıştır.

Son olarak; ilerde yapılacak çalışmalara örnek olması için, Bergama ve çevresinde tespit edilen motiflerin, Anadolu'nun diğer bölgeleri ile karşılaştırması yapılmıştır.

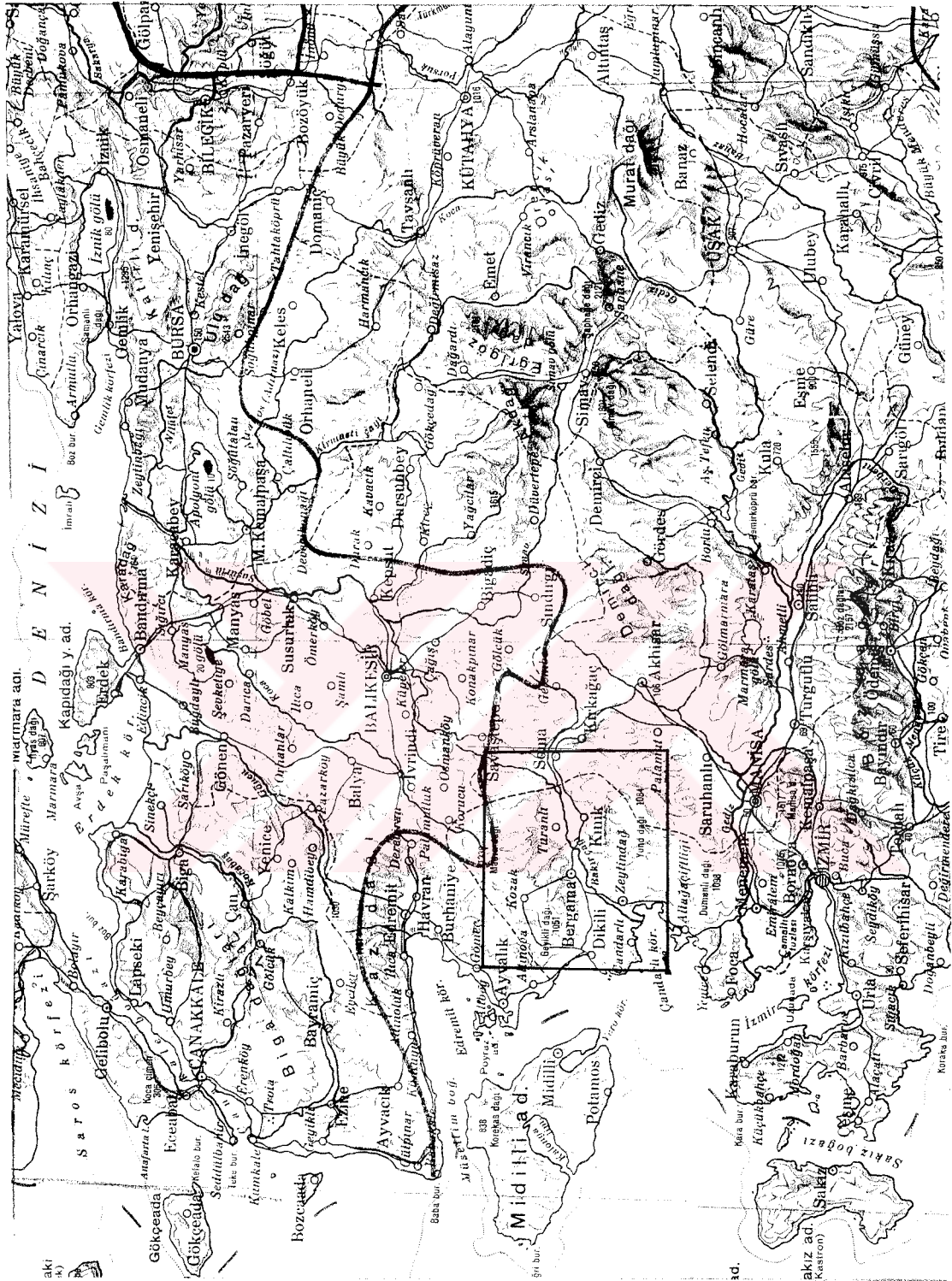

2. BERGAMA'NIN TARİHİ

Bergama; Batı Anadolu'da İzmir iline bağlı bir ilçe merkezidir. Şehir; Bakırçay'ın kuzeyindeki ovada olup, etrafı Geyikli, Madra ve Yunt Dağları ile çevrilidir (Harita.1).

Arkeolojik kazılardan elde edilen buluntular, bölgenin prehistorik dönemlerden beri yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir. "En eski devirlerde Mısırlılar'ın, Lidyalılar'ın daha sonra da İskender'le İran Hükümdarı Kodaman Dara'nın yaptığı Granik Çayı Savaşı'nda Makedonyalılar'ın eline geçmiştir" (1). M.Ö. 323 'de Büyük İskender'in ölümünden sonra, bölge M.Ö. 283 – 133 yılları arasında Bergama Krallığı tarafından yönetilmiştir. Ardından sırasıyla Roma İmparatorluğu'nun (M.Ö. 129) ve Bizans Latin İmparatorluğu'nun (1204) toprakları içinde kalmıştır. Bu arada 716 yılında Arapların, 1189 yılında ise III. Haçlı Ordularının istilasına uğrayan yöre; 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu Selçukluları'nın eline geçmiştir (1077 – 1308). Anadolu Beylikleri zamanında bölge siyasi olarak iki beyliğin arasında paylaşılmıştır. 1306 yılında Karesi Bey Balıkesir'i merkez yaparak; Bergama, Sındırgı, Bigadiç, İvrindi, Edremit, Manyas, Ayvacık ve Gördes'i Karesi Beyliği sınırları içine katmıştır. 1313 yılında ise Saruhan Bey Manisa'yı ele geçirmiş ve Saruhanoğulları Beyliği'ni kurmuştur. Beylik sınırlarını doğuda Alaşehir, batıda İzmir körfezi ve güneyde Turgutlu'yu içine alacak şekilde genişletip; kuzeyde Bergama'ya kadar gelmiştir. Karesi Bey'in ölümünden sonra; oğullarından Yahşi Bey (Yakşi Han) Bergama Emiri, Demirhan Bey ise Balıkesir Emiri olmuştur. Osmanlı Beyliği 1341 yılında Karesi Beyliği'ne,

(1) SALMAN, M.: BALIKESİR – Tarih Coğrafyası - , s.43.

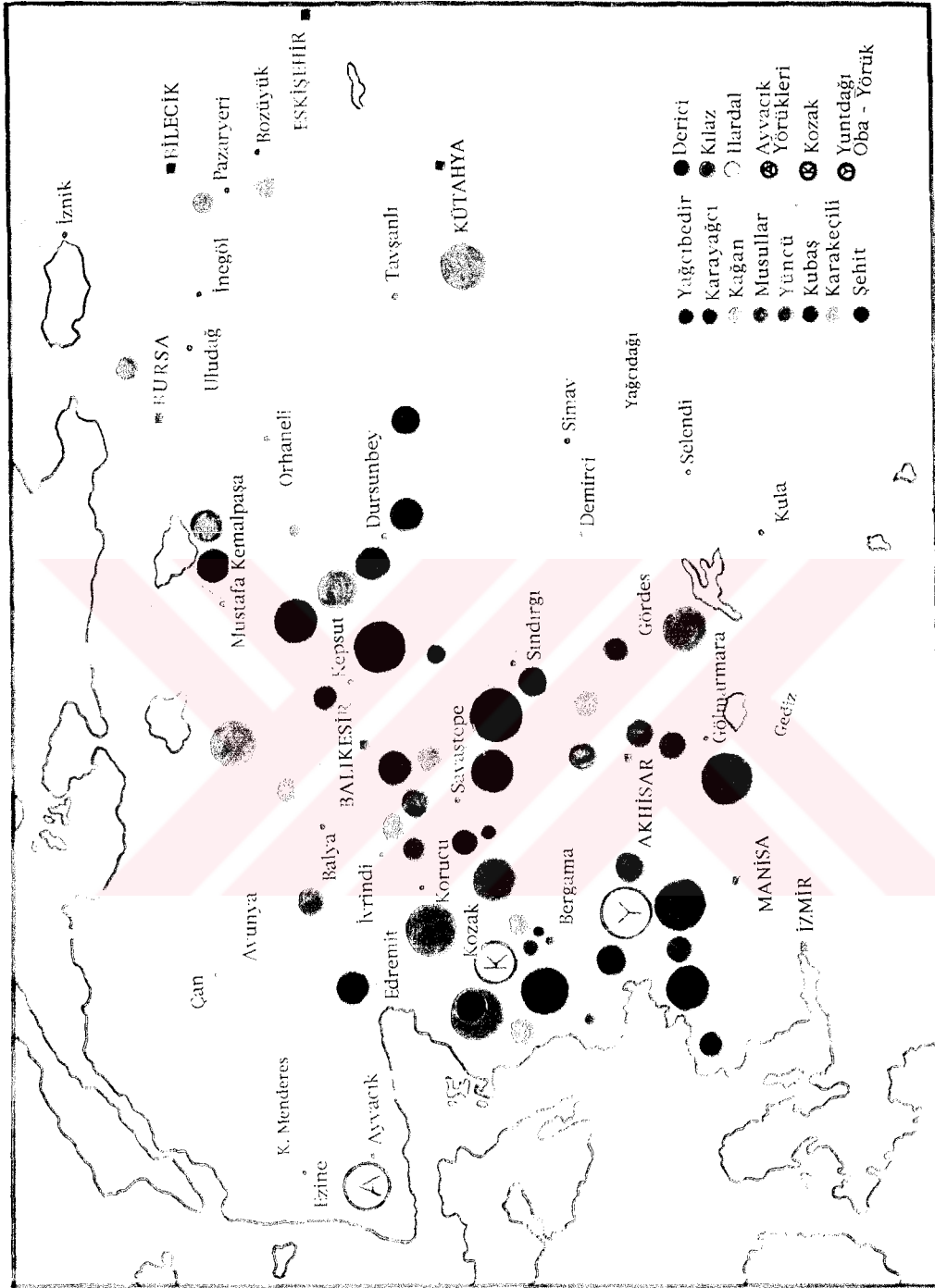

Harita.1: Bergama ve çevresinin coğrafi durumu. (Ölçek: 1: 2.000.000)

1410 yılında Saruhanoğulları Beyliği'ne son vererek; bölgeyi Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içine katmıştır. Bu dönemde Bergama ve çevresi Bursa Sancağı'na bağlı bir kaza olmuş; ardından Aydın Eyaleti'ne bağlanmıştır. Yakın dönemlerde Yunan işgaline maruz kalan bölge, 1922 yılında geri alınmıştır.

Çeşitli Türk boy ve aşiretlerinin Anadolu'ya göçü 11. yüzyıldan 14. yüzyıla kadar devam etmiştir. Gelen Türkler konar-göçer olmaları nedeniyle Anadolu'da da bu yaşam şekillerine devam etmek istemişlerdir fakat her zaman bir "parçalama siyasetine" tabi tutulmuşlardır. Böylece aynı aşirete bağlı obalar Anadolu'da birbirlerinden uzak yerlere dağıtılmışlardır (Harita.2). Bu nedenle; 16. yüzyılda bölgede Bayat, Kayı, Döğler, Dodurga, Avşar, Beğ-dili, Karkın, Bayındır, Salur, Eymür, Yüreğir, İğdir ve Kınık yörüklerinin bulunduğu görülmüştür (2). "1864 yılından itibaren Saruhan Sancağı'nda bulunan oymakların, ya yerleşmiş veya yerleşmek üzere oldukları tesbit edilmiştir. Bu bölgede aşiretler daha ziyade Yund-dağı, Nif (Mustafa Kemal Paşa) da yerleşmiş veya yerleştirilmişlerdi; 1864-73 yılları arasında yerleşmiş veya yerleşmek üzere olan oymakların sayısı 39 idi. 1858-64 yılları arasında Balıkesir bölgesinde – Edremit, Bergama - yaşayan aşiretler kırka yakın yerde köy haline gelmek üzere olan iskan mahalleri kurmuşlardı. Karesi bölgesindeki aşiretlerin en ileri gelenleri Akça koyunlu, Burhanlı, Caferli, Çepni, Hardal, Karakeçili, Kılaz, Kubaş, Söğütlü, Yaycı (Yağcı) Bedir aşiretleridir. Bunlar köyler teşkil edecek şekilde parçalara ayrılıp Karesi bölgesine yayılmışlardı; mesela Kubaş aşireti 28 küçük parça halinde, Karakeçili 14, Yaycı (Yağcı) Bedir 15, Çepni 36, Akkoyunlu 11 parça halinde, bazen köyler civarında,

(2) SÜMER, F. : OĞUZLAR (Türkmenler), s.216-221,222-237,244-255,256-258,260-294,297-311,312-314,315-319,336-344,345-349,353-355,356-358,369-372.

Harita.2: Bergama ve çevresindeki yörük gruplarının dağılımı.

bazen de yaylak mahallerinde bulunup,buralarda bir müddet sonra yerleşmişlerdir. Karakeçili aşiretinin bir kısmı Saruhan ve Hüdavendigâr vilayetleri ile diğer sakin oldukları yerlerde dağınık olarak iskan edilmişlerdi. Ahmed Vefik Paşa, Karesi ve Hüdavendigâr havalisindeki aşiretlerin iskanı işini idare etmişti(61). Kubaş aşireti Edremit havalisi, Kılâs aşireti ise Burhaniye ile Kemer, Edremit arasında bulunan Madra dağı eteklerindeki 18 adet köyde oturmakta idiler. Bütün bu aşiretler Edremit'in kuzeyinden doğusuna ve güney batısından doğuya doğru uzanan Madra, Musluk, Kazdağı, Atkayası, Hisardağı, Eybek dağı yamaçlarında yurt tutmuşlardı" (3).

1999 yılında Bergama'nın kuzeyinde Kozak'ta Hacıhamzalar, Terzihaliller, Aşağı Cuma, Yukarı Cuma, Çamavlu, Kıranlı ve Yukarıbey köylerinde, batısında Dikili'de İslamlar, Kıroba, Mazılı, Çağlan, Yenice, Kocaoba ve Kızılçukur köylerinde, güneyinde Yuntdağ'da ise Bayramcılar, Atçılar, Seklik, Sarı Ahmetli, Pinar, Yenice, Kara Hüseyinli, Süngüllü ve Örselli köylerinde alan araştırmaları yapılmıştır (Harita.3). Bu araştırmada kökenlerini hatırlayabilen çok az kişiyle karşılaşmıştır. Bilenlerin bir kısmı Yağcıbedir, Karakeçili, Kızılkulak Yörüşü veya Balıkesir manavı* olduklarını, bir kısmı ise Aydın'dan gelen yörüklerin soyundan geldiklerini belirtmişlerdir.

(3) ORHUNLU, C. :OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA AŞİRETLERİN İSKANI, s.118.

*manav= Bölgede "çiftçi, yerleşik" anlamında kullanılan bir kelimedir.

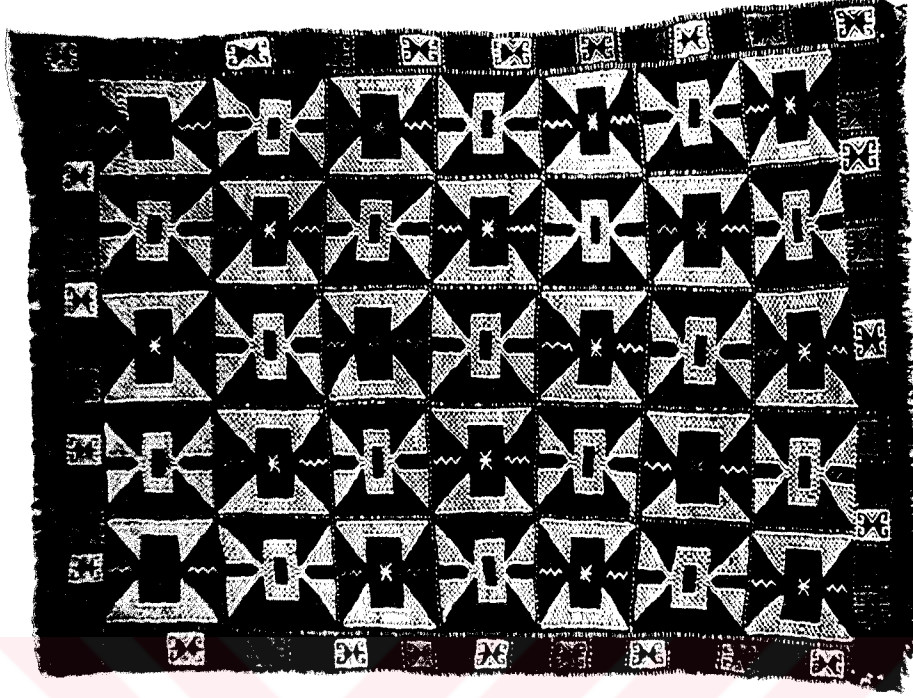
3. BERGAMA VE ÇEVRESİNDE ÜRETİLMİŞ OLAN TARİHİ KİRKİTLİ DOKUMALAR

Havsız kirkitli dokumalar, çok eski tarihlerden itibaren ticari değer taşıyan halıların aksi bir gelişim göstermişlerdir. Halıların gerek devlet yönetimleri gerekse Avrupa ülkeleri açısından ticari değeri varken; havsız kirkitli dokumalar yörüklerin veya yerleşik halkın günlük yaşamının bir parçası olarak kalmıştır.

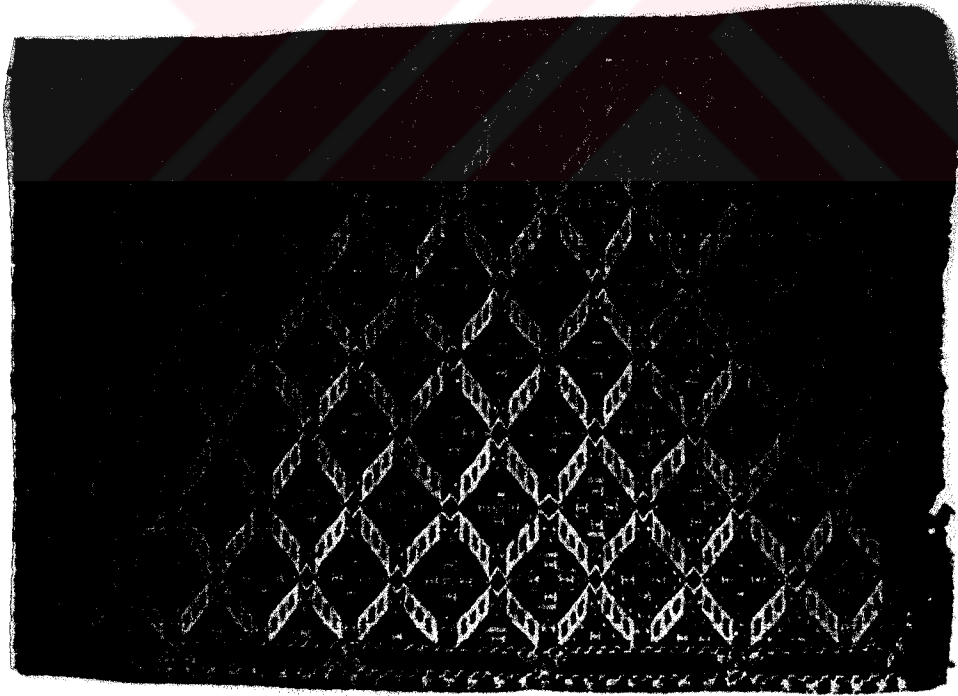
- Aşiretlerin kendilerine özgü renk, motif ve desenlerinin bulunması,
- Önemli sosyal olayların aşiretlerin dokumalarındaki desen ve kompozisyonlarda değişikliğe neden olması,
- Göç yollarında karşılaşılan aşiretlerin desen ve motif alış-verişi yapması,
- Yerleşim alanlarında sayıca fazla olan bir aşiretin dokumalarının, zamanla sayıca az olanlarca benimsenmesi,
- Motif ve desenlerin nesilden nesile aktarılırken; unutulması veya değişime uğraması,
- Günlük yaşamda kullanıldıklarından, çok çabuk yıpranmaları ve atılmaları, arka sayfalarda verilen havsız kirkitli dokumalarda bölgesel bir tanımlama olduğu halde; tarihlendirme bulunmamasına neden olmuştur.

Halılarda ise durum daha farklıdır. Ticari obje oldukları için belgelere işlenmeleri, Avrupa'ya ihraç edilenlerin tablolara yansıtılması gibi özelliklerinden dolayı tarihlendirilebilmektedirler.

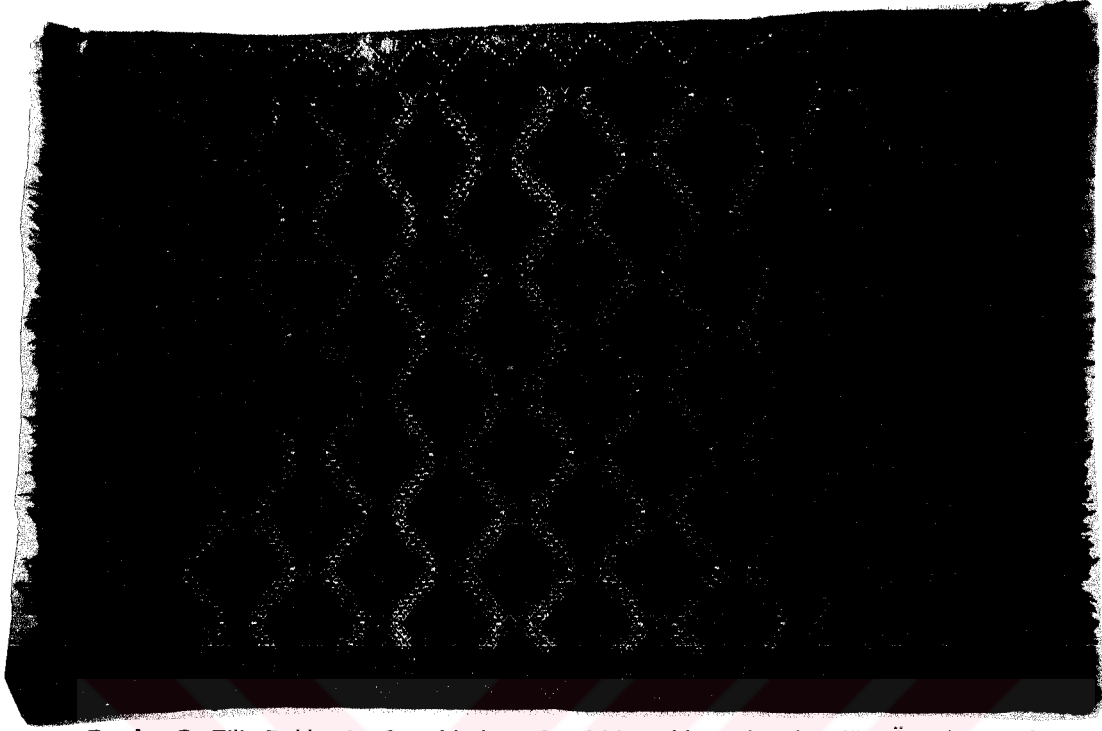
Bergama ve çevresi ise limanlara yakınlığı ve ticaret merkezi olması nedeniyle; her dönem Anadolu'da üretilen ürünlerin ve dolayısıyla kirkitli dokumaların toplandığı bir bölge olmuştur. Yazılı kaynaklarda tarihlendirmesi ve yöre tanımlaması yapılan bir çok halı bulunmaktadır. Fakat konumuz gereği; bu halıların hepsini aktarmak yerine, günümüz dokumalarında tespit edilen motifleri içerenler alınmıştır.

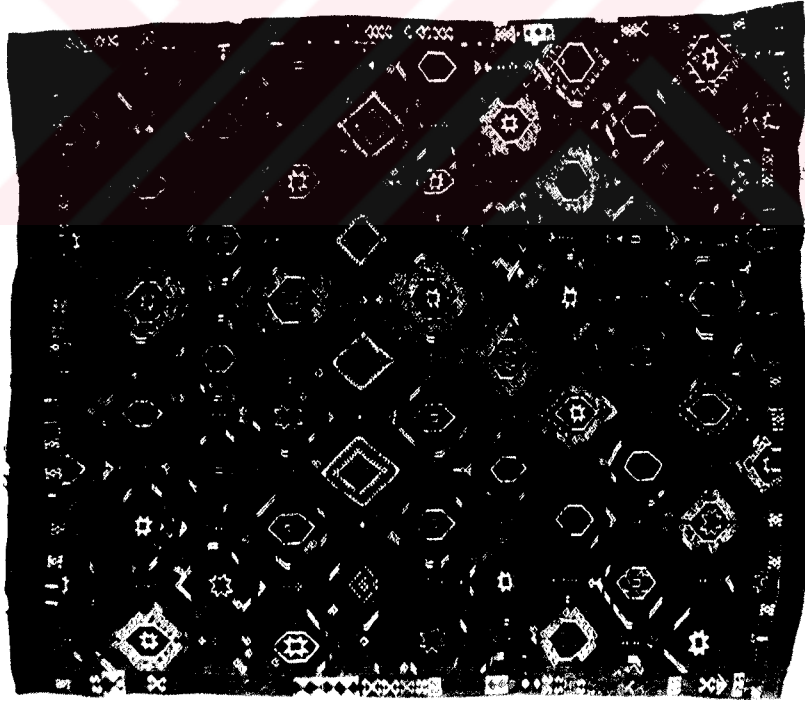
Resim.1:Zili; Bergama- Çanakkale- Balıkesir çevresi; 148 x 198 cm.'dir. Örnek No:18
(bkz.s.60) ve 45'le (bkz.s.87) çok benzerdir.

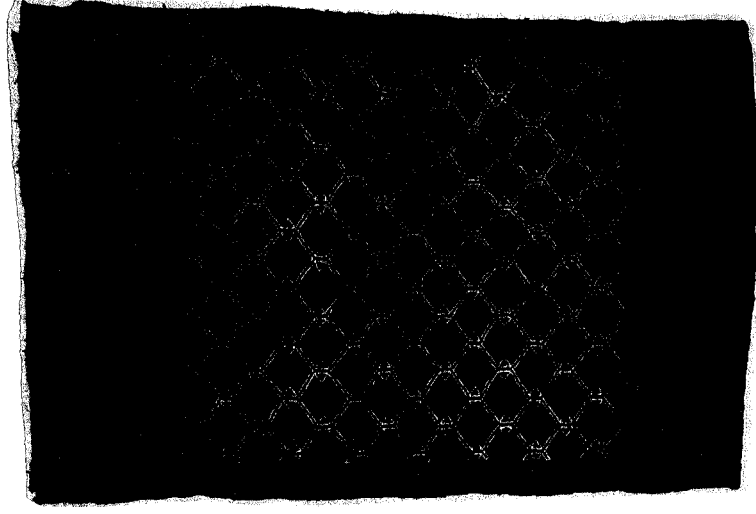
Resim.2:Zili; Çanakkale; 202 x 152 cm.'dir. Örnek No:8 (bkz.s.50) ile aynıdır.

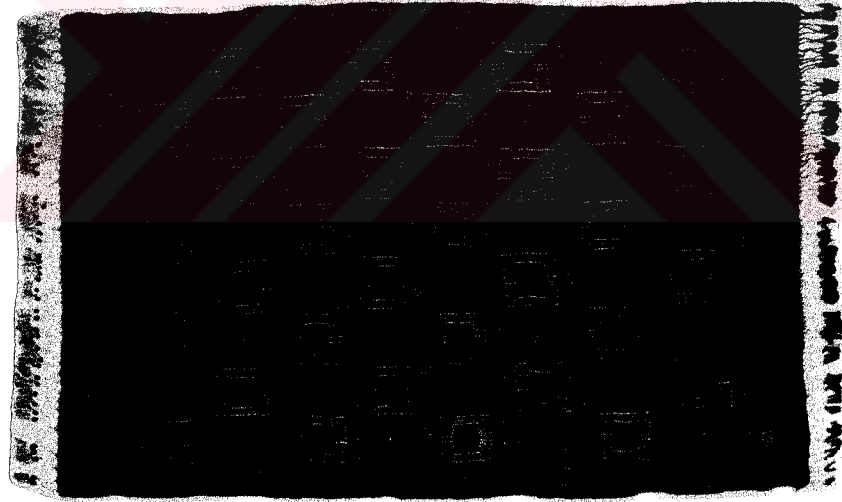
Resim.3: Zili; Balıkesir- Çanakkale;142 x 209 cm'dir. Dikey bordür, Örnek No:46 (bkz.s.88), Motif No:92 (bkz.s.133) ile benzerdir.

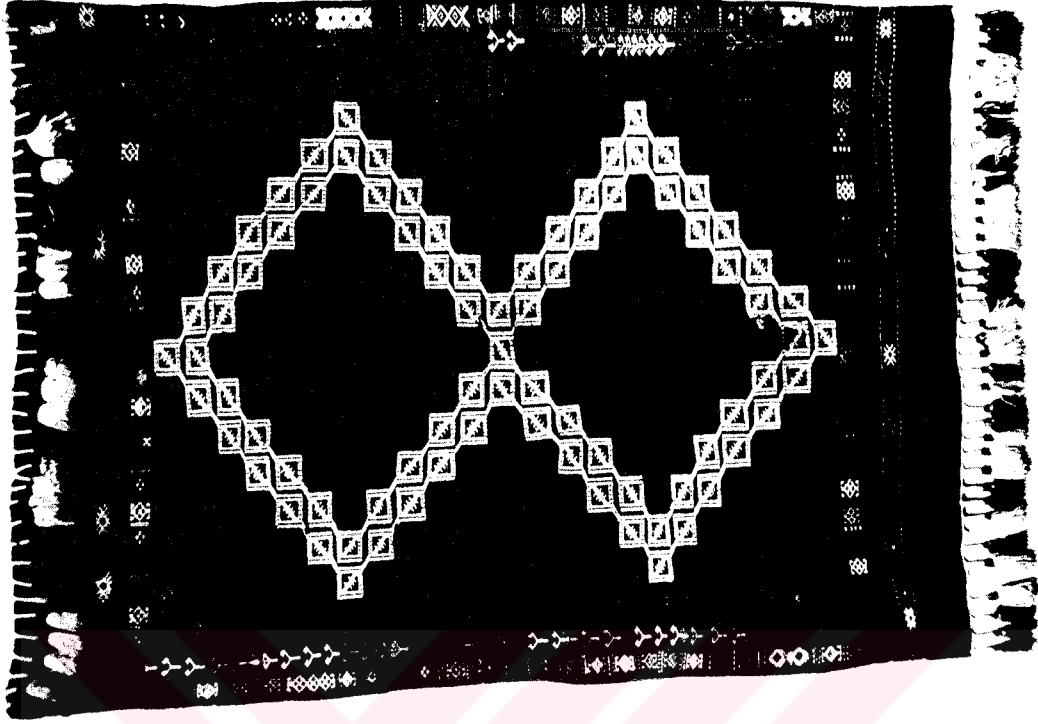
Resim.4:Zili; Çanakkale-Balıkesir- Bergama;120 x 180 cm'dir. Yüzey şeması Örnek No:26'ya (bkz.s.68) benzemektedir.

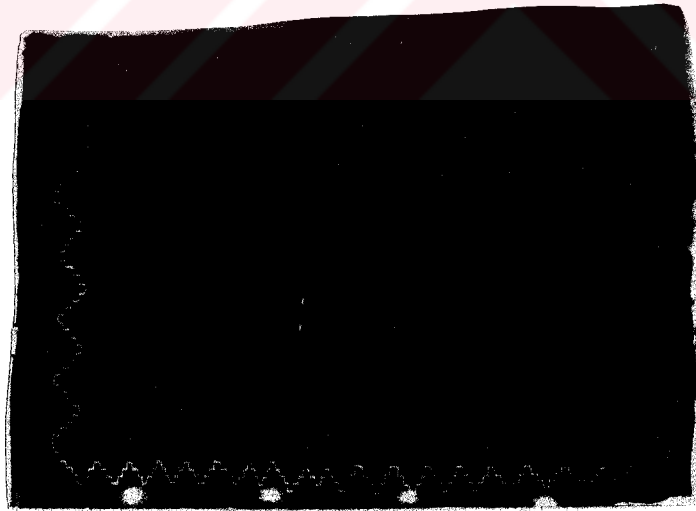
Resim.5:Yağcıbedir çuval. Çuvalın zemin deseni; Örnek No:26 (bkz.s.68) ile benzerdir.

Resim.6: Bergama örtü. Örtünün zemin deseni; Örnek No:31, 33 (bkz.s.73, 75) ile büyük benzerlikler taşımaktadır.

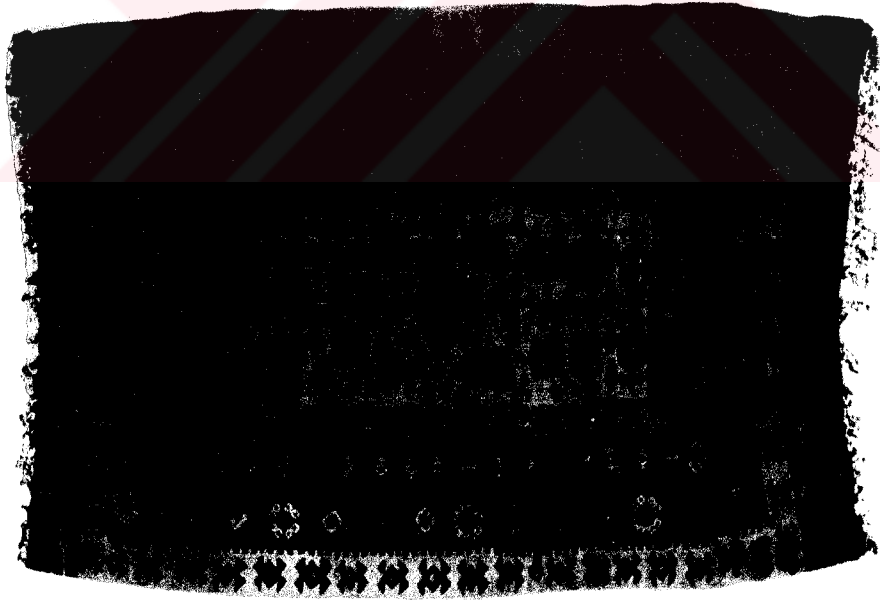
Resim.7:Zili; Çanakkale- Balıkesir- Bergama;106 x 108 cm'dir. Zemin motifi Örnek No:7 (bkz.s.49) ile benzemektedir.

Resim.8: Balıkesir örtü. Kilimdeki bordür; Örnek No:1 ve 2 'de (bkz.s.43, 44) bulunmaktadır.

Resim.9: Yüncü kilim. Kilimin alt ve üst kısmındaki motiflerin aynısı, Örnek No.1’de (bkz.s.43) bulunmaktadır.

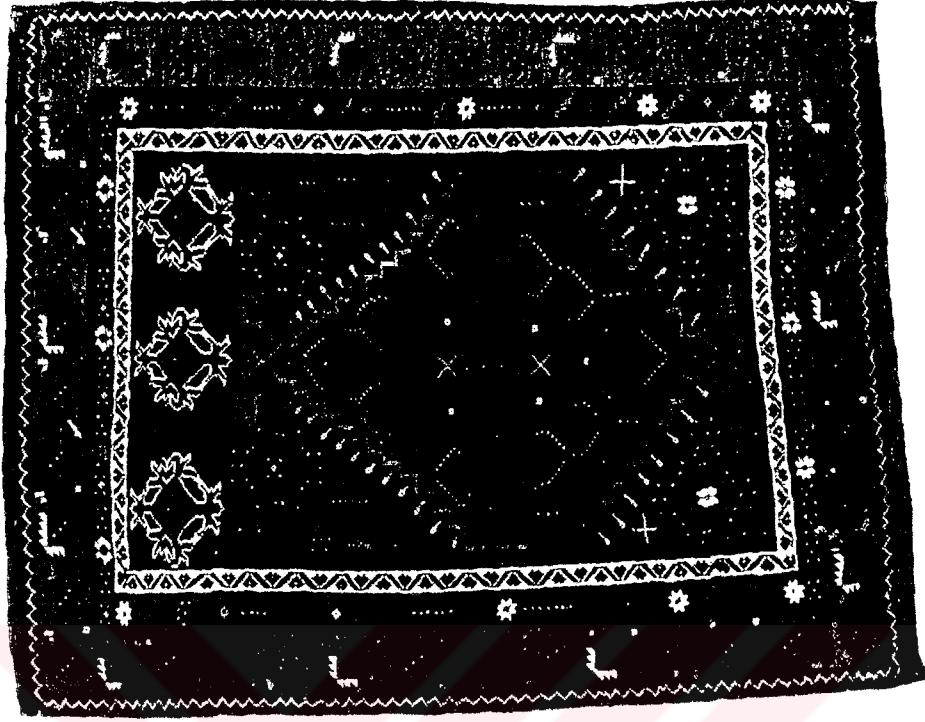
Resim.10:Kilim; Balıkesir;18. Yüzyıl;130 x 175 cm’dir. Bordürdeki çiçeklerin aynısı Örnek No:41’in (bkz.s.83) zemininde bulunmaktadır.

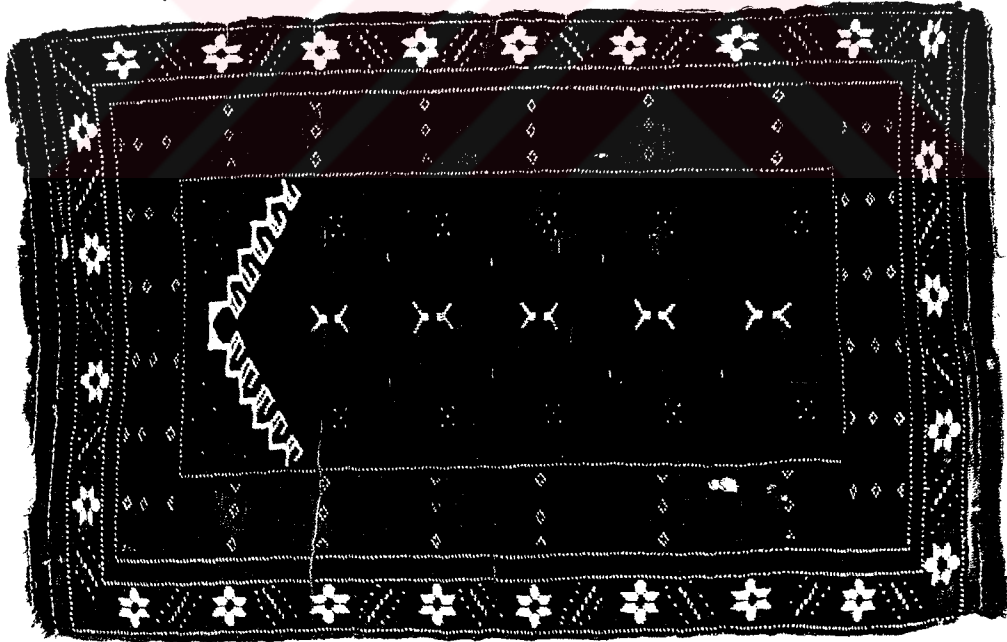
Resim.11:Halı. Balıkesir-Yüncü.17. yüzyıl;180 x 245 cm., dm2= 26 x 26. Zemin göbeklerdeki desen Örnek No:31 ve 33'de (bkz.s.73, 75) bulunmaktadır.

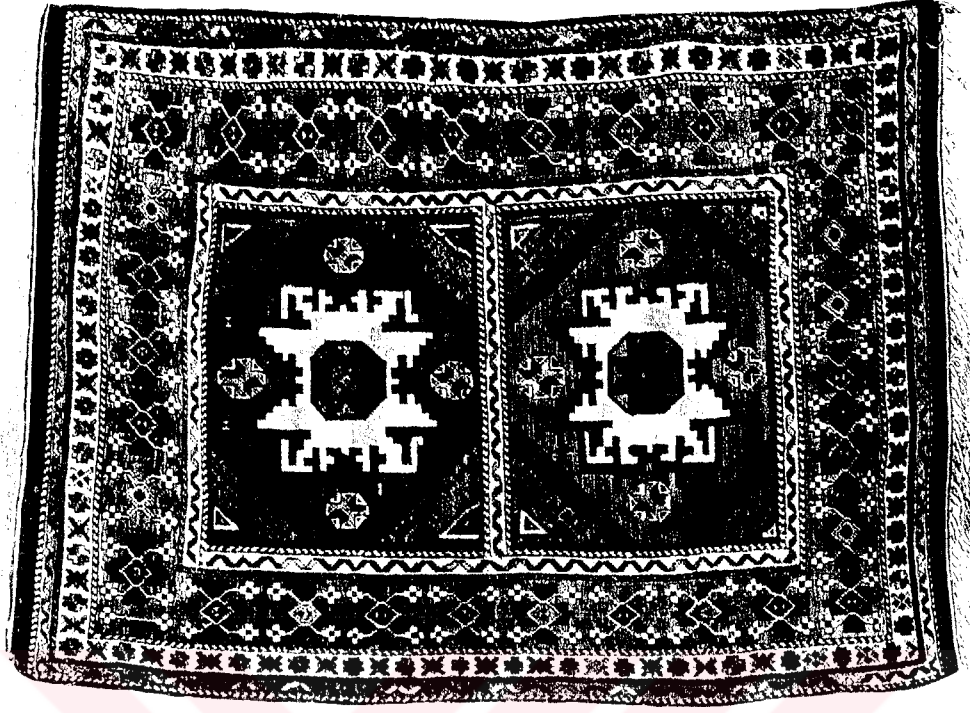
Resim.12:Halı. Balıkesir-Yüncü.18. yüzyıl, 113 x 140 cm.; dm2= 22 x 35. Zemin göbekteki desen Örnek No:31 ve 33'de (bkz.s.73, 75) bulunmaktadır.

Resim.13:Halı. Balıkesir.18. yüzyıl, 112 x 138 cm.; dm2= 26 x 33. Zemin dolgu motifleri Örnek No:37 ve 43'de (bkz.s.79, 85) bulunmaktadır.

Resim.14:Halı. Bergama-Yörük.18. yüzyıl, 94 x 133 cm.; dm2= 25 x 34. Halının mihrap, zemin ve asıl bordür desenlerinin aynısı Örnek No: 43'dedir (bkz.s.85).

Resim.15:Halı. Bergama.18. yüzyıl,167 x 220 cm., dm2=26 x 33.Halının asıl bordür ve sedeflerinin aynısı Örnek No: 38, 42 ve 46'da (bkz.s.80, 84, 88) bulunmaktadır.

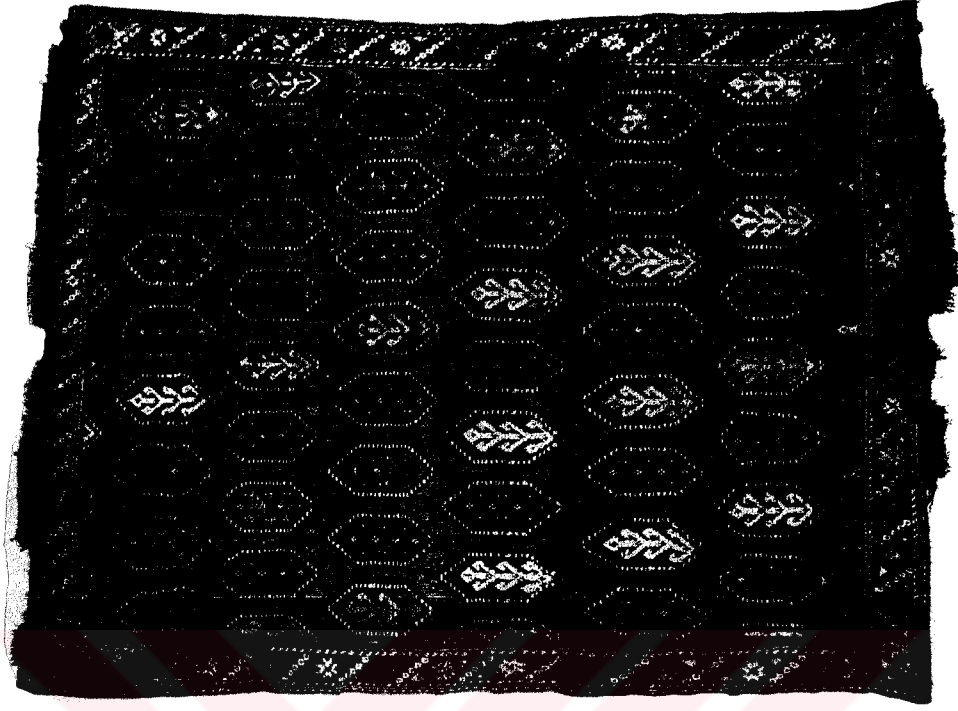
Resim.16:Halı. Ezine-Çanakkale.110 x 120 cm.; dm2= 25 x 35. Halının asıl bordürünün aynısı Örnek No: 38'de (bkz.s.80) bulunmaktadır.

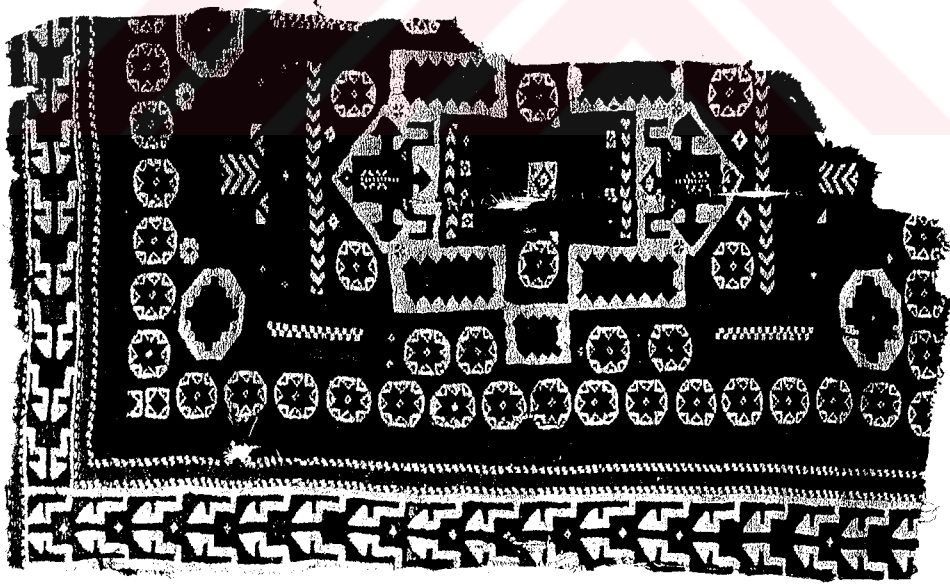
Resim.17:Halı. Bergama. 18. Yüzyıl, 83 x 113 cm.; dm2=30 x 30. Halıda göbeği çevreleyen motif Örnek No:38 ve 41'in (bkz.s.80, 83) zemininde bulunmaktadır.

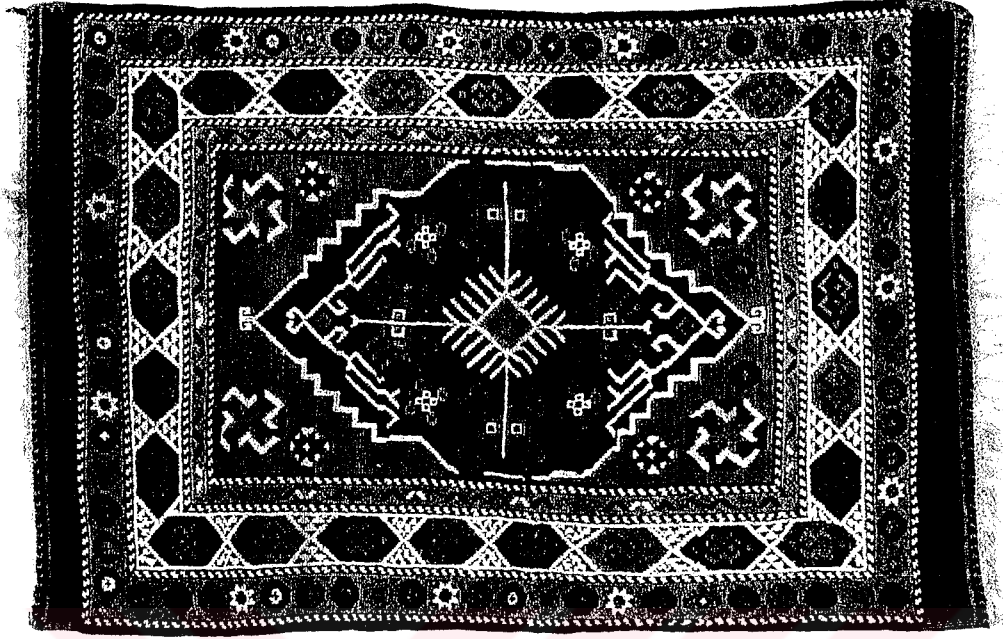
Resim.18:Halı. Bergama. 18. veya 19. Yüzyıl. 155 x 197 cm. Halıda zemindeki motif Örnek No:38 ve 41'de (bkz.s.80, 83) bulunmaktadır.

Resim.19:Halı. Bergama.18. yüzyılın ikinci yarısı. 163 x 210 cm. Bordür deseni, Örnek No:38, 40 ve 41 (bkz.s.80, 82, 83) ile aynıdır.

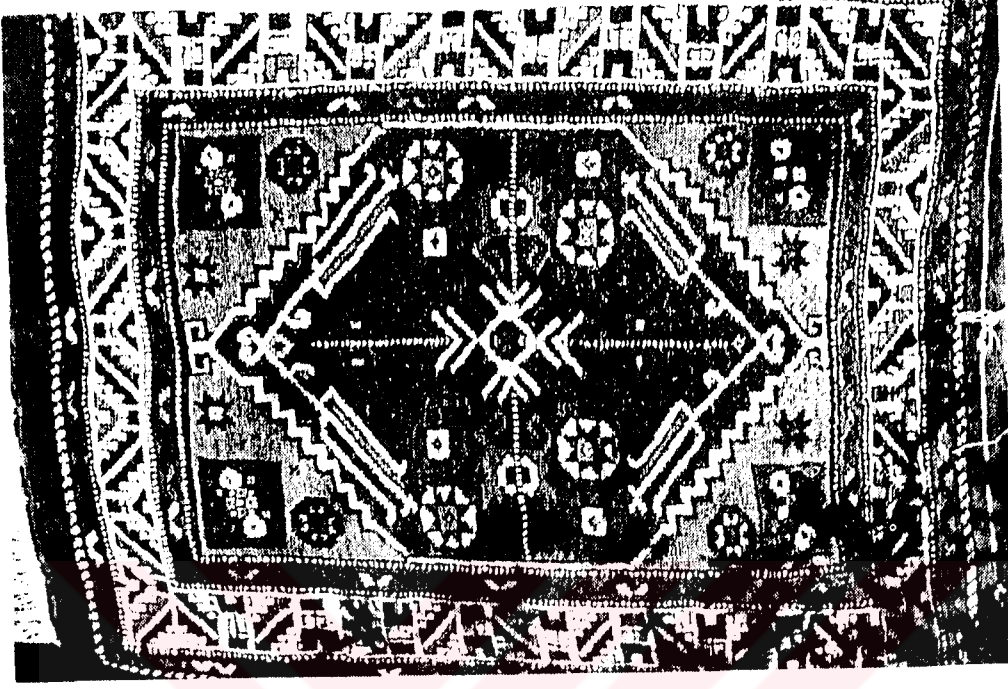
Resim.20:Halı. Ezine- Çanakkale. 18. Yüzyıl. 118 x 170 cm.; dm2= 20 x 30. Bordür deseni Örnek No:42 (bkz.s.84) ile aynıdır.

Resim.21:Halı. Bergama. 19. Yüzyıl. 108 x 168 cm.; dm2= 26 x 26.Halının göbek ve sedef desenleri Örnek No:41 (bkz.s.83) ile çok benzetmektedir.

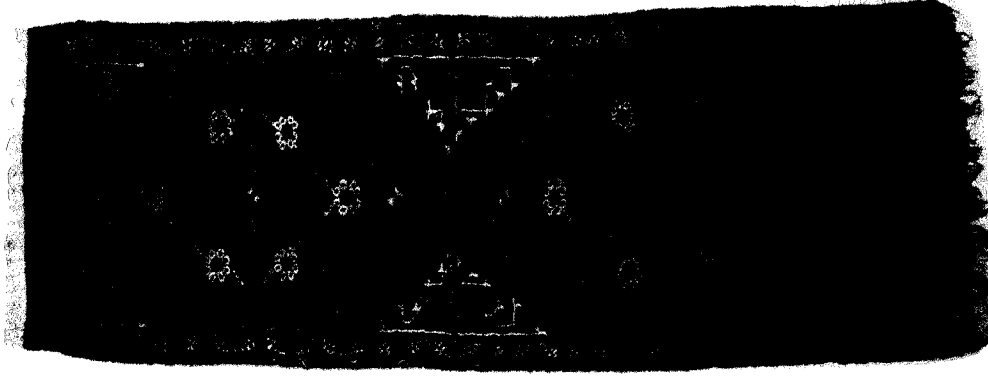
Resim.22:Halı. Kozak – İzmir. 19. Yüzyıl. 100 x 132 cm.; dm2=24 x 24. Halının göbek ve iç bordürü Örnek No: 38, 40 ve 41’de (bkz.s.80, 82, 83) bulunmaktadır.

Resim.23:Halı. Yunttaş. 19. yüzyılın ikinci yarısı. Halının zemin, bordür ve sedef motiflerinin aynıları Örnek No:36, 37, 39, 40 ve 41'dedir (bkz.s.78, 79, 81, 82,83).

Resim.24:Halı. Yunttaş. 19. yüzyılın ikinci yarısı. Halının göbek ve köşelerde bulunan motiflerinin aynısı Örnek No:38'in (bkz.s.80) bordüründedir.

Resim.25:Halı. Batı Anadolu –Yuntdağ. 108 x 168 cm.; dm2= 26 x 26.

Resim.26:Halı. Bergama. 19. Yüzyıl. 106 x 117 cm. Halının alt ve üst kapalı bordürlerinin deseni Örnek No:36, 37, 39 ve 40'da (bkz.s.78, 79, 81, 82) da vardır.

Resim.27:Halı. Yuntdağ – Manisa. 19. Yüzyıl. 124 x 164 cm.; dm2= 20 x 25.Halının bordür ve sedef desenlerinin aynıları Örnek No:36, 37, 38, 39 ve 40'da (bkz.s.78, 79, 80, 81,82) bulunmaktadır.

Resim.28:Halı. Kız Bergama – İzmir. 19. Yüzyıl. 95 x 110 cm.; dm2= 26 x 30. Günümüzde halen dokunmaktadır(bkz. Örnek No:41, s.83) .

Resim.29:Halı.

Saruhanlı - Manisa. 19. Yüzyıl.
108 x 130 cm.; dm2= 27 x 33.
Halının sedeflerinin aynısı örnek
No:36, 37, 39 ve 40'da
bulunmaktadır (bkz.s.78, 79,
81, 82).

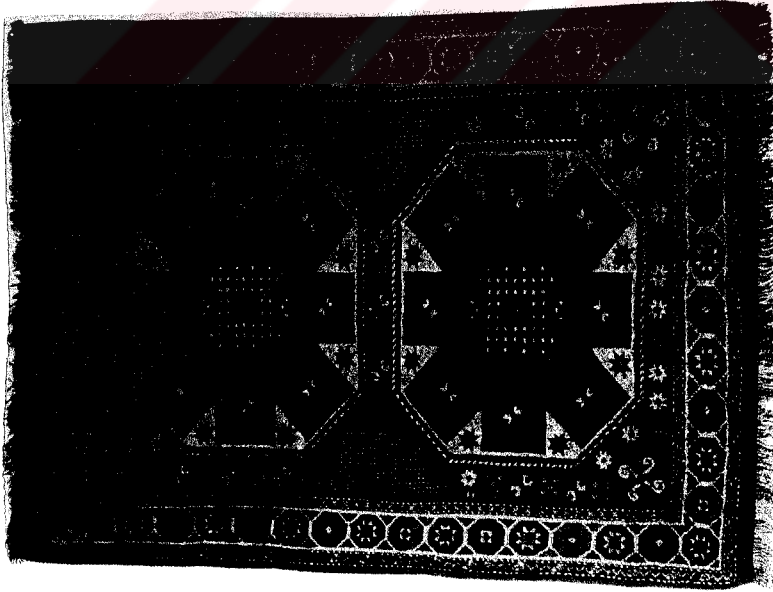

Resim.30:Halı. Batı Anadolu.

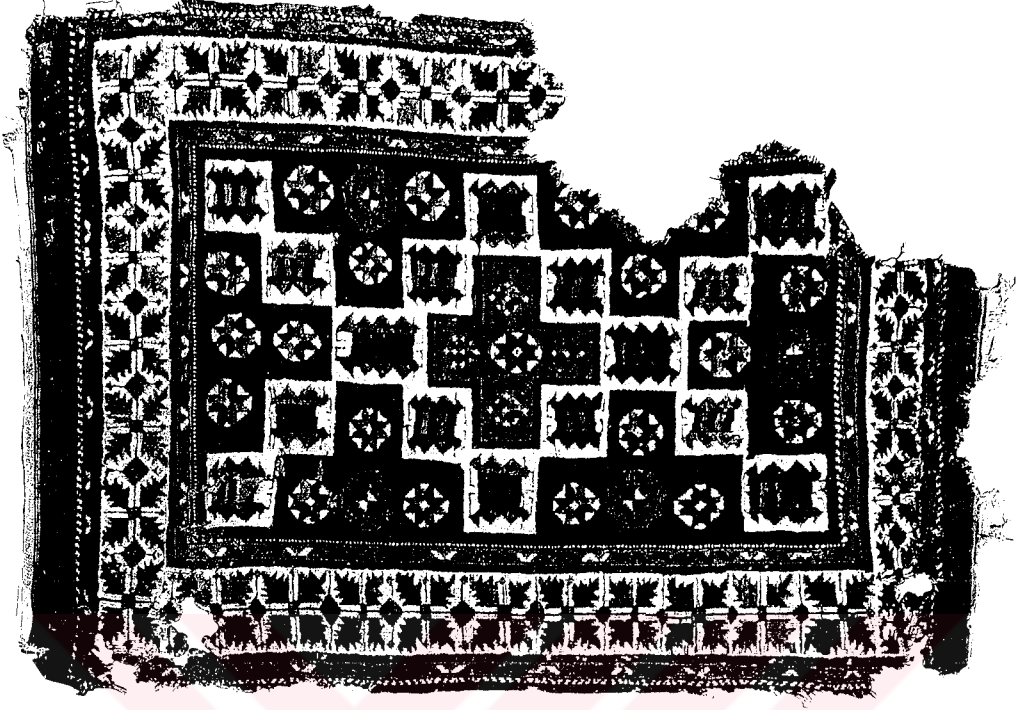
88 x 140 cm.; dm2= 26 x 39.
Halının iç bordür deseni Örnek
No:38, 40, 41'de (bkz.s.80,82,
83), mihrap biçimi ise Örnek
No:42'dedir (bkz.s.84).

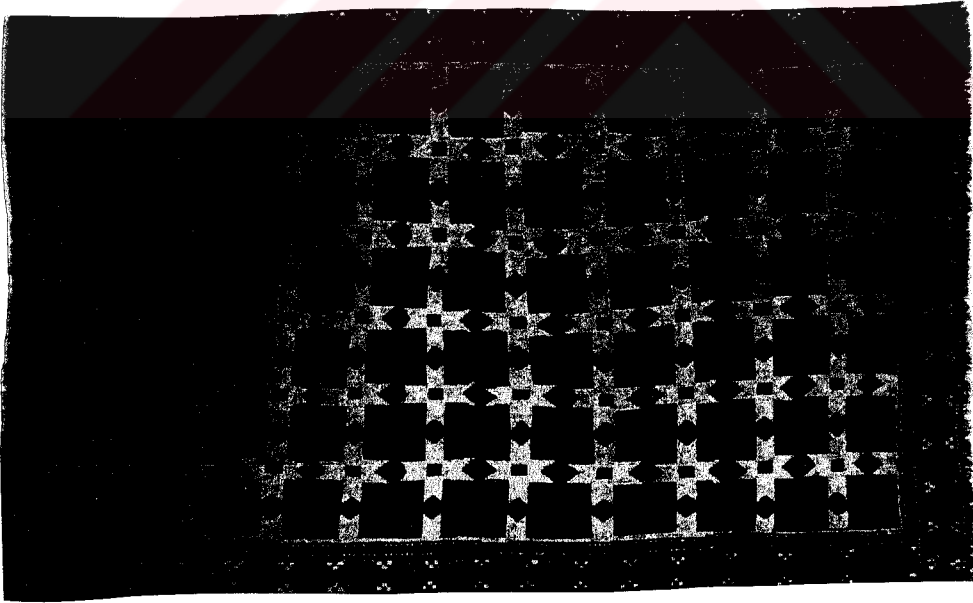
Resim.31:Halı. Batı Anadolu-Yağcıbedir. 102 x 135 cm.; dm2= 30 x 42. Halının dış bordürü Örnek No: 38, 40, 41'de (bkz.s.80, 82, 83), asıl bordürü Örnek No: 48'de (bkz.s.90) ve mihrap biçimi Örnek No: 37, 38, 41'de (bkz.s.79, 80, 83) vardır.

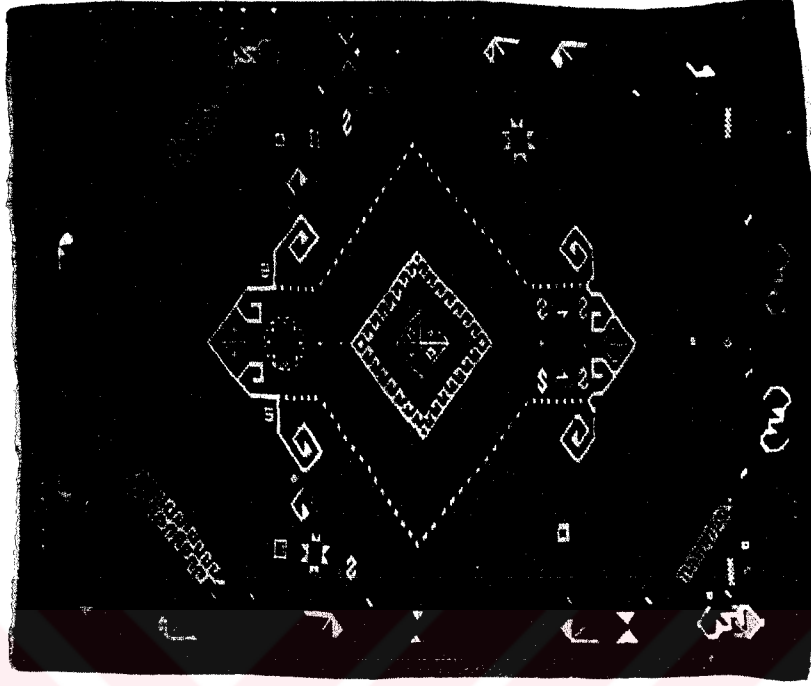
Resim.32:Halı. Bergama. 19. Yüzyıl. 200 x 240 cm. Halının asıl bordüründeki desen Örnek No:49'un (bkz.s.91) zemininde bulunmaktadır.

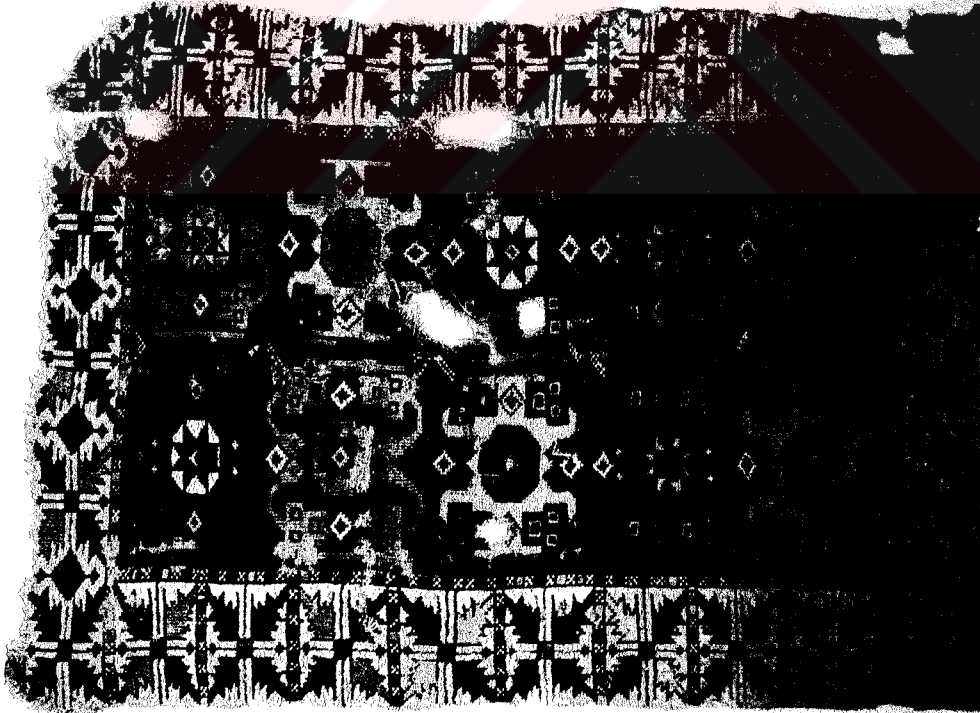
Resim.33:Halı. Ezine-Çanakkale. 19. Yüzyıl. 110 x 170 cm.; dm2=26 x 33. Bordür ve sedef desenleri Örnek No:42, 46 ve 49 (bkz.s.84, 88, 91) ile aynıdır.

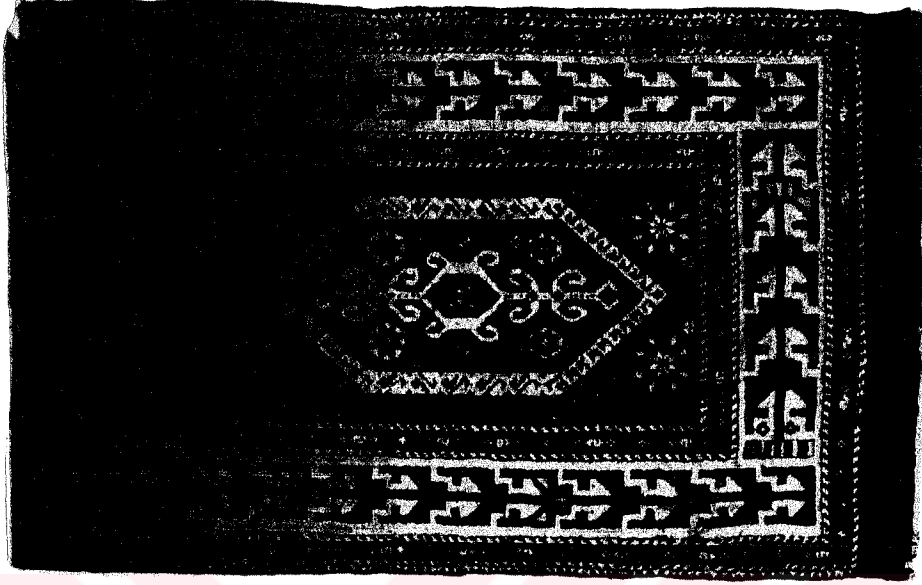
Resim.34:Halı. Batı Anadolu-Yuntdağ. 97 x 122 cm.; dm2= 24 x 35. Halının baklava bölümlerinin içindeki motif Örnek No:39 ve 47'de (bkz.s.81, 89) dolgu motifi olarak görülmektedir.

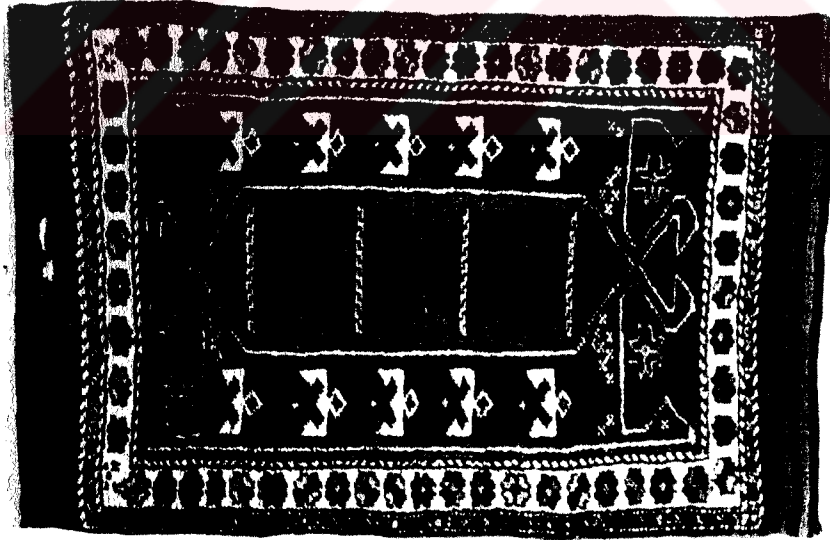
Resim.35:Halı. Batı Anadolu – Kozak. Halının göbek deseninin aynısı örnek No:31 ve 33’de (bkz.s.73, 75) bulunmaktadır.

Resim.36:Halı. Batı Anadolu. 177 x 220 cm.; dm2=17 x 24.Halının bordür deseni Örnek No:49’da (bkz.s.91) zemin deseni olarak kullanılmıştır.

Resim.37:Halı. Batı Anadolu. 84 x 132 cm.; dm2= 18 x 31. Halının asıl bordürü Örnek No: 42'deki (bkz.s.84) bordür ile aynıdır.

Resim.38:Halı. Batı Anadolu-Yüncü. 109 x 115 cm.; dm2= 26 x 31. Halının asıl bordürü Örnek No: 42'deki (bkz.s.84) bordür ile benzemektedir.

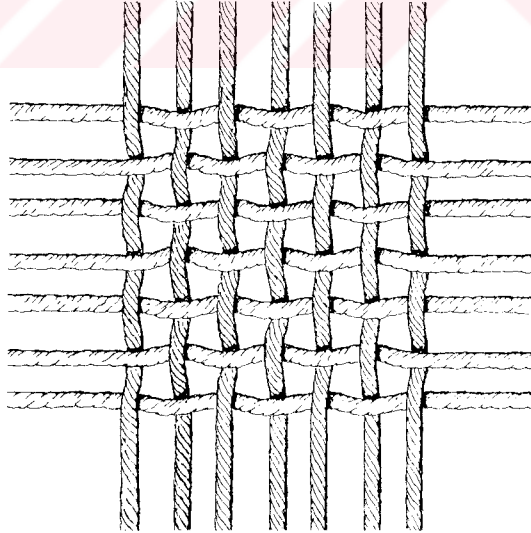
4. GÜNÜMÜZDE BERGAMA VE ÇEVRESİNDE ÜRETİLEN KİRKİTLİ DOKUMALAR

4.1. HAVSIZ KİRKİTLİ DOKUMA TEKNİKLERİ

Teknik olarak; halı (havlı) dışında kalan, bir veya daha fazla atkının, çözgü ipliklerine farklı şekillerde geçirilmesiyle oluşturulan dokumalara "havsız kirkitli dokumalar" denilmektedir. Kilim, cicim, zili ve sumak bu dokuma grubuna ait olan kirkitli dokuma teknikleridir.

4.1.1. BEZAYAĞI DOKUMA

Çözgü ve atkı ipliklerinin 90° açıyla birbirlerinin bir altından, bir üstünden geçirilmesiyle oluşturulan bir dokuma tekniğidir (Şekil.1). Doku yüzeyinde çözgü ve atkı iplikleri eşit oranda görülür. Bezayağının; atkı takviyeli dokuma tekniklerinde zemin dokusu olarak da, sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir.

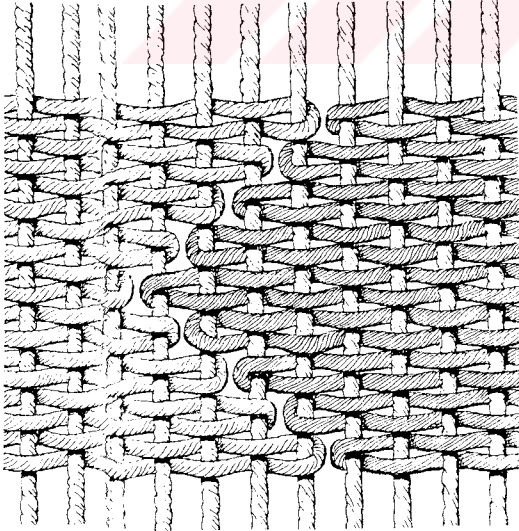

Şekil.1:Bezayağı dokuma.

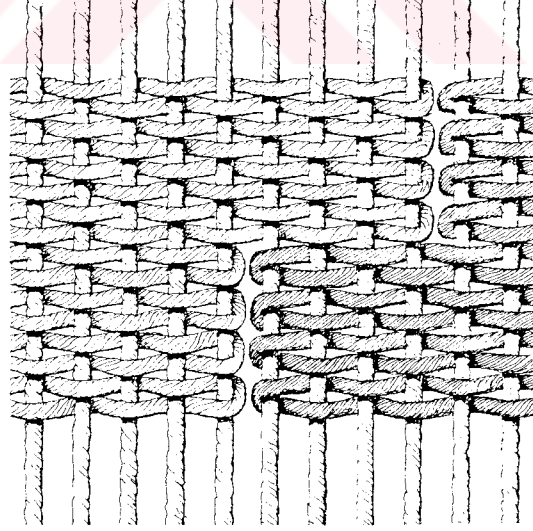
4.1.2. KİLİM (ATKI YÜZLÜ DOKUMA)

Çözü ve atkı ipliklerinin birbirinin bir altından, bir üstünden geçirilmesi sırasında; çözgülerin atkılar tarafından tamamen gizlendiği bir kirkitli dokuma tekniğidir (Şekil.2a, b).

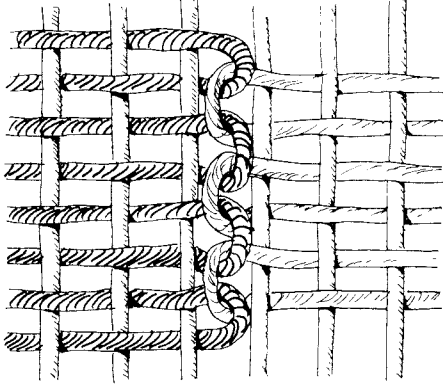
Kilim tekniğinde; dokunun ön ve arka yüzü aynıdır. Aynı renklerdeki atkı iplikleri desene göre, kendi alanları içinde gidip gelerek motifleri oluştururlar. Atkılar motif alanlarının sınırlarında belli çözgülerden döndükleri için; karşılaştıkları yerlerde dikey yarıklar oluşmaktadır. Bunlara "ilik" ismi verilmektedir. İliklerin uzun ve fazla sayıda olması çeşitli yapısal sorunlar doğurduğundan, kilimin ömrünü kısaltmaktadır. Bu nedenle dokuyucuların ilikleri kapatma veya dikey çizgileri en aza indirme çabasından dolayı çeşitli kilim türleri oluşturulmuştur. Bunlar kısaca; ilikli, iliksiz (atkıdan ve çözgüden bağlantılı), eğri atkılı ve takviye atkılı olarak sınıflandırılabilir.

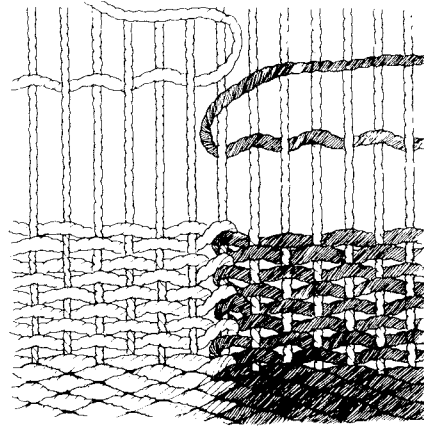
Şekil.2a:İliksiz kilim.

Şekil.2b:İlikli kilim.

Şekil.2c:Atkıdan bağlantılı kilim.

Şekil.2d:Çözüden bağlantılı kilim.

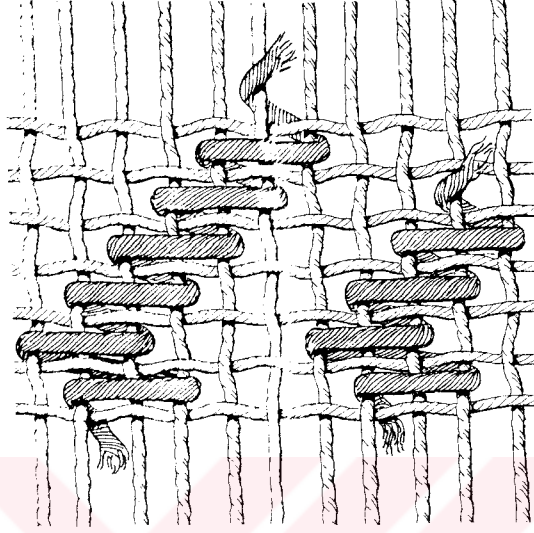
4.1.3. ATKI TAKVİYELİ DOKUMALAR

Takviye atkılı dokumalarda çözgü ve atkı temel dokuyu oluşturur. Desenleme ikinci bir atkı ile yapılır. Bu tür desenlemelerde motifler doku yüzeyinde kabartma etkisi verirler. Desen atkısının kalınlığı ve uygulanan tekniklerin farklılığı,kabartma görünümünü değiştirmektedir. Aynı zamanda bu tür dokuma tekniklerinde dokunun ön ve arka yüzü farklıdır.

4.1.3.1. CİCİM

Bezayağı veya atkı yüzlü dokuma zemininin üstüne, ikinci bir atkı ipliği motifleri oluşturacak şekilde iki, üç veya beş çözgünün üzerinden atlama yapar (Şekil. 3). Bezayağı doku zeminini oluşturan atkı, çözgü iplikleri genellikle aynı kalite ve renkten tercih edilir. Atkı yüzlü dokuma zeminde, aynı renkte atkı ve çözgü kullanılmasına gerek yoktur. Desen atkısı genellikle daha kalın malzemeden seçilir. Böylece kabartma bir görünüş elde edilir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde bu teknikle dokunmuş sofraltı, ekmek bohçası, heybe, çuval, torba, yastık, minder gibi küçük boyutlu

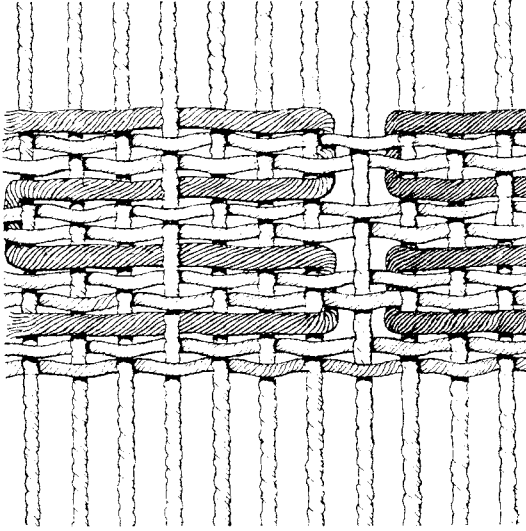
dokumalar olduğu gibi, yer yazgısı gibi büyük boyutlu dokuma eşyalar da bulunmaktadır.

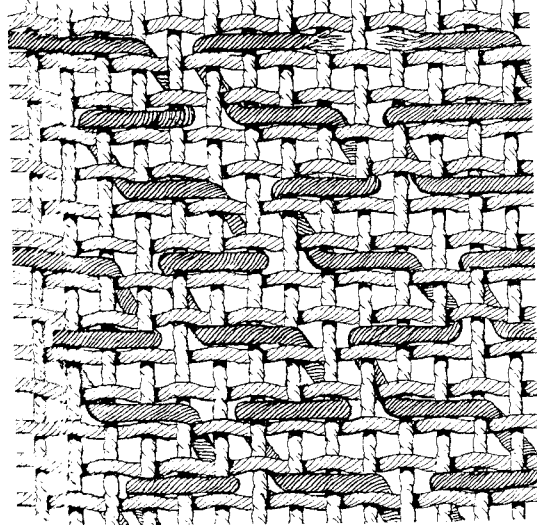
Şekil.3:Cicim.

4.1.3.2. ZİLİ (SİLİ)

Zili teknik olarak cicimdeki gibi; çözgü, atkı ve desen atkısından oluşur. Çözgü ve atkı iplikleri dokumanın zeminini oluşturur. Desen ipliği ise; her sırada iki veya üç çözgünün üstünden atlar ve bir çözgünün altından geçer. Bu atlamalar her sırada aynı çözgülerin üzerinde yapıldığından, dokumada fitilli bir görünüm oluşur (Şekil.4a, b). Anadolu'da bu teknikle yastık, minder, çuval, heybe, yer yazgısı gibi kullanım eşyaları dokunmaktadır. Seyrek, çapraz, konturlu olmak üzere üç çeşidi bulunmaktadır. Ayrıca zili dokumalar zaman zaman cicim tekniği ile beraber kullanılır.

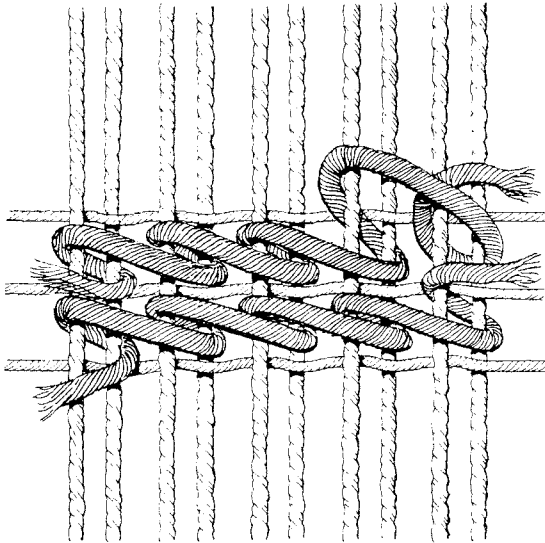
Şekil.4a:Düz zili.

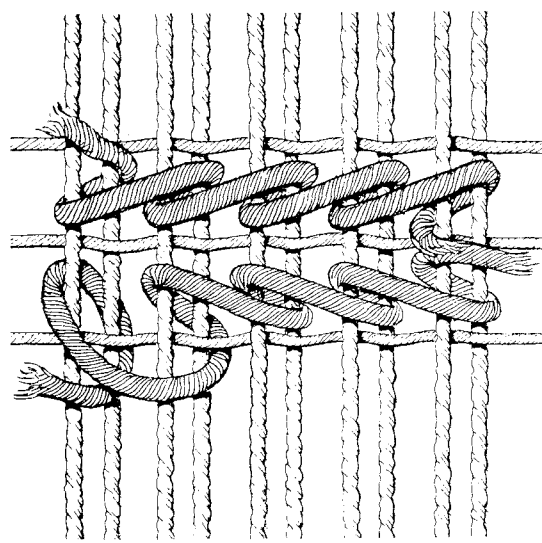
Şekil.4b:Çapraz zili.

4.1.3.3. SUMAK

Cicim ve zililerde olduğu gibi, çözgü ve atkıya ilave olarak; desenleme renkli desen atkısı ile yapılmaktadır. Desen atkılarının sürekli olarak belli sayıdaki çözgü ipliklerine aynı yönde veya farklı yönde sarılmasıyla oluşturulur (Şekil. 5a, b).Düz, atkılı, atkısız, balıksırtı gibi türleri

Şekil.5a:Düz sumak.

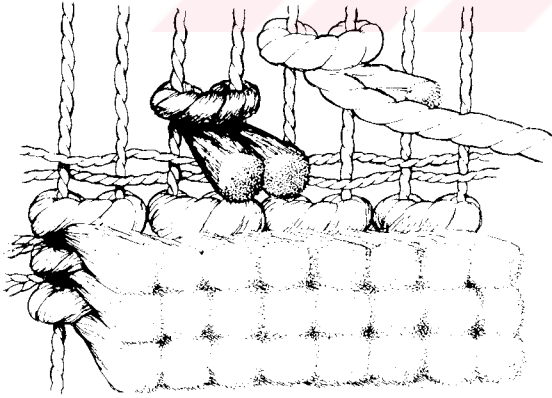

Şekil.5b:Balıksırtı sumak.

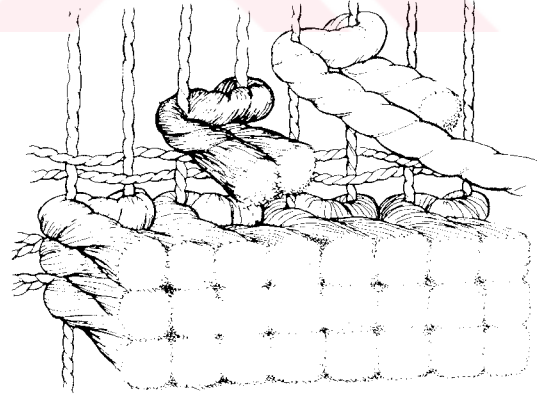
bulunmaktadır. Bu teknik de; diğer atkı takviyeli desenleme teknikleriyle bir arada kullanılabilir. Çuval, yaygı ve heybelerin dokunmasında tercih edilen bir tekniktir.

4.2. HAVLI KİRKİTLİ DOKUMA TEKNİĞİ (HALI)

Halı; havlı bir dokuma tekniğidir. Yukarıda belirtilen dokuma tekniklerinden farkı; desen yapan takviye atkısının doku yüzeyinde yüzmeyip, hav oluşturmaktır. Hav oluşturma işlemi ilme ipliklerinin çözgü ipliklerine tutturulması ile yapılır. Bu ilmeler halı yüzeyinde kesilmiş serbest uçlar veya kesilmemiş bukleler olarak; havları oluştururlar. Gördes, İran, Tibet, Jufti, İspanyol düğümleri gibi ilme çeşitleri bulunmaktadır (Şekil. 6a, b). Anadolu'da yer yaygısı, sedir örtüsü, heybe, yastık ve torba gibi dokumaların yapımında kullanılan bir tekniktir.

Şekil.6a:Gördes düğümü.

Şekil.6b:İran düğümü.

5. ÖRNEKLERİN TEKNİK ANALİZLERİ

1999 yılında Bergama'nın kuzeyinde Kozak'ta Hacıhamzalar, Terzihaliller, Aşağı Cuma, Yukarı Cuma, Çamavlu, Kıranlı ve Yukarıbey köylerinde, batısında Dikili'de İslamlar, Kiroba, Mazılı, Çağlan, Yenice, Kocaoba ve Kızılçukur köylerinde, güneyinde Yuntdağ'da ise Bayramcılar, Atçılar, Seklik, Sarı Ahmetli, Pinar, Yenice, Kara Hüseyinli, Süngüllü ve Örselli köylerinde alan araştırmaları yapıldığı belirtilmiştir (Bkz. Harita.3, s.15). Bu incelemenin sonunda arka sayfadan itibaren teknik analizleri verilen; 3 kilim, 31 atkı takviyeli dokuma, 15 halı örneği tespit edilmiştir. Asıl konumuz geometrik motiflerle ilgili olduğu için; gerekli görülen bazı örneklerde detay fotoğrafları verilmiştir. Detay fotoğrafı verilen örneklerin bütünü, tüm kompozisyon şemalarının ve renk planlarının görülebilmesi için; 5.1. Katalog bölümünde yer almaktadırlar.

Örnek No:1	Katalog No:1
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Çamavlu Camii-Kozak
Dokuma Türü	Kilim
Dokunduğu Yer	Çamavlu Köyü
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Eğri Atkılı Kilim
Yöresel İsmi	Al Kilim
En (cm.)	150
Boy (cm.)	224

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	41

ATKI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Atkı Sayısı / dm.	92

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	3
Bitiş Kilimi (cm.)	4
Saçak Boyu (cm.)	12
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Altan
Yaşı	72

RENKLER	
Kırmızı	Siyah
Beyaz	Sarı
Açık Yeşil	Koyu Yeşil
Turuncu	Mavi
Mor	Lila

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Goca Çıkrık
Küçük Çıkrık
Tarak
Elma

BORDÜR MOTİFLERİ
Eteğin Kakası
Kemik Delik
Sızgı
Gül
Kadın Kaşı

Örnek No:2	Katalog No:2
-------------------	---------------------

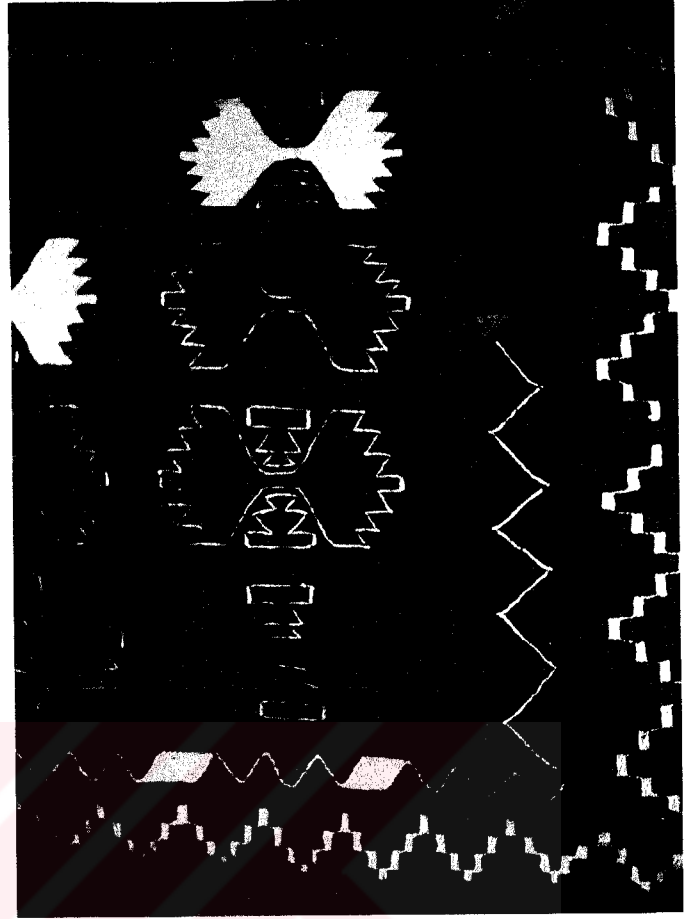
Bulunduğu Yer	Çamavlu -Kozak
Dokuma Türü	Kilim
Dokunduğu Yer	—
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Gördüz Al Kilimi
En (cm.)	148
Boy (cm.)	225

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	50

ATKI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Atkı Sayısı / dm.	62

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	—
Bitiş Kilimi (cm.)	—
Saçak Boyu (cm.)	22
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Altan
Yaşı	72

RENKLER	
Kırmızı	Yeşil
Mor	Turuncu
Sarı	Mavi
Siyah	Beyaz
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
El
Kıralı Sarı

BORDÜR MOTİFLERİ
Kıyı
Küçük Kadın Kaşı
Koca Kadın Kaşı

Örnek No:3

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Kilim
Dokunduğu Yer	Süngüllü Köyü
Dokunduğu Yıl	30 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Huriye Uslu, 72
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüşü
Objenin Cinsi	Torba
Yöresel İsmi	Farda Torba
En (cm.)	42
Boy (cm.)	48

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	—
İplik Bükümü	—
İplik sayısı / dm.	70

ATKI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Atkı Sayısı / dm.	100

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	3,6
Bitiş Kilimi (cm.)	6
Saçak Boyu (cm.)	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Huriye Uslu
Yaşı	72

RENKLER	
Açık pembe	Koyu Pembe
Fuşya	Turuncu
Açık Yeşil	Koyu Yeşil
Bordo	Beyaz
Kırmızı	Açık Mavi
Lacivert	Kahverengi
Mor	

ZEMİN MOTİFLERİ
Farda

BORDÜR MOTİFLERİ
Karga Burnu
Dalga
Kalmak

Örnek No:4	Katalog No:3
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey Köyü
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Bölük Börek Kilim
En (cm.)	151
Boy (cm.)	237,5

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	42

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	33
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	3 çözgüye kilim
Başlangıç Kilimi/cm	4
Bitiş Kilimi (cm.)	4
Saçak Boyu (cm.)	13,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Bordo	Kırmızı
Mavi	Mor
Sarı	Siyah
Nar Çiçeği	Beyaz

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Bölük Börek
Goza (Koza)
Dırnak (Tırnak)

BORDÜR MOTİFLERİ
Çatalca
Goza
Çatal Direk
Yılan Kemiği

Örnek No:5	Katalog No:4
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Karaveliler Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Karaveliler Köyü
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Yazgı
Yöresel İsmi	Çayır Çiçeği Yazgı
En (cm.)	169
Boy (cm.)	275

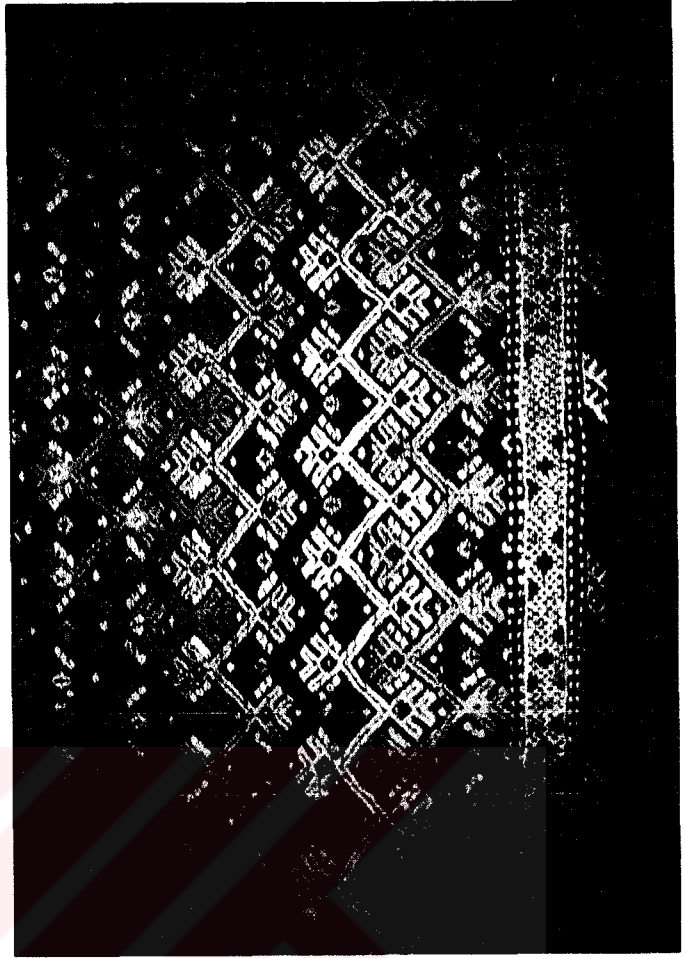
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	60

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	50-55
Kaplayan	Cicim, 3/3, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/3, 3/1

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	17
Bitiş Kilimi (cm.)	15
Saçak Boyu (cm.)	12
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Özçakmak
Yaşı	70

RENKLER	
Beyaz	Siyah
Yeşil	Kırmızı
Turuncu	Mor

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Çayır Çiçeği

BORDÜR MOTİFLERİ
Aksu (Beyaz Bordür)
Dırnak (Tırnak)

Örnek No:6	Katalog No:5
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Çamavlu Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Çamavlu
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	-
Etnik Kaynağı	-
Objenin Cinsi	Yer yaygısı
Yöresel İsmi	Boşnak Kilim
En (cm.)	159
Boy (cm.)	233

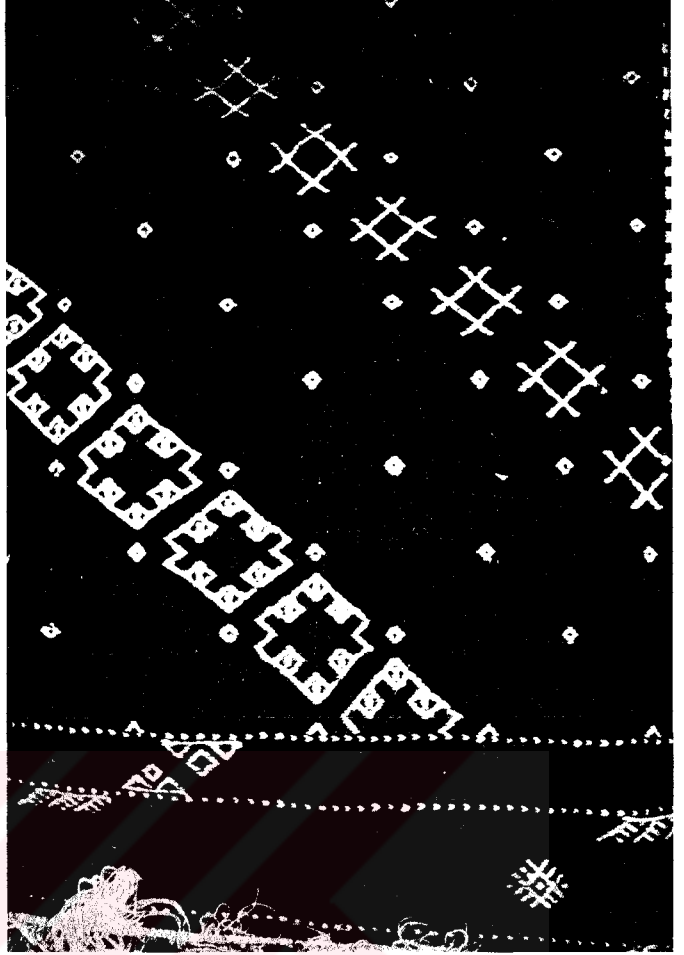
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	50

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	30
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	17 çözgüye zili desenli
Başlangıç Kilimi/cm	2
Bitiş Kilimi (cm.)	2
Saçak Boyu (cm.)	18
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Altan
Yaşı	75

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Turuncu	Yeşil (2)
Mor	Kırmızı
Mavi	Lila

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Boşnak
Koltuk
Bacak

BORDÜR MOTİFLERİ
Gadın Kaşı (Kadın Kaşı)
Goca Çiçek (Koca Çiçek)

Örnek No:7	Katalog No:6
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Çamavlu Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Çamavlu Köyü
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Yer Yaygısı
Yöresel İsmi	Daraklı Kilim
En (cm.)	163
Boy (cm.)	240

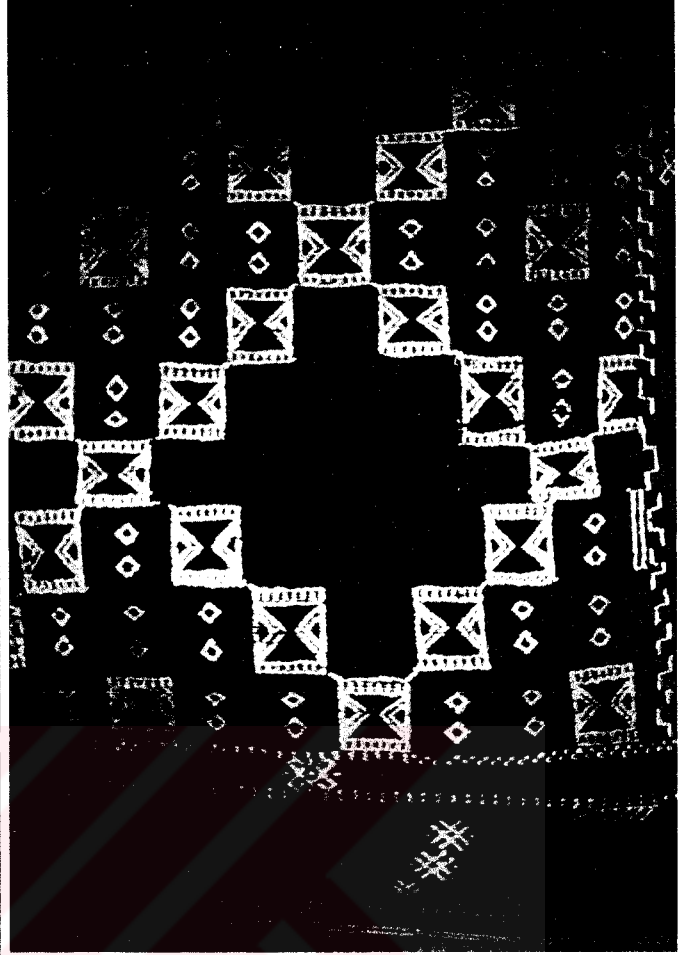
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	52

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	33
Kaplayan	Zili, 3/1
Destekleyen	Cicim, 3/1

Kenar Kilimi	16 çözgüye zili desenli
Başlangıç Kilimi/cm	12
Bitiş Kilimi (cm.)	13
Saçak Boyu (cm.)	16
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Altan
Yaşı	75

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Kırmızı	Turuncu
Sarı	Mor (2)
Mavi	Yeşil (2)
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Darak (Tarak)
Küçük Göz

BORDÜR MOTİFLERİ
Eğrelti Tırnak
İncili Su
Kaymalı Direk
Çiçek

Örnek No:8	Katalog No:7
-------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Terzihaliller-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Çamavlu
Dokunduğu Yıl	90-100 yıllık
Sahibi, Yaşı	Vasfiye Peker, 65
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Ev Yaygısı
Yöresel İsmi	Yaprak Kilim
En (cm.)	152
Boy (cm.)	223

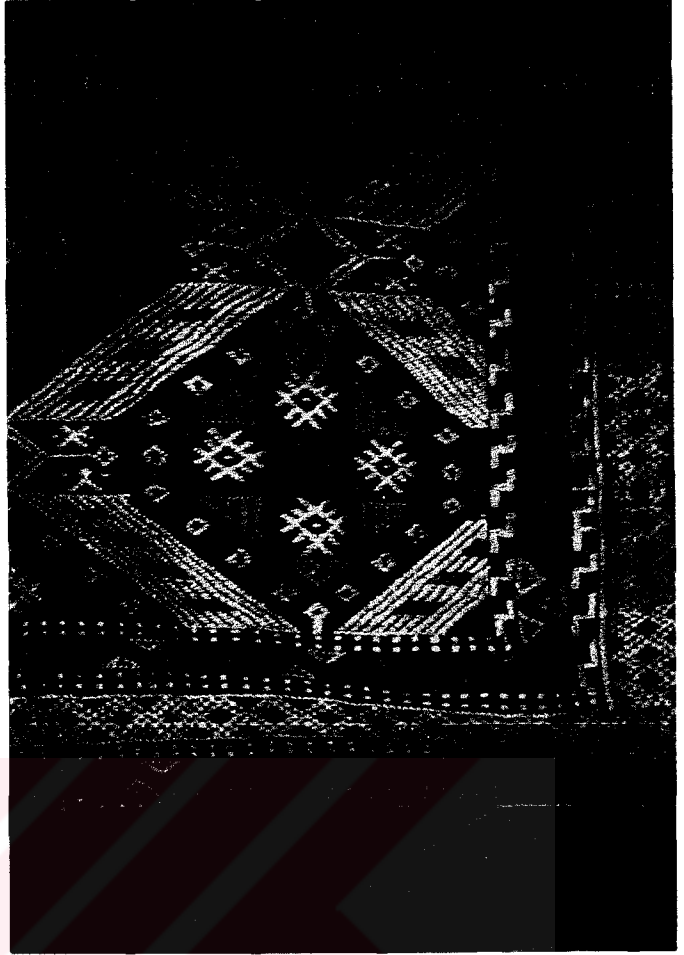
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	47

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1-2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	36
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	14 çözgüye zili desenli
Başlangıç Kilimi/cm	16
Bitiş Kilimi (cm.)	14
Saçak Boyu (cm.)	12
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Vasfiye Peker
Yaşı	65

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Yeşil	Turuncu
Mor	Sarı
Bordo	Kırmızı

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Koza
Karagöz
Pesmet (Bölüm)
Tırnak
Kocaman Pesmet
Boncuk
Göz

BORDÜR MOTİFLERİ
Kadın Kaşı
Çatal Direk
İncili Su
Sıçan Dişi

Örnek No:9

Bulunduğu Yer	Hacıhamzalar-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Hacıhamzalar
Dokunduğu Yıl	40-45 yıllık
Sahibi, Yaşı	Hicap Yakar, 43
Yöresel İsmi	—
Objenin Cinsi	Yer Yazgısı
Yöresel İsmi	Sandık Kilim
En (cm.)	166-170
Boy (cm.)	278-281

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Gri yün-Beyaz pamuk
Rengi	Gri-Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	55

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

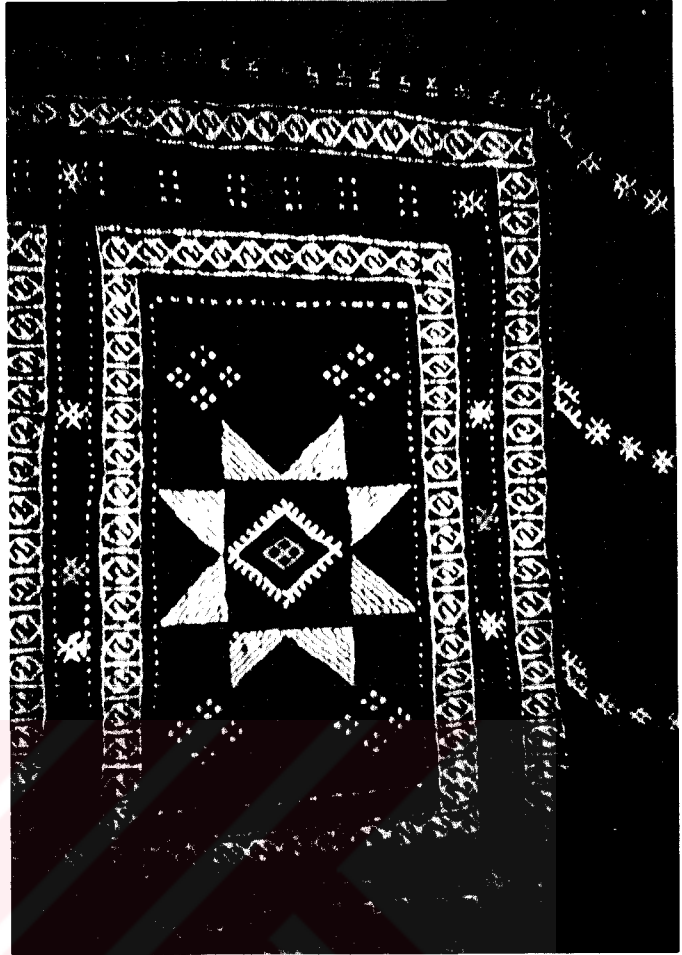
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	41
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	18
Bitiş Kilimi (cm.)	17,5
Saçak Boyu (cm.)	10
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hicap Yakar
Yaşı	43

RENKLER

Siyah	Beyaz
Lacivert	Pembe (2)
Mor	Kırmızı
Sarı	Turuncu
Yeşil	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Bütün Sandık
Koca Nakış
Pesmet (Bölüm)
Gömeç
Seheli
Aksu

BORDÜR MOTİFLERİ

Aksu
Kozan
Dırnak (Tırnak)

Örnek No:10

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	30 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Huriye Uslu, 72
Etnik Kaynağı	Yörük
Objenin Cinsi	Sili
Yöresel İsmi	Sandık Sili
En (cm.)	180
Boy (cm.)	260

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	31

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

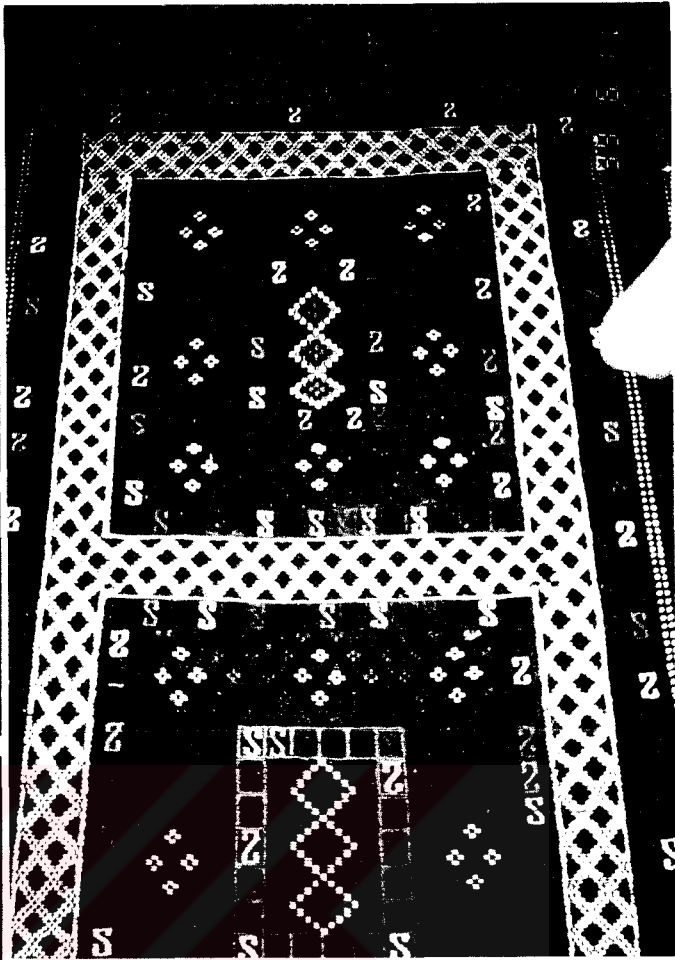
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	16
Kaplayan	Zili, 3/3, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	6 çözgüye kilim
Başlangıç Kilimi/cm	9,7
Bitiş Kilimi (cm.)	9
Saçak Boyu (cm.)	7
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Huriye Uslu
Yaşı	72

RENKLER

Pembe (2)	Mor (2)
Yeşil	Turuncu
Sarı (2)	Beyaz
Siyah	Bordo

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Sandık

BORDÜR MOTİFLERİ

Sandık Sili Suyu
Çakmak

Örnek No:11

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	60 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Huriye Uslu, 72
Etnik Kaynağı	Yörük
Objenin Cinsi	Sili
Yöresel İsmi	Üzüm Çingili
En (cm.)	98 / 98
Boy (cm.)	260

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	60

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	48
Kaplayan	Cicim, 3/1, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	3
Bitiş Kilimi (cm.)	3
Saçak Boyu (cm.)	8
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	2 kanat dikilmiş
Motifleri Anlatan	Huriye Uslu
Yaşı	72

RENKLER

Bordo	Turuncu
Yeşil (2)	Beyaz
Mor	Siyah

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Üzüm
Çingil (Salkım)

BORDÜR MOTİFLERİ

İncili Su

Örnek No:12

Bulunduğu Yer	Seklik-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Seklik
Dokunduğu Yıl	40 yıllık
Sahibi, Yaşı	Perihan Yıldırım, 50
Etnik Kaynağı	Karakeçili Yörüğü
Objenin Cinsi	Sergi (Kilim)
Yöresel İsmi	Yarım Börek Sergi
En (cm.)	91,5 / 90
Boy (cm.)	283

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	52

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Bezayağı

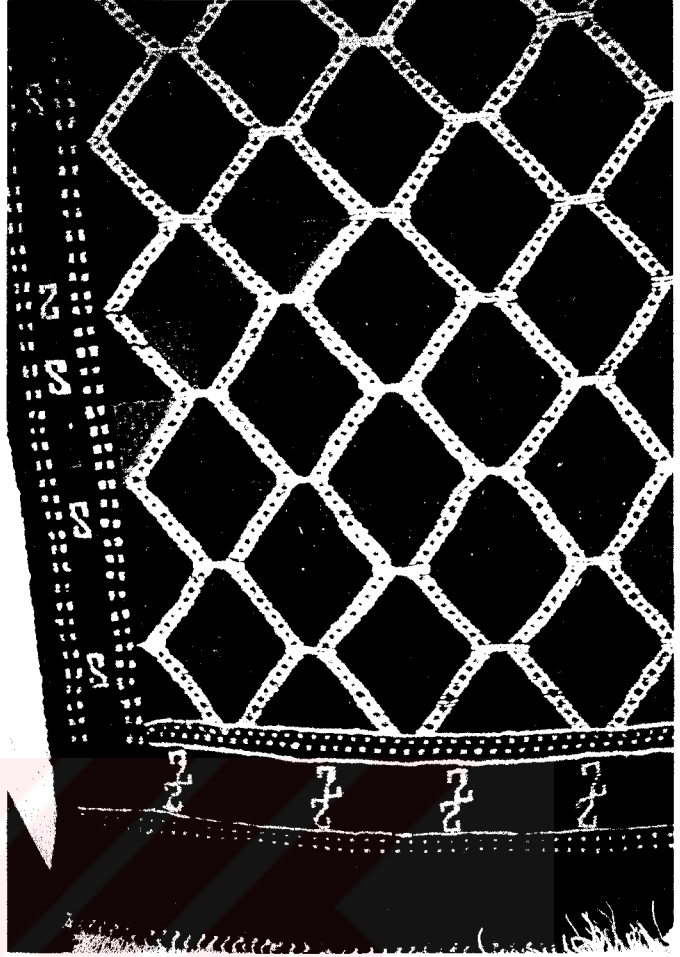
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atk/dm.	43
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	16 çözgüye çizgili
Başlangıç Kilimi/cm	9
Bitiş Kilimi (cm.)	9
Saçak Boyu (cm.)	8,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	2 kanat dikilmiş
Motifleri Anlatan	Perihan Yıldırım
Yaşı	50

RENKLER

Kırmızı	Mavi
Bordo	Beyaz
Yeşil	Sarı
Turuncu	Pembe
Turkuaz	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Yarım Börek

BORDÜR MOTİFLERİ

(ismi bilinmiyor)

Örnek No:13

Bulunduğu Yer	Seklik-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Seklik
Dokunduğu Yıl	1966
Dokuyan Kişi, Yaşı	Perihan Yıldırım, 50
Etnik Kaynağı	Karakeçili Yörüğü
Objenin Cinsi	Sili
Yöresel İsmi	Küçük Tabaklı Kilim
En (cm.)	91 / 91
Boy (cm.)	330

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	3
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	40

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

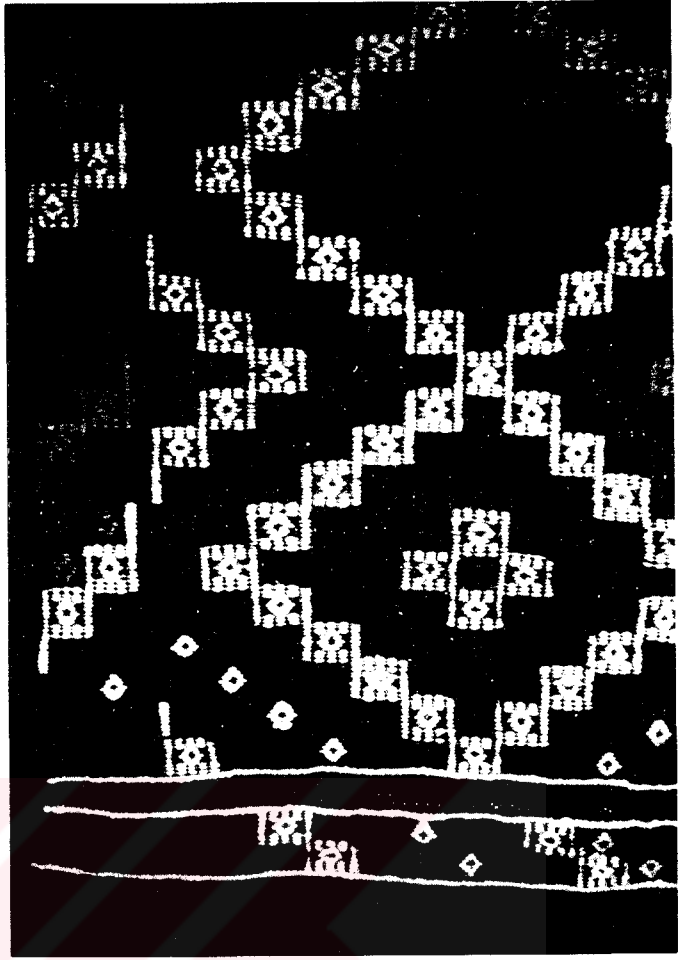
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atk/dm.	37
Kaplayan	Zili, 3/1
Destekleyen	Cicim,3-5-3-3-3/3-3-3-5-3

Kenar Kilimi	20 çözgüye çizgili
Başlangıç Kilimi/cm	10
Bitiş Kilimi (cm.)	9,8
Saçak Boyu (cm.)	8
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	2 kanat dikilmiş
Motifleri Anlatan	Perihan Yıldırım
Yaşı	50

RENKLER

Kırmızı	Beyaz
Siyah	Mor
Yeşil	Pembe
Bordo	Sarı
Turuncu	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Tabak

BORDÜR MOTİFLERİ

(ismi bilinmiyor)

Örnek No:14	Katalog No:8
--------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	İsmailli Camii-Bergama
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	İsmailli
Dokunduğu Yıl	40-50 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Cicim
Yöresel İsmi	Türkmen Kilimi
En (cm.)	74 / 76,5
Boy (cm.)	253

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	72

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	48
Kaplayan	Cicim, 3/1, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	4 çözgüye desenli
Başlangıç Kilimİ/cm	9
Bitiş Kilimi (cm.)	8,7
Saçak Boyu (cm.)	10
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	2 kanat dikilmiş
Motifleri Anlatan	İkbal Altok
Yaşı	75

RENKLER

Turuncu	Siyah
Beyaz	Yeşil
Kırmızı	Sarı
Mor	Pembe

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

(ismi bilinmiyor)

BORDÜR MOTİFLERİ

Nattarcık veya Çengelli Su

Örnek No:15

Bulunduğu Yer	İsmailli-Bergama
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	İsmailli
Dokunduğu Yıl	50-60 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	İkbal Altok, 75
Etnik Kaynağı	Karakeçili
Objenin Cinsi	Yer Yayı
Yöresel İsmi	Koç Boynuzlu Kilim
En (cm.)	82 / 84
Boy (cm.)	278

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	76

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	39
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	6 çözgüye desenli
Başlangıç Kilimi/cm	10
Bitiş Kilimi (cm.)	10,5
Saçak Boyu (cm.)	8,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	2 kanat dikilmiş
Motifleri Anlatan	İkbal Altok
Yaşı	75

RENKLER

Siyah	Beyaz
Mavi	Yeşil
Kırmızı	Turuncu
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Koç Boynuzu
Gül Saçtı
İşığ

BORDÜR MOTİFLERİ

Kayma Boncuk
Koç Boynuzu Suyu

Örnek No:16	Katalog No:9
--------------------	---------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Goca Hamiyeli Kilim
En (cm.)	150
Boy (cm.)	229

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	47

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atk/dm.	24
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	2,5
Bitiş Kilimi (cm.)	2
Saçak Boyu (cm.)	13,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER

Siyah	Beyaz
Mavi	Kırmızı
Sarı	Gri

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Goca Hamiyeli
Sıçan Dişi

BORDÜR MOTİFLERİ

(ismi bilinmiyor)

Örnek No:17

Bulunduğu Yer	Kocaoba-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Kocaoba
Dokunduğu Yıl	40 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Cennet Atak, 64
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Yaygı
Yöresel İsmi	Kara Kocalı Kilim
En (cm.)	146-152
Boy (cm.)	263

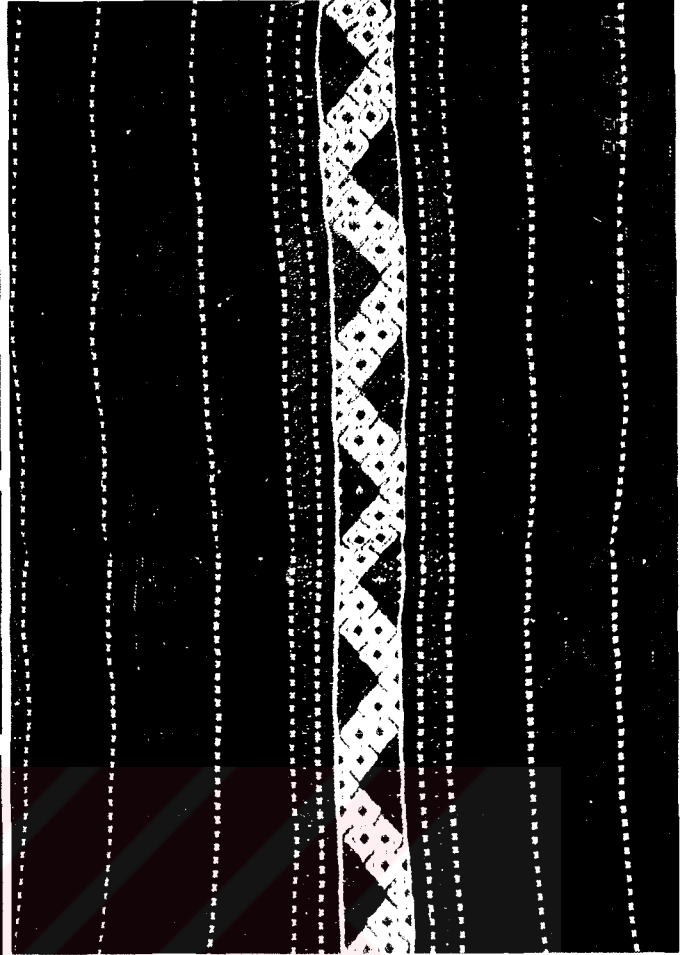
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	Z
İplik sayısı / dm.	55

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı, Lacivert
Ara Atkı Sayısı	3
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Kabartma Atkı/dm.	35
Kaplayan	Cicim 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	—
Bitiş Kilimi (cm.)	—
Saçak Boyu (cm.)	6,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Cennet Atak
Yaşı	64

RENKLER	
Beyaz	Lacivert
Kırmızı	Kahverengi

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Kara Kocalı Yanışı

BORDÜR MOTİFLERİ
Kereke
Sızgı
Yedi Bela

Örnek No:18

Bulunduğu Yer	Kocaoba-Dikili
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Kocaoba
Dokunduğu Yıl	1997
Dokuyan Kişi, Yaşı	Cennet Atak, 64
Etnik Kaynağı	Yağcibedir Yörüşü
Objenin Cinsi	Yaygı
Yöresel İsmi	Avunduk Silisi
En (cm.)	159-162
Boy (cm.)	240

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	Z
İplik sayısı / dm.	52

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	3
Zemin Dokuması	Kilim

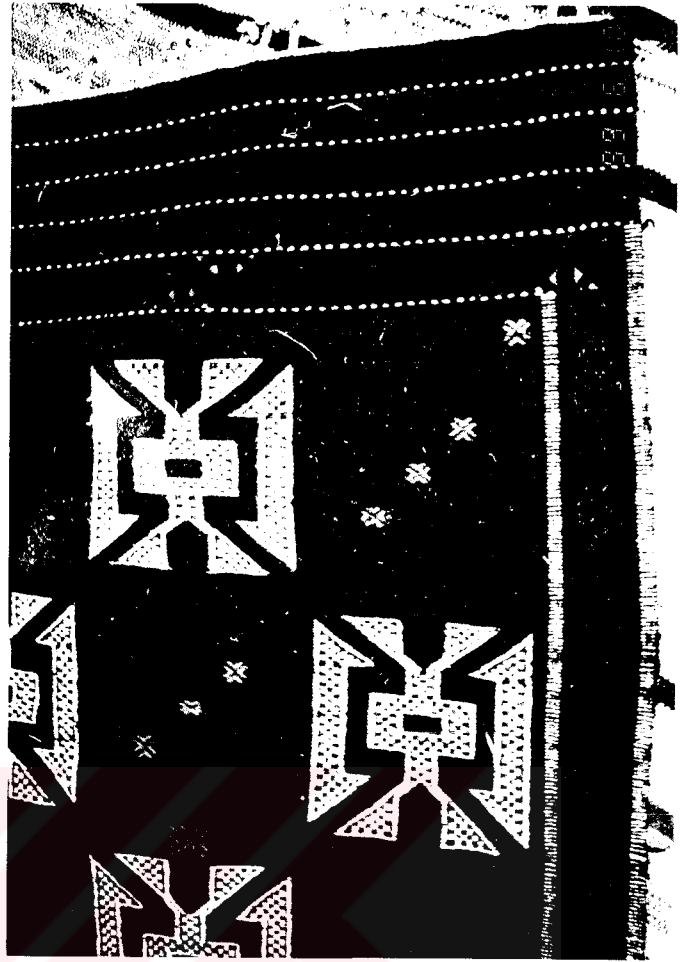
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	3
Ara Atkı Sayısı	3
Kabartma Atkı/dm.	21
Kaplayan	Zili, 3/1, 3/3
Destekleyen	Cicim, 3/3

Kenar Kilimi	6 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	17
Bitiş Kilimi (cm.)	16
Saçak Boyu (cm.)	4,5
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Cennet Atak
Yaşı	64

RENKLER

Lacivert	Beyaz
Kırmızı	Sarı

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Tabak
Çaylak
Güççük Çaylak (Küçük Çaylak)
Pevraz (Pervaz)

BORDÜR MOTİFLERİ

Kara Yol
Göbek
Ala Direk
Kara Direk

Örnek No:19	Katalog No:10
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	K.veliler Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Karaveliler
Dokunduğu Yıl	=
Dokuyan Kişi, Yaşı	=
Etnik Kaynağı	=
Objenin Cinsi	Yazgı
Yöresel İsmi	Gümüş Çengel Yazgı
En (cm.)	136
Boy (cm.)	206

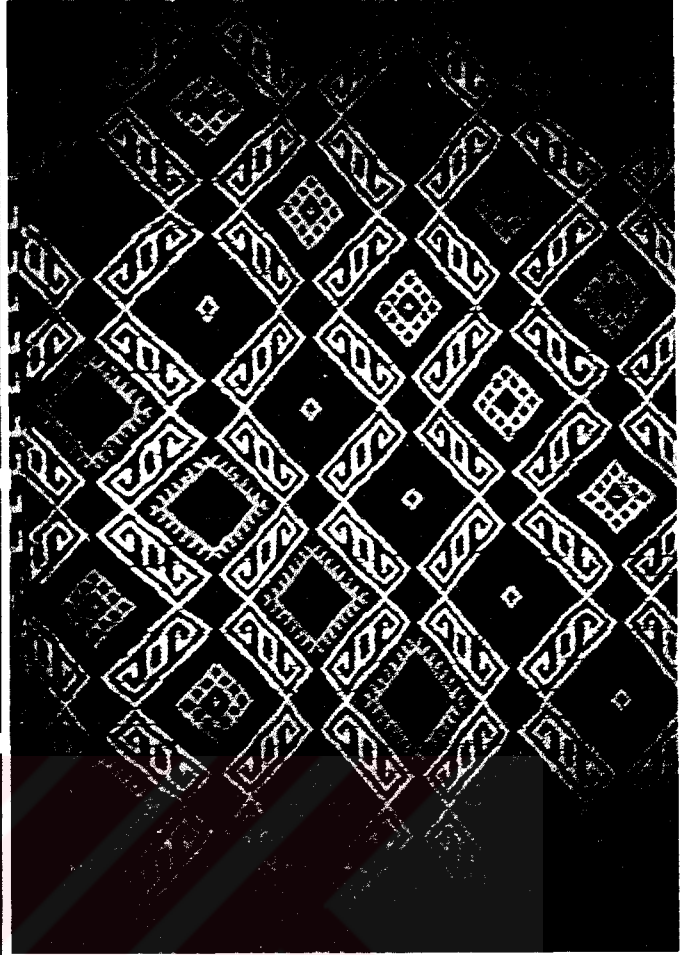
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	68

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atkı/dm.	39
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	6 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	19,5
Bitiş Kilimi (cm.)	18
Saçak Boyu (cm.)	17
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	=
Motifleri Anlatan	Ayşe Özçakmak
Yaşı	70

RENKLER	
Beyaz	Siyah
Turuncu	Kırmızı
Mor	Sarı
Yeşil	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Gümüş Çengel
Tırnaklı

BORDÜR MOTİFLERİ
Kel Baş
Koza
Dırnak (Tırnak)
Sıçan Dişi

Örnek No:20	Katalog No:11
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	K.veliler Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Karaveliler
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Yer Yaygısı
Yöresel İsmi	Küçük Hamiyeli Kilim
En (cm.)	137,5
Boy (cm.)	206

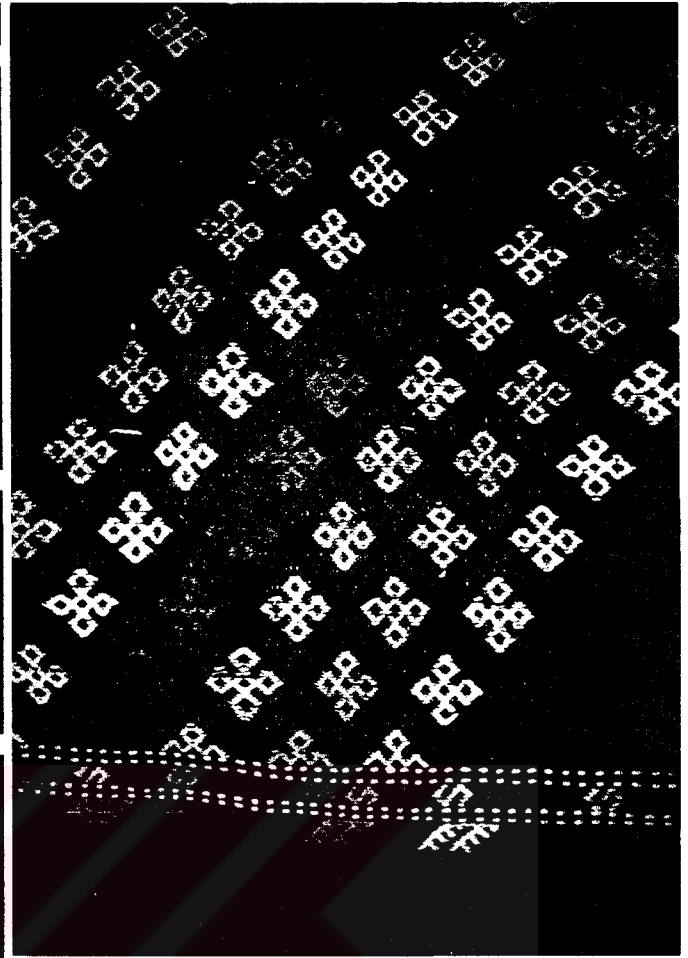
ÇÖZGU	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	50

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atkı/dm.	50-55
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	18
Bitiş Kilimi (cm.)	17
Saçak Boyu (cm.)	13,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Özçakmak
Yaşı	70

RENKLER	
Kırmızı	Bordo
Siyah	Beyaz
Mor (2)	Sarı
Yeşil	Turuncu

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Küçük Hamiyeli
Göz
Organı (İç deseni)

BORDÜR MOTİFLERİ
Gelin Ağladma (Gelin Ağlatma)
Dırnak (Tırnak)

Örnek No:21	Katalog No:12
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Evrans Kilimi
En (cm.)	123,5
Boy (cm.)	193

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	38

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	10
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	1
Bitiş Kilimi (cm.)	1,2
Saçak Boyu (cm.)	14
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Kırmızı	Yeşil (2)
Turuncu	Mor
Kahverengi	Mavi
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Evrans

BORDÜR MOTİFLERİ
Sıçan Dişi
Sığır Sidiği
Dırmak

Örnek No:22	Katalog No:13
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	144
Boy (cm.)	235

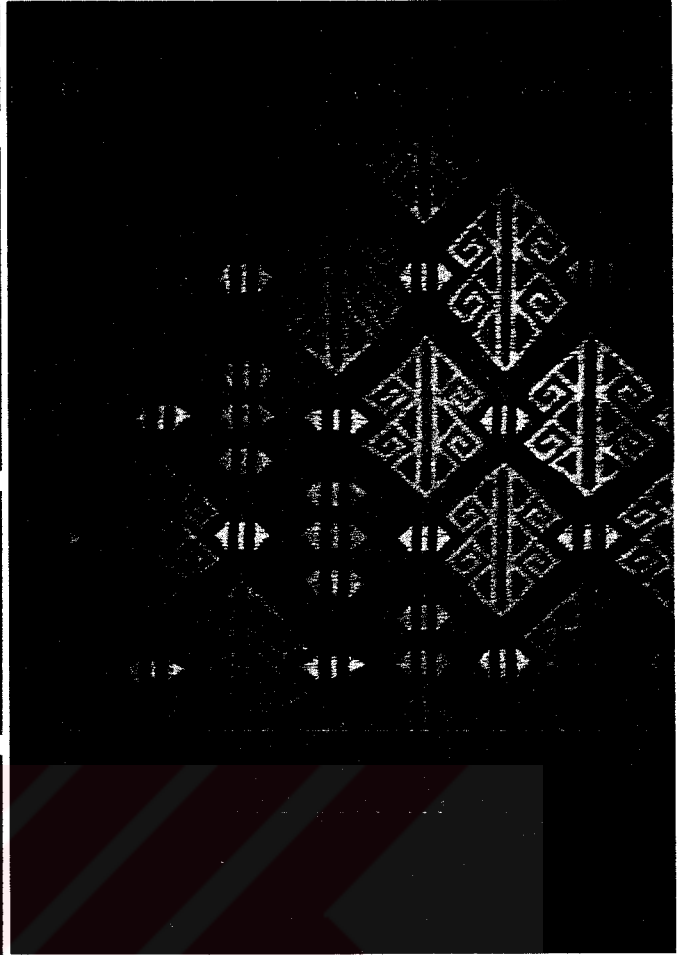
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	45

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Pembe
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atkı/dm.	35
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	Zili, 3/3

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	1,2
Bitiş Kilimi (cm.)	1
Saçak Boyu (cm.)	12
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Turuncu	Kırmızı
Mavi	Yeşil
Sarı	Pembe
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
(isimleri bilinmiyor)

BORDÜR MOTİFLERİ
(isimleri bilinmiyor)

Örnek No:23	Katalog No:14
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Armud Çiçeği Kilim
En (cm.)	127
Boy (cm.)	218

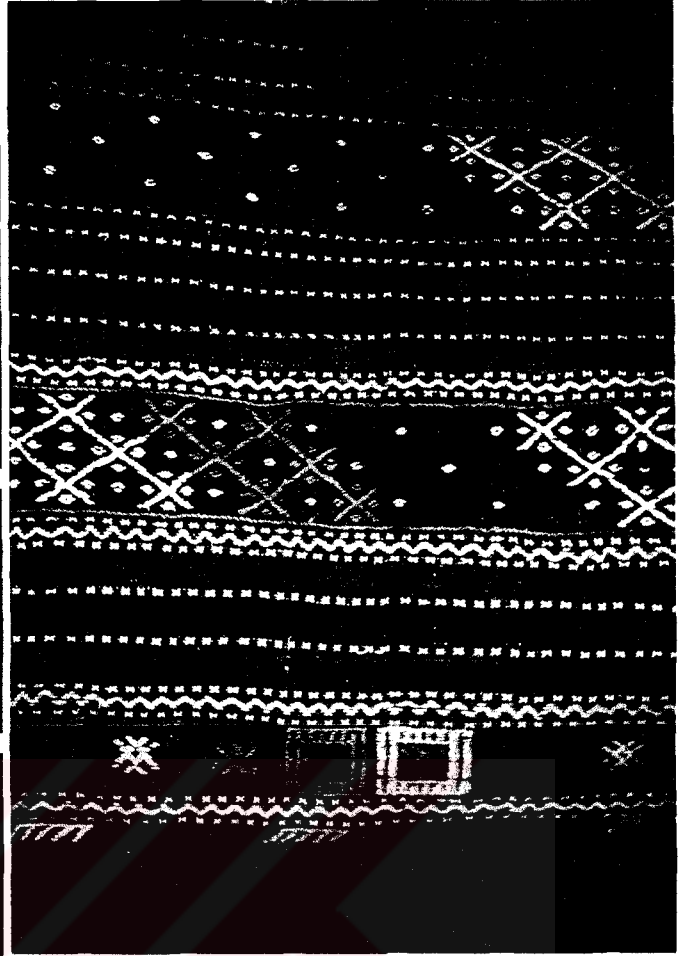
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	41

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Zemine göre
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1-2
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atkı/dm.	50-53
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	1,5
Bitiş Kilimi (cm.)	1,2
Saçak Boyu (cm.)	21
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Siyah	Beyaz
Bordo	Kırmızı
Turuncu	Sarı
Yeşil (3)	Mavi

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Armud Çiçeği (Armud Çiçeği)

BORDÜR MOTİFLERİ
Çatal baş
Sıçan Dişi
Darak(Tarak)
Goza(Koza)

Örnek No:24	Katalog No:15
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukanbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Küçük Hamiyeli Kilim
En (cm.)	131
Boy (cm.)	205

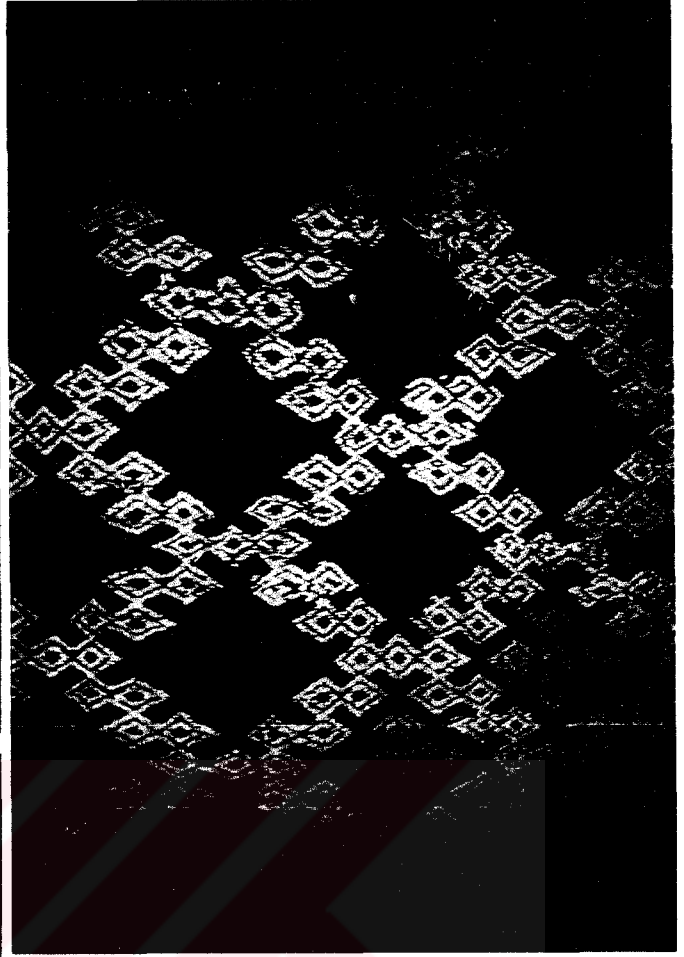
ÇÖZGU	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	35

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	1
Kabartma Atkı/dm.	25
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	1,5
Bitiş Kilimi (cm.)	1,2
Saçak Boyu (cm.)	10
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Bordo	Mavi
Beyaz	Siyah
Turuncu	Kırmızı
Yeşil	Mor
Sarı	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Sıçan Dişi
Dırnak(Tırnak)
Yılan Kemiği
Küçük Hamiyeli

BORDÜR MOTİFLERİ
Çatal Baş
Sığır Sidiği

Örnek No:25	Katalog No:16
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Şamı Kilimi
En (cm.)	147
Boy (cm.)	242

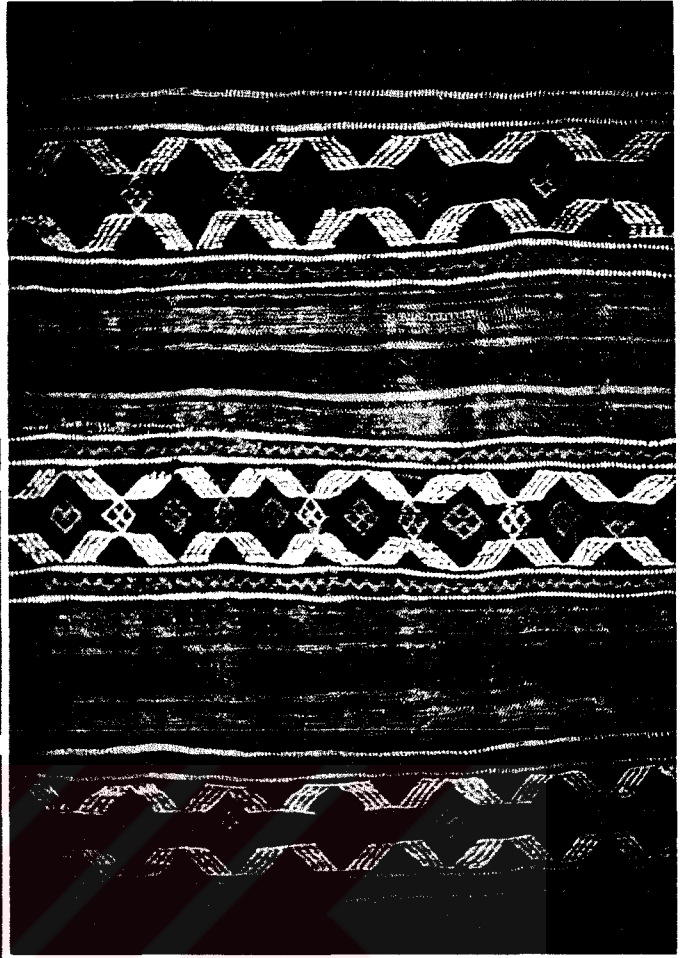
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	59

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	1
Zemin Dokuması	Kilim-Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2-3
Kabartma Atkı/dm.	16
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	2,5
Bitiş Kilimi (cm.)	2,3
Saçak Boyu (cm.)	15
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER	
Bordo	Beyaz
Siyah	Turuncu
Yeşil	Kırmızı
Mavi	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Çakmak
Dırmak(Tırmak)
Goza(Koza)

BORDÜR MOTİFLERİ
(ismi bilinmiyor)

Örnek No:26

Bulunduğu Yer	Yenice-Dikili
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yenice
Dokunduğu Yıl	100 yıllık
Sahibi, Yaşı	Hatice Ergin, 66
Etnik Kaynağı	Yağcibedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Kilim
Yöresel İsmi	Döşek Kilimi
En (cm.)	120
Boy (cm.)	167

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	64

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert, Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	—
Zemin Dokuması	Bezayağı

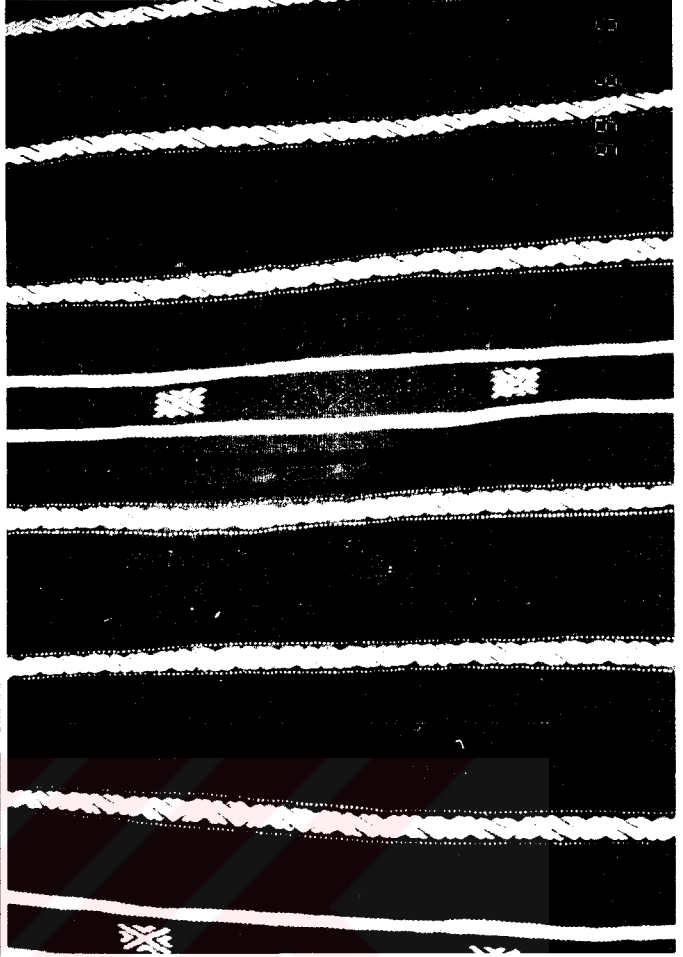
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	33
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	3
Bitiş Kilimi (cm.)	3,7
Saçak Boyu (cm.)	10,5
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hatice Ergin
Yaşı	66

RENKLER

Lacivert	Kırmızı
Beyaz	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Çaylak
Çıyan Ayağı
Sıçan Dişi

BORDÜR MOTİFLERİ

Yedili Ara

Örnek No:27	Katalog No:17
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Karaveliler Camii-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Karaveliler Köyü
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Seccade
Yöresel İsmi	Havutbaşı Kilim
En (cm.)	80
Boy (cm.)	104

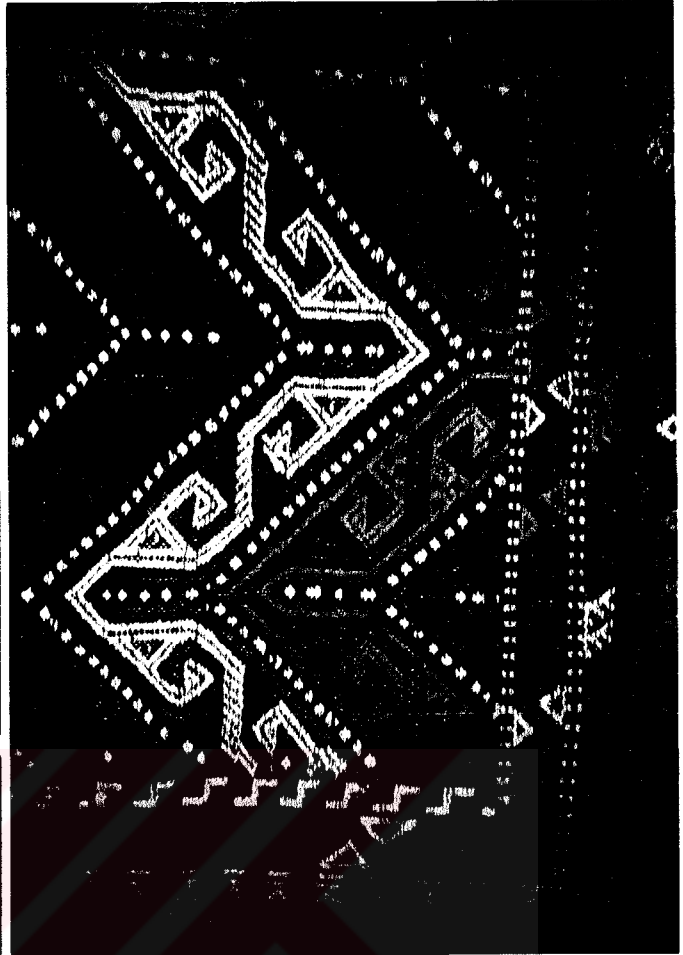
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	49

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	33
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Zili, 3/1

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	2
Bitiş Kilimi (cm.)	2,5
Saçak Boyu (cm.)	10
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Özçakmak
Yaşı	70

RENKLER	
Siyah	Pembe
Kırmızı	Yeşil
Beyaz	Mavi
Mor	Turuncu
Bordo	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Havutbaşı
Boncuk

BORDÜR MOTİFLERİ
Gadın Kaşı (Kadın Kaşı)
Goza (Kozu)

Örnek No:28	Katalog No:18
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Kıranlı-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Kıranlı
Dokunduğu Yıl	40 yıllık
Sahibi, Yaşı	Hanife Özdemir,38
Etnik Kaynağı	Karakeçili Yörüşü
Objenin Cinsi	Seccade
Yöresel İsmi	Aynalı Seccade
En (cm.)	80
Boy (cm.)	114

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	44

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

DESEN ATKISI	
Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	33
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Sumak 3/1

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	7
Bitiş Kilimi (cm.)	6,5
Saçak Boyu (cm.)	16
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Hanife Özdemir
Yaşı	38

RENKLER	
Yeşil	Siyah
Beyaz	Kırmızı
Pembe	Turuncu
Mor	

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Aynalı

BORDÜR MOTİFLERİ
Kadın Göbeği
Kadın Kaşı
Kemik Sıçan Dişi
Seccadenin baş ucu

Örnek No:29

Bulunduğu Yer	İsmaili-Bergama
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	İsmaili
Dokunduğu Yıl	55-60 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	İkbal Altok, 75
Etnik Kaynağı	Karakeçili Yörüşü
Objenin Cinsi	Seccade
Yöresel İsmi	Dik Göbek Yazgı
En (cm.)	67
Boy (cm.)	114

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	60

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	36
Kaplayan	Zili, 3/3
Destekleyen	Cicim, 3-5-3

Kenar Kilimi	8 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	8
Bitiş Kilimi (cm.)	8,5
Saçak Boyu (cm.)	6
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	İkbal Altok
Yaşı	75

RENKLER

Mor	Vişne Çürüşü
Sarı	Beyaz
Siyah	Kırmızı

ZEMİN MOTİFLERİ

Dik Göbek

BORDÜR MOTİFLERİ

Boncuk
Göbek

Örnek No:30	Katalog No:19
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Y.bey Orta Cami-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yukarıbey
Dokunduğu Yıl	—
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Seccade
Yöresel İsmi	Küçük Hamiyeli Kilim
En (cm.)	68
Boy (cm.)	101

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	49

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim-Bezayağı

DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	50
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	(kalan) 2
Bitiş Kilimi (cm.)	(kalan) 1,4
Saçak Boyu (cm.)	(kalan) 12
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	Yamalanmış
Motifleri Anlatan	Hatice Has
Yaşı	73

RENKLER

Kahverengi	Turuncu
Beyaz	Siyah
Mavi	Bordo

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ

Küçük Hamiyeli

BORDÜR MOTİFLERİ

Yılan Kemiği
Sıçan Dişi
Kel Baş
Goza (Koza)

Örnek No:31

Bulunduğu Yer	Yenice-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yenice
Dokunduğu Yıl	35 yıllık
Sahibi, Yaşı	Güllü Tilkitaş, 49
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Torba
Yöresel İsmi	İki Telli Torba
En (cm.)	39
Boy (cm.)	43

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	73

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

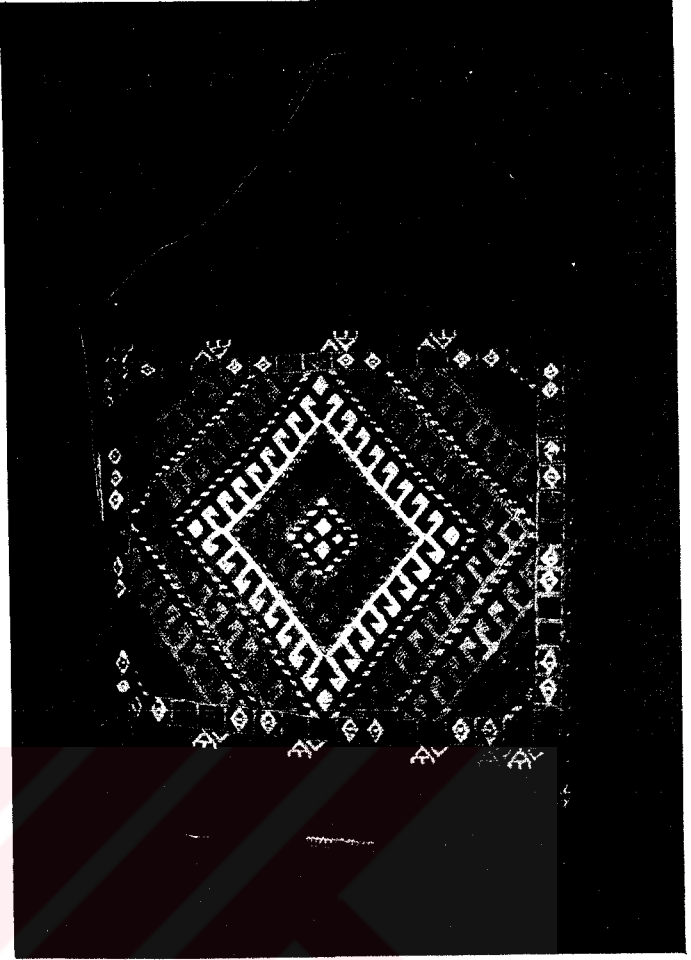
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	30
Kaplayan	Cicim, 2/1, 3/1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	4
Bitiş Kilimi (cm.)	3
Saçak Boyu (cm.)	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleştirilmiş
Motifleri Anlatan	—
Yaşı	—

RENKLER

Sarı	Yeşil (2)
Beyaz	Pembe
Kırmızı	Mor
Siyah	Bordo

ZEMİN MOTİFLERİ

İki tel

BORDÜR MOTİFLERİ

(isimleri bilinmiyor)

Örnek No:32

Bulunduğu Yer	Yenice-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Yenice
Dokunduğu Yıl	35 yıllık
Sahibi, Yaşı	Güllü Tilkitaş, 49
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Torba
Yöresel İsmi	Al Barmak Torba
En (cm.)	40
Boy (cm.)	44

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	—
İplik sayısı / dm.	70

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

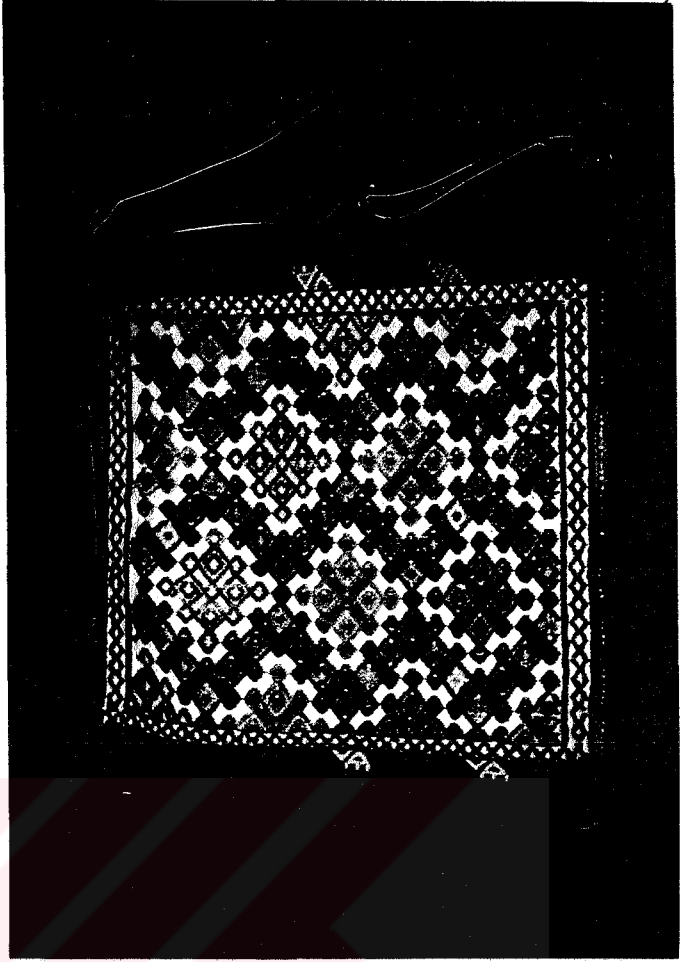
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	1
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	62
Kaplayan	Cicim, 3/3
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	2
Bitiş Kilimi (cm.)	2,4
Saçak Boyu (cm.)	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleştirilmiş
Motifleri Anlatan	—
Yaşı	—

RENKLER

Beyaz	Siyah
Kırmızı	Pembe
Turuncu	Yeşil
Mor	Bordo
Sarı	—

ZEMİN MOTİFLERİ

Al Barmak (Kırmızı Parmak)

BORDÜR MOTİFLERİ

(isimleri bilinmiyor)

Örnek No:33

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	25 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Hatice Nurbaş, 53
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Heybe
Yöresel İsmi	İki Telli Torba
En (cm.)	41
Boy (cm.)	46,5

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz
İplik Katı	—
İplik Bükümü	—
İplik sayısı / dm.	76

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Bezayağı

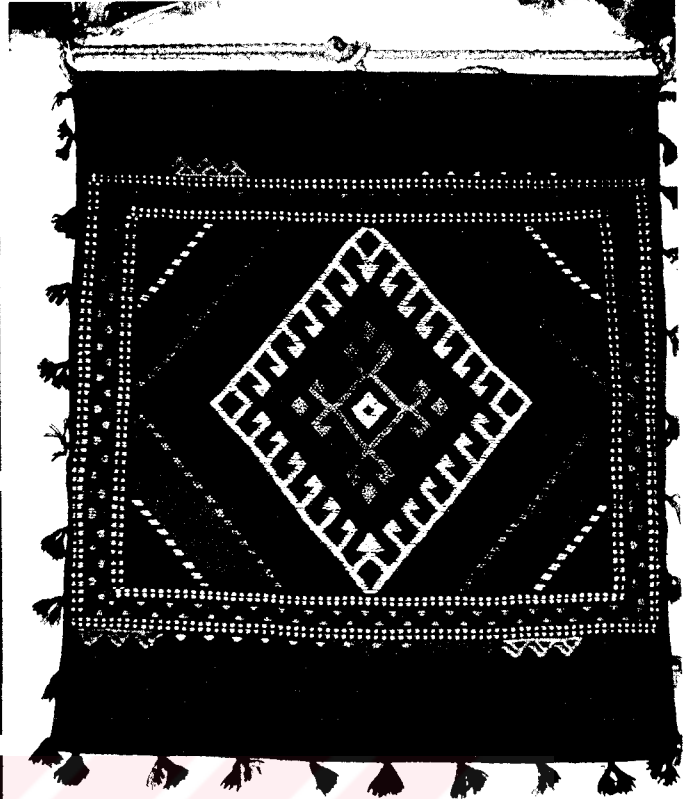
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	35
Kaplayan	Cicim, 3 / 1
Destekleyen	—

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	7
Bitiş Kilimi (cm.)	6,5
Saçak Boyu (cm.)	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Hatice Nurbaş
Yaşı	53

RENKLER

Kahverengi	Turkuaz
Beyaz	Pembe
Kırmızı	Turuncu
Yeşil	Mor
Lacivert	—

ZEMİN MOTİFLERİ

İki Tel
Boncuk

BORDÜR MOTİFLERİ

Karga Burnu
Çingen Suyu(Çingene Bordürü)

Örnek No:34

Bulunduğu Yer	Kıranlı-Kozak
Dokuma Türü	Atkı Takviyeli Dokuma
Dokunduğu Yer	Kıranlı
Dokunduğu Yıl	25-30 yıllık
Sahibi, Yaşı	Hanife Özdemir, 38
Etnik Kaynağı	Karakeçili Yörüşü
Objenin Cinsi	Heybe
Yöresel İsmi	Aynalı Heybe
En (cm.)	49-51
Boy (cm.)	155

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
İplik sayısı / dm.	49

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2
Zemin Dokuması	Kilim

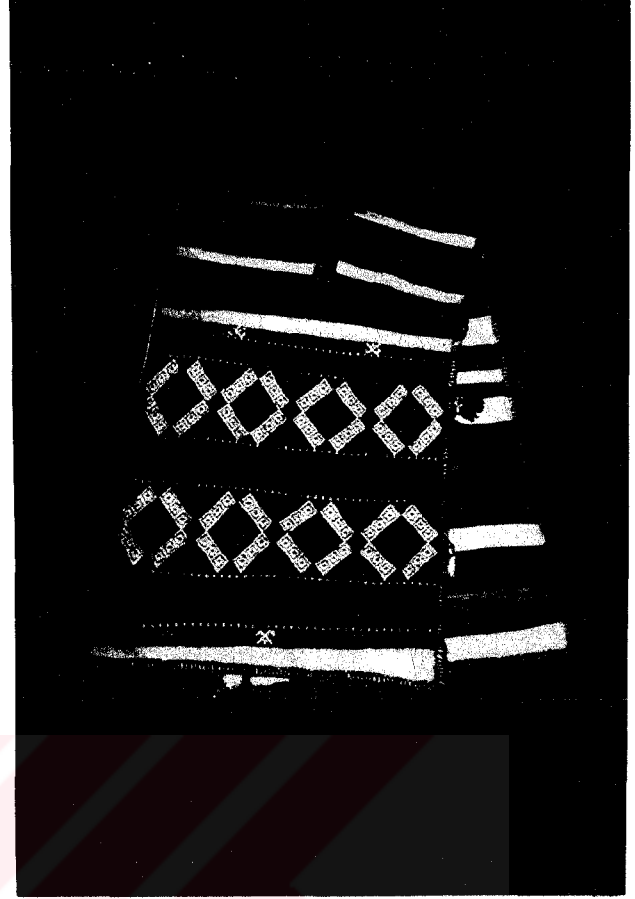
DESEN ATKISI

Malzemesi	Yün
Atkı Katı	2
Ara Atkı Sayısı	2
Kabartma Atkı/dm.	42
Kaplayan	Cicim, 3/1
Destekleyen	Sumak, 3/1

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	—
Bitiş Kilimi (cm.)	—
Saçak Boyu (cm.)	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleştirilmiş
Motifleri Anlatan	Hanife Özdemir
Yaşı	38

RENKLER

Bordo	Yeşil
Kırmızı	Siyah
Beyaz	Pembe
Sarı	Mavi

ZEMİN MOTİFLERİ

Aynalı

BORDÜR MOTİFLERİ

Yarım Koza
Sıçan Dişi

Örnek No:35 **Katalog No:20**

Bulunduğu Yer	Kocaoba-Dikili
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Kocaoba
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Cennet Atak, 64
Etnik Kaynağı	Yağcibedir Yörüşü
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	149-154
Boy (cm.)	255

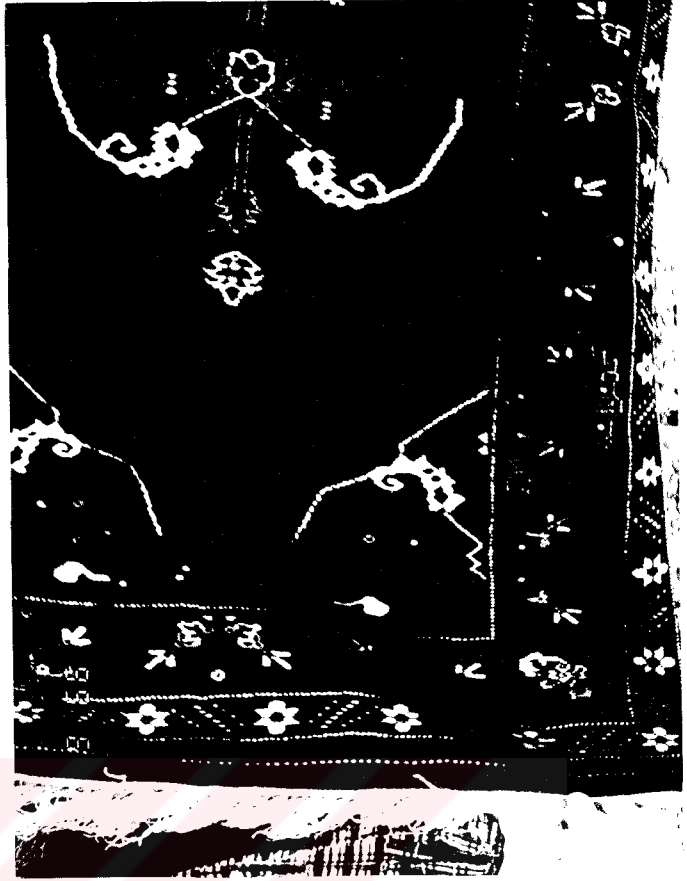
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	Z
Çözgü Baskısı	Çok

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	34
İlme Sayısı / dm.	23
Düğüm Sayısı / dm ²	782
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
Kırmızı	Beyaz
Yeşil	Mavi
Deve Tüyü	Lacivert

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	9
Bitiş Kilimi/cm	8
Saçak Boyu/cm	10
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	—
Yaşı	—

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ	
(isimleri bilinmiyor)	

BORDÜR MOTİFLERİ	
(isimleri bilinmiyor)	

Örnek No:36	Katalog No:21
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	1997
Dokuyan Kişi, Yaşı	Hatice Nurbaş,62
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	Kooperatif Örneği
En (cm.)	111-114
Boy (cm.)	167

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	3
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	35
İlme Sayısı / dm.	22
Düğüm Sayısı / dm2	770
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
Kahverengi	
Kırmızı (2)	Mavi
Lacivert	Yeşil
Sarı	Beyaz

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	7
Bitiş Kilimi/cm	7
Saçak Boyu/cm	11
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan Kişi	Hatice Nurbaş
Yaşı	62

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ	
(isimleri bilinmiyor)	

BORDÜR MOTİFLERİ	
(isimleri bilinmiyor)	

Örnek No:37	Katalog No:22
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Müşerref Kılınç, 44
Etnik Kaynağı	Kızılkulak Yörüğü
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	Öğrencik Örneği
En (cm.)	125,5-126,5
Boy (cm.)	199

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Çok

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	35
İlme Sayısı / dm.	25
Düğüm Sayısı / dm2	875
İlme Uzunluğu/cm	0,6

RENKLER	
	Yeşil
Kırmızı (2)	Mavi (2)
Beyaz	Siyah
Sarı	Kahverengi

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	4,5
Bitiş Kilimi/cm	4,3
Saçak Boyu/cm	12
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan Kişi	Müşerref Kılınç
Yaşı	44

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Yıldız
Çoban Aynası
Seyman
Kedi İzi
Keklik Başı
Devecik
Eşek Kaşı
Tabak

BORDÜR MOTİFLERİ
Gavur Tarağı
Baklava Kesim veya Bıçaklı su
Ceviz İçi
Kazan Kulbu

Örnek No:38

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	1989
Dokuyan Kişi, Yaşı	Şehriye Uslu, 39
Etnik Kaynağı	Yörük
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	Öğrencik Örneği
En (cm.)	127
Boy (cm.)	197

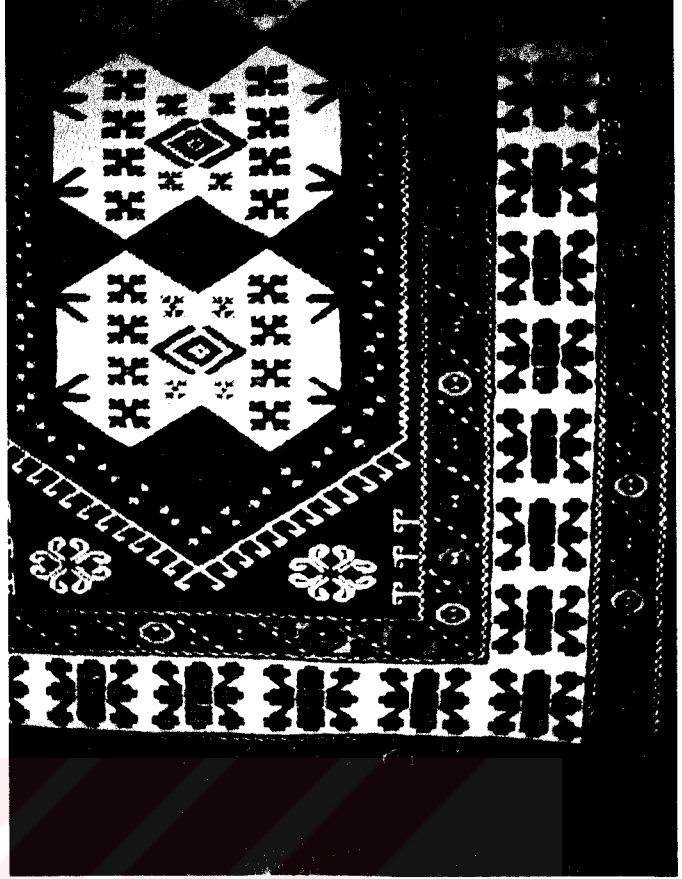
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	3
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	38
İlme Sayısı / dm.	26
Düğüm Sayısı / dm2	988
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
Yeşil (2)	Kırmızı (2)
Mavi (2)	Siyah
Beyaz	Sarı

Kenar Kilimi	4 çözgüye kilim
Başlangıç Kilimi/cm	5,5
Bitiş Kilimi/cm	5
Saçak Boyu/cm	8
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan Kişi	Şehriye Uslu
Yaşı	39

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Kalmak
Yıldız
Kedi İzi
Devecik
Eşek Kaşı
Tabak
Seyman

BORDÜR MOTİFLERİ
Koca Mustafa Suyu

Örnek No:39

Bulunduğu Yer	Süngüllü-Yuntdağ
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Süngüllü
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Şehriye Uslu, 39
Etnik Kaynağı	Yörük
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	Tapaklı Halı
En (cm.)	173
Boy (cm.)	247

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Hafif

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	38
İlme Sayısı / dm.	24
Düğüm Sayısı / dm ²	912
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
	Somon
Kırmızı (2)	Beyaz
Yeşil	Mavi
Sarı (2)	Lacivert

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	4
Bitiş Kilimi/cm	3,4
Saçak Boyu/cm	5
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Şehriye Uslu
Yaşı	39

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Tapak (Tabak)
Dalga veya Devicik
Ildız
Tunç

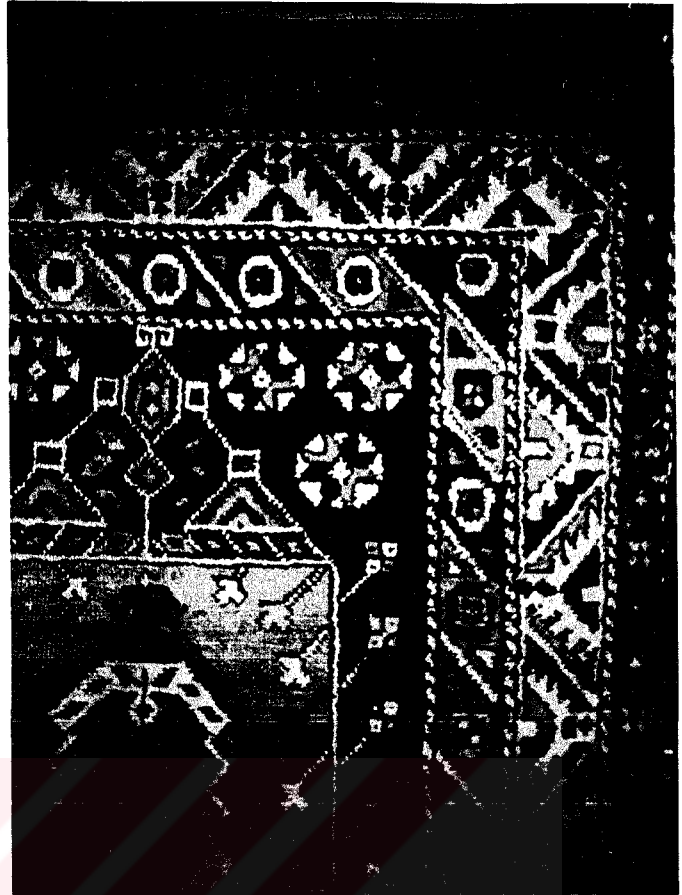
BORDÜR MOTİFLERİ
Bıçaklı Su

Bulunduğu Yer	İsmaili Camii-Bergama
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	İsmaili
Dokunduğu Yıl	1829 (?)
Dokuyan Kişi, Yaşı	—
Etnik Kaynağı	Yörük
Objenin Cinsi	Taban Halısı
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	103
Boy (cm.)	149

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

RENKLER	Turuncu
Kırmızı	Beyaz
Siyah	Yeşil
Mavi	Sarı

Kenar Kilimi	8 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	4
Bitiş Kilimi/cm	4,5
Saçak Boyu/cm	-
Saçak Örgüsü	-
Ek İşlemler	-
Motifleri Anlatan	-
Yaşı	-

[illegible][illegible]

Örnek No:41	Katalog No:24
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Mazılı-Dikili
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Mazılı
Dokunduğu Yıl	1998
Dokuyan Kişi, Yaşı	Ayşe Tuna, 48
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Seccade
Yöresel İsmi	Kız Bergama
En (cm.)	103-105
Boy (cm.)	155-159

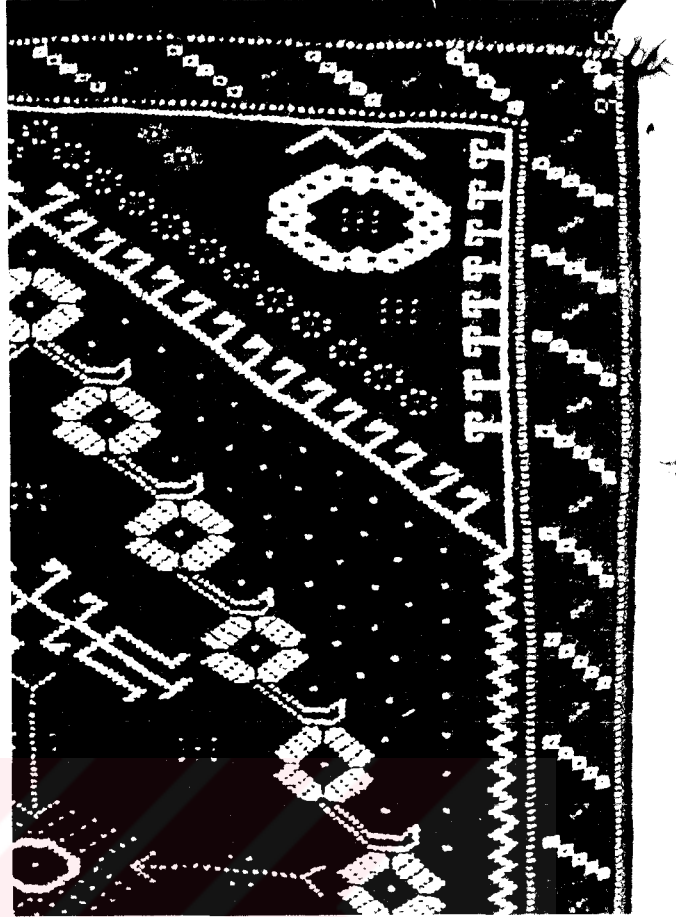
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	34
İlme Sayısı / dm.	25
Düğüm Sayısı / dm2	850
İlme Uzunluğu/cm	0,6

RENKLER	
Lacivert	Kırmızı
Beyaz	Sarı

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	5,5
Bitiş Kilimi/cm	5,2
Saçak Boyu/cm	6
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan Kişi	Ayşe Tuna
Yaşı	48

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Çiçek
Yay
Aşık Yolu
Saç Bağı
Sığır Dili
Tokuç
Aklı Alma (Aklı Elma)
Oklu
Garagözlüm (Kara Gözlüm)
Direk
Datlı Alma (Tatlı Elma)

BORDÜR MOTİFLERİ
Boncuk
Almalı Su (Elmalı Bordür)

Örnek No:43	Katalog No:26
--------------------	----------------------

Bulunduğu Yer	Mazılı-Dikili
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Mazılı
Dokunduğu Yıl	1998
Dokuyan Kişi, Yaşı	Fatma Keskin, 34
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Küçük Seccade
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	72,5
Boy (cm.)	117 - 119

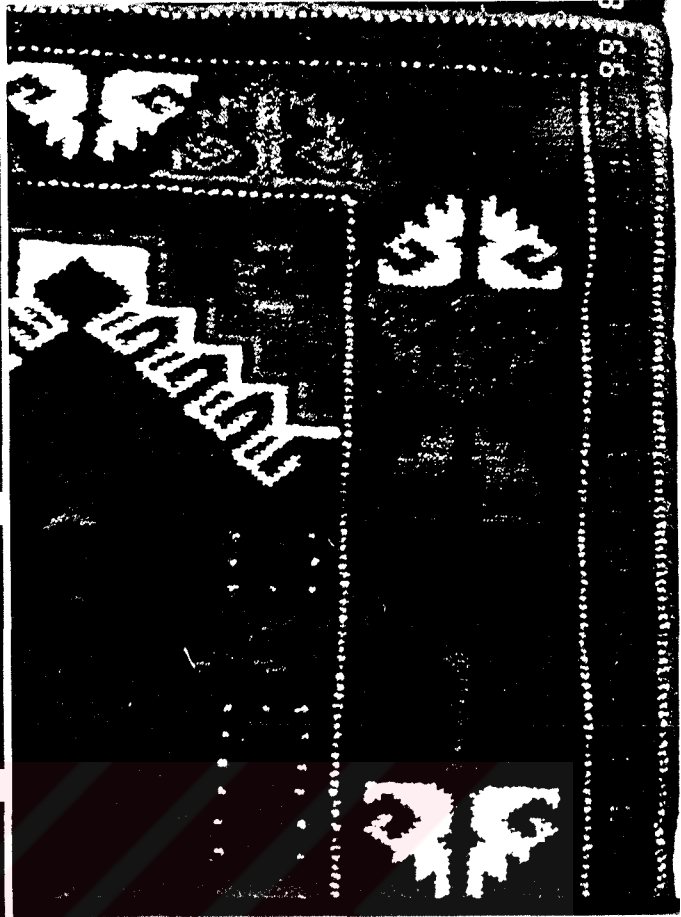
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	34
İlme Sayısı / dm.	25
Düğüm Sayısı / dm2	850
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
Mavi	Kırmızı
Sarı	Beyaz
Lacivert	

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	8
Bitiş Kilimi/cm	7,8
Saçak Boyu/cm	5
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Naile Yıldırım
Yaşı	46

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Kobak (Yumru biçimli meyve)
Kara Alma (Siyah Elma)
Merdiven
Barmak (Parmak)
Nazarlık
Yaprak

BORDÜR MOTİFLERİ
Şamar Suyu

Örnek No:44

Bulunduğu Yer	Mazılı-Dikili
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Mazılı
Dokunduğu Yıl	1997
Dokuyan Kişi, Yaşı	Fatma Keskin, 34
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Divan Halısı
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	95
Boy (cm.)	184-187

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	34
İlme Sayısı / dm.	24
Düğüm Sayısı / dm ²	816
İlme Uzunluğu/cm	0,5

RENKLER	
Kırmızı	Lacivert
Mavi	Beyaz
Sarı	

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	9,5
Bitiş Kilimi/cm	9,2
Saçak Boyu/cm	4,5
Saçak Örgüsü	Örgülü
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Fatma Keskin
Yaşı	34

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Ak Kıvrım
Kıvrım
Zipkin
Sekki
Meyremele (meryem eli)
Sekki

BORDÜR MOTİFLERİ
Kara Su

Örnek No:45

Bulunduğu Yer	Kocaoba-Dikili
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Kocaoba
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Hayriye Atak, 32
Etnik Kaynağı	Yağcıbedir Yörüğü
Objenin Cinsi	Yolluk
Yöresel İsmi	Sili Örneği
En (cm.)	73-75
Boy (cm.)	256-258

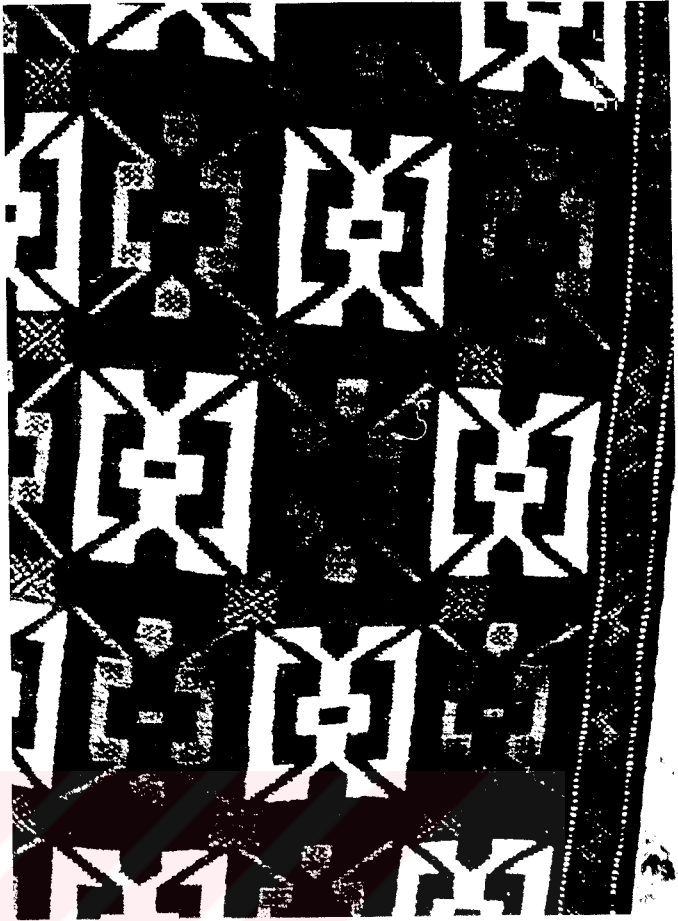
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	Z
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Kırmızı
Ara Atkı Sayısı	1

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	30
İlme Sayısı / dm.	27
Düğüm Sayısı / dm2	810
İlme Uzunluğu/cm	0,4

RENKLER	
Lacivert	Beyaz
Kırmızı	Deve Tüyü

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	9
Bitiş Kilimi/cm	8
Saçak Boyu/cm	7
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	—
Yaşı	—

(Örneğin detayı)

ZEMİN MOTİFLERİ
Sili Örneği

BORDÜR MOTİFLERİ
(ismi bilinmiyor)

Örnek No:46

Bulunduğu Yer	Yenice-Yuntdağ
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Yenice
Dokunduğu Yıl	35 yıllık
Sahibi, Yaşı	Güllü Tilkitaş, 49
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Yastık Halı
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	39,5
Boy (cm.)	78,5

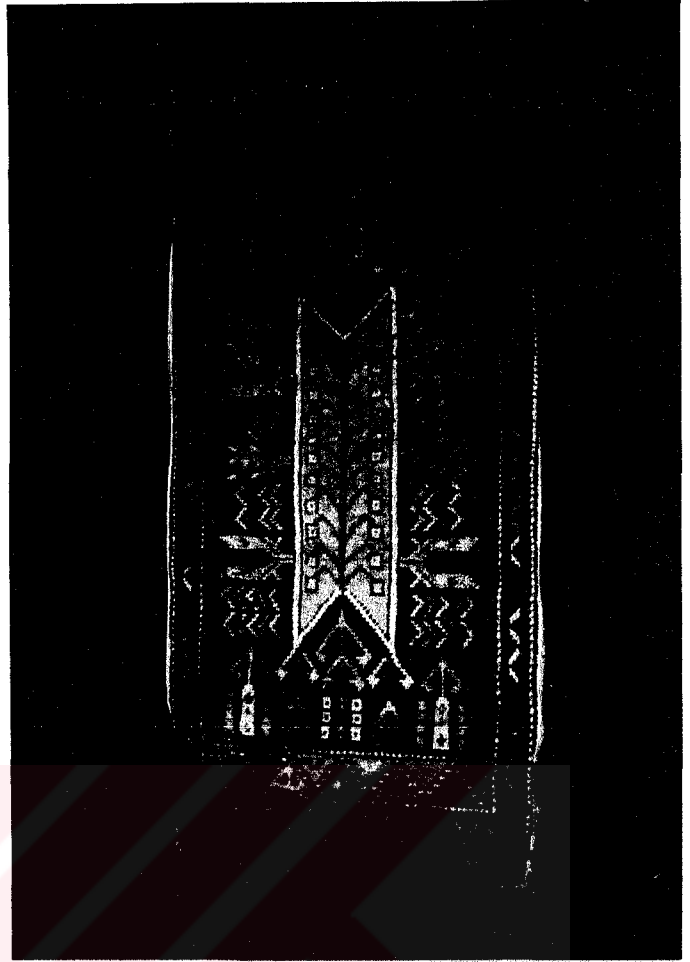
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Hafif

ATKI	
Malzemesi	Pamuk
Rengi	Beyaz-Mavi
Ara Atkı Sayısı	3

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	26
İlme Sayısı / dm.	33
Düğüm Sayısı / dm ²	858
İlme Uzunluğu/cm	0,6

RENKLER	
Sarı	Pembe
Turuncu	Kırmızı
Beyaz	Yeşil

Kenar Kilimi	—
Başlangıç Kilimi/cm	4,3
Bitiş Kilimi/cm	4
Saçak Boyu/cm	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Güllü Tilkitaş
Yaşı	49

ZEMİN MOTİFLERİ
(isimleri bilinmiyor)

BORDÜR MOTİFLERİ
Boncuk
Kesmik
Payam Suyu (badem Bordür)

Örnek No:47

Bulunduğu Yer	Çamavlu-Kozak
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Çamavlu
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Ayşe Altan, 75
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Minder
Yöresel İsmi	—
En (cm.)	38
Boy (cm.)	37,5

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Hafif

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Lacivert
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	27
İlme Sayısı / dm.	22
Düğüm Sayısı / dm2	594
İlme Uzunluğu/cm	0,5

RENKLER	
Lacivert	Kırmızı
Beyaz	Yeşil

Kenar Kilimi	8 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	1
Bitiş Kilimi/cm	1,3
Saçak Boyu/cm	8,5
Saçak Örgüsü	Örgüsüz
Ek İşlemler	—
Motifleri Anlatan	Ayşe Altan
Yaşı	75

ZEMİN MOTİFLERİ
(isimleri bilinmiyor)

BORDÜR MOTİFLERİ
(isimleri bilinmiyor)

Örnek No:48

Bulunduğu Yer	Kıranlı-Kozak
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Kıranlı
Dokunduğu Yıl	10 yıllık
Dokuyan Kişi, Yaşı	Nursel Uludağ, 38
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Heybe
Yöresel İsmi	Tarak Heybe
En (cm.)	43-44
Boy (cm.)	124

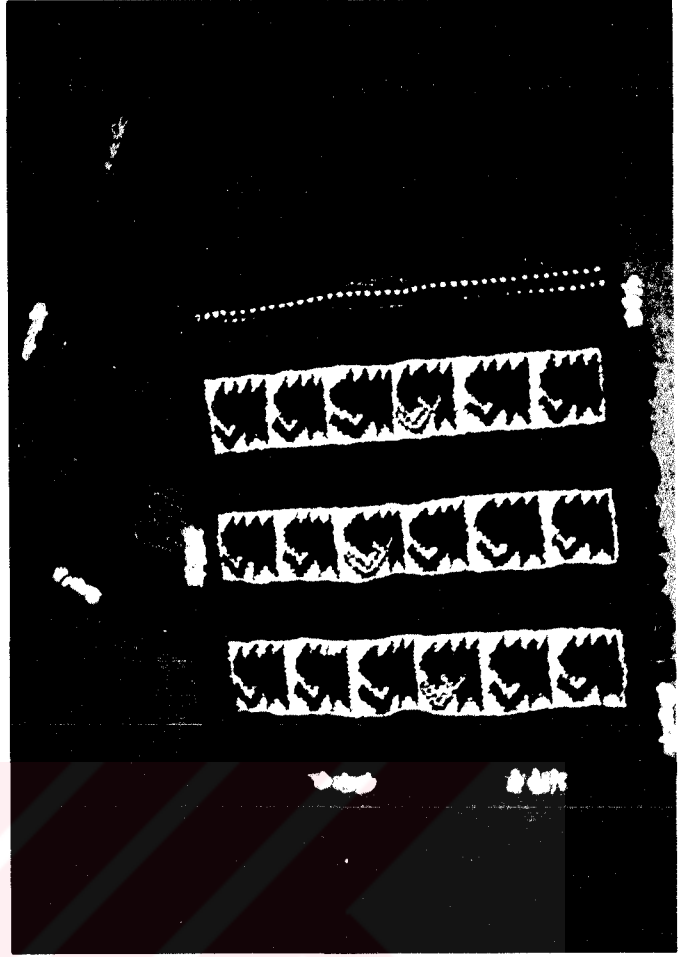
ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2-3

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	28
İlme Sayısı / dm.	32
Düğüm Sayısı / dm ²	896
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
	Lacivert
Kırmızı	Yeşil
Bordo	Beyaz
Mor	Sarı

Kenar Kilimi	3 çözgüye kilim
Başlangıç Kilimi/cm	3,5
Bitiş Kilimi/cm	4
Saçak Boyu/cm	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Nursel Uludağ
Yaşı	38

ZEMİN MOTİFLERİ
Tarak veya Çakmak

BORDÜR MOTİFLERİ

Örnek No:49

Bulunduğu Yer	Kıranlı-Kozak
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Kıranlı
Dokunduğu Yıl	25 yıllık
Sahibi, Yaşı	Nursel Uludağ, 38
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Heybe
Yöresel İsmi	Elek Yüzü Heybe
En (cm.)	43-44
Boy (cm.)	134

ÇÖZGÜ

Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Hafif

ATKI

Malzemesi	Yün
Rengi	Siyah
Ara Atkı Sayısı	2

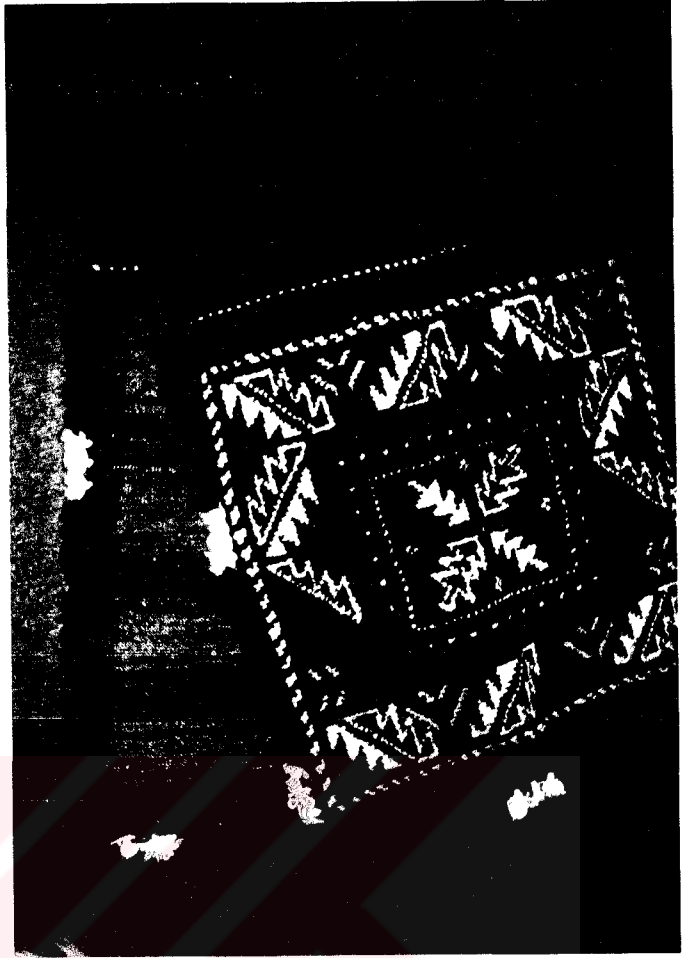
İLME

Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	31
İlme Sayısı / dm.	29
Düğüm Sayısı / dm2	899
İlme Uzunluğu/cm	0,4

RENKLER

	Siyah
Mavi	Yeşil
Bordo	Kırmızı
Mor	Beyaz

Kenar Kilimi	3-5 çözgüye kilim
Başlangıç Kilimi/cm	3
Bitiş Kilimi/cm	3,7
Saçak Boyu/cm	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Nursel Uludağ
Yaşı	38

ZEMİN MOTİFLERİ

Çınar Yapağı

BORDÜR MOTİFLERİ

Elek Yüzü
Sıçan Dişi

Örnek No:50

Bulunduğu Yer	Kıranlı-Kozak
Dokuma Türü	Halı
Dokunduğu Yer	Kıranlı
Dokunduğu Yıl	1999
Dokuyan Kişi, Yaşı	Nursel Uludağ, 38
Etnik Kaynağı	—
Objenin Cinsi	Torba
Yöresel İsmi	Elmalı Torba
En (cm.)	37
Boy (cm.)	37,5

ÇÖZGÜ	
Malzemesi	Yün
Rengi	Beyaz
İplik Katı	2
İplik Bükümü	S
Çözü Baskısı	Orta

ATKI	
Malzemesi	Yün
Rengi	Bordo
Ara Atkı Sayısı	2

İLME	
Malzemesi	Yün
Tipi	Gördes
İlme Sırası / dm.	24
İlme Sayısı / dm.	22
Düğüm Sayısı / dm ²	528
İlme Uzunluğu/cm	0,7

RENKLER	
Bordo	Koyu Sarı
Mavi	Yeşil
Beyaz	Kırmızı

Kenar Kilimi	4 çözgüye 2'li kilim
Başlangıç Kilimi/cm	4
Bitiş Kilimi/cm	2,5
Saçak Boyu/cm	—
Saçak Örgüsü	—
Ek İşlemler	Dikişle birleşmiş
Motifleri Anlatan	Nursel Uludağ
Yaşı	38

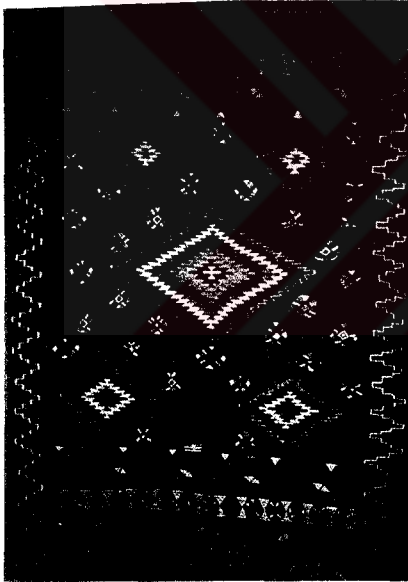

ZEMİN MOTİFLERİ
Elma

BORDÜR MOTİFLERİ
Elmanın Suyu

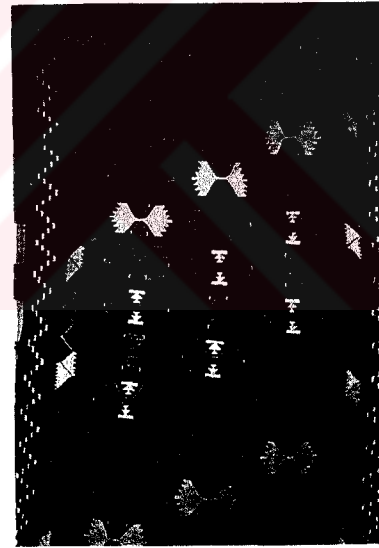
5.1. KATALOG

Bir önceki bölümde; 3 kilim, 31 atkı takviyeli dokuma, 15 halının teknik analizleri verilmiştir. Asıl konumuz geometrik motiflerle ilgili olduğu için, gerekli görülen bazı örneklerin detay fotoğrafları verilmiştir. Böyle örneklerin bütünü, tüm kompozisyon şemalarının ve renk planlarının görülebilmesi için bu bölümde yer almaktadırlar.

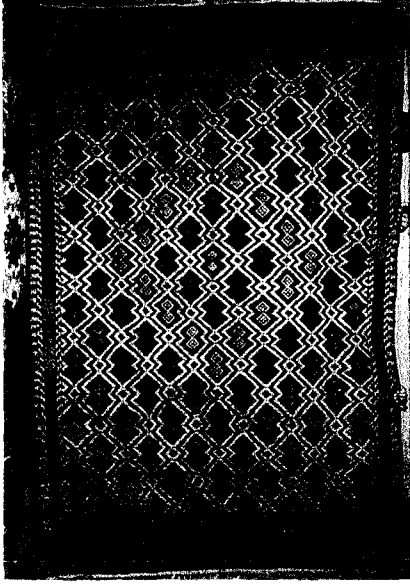
Kat. No.1 (Örnek No.1):

Al Kilim

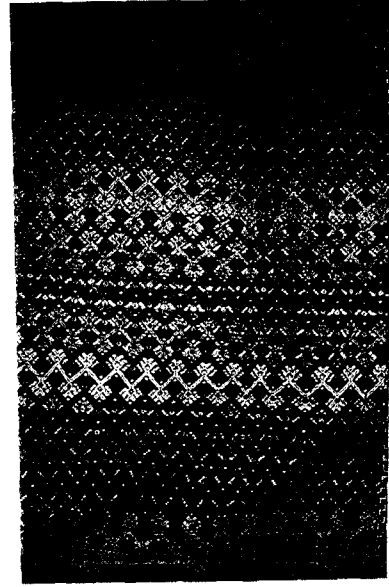

Kat. No.2 (Örnek No.2):

Gördüz Al Kilimi

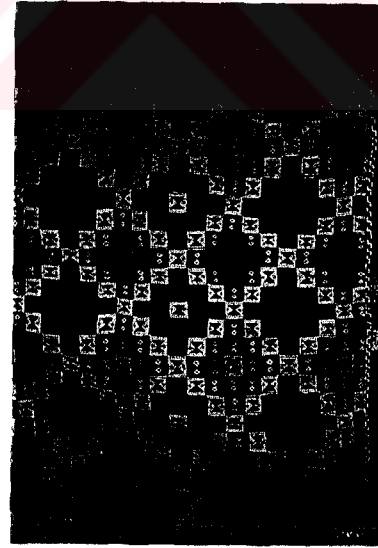
Kat. No.3 (Örnek No.4):
Bölük Börek Kilim

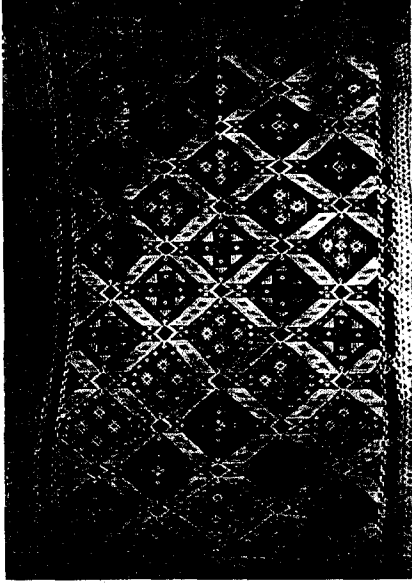
Kat. No.4 (Örnek No.5):
Çayır Çiçeği Yazgı

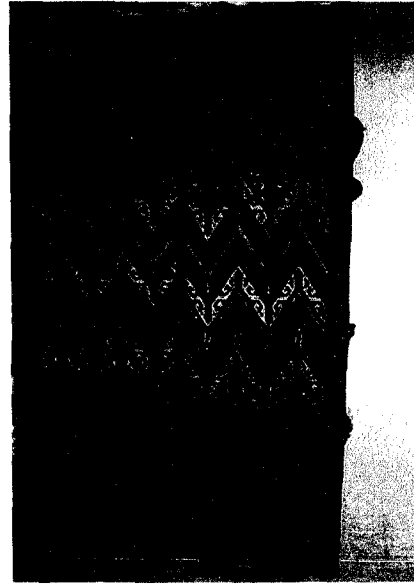
Kat. No.5 (Örnek No.6):
Boşnak Kilim

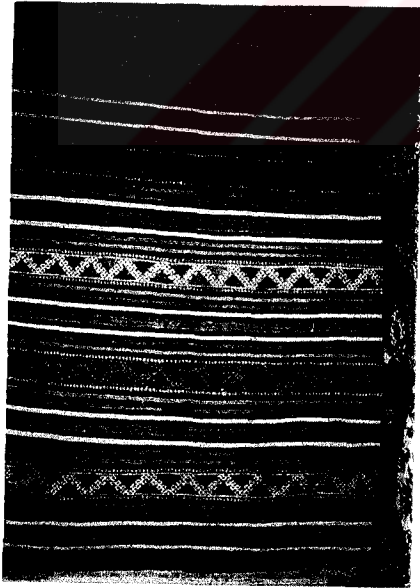
Kat. No.6 (Örnek No.7):
Daraklı Kilim

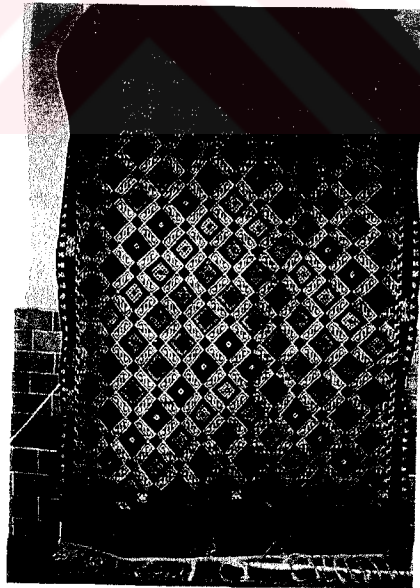
Kat. No.7 (Örnek No.8):
Yaprak Kilim

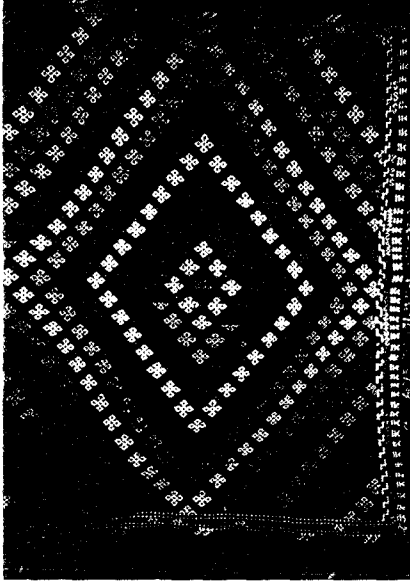
Kat. No.8 (Örnek No.14):
Türkmen Kilimi

Kat. No.9 (Örnek No.16):
Goca Hamiyeli Kilim

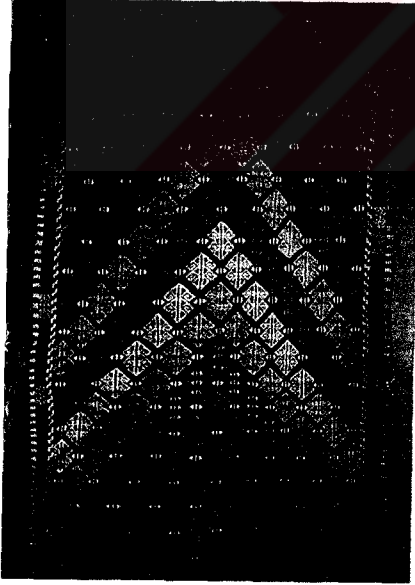
Kat. No.10 (Örnek No.19):
Gümüş Çengel Yazgı

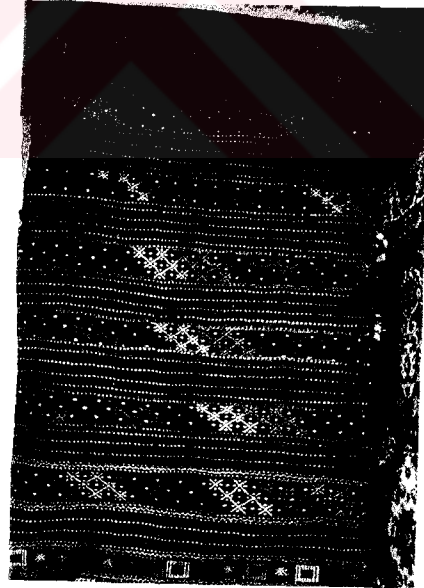
Kat. No.11 (Örnek No.20):
Küçük Hamiyeli Kilim

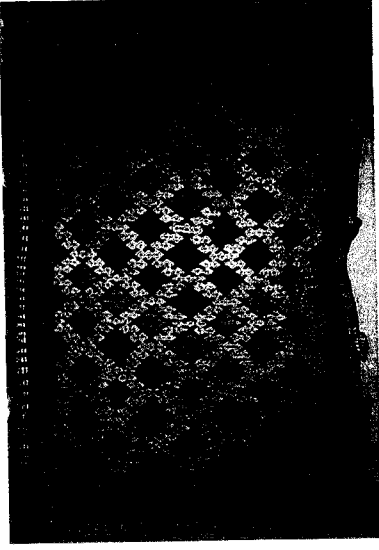
Kat. No.12 (Örnek No.21):
Evrân Kilimi

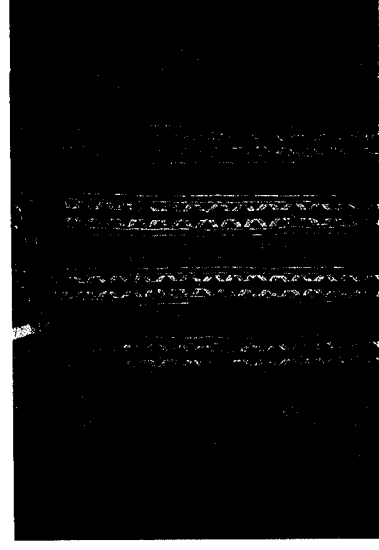
Kat. No.13 (Örnek No.22):
(ismi bilinmiyor)

Kat. No.14 (Örnek No.23):
Armud Çiçeği Kilim

Kat. No.15 (Örnek No.24):
Küçük Hamiyeli Kilim

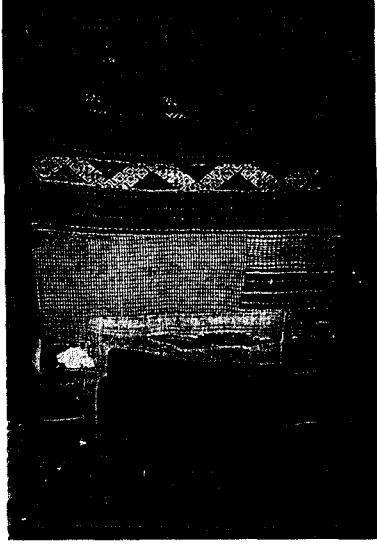
Kat. No.16 (Örnek No.25):
Şamı Kilimi

Kat. No.17 (Örnek No.27):
Havutbaşı Kilim

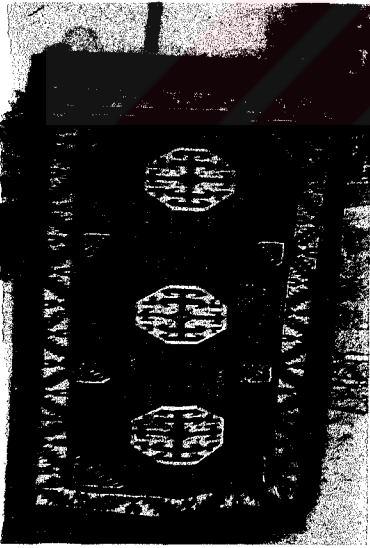
Kat. No.18 (Örnek No.28):
Aynalı Seccade

Kat. No.19 (Örnek No.30):
Küçük Hamiyeli Kilim

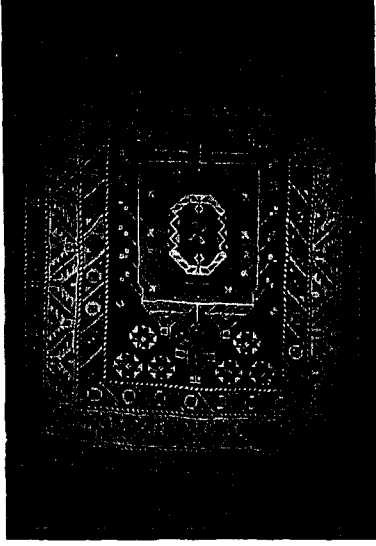
Kat. No.20 (Örnek No.35):
(ismi bilinmiyor)

Kat. No.21 (Örnek No.36):
Kooperatif Örneği

Kat. No.22 (Örnek No.37):
Öğrencik Örneği

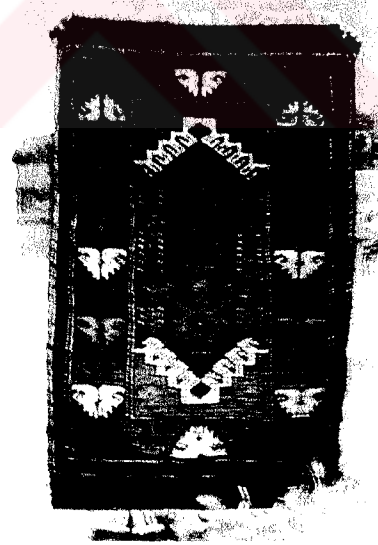
Kat. No.23 (Örnek No.40):
(ismi bilinmiyor)

Kat. No.24 (Örnek No.41):
Kız Bergama

Kat. No.25 (Örnek No.42):
(ismi bilinmiyor)

Kat. No.26 (Örnek No.43):
(ismi bilinmiyor)

6.BERGAMA VE ÇEVRESİNDEKİ KİRKİTLİ DOKUMALARDA GÖRÜLEN MOTİFLER

İlkel dönemlerden beri insanlar, anlatmak istedikleri konularda çizgilerden yararlanmışlardır. Kendilerinden üstün saydıkları güçlerden yardım bekleyerek resimler yapmışlardır. Fakat zamanla bilemedikleri ve korkularıyla ilgili düşüncelerini yenmişlerdir ama bunlar çeşitli inanışlar olarak yerleşmiştir. Zamanla inançlar kaybolmuş olsa da sembolik görüntüleri kalmıştır (4). Eski Çin ve Türk kaynaklarında, göçebe Türk-Moğol boylarının toteme bağlı inançları olduğu, hayvancılıkla geçindikleri belirtilmiştir (5). Geçmiş zamanlardan itibaren bir çok inancı özümseyerek Anadolu'ya gelen yörükler de bazı inançlarını devam ettirmişlerdir. Örnek vermek gerekirse; şaman cübbesinde ve külahında güneş efendinin sembolü olarak, demirden veya gümüşten halkalar bulunurdu (6). Bu sembol Osmanlıların bayraklarına kadar taşınmıştır. Yine şaman inançlarına göre kainatın üç seviyesi vardır: Cehennem, dünya ve cennet. Dünyanın dört yönü ve yedi seviyesi bulunmaktadır. Bu inancın bir devamı olarak; kirkitli dokumalarda 3, 4, 7 ile ilgili motif ve desenler vardır (7).

Anlaşılabacağı gibi; insanlar anlamlar yükledikleri bazı şekilleri, ifade aracı olarak kullanmışlardır. Bu şekiller de zamanla sembol haline gelmişlerdir. "Semboller; bir zihin meşguliyeti sonucunda oluşur" (8). Bazı semboller

(4) ATEŞ, M.: MİTOLOJİLER, SEMBOLLER VE HALILAR, s:18.

(5)DAY, S.: "Heraldic Devices of Turkish People and Their Relationship to Carpets", s:238.

(6)İNAN, A.: TARİHTE VE BUGÜN ŞAMANİZM, s:29.

(7)ATEŞ, M.: a.g.e., s:37.

(8)DAUMAS, H.: "The Reciprocating Triangle – A Fundamental Symbol in The Pattern of Many Anatolian Kilims", s:84.

koruma mesajı taşırdı. Bunlar kendi ailesini, aşiretini vurgular ve damga olarak isimlendirilirdi. Küçük motifler, daima kilimlerin üst parçasına düğümlü olarak dokunurdu. Bu dokuyucunun korunma veya dileğini gösterirdi. Bazen bir iplik parçası dahi zararı engellemek için kullanılırdı. Orta Asya çobanları ve akrabaları diğer otlığa hareket zamanı geldiğinde yükleri hayvanlarına yüklerlerdi. Bütün objelerin dekorasyonunda özdeş veya benzer anlamlar korunurdu. (9). Ayrıca aşiret sembolleri sayesinde, diğer topluluklardan kendilerini ayırırlardı.

Dışa kapalı bir yaşam sürdüren yörükler, nesillerce kendilerine ait motif ve desenlerini dokumuşlardır. Ayrılmış grupların diğer gruplarla karışmak zorunda kaldığı izlenir ki; yeni yerleşimlerinde sadece aynı kilim desenleri korunabilir. Eksiksiz grup birliği, geniş yeterli çoğunluk olursa korunabilir (10). Sayıca fazla olan grubun üyeleri genellikle az olan gruba etki eder ve kültürel yönden baskın durumdadır. Dokumalarda da baskın grubun motif ve desenleri sayıca az olan grubunkilerde görülmeye başlanır. "Bazen de bölgeye çeşitli yörelerden gelen, yerleşenler arasında akrabalık veya komşuluk ilişkileri sonucu desen alış-verişi olmuştur" (11).

Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi; Bergama ve çevresinde de kirkitli dokumaların gerek motif, gerekse yüzey düzenlemelerinde simetri kavramı ile karşılaşmaktadır. Örneklenirse; Havutbaşı kilimdeki (bkz. Örnek No: 27, s.69) havutbaşı motifi (bkz. Motif No:32, s.74) dikey yönde simetrik olarak; Yaprak kilimdeki (bkz. Örnek No:8, s.50) hem birimler

(9)BRUGGEMANN, W. & H. BÖHMER : RUGS OF PEASANTS AND NOMADS OF ANATOLIA, s.55-57.

(10)BALPINAR, B. : "A Discussion on Central Asian Türkmen Influence on Anatolian Kilims", s.11.

(11)ATLIHAN, Ş.: "Fethiye Bölgesi Deve Kilimleri", s.8.

hem de desenin tümü (bkz. Motif No:15, s.66) merkezi simetrik olarak çalışılmıştır. Bunların dışında zaman zaman da tek bir birimin dikey, yatay veya diagonal yönde tekrarlanmasıyla, yine simetri kurallarına uygun desenler elde edilmiştir (bkz. Örnek No:24, s.66; Motif No:28, s.70). Aynı zamanda kirkitli dokumalarda genellikle bağlantı motif bulunmaz. Motifler arasındaki ilişki kendiliğinden ortaya çıkar. Şeklin kendisinden kalan boşluklarda, altıgenler, baklavalara ve sekizgenler oluşur (12). Örnek No. 15'de yer alan Koç Boynuzlu kilimde (bkz. s.57), ana motiflerin birleşmesinden oluşan baklava bölümleri, ikincil bir motifle doldurularak, bir yüzey düzenlemesi elde edilmiştir.

Bu bölümde; Bergama ve çevresinde kirkitli dokumalardaki motifler üzerine yapılan araştırmalarda, çok kullanılan geometrik motifler verilmektedir. Motifler kendi aralarında aşağıdaki şekilde yerleştirilmişlerdir:

- kilim zemin motifleri,
- kilim bordür motifleri,
- atkı takviyeli zemin motifleri,
- atkı takviyeli bordür motifleri,
- halı zemin motifleri,
- halı bordür motifleri.

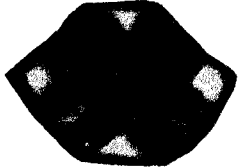
Motiflerin tek tek sıralanmasının ardından, kendi dokuma türleri içinde toplu olarak verilmişlerdir. Böylece; bazı motiflerin yaşam biçimlerinden, tekniklerden, geleneklerden veya dokuyucunun benzetmesinden kaynaklanan isimler aldıkları görülecektir. Fakat her ne olursa olsun; naturalist formların bile geometrik şekiller haline getirildikleri izlenebilecektir.

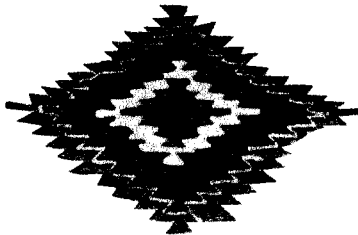
(12)BRUGGEMANN, W. & H. BÖHMER : a.g.e., s:55-57.

6.1. KİLİMLERDE ZEMİN MOTİFLERİ

Motif No: 1		Motif İsmi: EL			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 2					

Motif No: 2		Motif İsmi: GÜL			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 1					

Motif No: 3		Motif İsmi: ELMA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 1					

Motif No: 4		Motif İsmi: ÇIKRIK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 1					

Motif No: 5		Motif İsmi: FARDA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 3					

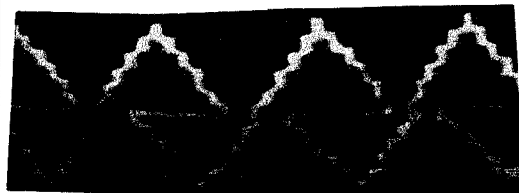
6.2. KİLİMLERDE BORDÜR MOTİFLERİ

Motif No: 6		Motif İsmi:BÜYÜK KADIN KAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 2					

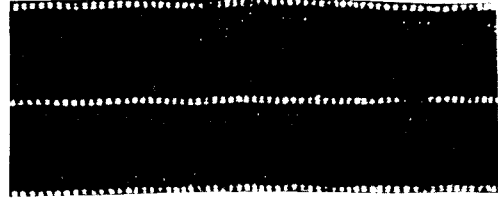
Motif No: 7		Motif İsmi:KADIN KAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:1, 2					

Motif No: 8		Motif İsmi:KIYI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler: 1, 2				

--

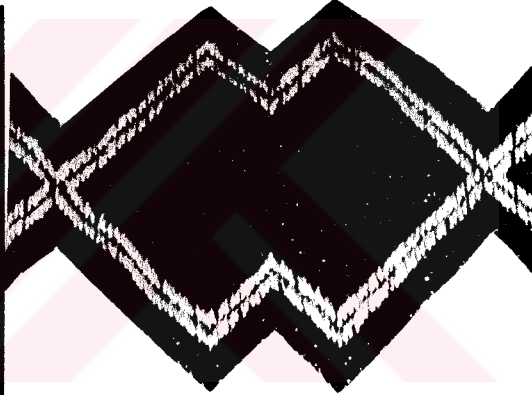
Motif No: 9		Motif İsmi:ETEĞİN KAKASI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 1					

Motif No: 10		Motif İsmi:KARGA BURNU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler: 3				

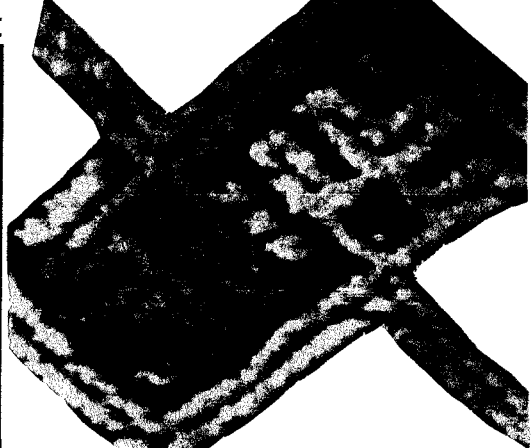

6.3. ATKI TAKVİYELİLERDE ZEMİN MOTİFLERİ

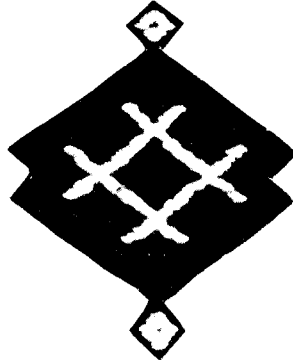
Motif No: 11		Motif İsmi:BÖLÜK BÖREK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler: 4				

Motif No:12		Motif İsmi:ÇAYIR ÇİÇEĞİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:5				

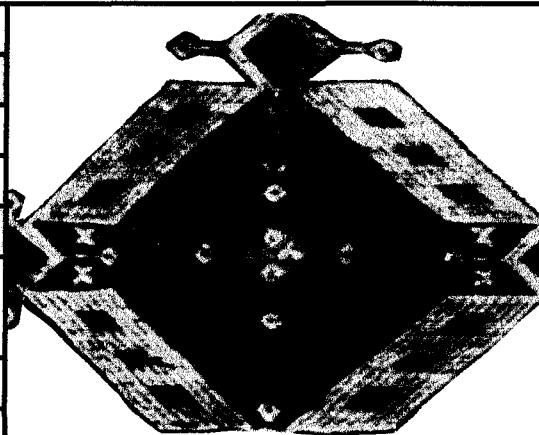
Motif No:13		Motif İsmi:BOŞNAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:6				

--

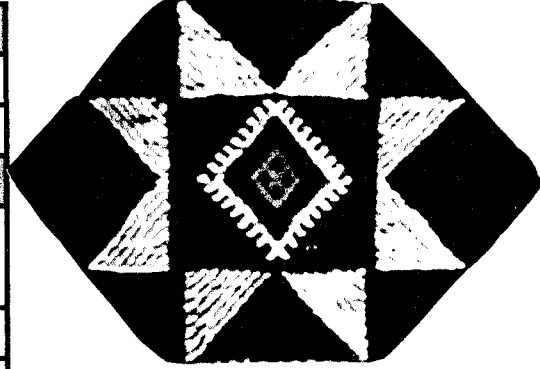
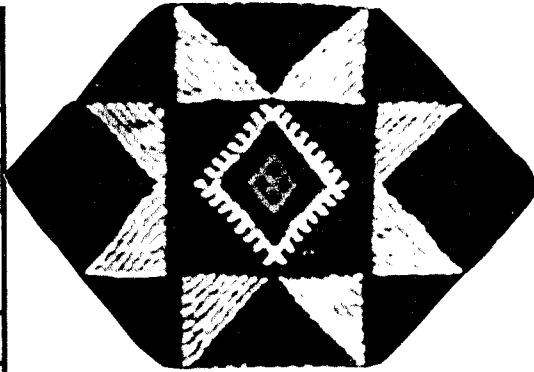
Motif No:14		Motif İsmi:DARAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:7				

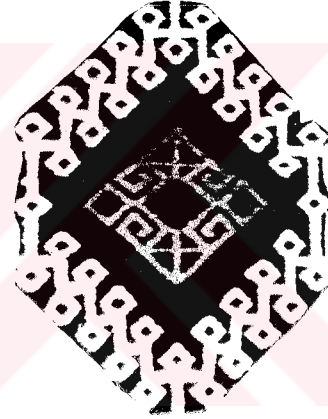
Motif No:15		Motif İsmi:YAPRAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:8				

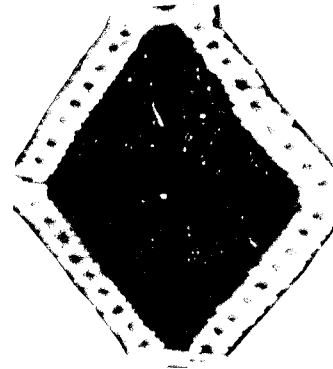
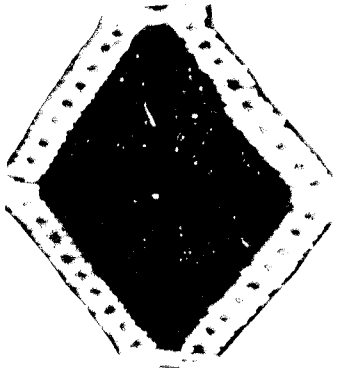
Motif No: 16		Motif İsmi BÜTÜN SANDIK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler : 9				

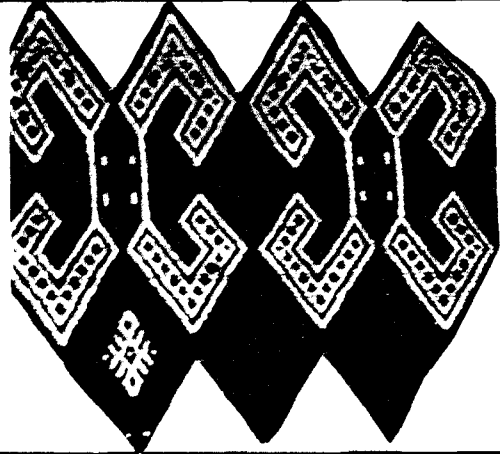
Motif No:17		Motif İsmi:ÜZÜM ÇİNGİLİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:				

Motif No: 18		Motif İsmi:YARIM BÖREK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:12				

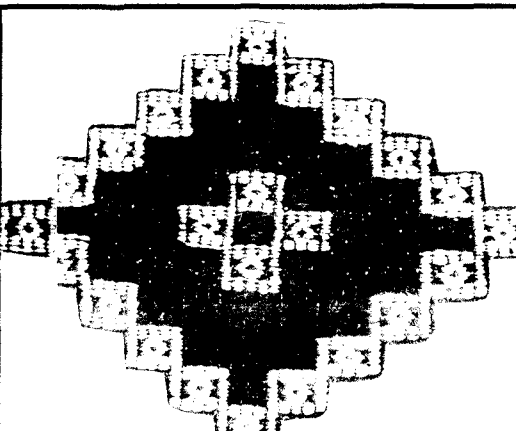
Motif No:19		Motif İsmi:KOÇ BOYNUZU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:15				

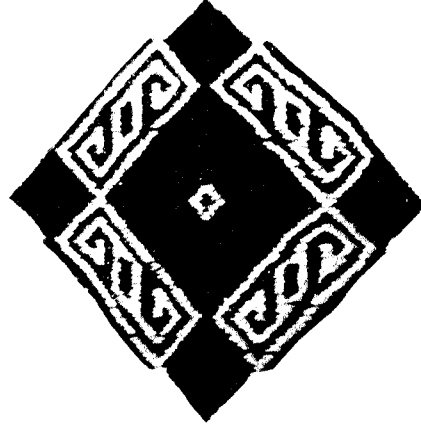
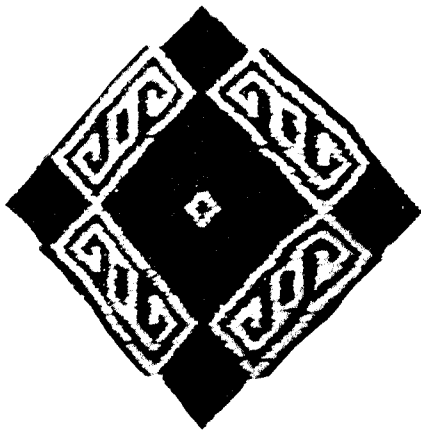
Motif No:20		Motif İsmi:GOCA HAMİYELİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:16				

Motif No:21		Motif İsmi:TABAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:13				

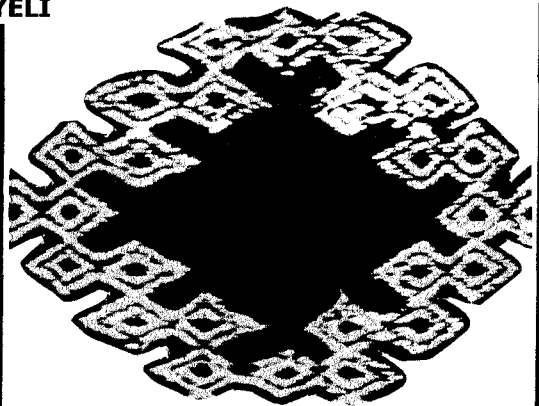
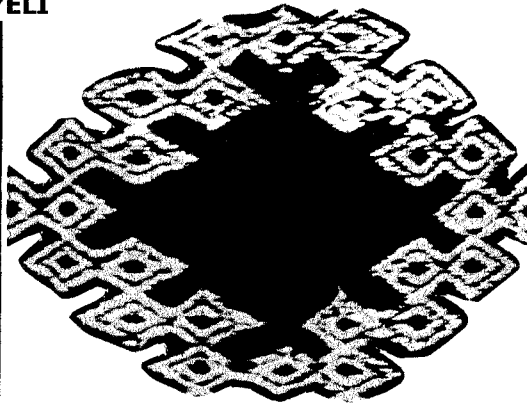
Motif No:22		Motif İsmi:GÜMÜŞ ÇENGEL		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:19				

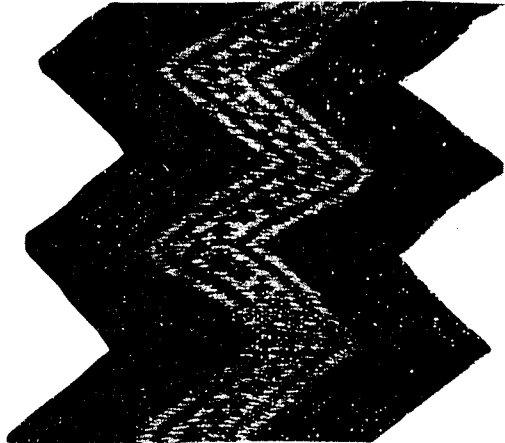

Motif No:23		Motif İsmi:KARA KOCALI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:17				

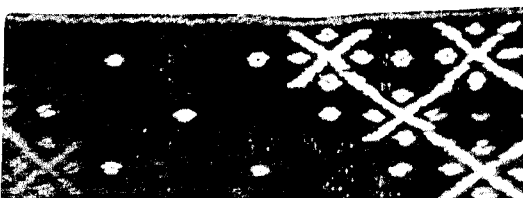

Motif No:24		Motif İsmi:KÜÇÜK HAMİYELİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:20, 24				

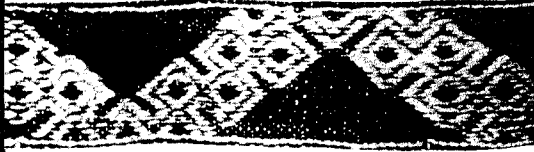

Motif No:25		Motif İsmi:EVREN			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:21					

Motif No:26		Motif İsmi:(Bilinmiyor)			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:22					

Motif No:27		Motif İsmi:ARMUD ÇİÇEĞİ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:23					

Motif No:28		Motif İsmi:KÜÇÜK HAMİYELİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:17, 24				

Motif No:29		Motif İsmi:ÇAKMAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:25				

Motif No:30		Motif İsmi:ÇIYAN AYAĞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:26, 30				

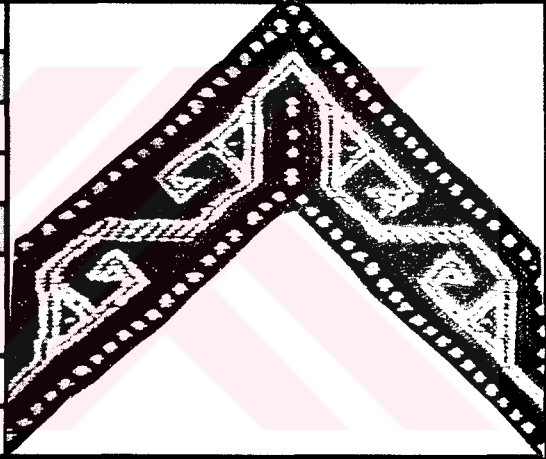

Motif No:31		Motif İsmi:ÇAYLAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:8, 9, 18, 26				

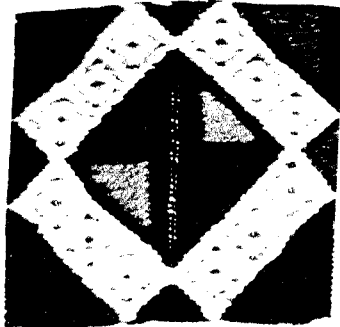

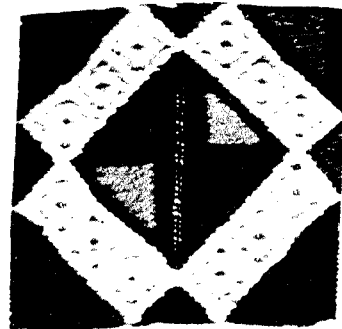

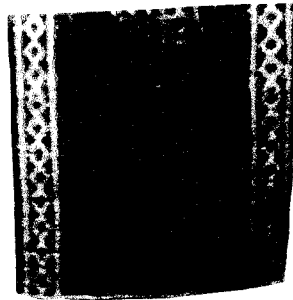
Motif No:32		Motif İsmi:HAVUTBAŞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:14, 27				

Motif No:33		Motif İsmi:AYNALI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:28, 34				

--

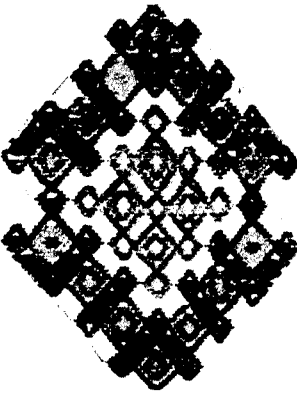

Motif No:34		Motif İsmi:DİK GÖBEK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:29					

Motif No:35		Motif İsmi:İKİ TEL		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:31, 33				

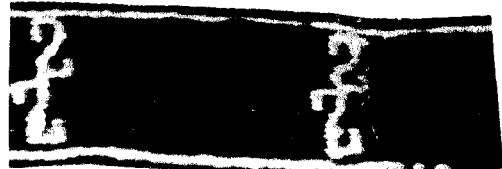

Motif No:36		Motif İsmi:AL BARMAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:32				

Motif No:37		Motif İsmi:KEL BAŞ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:30					

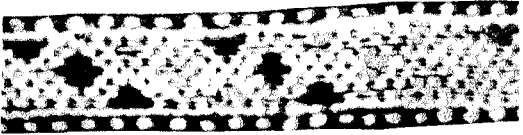
Motif No:38		Motif İsmi:GÜÇÇÜK ÇAYLAK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:18					

Motif No:39		Motif İsmi:ÇAKMAK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:9, 10, 12, 14					

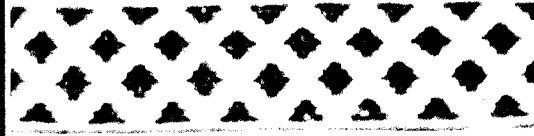
Motif No:40		Motif İsmi:GOCA ÇİÇEK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:6, 7, 8, 23, 28					

6.4. ATKI TAKVİYELİLERDE BORDÜR MOTİFLERİ

Motif No:41		Motif İsmi:GELİN AĞLADMA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:20					

Motif No:42		Motif İsmi:AKSU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:5					

Motif No:43		Motif İsmi:SANDIK SİLİ SUYU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:10				

Motif No:44		Motif İsmi:GADIN KAŞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:6				

Motif No:45		Motif İsmi:KOÇ BOYNUZU SUYU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:15				

Motif No:46		Motif İsmi:İNCİLİ SU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:8					

Motif No:47		Motif İsmi:BAŞUCU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:28					

Motif No:48		Motif İsmi:KADIN KAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil	İkincil	Dolgu	
	Enli-İnce				
Yer Aldığı Örnekler:8					

Motif No:49		Motif İsmi:(Bilinmiyor)			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:32					

Motif No:50		Motif İsmi:ÇENGELLİ SU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:14					

Motif No:51		Motif İsmi:YEDİ BELA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:17					

Motif No:52		Motif İsmi:SEHELİ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:9					

Motif No:53		Motif İsmi:KADIN KAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:28					

Motif No:54		Motif İsmi:DIRNAK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:7, 9, 14, 23, 29					

Motif No:55		Motif İsmi:EĞRELTİ TIRNAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:5, 6, 7, 8, 9, 20, 27				

Motif No:56		Motif İsmi:YILAN KEMİĞİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:7, 14, 23				

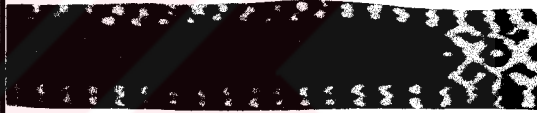
Motif No:57		Motif İsmi:KAYMALI DİREK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:7, 8, 9, 11, 15, 19, 27				

Motif No:58		Motif İsmi:ÇİNGEN SUYU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:33				

Motif No:59		Motif İsmi:GOZA		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:4,7				

Motif No:60		Motif İsmi:ÇİÇEK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:7				

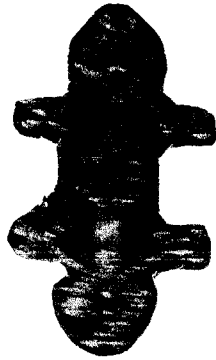
Motif No:61		Motif İsmi:AKSU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:9					

6.5. HALILARDA ZEMİN MOTİFLERİ

Motif No:62		Motif İsmi:OKLU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41				

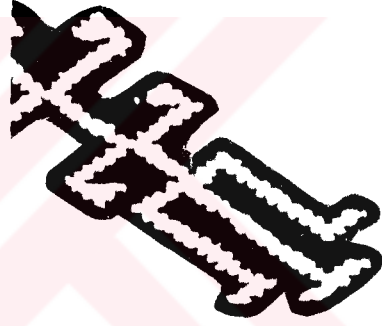
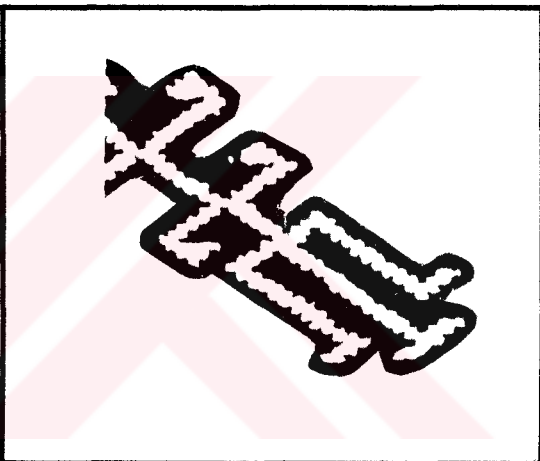
Motif No:63		Motif İsmi:KOBAK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:43				

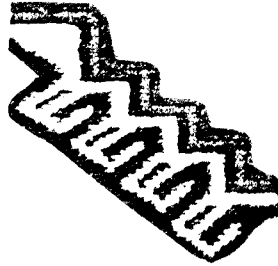
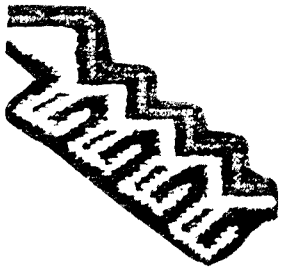
Motif No:64		Motif İsmi:ZİLİ ÖRNEĞİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:18, 45				

Motif No:65		Motif İsmi:SAÇ BAĞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41				

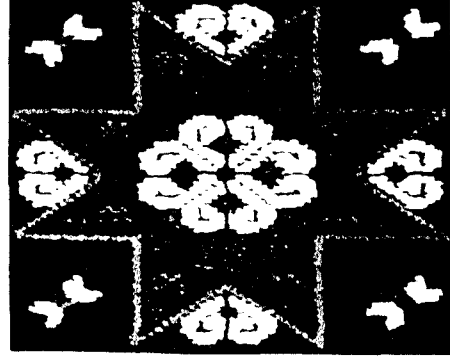

Motif No:66		Motif İsmi:BARMAK&MERDİVEN		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:43				

Motif No:67		Motif İsmi:TAPAK (ILDIZ&TUNÇ)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil	İkincil	Dolgu
	Enli-İnce	Motif	Motif	Motifi
Yer Aldığı Örnekler:39				

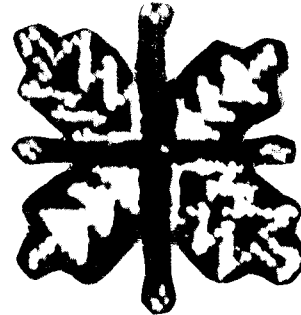
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil	İkincil	Dolgu
	Enli-İnce	Motif	Motif	Motifi
Yer Aldığı Örnekler:39				

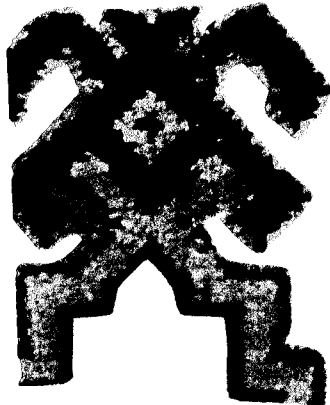

Motif No:68		Motif İsmi:(Bilinmiyor)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil	İkincil	Dolgu
		Motif	Motif	Motifi
Yer Aldığı Örnekler:46				

Motif No:69		Motif İsmi:ÇINAR YAPRAĞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil	İkincil	Dolgu
		Motif	Motif	Motifi
Yer Aldığı Örnekler:49				

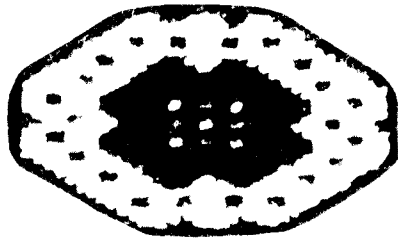

Motif No:70		Motif İsmi:(Bilinmiyor)			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:42					

Motif No:71		Motif İsmi:(Bilinmiyor)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:46				

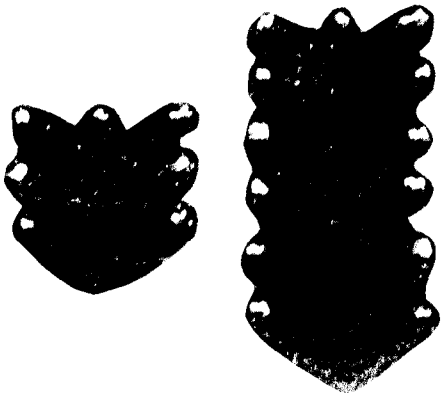

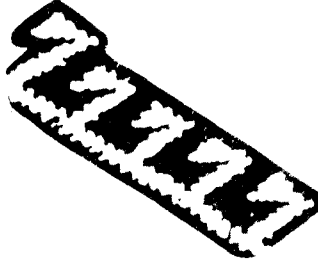
Motif No:72		Motif İsmi:EŞEK KAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:37					

Motif No:73		Motif İsmi:AKLI ALMA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:41					

Motif No:74		Motif İsmi:SIĞIR DİLİ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41				

--

Motif No:75		Motif İsmi:NAZARLIK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:43					

Motif No:76		Motif İsmi:MERDİVEN			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:41					

Motif No:77		Motif İsmi:KEKLİK BAŞI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:37					

Motif No:78		Motif İsmi:DEVECİK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:37				

Motif No:79		Motif İsmi:BALIKSIRTI			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:37					

Motif No:80		Motif İsmi:KEDİ İZİ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:37, 39, 47					

Motif No:81		Motif İsmi:SEYMAN		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:37, 38				

--

Motif No:82		Motif İsmi:TOKUÇ (KALMAK)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:38, 41				

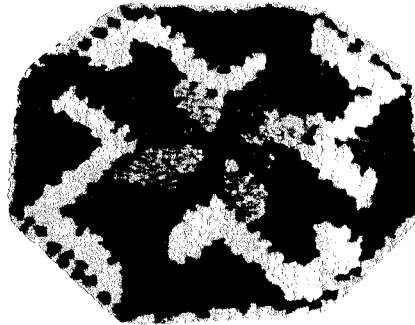
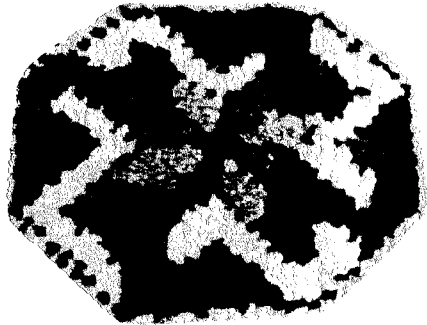

Motif No:83		Motif İsmi:TARAK (ÇAKMAK)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:48				

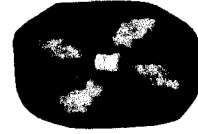

--

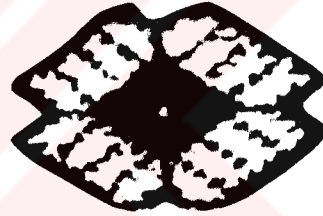
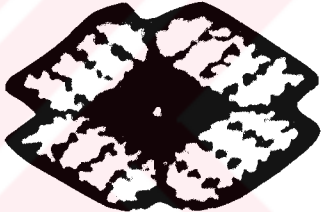
Motif No:84		Motif İsmi:(Bilinmiyor)		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:42				

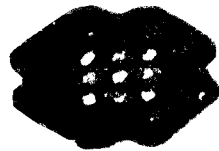
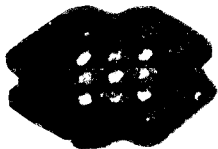
Motif No:85		Motif İsmi:ÇOBAN AYNASI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:37				

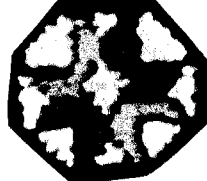

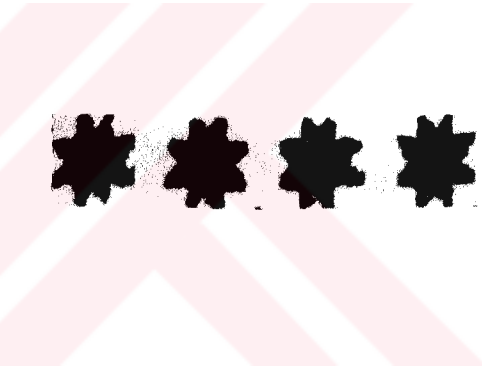
Motif No:86		Motif İsmi:ELMA		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41, 50				

Motif No:87		Motif İsmi:GARA GÖZLÜM		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41				

Motif No:88		Motif İsmi:ELMA			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:40, 50					

Motif No:89		Motif İsmi:ILDIZ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:37, 39					

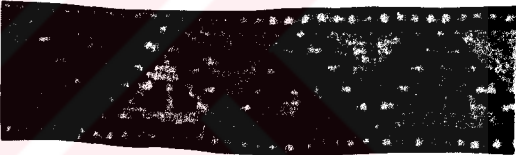
6.6. HALILARDA BORDÜR MOTİFLERİ

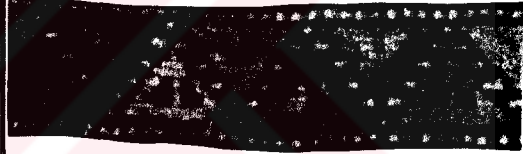
Motif No:90		Motif İsmi:BIÇAKLI SU(BAKLAVA KESİM&ALMALI SU)			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler: 37, 38, 40, 41					

Motif No:91		Motif İsmi:KOCA MUSTAFA SUYU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:38				

Motif No:92		Motif İsmi:PAYAM SUYU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:46				

				
--	--	--	--	--

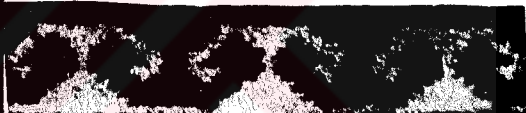
Motif No:93		Motif İsmi:ÇANAK ÇÖMLEK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:41				

Motif No:94		Motif İsmi:ELEK YÜZÜ		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:49				

Motif No:95		Motif İsmi:KAZAN KULPU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:3, 37, 38, 39				

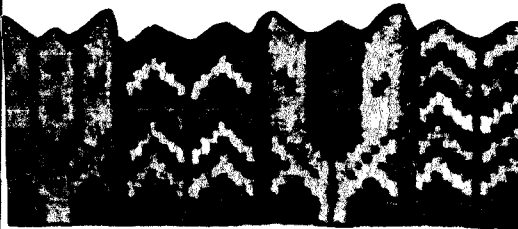
Motif No:96		Motif İsmi:GAVUR TARAĞI		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:36, 37, 39, 40				

Motif No:97		Motif İsmi:CEVİZ İÇİ			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:36, 37, 39, 40					

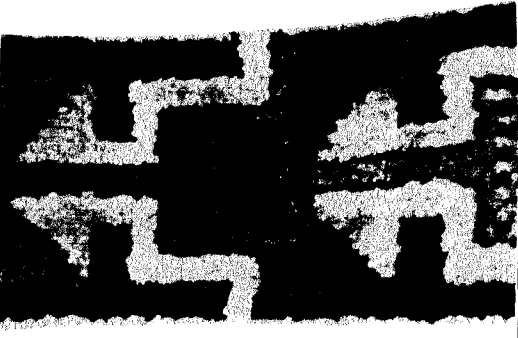
Motif No:98		Motif İsmi:BIÇAKLI SU		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:39				

--

Motif No:99		Motif İsmi:KESMİK			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:46					

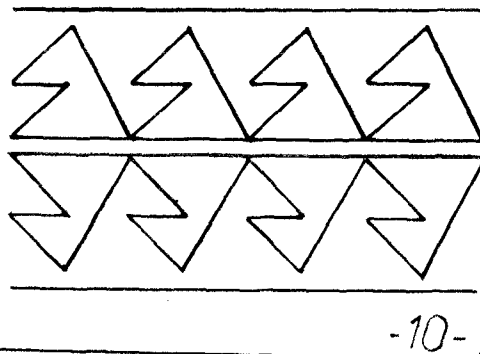
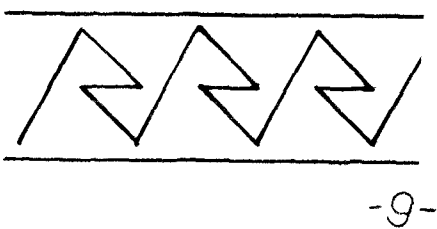
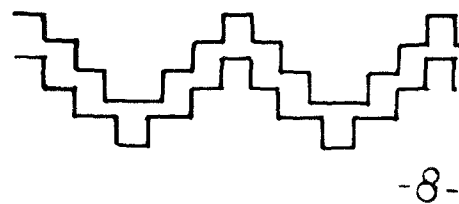
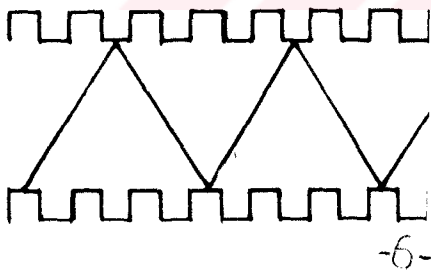
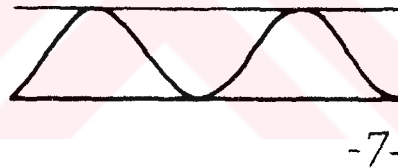
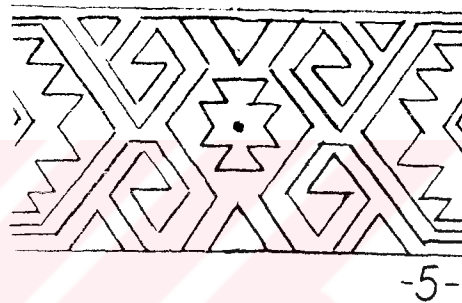
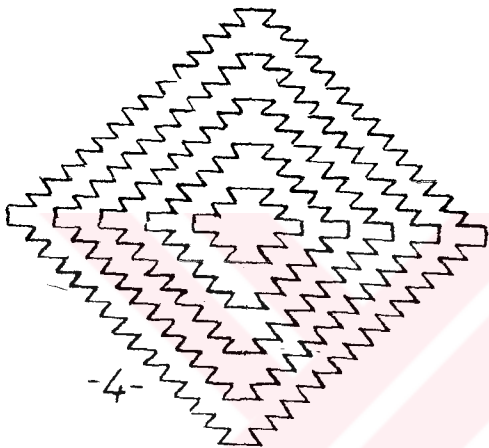
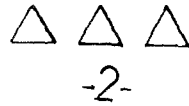
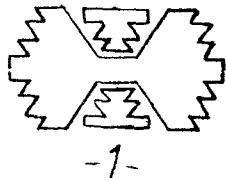
Motif No:100		Motif İsmi:AŞIK YOLU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:41, 44, 45					

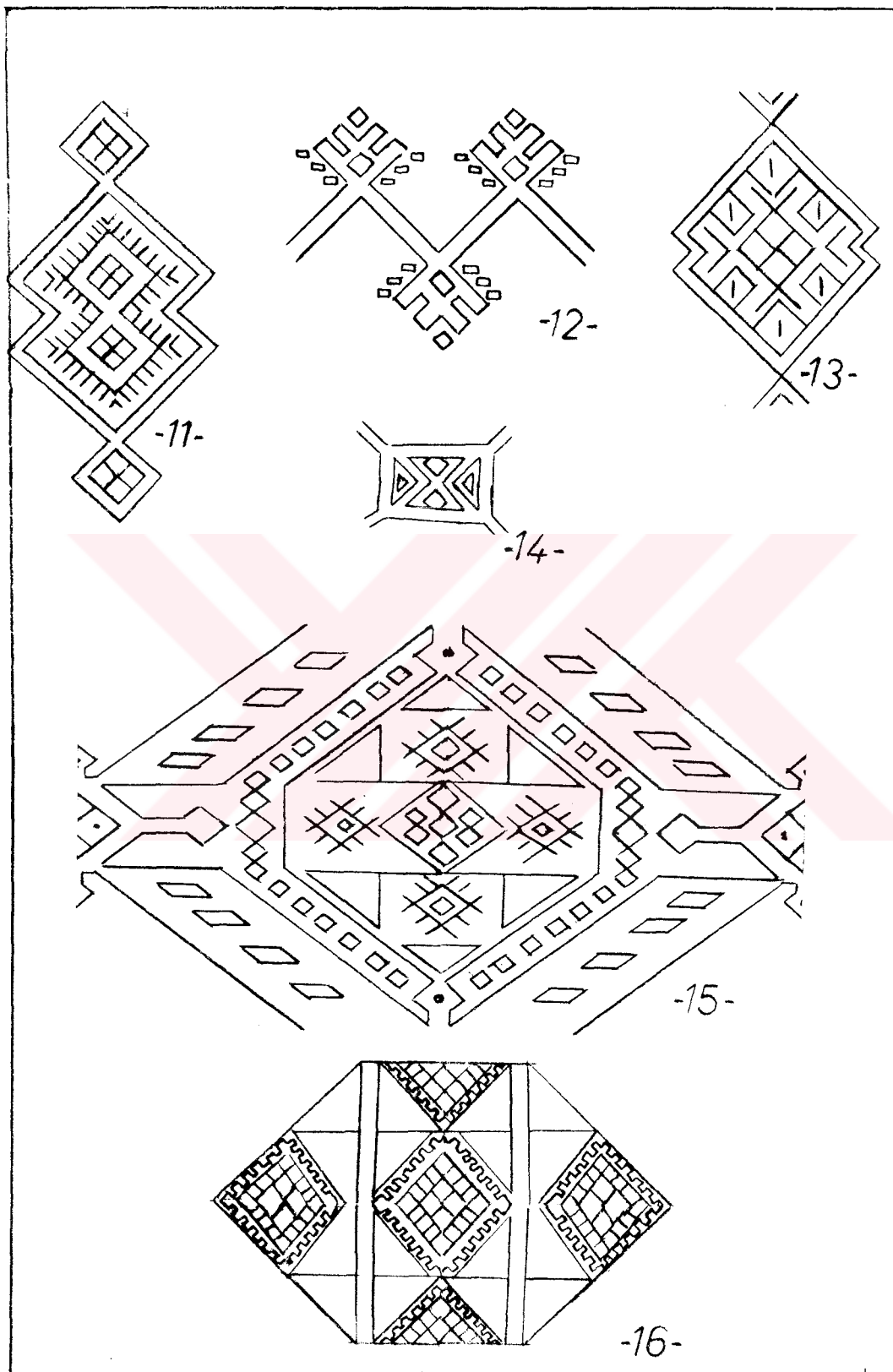
Motif No:101		Motif İsmi:ŞAMAR SUYU			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:43					

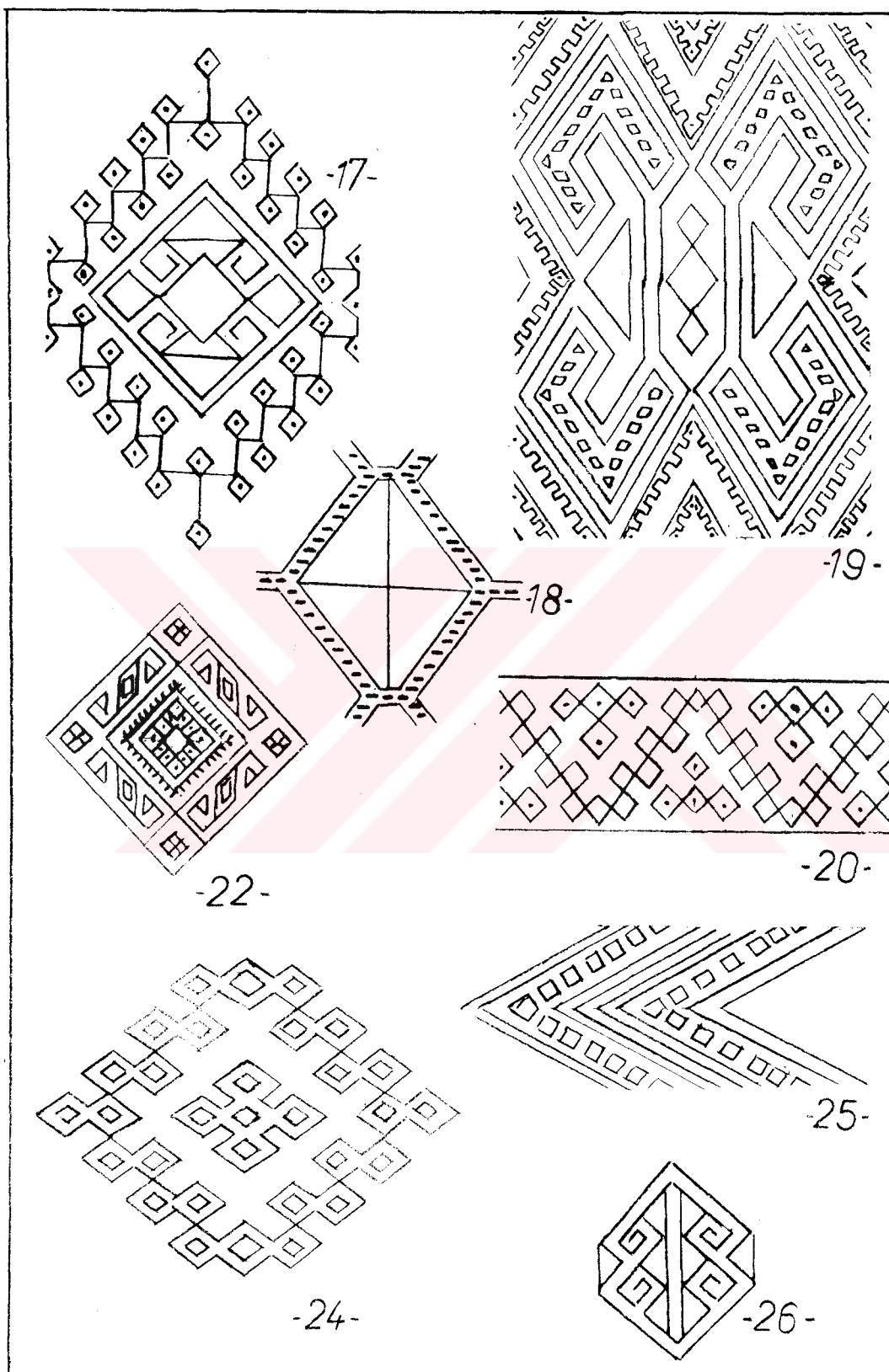
Motif No:102		Motif İsmi:(Bilinmiyor)			
Dokuma Türü					
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı	
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği			
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi	
Yer Aldığı Örnekler:42					

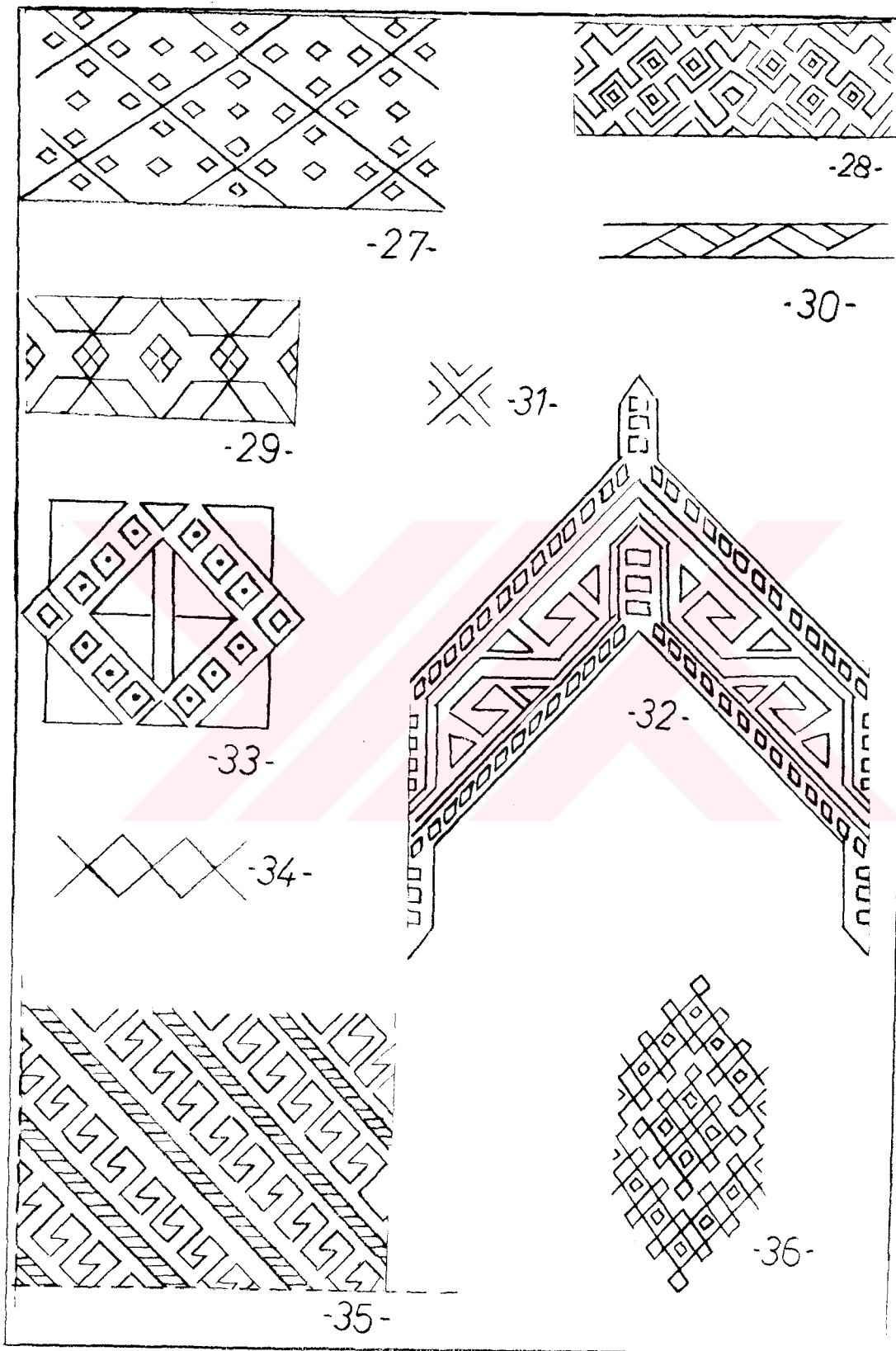
Motif No:103		Motif İsmi:BONCUK		
Dokuma Türü				
Kilim	Cicim	Zili	Sumak	Halı
Yüzeyde Konumu		Görsel Etkinliği		
Zemin	Bordür	Birincil Motif	İkincil Motif	Dolgu Motifi
Yer Aldığı Örnekler:42, 46				

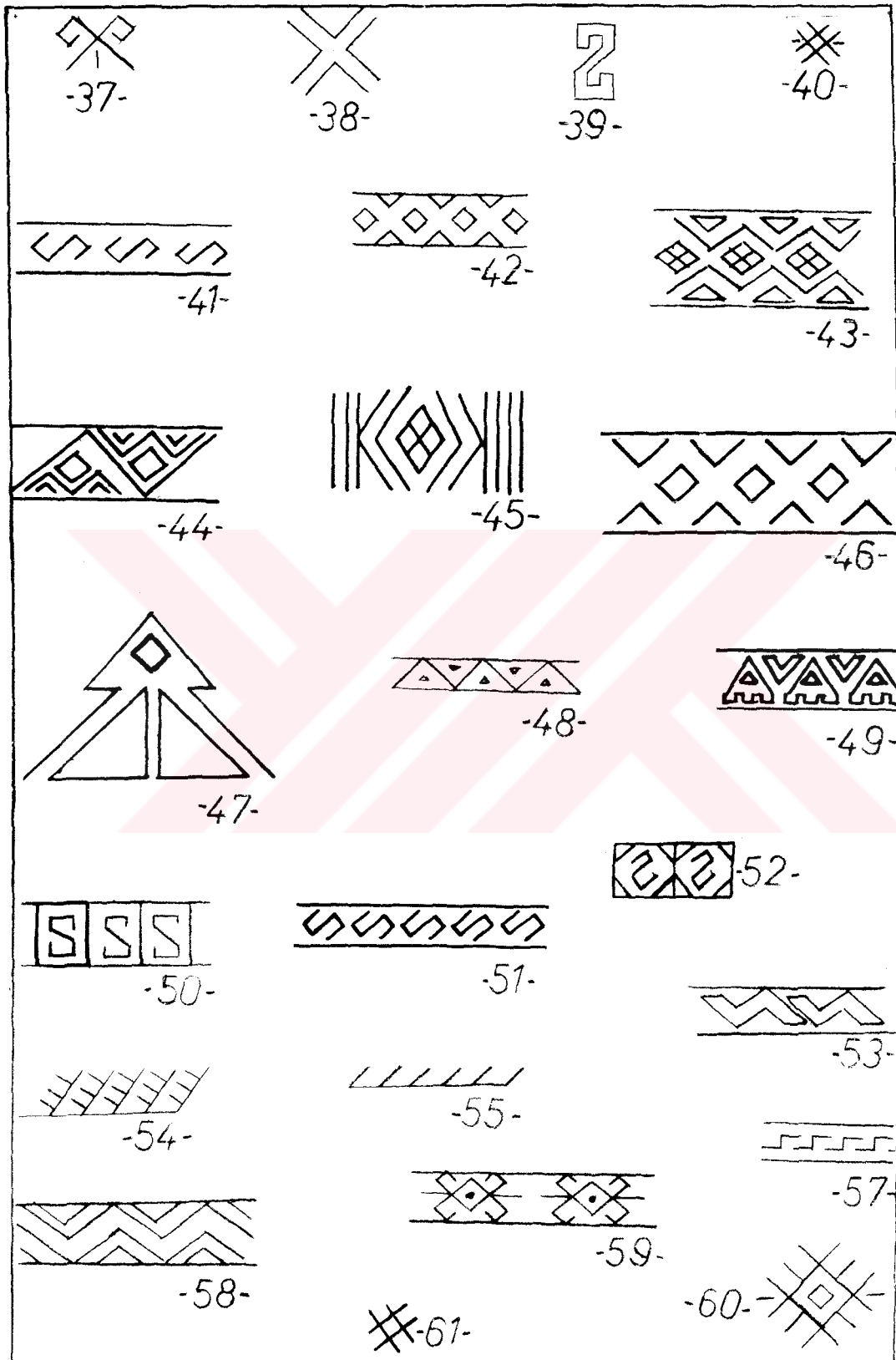

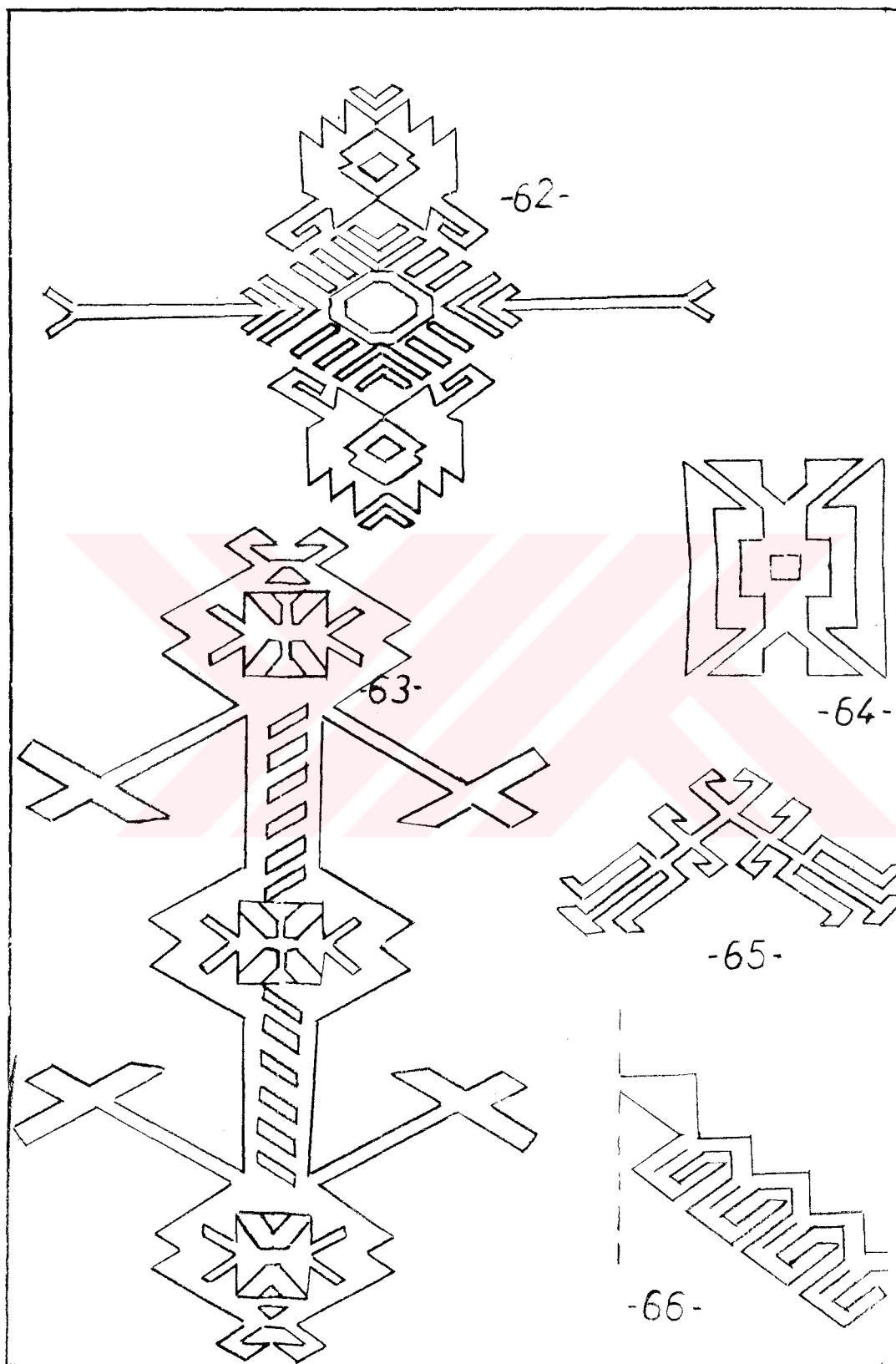

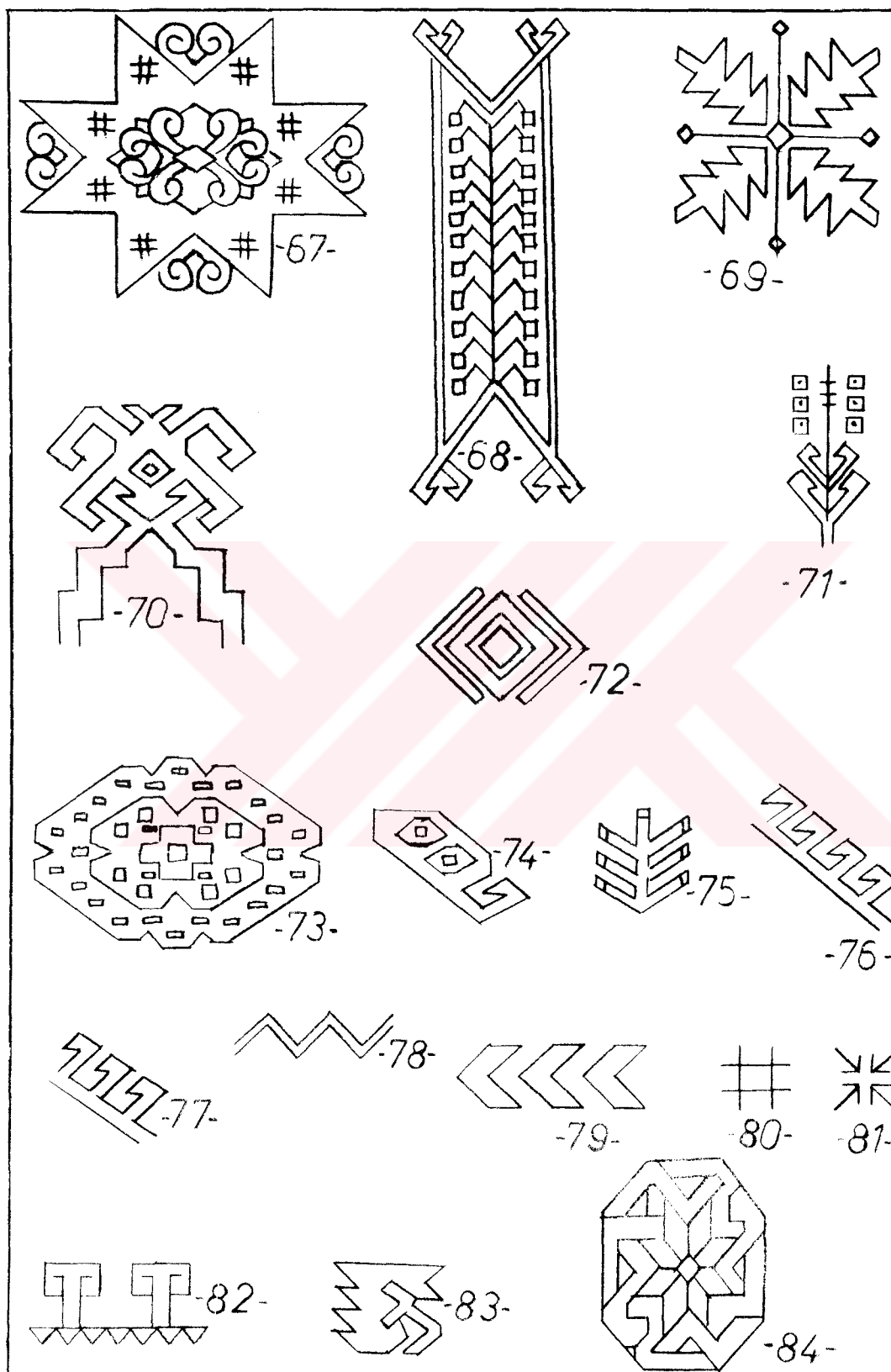

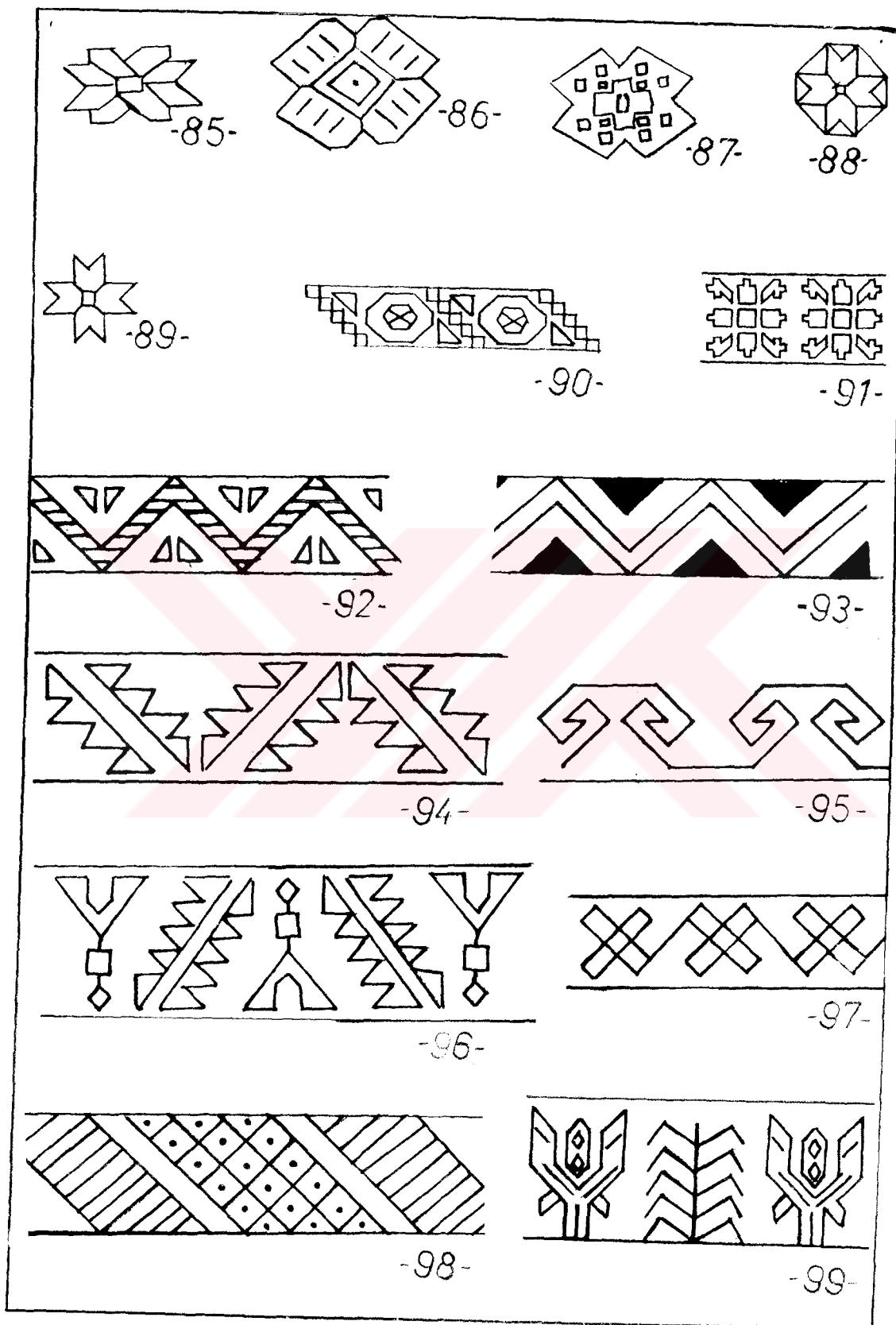

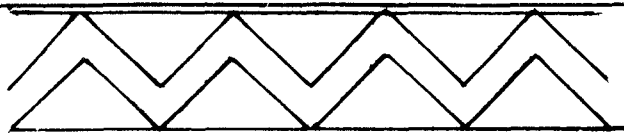

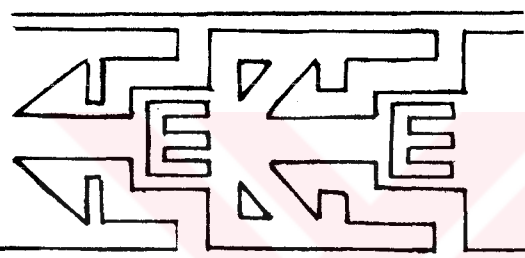
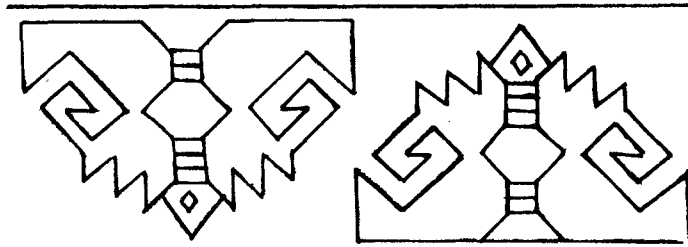

-100-

-101-

-102-

-103-

7. GEOMETRİK MOTİFLERİN KULLANIM NEDENLERİ

Araştırmamız sırasında; konuyla ilgili yazılı ve sözlü kaynaklardan edinilen verilere göre, motiflerin şekillendirilmesinde çeşitli etkenlerin olduğu görülmüştür. Bu etkenler beş başlık altında aşağıda verilmiştir.

7.1. YAŞAM BİÇİMLERİ

Günümüzde Bergama ve çevresine yerleşmiş olan yörükler, 19. yüzyıl başlarına kadar konar-göçer yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Ancak 20. yüzyıldan itibaren yerleşik yaşama geçmeye başlamışlardır. Konar-göçer yaşamlarında tüm eşyalarının hafif, kolay taşınabilir olması, aynı zamanda nem, soğuk ve ısıya karşı dayanıklı olması gerekmektedir. Bunun nedeni, yaylak ve kışlaklar arasında sürekli hareket halinde olmalarıdır. Kışlaklar genellikle sahil kesimlerinde veya ovalarda, yaylaklar ise yüksek dağların düzlük ve yamaçlarında yer almaktadır. Çadırlarını, yazın köyler, harabeler veya eski yerleşim yerlerinin; kışın ise kasabaların yakınlarında kurmaktaydılar.

Yörüklerin yaşam biçimini tanıyabilmek için çadırlarını kısaca açıklamak gerekir:

1- Keçi kılından yapılan kara çadırlar.

2- Koyun yününden yapılan keçe çadırlar (yurd, alacık, topak ev).

İklimin sıcak olduğu yerlerde kara çadırın; soğuk bölgelerde ise keçe çadırların daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Akdeniz ve Ege'nin güney bölgelerinde kara çadırın kullanılması bu nedendendir. Ege'nin kuzeyinde ise keçe ev çoğunluktadır. Örneğin; Çanakkale ve Edremit çevresinde keçe evlerin kullanıldığı bilinmekle birlikte, Balıkesir çevresinin iç kısımlarında

keçe ev ve kara çadırın her ikisinin de kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu da o bölgeye çok çeşitli yörük gruplarının yerleşmesinin bir sonucudur.

Yörükler eşya ve besin maddelerini saklamak için dokudukları çuvalları çadırın içine çevrelerlerdi. Bu çuvallar hem çadırdaki rüzgara karşı koruyucu durumda olurlardı, hem de oturduklarında sırtlarını dayarlardı. Çuvalların yanında yatak ve yorganların istiflendiği bir bölüm bulunurdu. Çadırlarında kullanmak için "her zaman çeşit çeşit kilimleri,ilmeli ve düz dokuma yastıkları, taşıma ve depolama çuvallarını, heybeleri, çobanın tuz ve besin torbalarını ve Kuran kılıfının en iyilerini olduğu kadar beşik örtüleri ve ardalaç'ı (ağır yükleri koruyarak taşımak için üretilmiş küçük düz dokumalar), işleme baş süslerini, kuşakları, şalvar, bohça,sofra, vs. kendileri dokurlardı. Yörük kadını, renkli kolan dahi dokurdu. Bantlar önlüklerini bağlamak, sarmak veya bebek ve diğer yükleri taşımak için kullanılırdı" (13).

Yörükler, yaşamlarını sürdürebilmek için hayvan ve hayvan ürünlerine bağımlıydılar. Bu nedenle otlaklar çok önemliydi. Ordunun hayvan ihtiyacının bir kısmını yörükler karşılardı. Hatta otlak ve su durumunun yetersiz olduğu durumlarda, göçler yaşanırdı. Koyun, keçi, at ve deve sürüleri besliyorlardı. Hatta deve yetiştiren topluluklar; Anadou'nun iç kesimlerinden İzmir limanına deri, kuru meyve, pamuk ve buğday nakliyesi yaparlardı (14). Bunun dışında; sınır bölgelerinde küçük ölçekli ziraat, satmak veya değiş-tokuş etmek için dokumalar üretme (keçe, kilim, vs.) ve yerleşik topluluklara işçi sağlamayla uğraşırlardı (15). Bunlardan da anlaşılacağı gibi; gömleklerinden çuvallarına kadar her eşyalarını kendileri

(13) PINKWARD, D. & E. STEINER: "The Conservative Approach of North-West Anatolian Yörük Women to Their Traditional Designs", s.165.

(14) İNALCIK, H.: "The Yürüks", s.46.

(15) a.g.e.: s.40.

dokurlardı ve genellikle kapalı bir ekonomiye sahiplerdi.

Göçebe yaşam biçimlerinin gereği sürekli hareket halinde olmalarının olumsuz yönleri de bulunmaktaydı. Yerleşik topluluklara hep zarar vermişlerdi. Hayvanları; ekili toprakları çiğnemiş, mahsul, hayvan ve evleri tahrip etmişlerdi. 1687-89 yılları arasında bu durum iyice çoğalmış ve devleti rahatsız etmeye başlamıştı (16). Bu nedenle devlet bir iskan politikasını yürürlüğe sokmuştur. Osmanlı İmparatorluğu açısından iskanın nedenleri:

- 1- Harap ve boş yerlerin imar ve ziraate açılıp, gelir getirmesi,
- 2- Türkmenleri yerleşik yapmak,
- 3- Türkmenleri asker olarak kullanmak (17) olarak sayılabilir.

Bu iskan çalışmaları sırasında, hayvancılıkla uğraşan yörüklerin iklime olan bağımlılıklarının dikkate alınmadığı görülmektedir. Aynı yerleşim bölgelerine farklı oymakların yerleştirilmeye çalışılması ise tamamen devlet politikasıdır. Böylece güçlü bir topluluk oluşmayacak, karşı çıkma çabası olmayacak ve kolayca yerleşeceklerdi. Yörükler de bu güçlü devlet baskısından kaçmak, orduya insan kaynağı sağlamamak ve vergilendirmeden kaçınmak için; ulaşımı zor olan dağlık arazilere sığınmışlardır.

İskan politikasının yanında; "yıllar içinde ayrı aşiret grupları kıtlık ve çekişmeler gibi bazı dış değişimler sonucunda, zaman zaman sığınaklarından ayrılarak yerleşmeye başlamışlardır" (18). Bu dönemde hem devlet politikasından hem de yerleşik topluluklara uyum gösterme çabalarından dolayı; grup düzenlerinde dağılmalar başlamıştır. Geleneksel yaşam biçimleri ekonomik şartların değişmesiyle de geçerliliğini yitirmeye

(16) ORHUNLU, C.: OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA AŞİRETLERİN İSKANI, s.39.

4 (17) a.g.e.: s.51.

(18) BALPINAR, B.: FLATWEAVES, s.15.

başlamıştır. Bergama ve çevresindeki yörükler yerleşik hayata geçmelerine rağmen; hala eski göçebelik günlerinin bazı izlerini taşımaktadırlar. İhtiyaçları ve üretimleri kadar, giyimleri, dokumaları, eğlenceleri, vs. değişikliğe uğramıştır. Buna rağmen; ev döşemesinde, çadır döşemesinden izler bulunmaktadır. Örneğin; günümüzde evlerinde oturma mekanlarında bir köşede mutlaka yatak ve yorganların üst üste yığıldığı “yüklük” denilen bir bölüm bulunmaktadır. Genç kızlar az da olsa hala çeyizlerine dokumalar yapmaktadırlar.

Kozak – Çamavlu köyünde yaşayan 75 yaşındaki Ayşe Nine, sohbetimiz sırasında yerdeki büyük boyutlu cicimi göstererek “Bunun böyle olduğuna bakma; biz eskiden 8 karış en, 12 karış boy yapardık” dedi (8 karış aşağı yukarı 160 cm.’dir. Dokuyucu burada iki parçadan oluşan bir dokumayı kastetmektedir). Göçer bir yaşamda “kilimin genişliği bakımından fiziksel saptamalar; kadının rahat bir mesafeden ve doğrudan gördüğünün yaklaşık 80 cm. olduğunu ve kabaca bir kilim parçasının enini oluşturduğunu göstermektedir” (19). Bu nedenle eski örnekler, tezgahların taşınabilmesi için ya küçük boyutta yapılıyordu ya da iki parça halinde dokunup, daha sonra dikiliyordu. Fakat yerleşik yaşamda bu zorunluluk ortadan kalkınca, dokumaların ölçülerinde de farkedilir değişiklikler olmuştur.

Yukarıda belirtildiği gibi; yörük yaşamının dışı kapalı ve dış etkilerden uzak olduğu görülmektedir. Böyle olunca şehir veya saray sanatlarında yer alan desen ve renklerden fazla etkilenmemişlerdir. Özellikle, malzemesi yün ve kıl olan dokuma eşyalarda kullanılan motiflerin oluşumunda, dıştan veya yönlendirici bir etkiden uzak kalmışlardır. Sürekli olarak hareket eden

(19) POWELL, J.: “An Argument for The Origins of Anatolian Kilim Designs”,s. 58.

yörük toplulukları, motiflerini akıllarında tutabilecekleri biçimde şekillendirmişlerdir. Yörük dokuyucunun üretimleri sırasında başında bir usta bulunmamış, onu desen, kompozisyon ve renk konusunda baskı altına alan olmamıştır. Böyle bir durumda da, dokuyucu kendi toplumuna ait olan motifleri, kompozisyonları ve renkleri kullanmış; kendinden sonraki nesillere aktarmıştır.

7.2. GELENEKLER

Gelenek kelimesi sözlüklere göre; "uzun zaman süresi boyunca efsane, olay, doktrin, görüş, töre, v.b.lerin sözlü aktarımı. Nesilden nesile aktarımla bilinen veya yapılan her şey" (20) olarak tanımlanmaktadır.

Yörükler göçebeliklerinden dolayı; gök, su, dağ, güneş gibi ilk çağ inançlarını; Şamanizm, Budizm, Maniherizm gibi Orta Asya inançlarını özümsemişlerken; Anadolu'da da Nakşibendilik, Mevlevilik, Bektaşilik, Ahilik gibi inançlarla karşılaşmışlardır. "geleneksel olarak kuşaktan kuşağa aktarılan inanç türlerinin, kutsal ayin ve uygulamaları, totemler ve işlevleri, toplumla, düşünceleri arasında belli kuralların oluşumunu sağlar. Bu kurallara bağımlı olarak da toplumda çeşitli davranış biçimleri gelişir" (21). Örneklersek; "Eski Türklerde gök (sema) ve en büyük ruh mefhumları tek bir kelime ("tengri") ile ifade edilmiş, gök (mavi) kelimesi ise bunun sıfatı olarak kullanılmıştır" (22). Anadolu'da günümüzde hala mavi ve lacivert tonlarına "gök rengi" denilmesinin nedeni; bu eski inancın kalıntılarıdır.

Daha önce belirtildiği gibi, yörükler konar-göçer oldukları dönemlerde dışı kapalı bir yaşam biçimi sürerlerdi. Yazılı kanunları olmadığından; toplumları içinde düzen ve kuralları sürdürebilmek için geleneklerine son derece bağlı bir hayatları vardı. Bu nedenlerle kirkitli dokumalarının tip ve çeşitlerinde, kullandıkları motiflerde de geleneklerin önemi çok fazlaydı. Bir grubun dokuyucuları farklı bir grubun yaygılarından desenleri kopya etmeyi asla düşünmedi. Yaygıları tipik ve kendi özel aşiret kimliğini yansıtmak zorundaydı. Bir dokuyucu asla yeni bir deseni kullanmazdı çünkü bu

(20) MEYDAN LAROUSSE: C:7, s.457.

(21) ATEŞ, M.: MİTOLOJİLER, SEMBOLLER VE HALILAR, s. 44.

(22) İNAN, A.: TARİHTE VE BUGÜN ŞAMANİZM, s. 29.

aşiretin kontrolü altındadır. Sadece nadiren çok önemli bir aşiret olayı (çok büyük dini veya sosyal bir olay), genel motiflerde bir değişme veya yeni bir kompozisyona neden olurdu (23). Bunun dışında; aşiretin özel işaretleri (im) ile uğurlu veya uğursuz olarak tanımlanan motiflerin yerine göre kullanılmasına dikkat edilmiştir (24). Genç kızlar annelerine yardım etmeye başladıklarında, motifleri ve yüzey şemalarını doğal olarak öğrenirlerdi. Bazen “dışarıdan” desenler (diğer aşiret veya köyden), geleneksel motiflerin arasına yerleştirilirdi (25). Bazen de bir kız başka bir aşirete veya köye gelin giderse; kendi geleneksel motiflerini taşır ve aynı zamanda yeni olanları da öğrenmeye başlardı.

Günümüzde tüm Anadolu’da olduğu gibi Bergama ve çevresinde de dokumalarda bazı gelenekler sürdürülmeye çalışılmaktadır. Örneğin; bazı köylerde çeyizde “iki telli torba” (bkz. Örnek No. 31, 33; s.73,75), “döşek kilimi” (bkz. Örnek No. 26, s.68), “kara kocalı kilim” (bkz. Örnek No. 17, s.59) bulunması gerekirken;bazılarında ise “tarak kilim” (bkz. Örnek No. 7, s.49), “sandık kilim” (bkz. Örnek No. 10, s.52) olması gerekmektedir. Yörede yapılan araştırmalarda; “şamı kilimi” (bkz. Örnek No. 25, s.67), “çayır çiçeği kilim” (bkz. Örnek No. 5, s.47), “gümüş çengel kilim” (bkz. Örnek No. 19, s.61) ve “koç boynuzlu kilim” (bkz. Örnek No. 15, s.57) gibi dokumaların eskiden çeyiz geleneğinde olduğu fakat zamanla dokunmalarından vazgeçildiği tespit edilmiştir.Yuntdağ – Süngüllü köyünde yaşayan 72 yaşındaki Huriye Uslu’ya neden hep aynı desenleri ve kilimleri

(23) BALPINAR, B.: FLATWEAVES, s.16-17.

(24) DURUL, Y.: HALI VE KİLİMLERDE KIZ MOTİFLERİ, s.91.

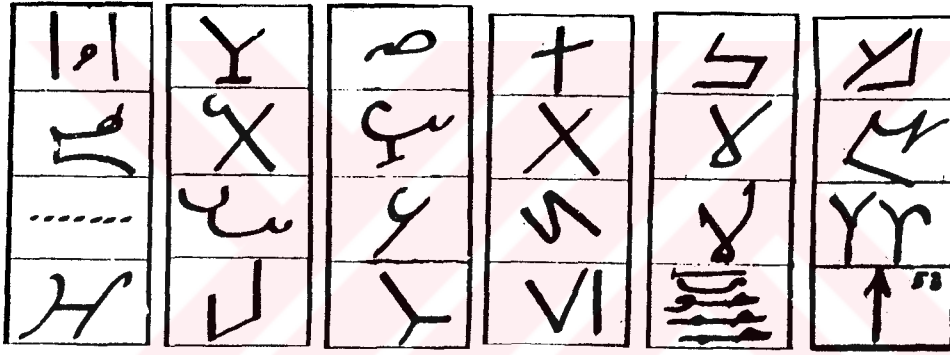
(25) PINKWARD, D. & E. STEINER: “The Conservative Approach of North-West Anatolian Yürük Women to Their Traditional Designs”, s.165.

dokudukları sorulunca: “Geleneğimiz göreneğimiz bunu gerektirir” demiştir. Çeşitli köylerin camilerinde kenara atılmış bazı kirkitli dokumaların neden dokunmadığı, yaşlı dokuyuculara sorulduğunda; bunların “eski zaman kilimleri” olduklarını ama artık genç kızların bunları dokumak yerine makine halılarını çeyizlerine koymak istediklerini söylemişlerdir.

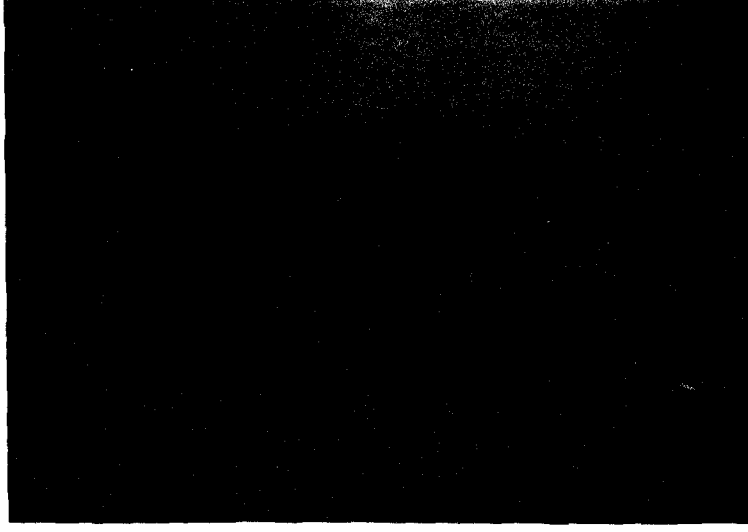
7.3. SİSTEMLEŞTİRME GEREKSİNİMİ

Yörükler binlerce yıllık bilgisini, duygularını ve anlatmak istediklerini yazı olmaksızın, bir takım şekillerle nesilden nesile aktarmışlardır. Dokuyucular üreme, bereket, sağlık, ölüm, ölümsüzlük, nazar, dini inanç ve korunma gibi konuların yanında; bağlı bulundukları topluluğu belirten işaretleri (im) (Şekil.7); çevrelerinde gördükleri hayvan ve bitki de dokumalarına aktarmışlardır.

Şekil.7:Anadolu'daki bazı Oğuz boylarının im örnekleri.

Bilindiği gibi; eski dönemlerden beri kilim tekniğinde çok detaylı desenler ve şekiller dokunabilmektedir (Resim.39, 40, 41, 42). Tekniğin gereği, dokunacak şekiller önceden çizilmekte ve renklendirilmektedir. Dokuyucu ancak elinde böyle bir ön çalışma olduktan sonra dokuyabilmektedir (Resim. 43, 43a, 44, 44a, 45). Çünkü desenlerde renk geçişleri, atkılarının dönüş noktaları gibi unsurlar bir yerde korunmazsa; aynı dokumanın eşdeğer bir şekilde üretilmesi imkansızdır.

Resim.39: 4. Yüzyıla ait bir Mısır kilim parçası.

Resim.40: 4. Yüzyıla ait Mısır goblen dokumasının detayı.

Resim.41:16-17.yy. Osmanlı Saray kilimi
detayı (290 x 490 cm.).

Resim.42: 16-17.yy. Osmanlı Saray kilimi
detayı (142 x 433 cm.).

Buna karşıt olarak, konar-göçer bir yaşam süren dokuyucular ise; kağıt ve kalemin olmadığı bir ortamda hayatlarını sürdürüp, üretimler yapıyorlardı. Dokumalarını yaparken dikkat etmeleri gereken üç temel unsur bulunmaktaydı. İlki, işaretler açık ve kolayca uzaktan tanınabilmeliydi ki; gezerken karşılaştıklarında diğerlerine ilan edilebilmeliydi. İkinci, aşiret işaretleri grubun kendi bilincini takviye ederdi. Aşiret hikayeleri de aynı amacı güderdi ama sadece sanat şeklinin bir denetimi idi (26). Üçüncü ise; sonraki nesillere aktarılabilmesi için, işaretler akılda kalabilecek bir yapıda olmalıydı. İşte; sistemleştirme gereksinimi bu aşamada ortaya çıkmaktadır.

(26) BALPINAR, B.: FLATWEAVES, s.16.

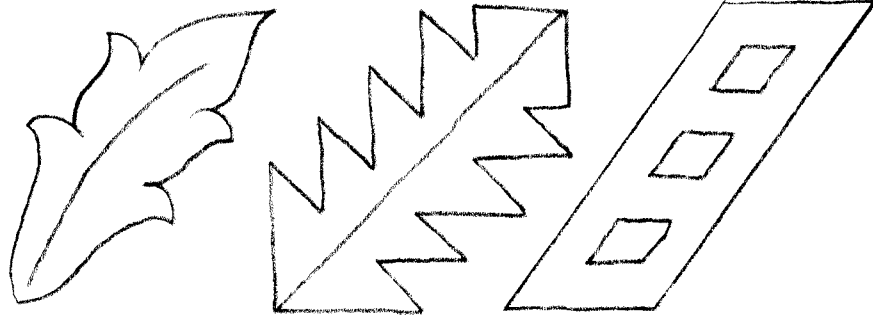
Resim.43 (üst): Günümüzden bir Tunus kilim dokuması.

Resim.43a (alt):Dokumadan detay.

Resim.44 (üst): Günümüzden bir Tunus kilim dokuması.

Resim.44a (alt):Dokumadan detay.

Çizim.1:

a.

b.

c.

Örneklesek; bir yaprak doğadaki şekli ile, kilim tekniğinde çok rahat bir şekilde dokunabilir. Fakat tekrarlanabilmesi için, mutlaka bir çizime ihtiyaç duyulur. Çizim 1.a.'da stilize edilerek, sadeleştirilmiş bir yaprak şekli çizilmiştir. Göçebe bir dokuyucunun bakış açısıyla bakılırsa, kolayca akılda tutulabilecek bir form değildir. Çizim.1.b.'de yaprak geometrize edilerek, simetrisi alınmıştır. Böylece genel anlamda hem yaprak olarak tanımlanabilecek, hem de kolayca akılda tutulabilecek bir şekil ortaya çıkarılmıştır. Çizim.1.c'de ise; 1.b.'deki yaprak şekli tamamen geometrikleştirilmiştir. Bu şeklin bir de özel anlamı olduğunu (im) varsayarsak; uzaktan bakıldığında çok kolay anlaşılabilir. Böylece yaprak olarak tanımlanamayacak fakat bir dokuyucu tarafından akılda tutulması ve sonraki nesillere aktarılması en kolay olan form durumuna gelecektir. Zaman aşımında ise; 1.c. şeklinin bir yaprak anlamını taşıdığı unutulacak ve dokuyucular forma, yeni anlamlar yükleyeceklerdir. "Anlaşılacağı üzere eskiler, geometrinin temel kurallarını (kare, daire, üçgen) kullanmışlar ve onlara belli anlamlar yükleyerek, belli anlatımlara yönelmişlerdir" (27). Bu tür "geometrik temele bağlı olarak geliştirilen

(27) ATEŞ, M.: MİTOLOJİLER, SEMBOLLER VE HALILAR, s.37.

Resim.45: İngiltere’de 250 x 360 cm. boyutlarında yapılmış bir goblen.

motifler, genellikle bir simetri eksenine göre ayrılabilir eşit parçalardan oluşur. Simetrik olmayan şekillerin estetik değerlendirilmesi ise doğal düzende, motif ve zemin ilişkisinde ve bu şekillere sembolik anlamlar verilerek yapılır” (28). “Bir dokuma yapısında bulunan bir desen nesilden nesile ve bir dokuma grubundan diğerine geçer. Dokuma hareketi bir desen verilerek öğretilir. Dokumacı ilk olarak dokuma mesleğini değil, deseni öğrenir ve ondan sonra çeşitli desenler uygular” (29).

(28) UĞURLU, A.: “Anadolu Dokumalarında Motif Felsefesi”, s.81.

(29) BALPINAR, B.: “A Discussion on Central Asian Türkmen Influence on Anatolian Kilims”, s.10.

Dikili'nin Kocaoba köyünde desen olarak birbirinin aynı iki örnekle karşılaşmıştır. 1997 yılında zili tekniğiyle dokunmuş "Avunduk Silisi" (bkz. Örnek No.18, s.60) ile 1998 yılında dokumuş ve "Sili Örneği" ismiyle tanınan halı (bkz. Örnek No.45, s.87) tamamen aynı desende dokunmuştur. Dokuyucuya "Bunun aynısını bir yere bakmadan dokuyabilir misin" diye sorulduğunda; sistemleştirme sonucunda desen ve motiflerin akılda tutulabileceği düşüncesini onaylayan bir cevap alınmıştır: "Biz bunları küçüklükten beri dokuruz. Bir iki kere dokuyunca aklımıza yazılır; bir daha hiçbir yere bakmayız".

7.4. TEKNİK ZORUNLULUK

Tüm Anadolu'da olduğu gibi; Bergama ve çevresinde üretilen kirkitli dokumalardaki motiflerin geometrik olmasının nedenlerinden biri de teknik zorunluluklardır. Yapılan araştırmalarda cicim ve zili ağırlıkta olmak üzere halı örnekleriyle de karşılaşılmıştır. Ne yazık ki; kilim dokumacılığı tamamen ortadan kalktığından sadece üç parça tespit edilmiştir. Dokuma desenleri arasında açık ve net benzerlikler bulmak biraz zordur. Çünkü desenler diğer yerlerde de kullanılmıştır. Bunun nedeni dokumanın doğasında olan geometrik çizgilerin sınırlaması yüzündendir (30).

Dokumanın kalitesi ve kullanılan malzemenin inceliği desenin görünümünü etkiler. Örneğin; bir üçgen şekli ince yünle dokunduğunda daha net, kalın yünle dokunduğunda daha titrek görünür. Malzemenin etkisinin yanı sıra; dokuma teknikleri de motiflerin biçimlenmesinde ve görünümünde etkili olan diğer faktörlerdendir. Halı ve kilim tekniğinde hemen hemen her şey kopya edilebilir. Daha sınırlayıcı tekniklerin arasında, brokar (kabartma teknikli ipek-çatma), çözgü desenli dokumalar ve atkı takviyeli dokumalar yer alır (31).

Bilindiği gibi;cicim ve zili atkı takviyeli dokumalardır. Bu tür dokumalarda ön ve arka taraf birbirinden farklı olup; atkı ve çözgü temel dokuyu, ikinci bir atkı ise deseni oluşturur. Kare ve sekizgen formlar tekniğin gereği olarak daha çok tercih edilirler. Kilimde ise; desen sistemi çözgü ve atkı ipliklerine dayanır. Deseni oluşturan atkı ipliğidir. Teknik; üçgen, baklava, altıgen ve diagonal gibi geometrik şekillerin çalışılmasına uygundur.

(30) BALPINAR, B.: "Rugs of The Balıkesir – Yüncü Nomads", s.118.

(31) MALLETT, M. : "Structural Clues to Antiquity in Kilim Design", s.113.

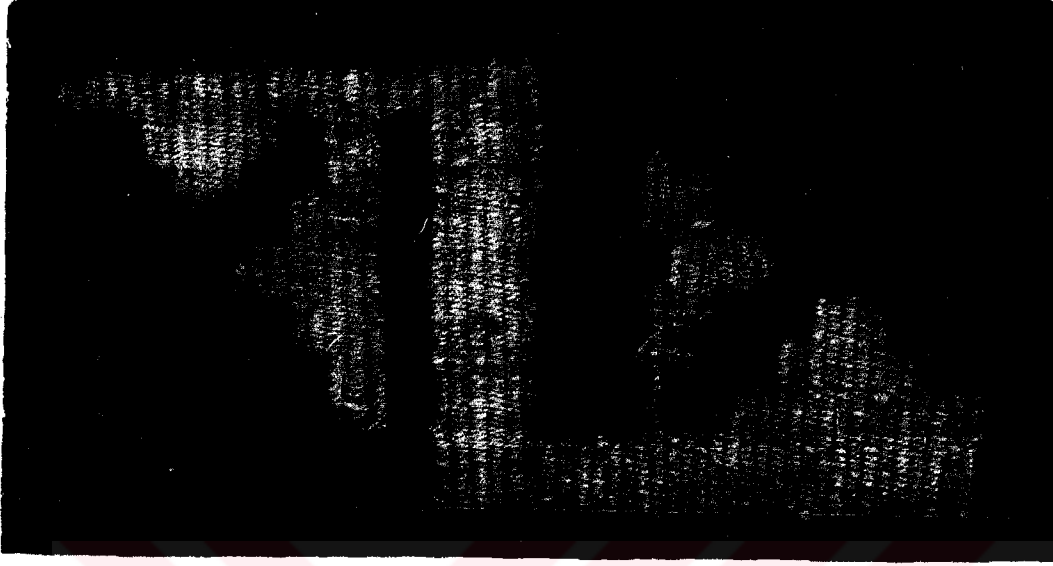
Kilimlerde dikey kenarlı motiflerin işlenmesinde dişleme, parmak geçirme veya zig-zaglama yolu seçilmiştir (32). Bunun avantajlarından birisi çok açıktır; kilim tekniğinde dokunmuş şekillerde kenarlar keskin ve düzdür, hiçbir zaman kabarık, bulanık ve çıkıntılı değildir. Bu teknikle bir çok motif çeşidi detaylı dokunabilir. Anadolu kilimlerinde desen problemleri ortaya çıktığında, dokuma tekniklerini zorlayıp değiştirmek yerine, desenin uygulanacak tekniğe uyarlayıp sorunun çözümü yoluna gidildiği izlenir (33). Örneğin; kilim tekniğinde dikey çizgileri dokumak, büyük iliklere neden olacağından, ilikleri kapatmak için atkıdan veya çözgüden bağlantı yapmak dokuyucuya zaman kaybettireceğinden; genellikle kullanılmamıştır. Örnek No.2' de yer alan ve artık dokunmayan "Gördüz Al Kilimi" nin (bkz. s.44), yörede "büyük kadın kaşı" olarak isimlendirilen dikey bordürünün her iki kenarında yapılan dişlemeler büyük iliklerin oluşmasını engellemek amacıyla yapılmıştır. Bu da tekniğin getirdiği bir zorunluluktur.

Halı tekniğinde ise; her form dokunabilir fakat görünüm düğümlerden dolayı biraz titrektir. Halı desenlerinde kısa ana hatlar basit ve doğal olmalarına karşın kilim dokumalarında sadece yatay hatlar kullanışlıdır (34). Anlaşılabacağı gibi; kirkitli dokuma teknikleri motiflerin görünümünü etkilemektedir. Bunu göstermek için; geometrik temelli bir motif seçilmiştir (Resim. 46, 47, 48, 49, 50,).

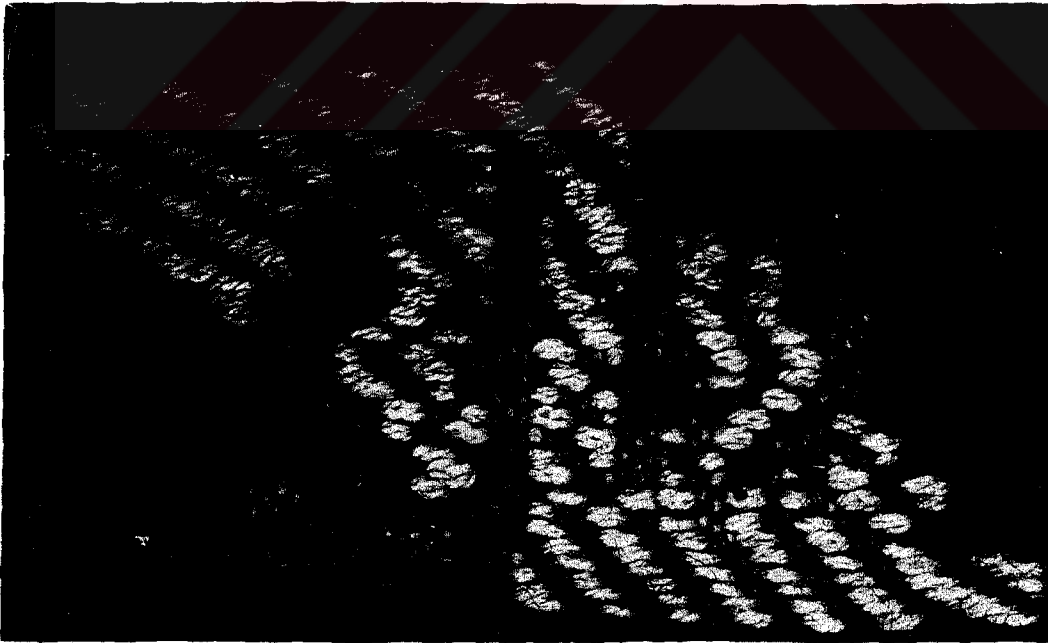
(32) BRUGGEMANN, W.: YAYLA, s. 159.

(33) ÖZAY, S.: "Anadolu Kilimlerinin Tapestry Kategorisindeki Yeri", s.61.

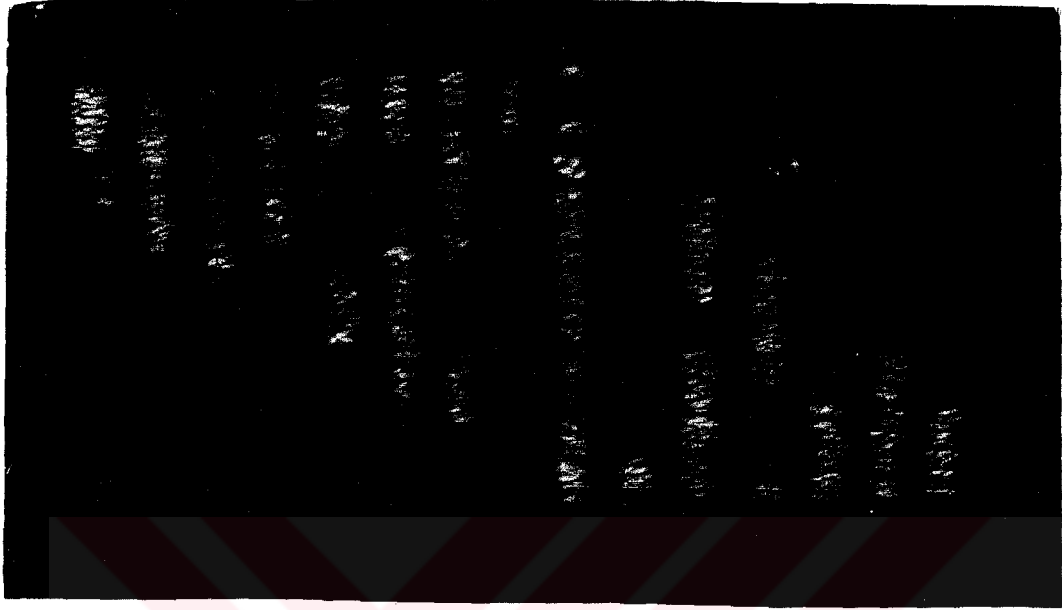
(34) MALLETT, M. : a.g.e., s.118.

Resim.46: Kilim tekniğiyle dokuma.

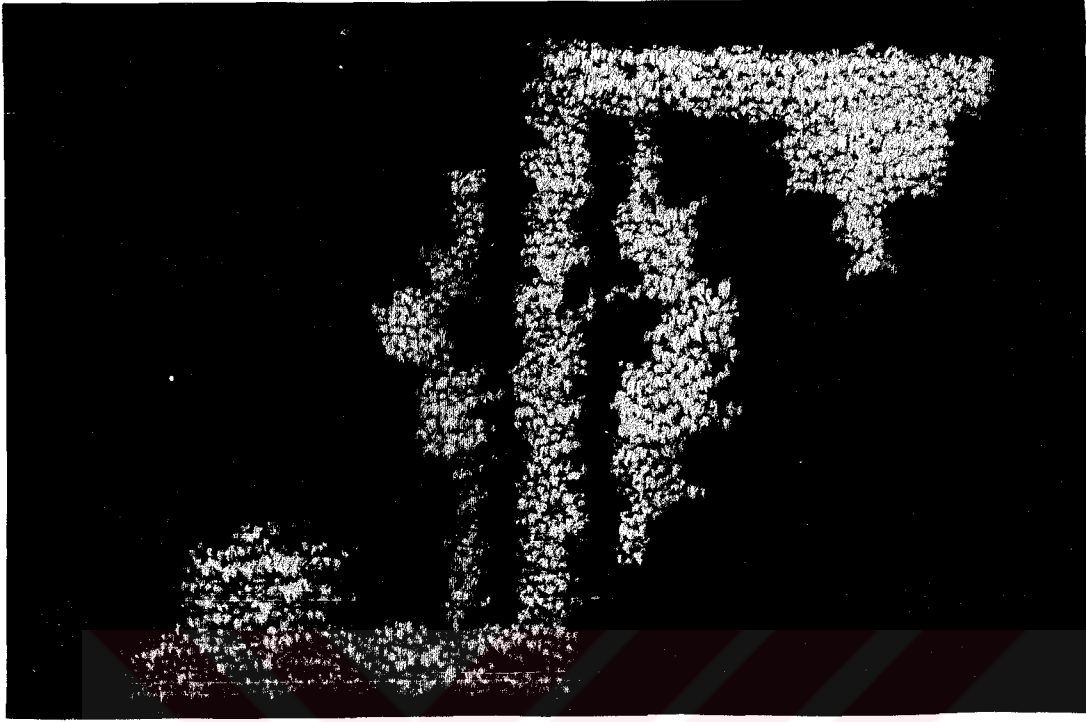
Resim.47: Cicim tekniğiyle dokuma.

Resim.48:Zili tekniğiyle dokuma.

Resim.49: Sumak tekniğiyle dokuma.

Resim.50:Halı tekniğiyle dokuma.

Aynı zamanda Bergama ve çevresindeki köylerde, dokuyuculara kirkitli dokuma teknikleriyle naturalist formları mı, yoksa geometrik formları mı daha kolay dokuyabilecekleri sorulmuştur. Bir kısmı örnek olursa, hepsini yapabileceklerini; bir kısmı ise geometrik motiflerin kolay olduğunu çünkü zaten alışık olduklarını belirtmişlerdir. Görüldüğü gibi; dokuyucular naturalist formları dokuyabilmek için, bakabilecekleri bir desene ihtiyaç duymaktadırlar.

7.5. DOKUYUCUNUN YARATICILIĞI

Kirkitli dokumalar ve motifler üzerinde araştırmaları olan bazı yazarlar; yörük dokuyucuların yaratıcılık yeteneği hakkında hemen hemen aynı görüşleri paylaşmaktadırlar. Şöyle ki;

-Tüm zamanlarda tezgahdaki kadınlar sadece keder ve umut, reddedilme ve bağlılığı düşünmüşlerdi. Onların amacı; çevresindeki dünyaya olan duygularını, çözgü-atkı ilişkisiyle ortaya çıkarmaktır. Bu sembolik temsilde, fantezi ve yaratıcılık küçük bir rol oynar (35).

-Dokuyucunun yaratıcılığı – bilinçli veya bilinçsiz – defalarca aynısını çalışmasıyla oluşur (36).

-Bazen kompozisyonlara yeni buluşlar dokuyucu tarafından eklenmiştir (37).

-Yörük dokuyucunun sanatı anonimdir. Fakat dokumanın kendisi anlamlı ve tabirsel bir dildir. Aşiret kadını kendi anlayışını ve hayat deneyimini kaydeder (38).

-Kilim desenleri Anadolu aşiretlerinin kadınları tarafından icat edilmemiştir fakat onlar almışlar ve birbirlerine geçirmişlerdir. Böylece dokuyucunun başarısı; yaratma olayında değil fakat desenlerin devamlılığı konusunda olmuştur (39).

-Dokuyucunun yaratıcılığı geleneğin devamlılığını sağlamak için kendisini yok etme çabasında görülür (40).

(35)BRÜGGEMANN, W. & H. BÖHMER : RUGS OF THE PEASANTS AND NOMADS OF ANATOLIA, s. 54.

(36)A.g.e. : s. 204.

(37)PESOPOULOS, Y. & B. BALPINAR : 100 KELIMS, s. 31.

(38)ALLEN, JAMES C.: "Design & Illusion", s.98.

(39)BRUGGEMANN, W. : "Carpets And Kilims - A Contribution To The Problem Of The Origin Of Designs In Kilims", s.82.

(40)HALI : "Yayla" (Tanıtım makalesi), s. 129.

Araştırmalar sırasında; yetenekli dokuyucuların çevrelerinde gördükleri ve çok etkilendikleri bazı varlıkları kendi kavrayışlarına göre biçimlendirdikleri tespit edilmiştir. Ortaya çıkan biçimlerin yöredeki diğerk dokuyucular tarafından kopya edildiğig örülmektedir. Dokuyucular biçimi aynen tekrarlamakta fakat renklerin yerleştirmesinde zgr davranmaktadırlar. Bunu rneklersek; Bergama ve çevresi ile aynı yaşam biçimini sürdürmüş ve sürdüren Çanakkale – Ayvacık yörüklerinde deve güreşleri çok önemli bir sosyal etkinliktir. Dokuyucular da bu olaydan etkileniş olduklarından, bir güreş devesi figürü (Resim.51) yaratmışlardır. Bu deve figürü her kızın eyizinde duvar panosu olarak aynı biçimde (yaklaşık 30 x 35 cm.) yer almaktadır. Yukarıda bahsedildiğig gibi; renklerde değışikliklerin yapılabilmesi ise Resim. 51a'daki devede görülmektedir.

Resim.51:Deve figürü.

Resim.51a:Deve figürü.

Bu görüşler ve yörede yapılan incelemeler sonucunda; dokuyucuların yaratıcılıklarının bir çok yönden kısıtlandığı tespit edilmiştir. Bu konudaki en büyük etken geleneklerine olan bağlılıklarıdır. Gerek dokudukları yüzey planına sadık kalmaları, gerekse özel anlam taşıyan motifleri kullanmaları, dokuyuculara serbestçe kullanabilecekleri çok az bir alan bırakmaktadır. Aynı zamanda kirkitli dokuma tekniklerinin sağladığı avantaj ve dezavantajlar da dokuyucuları kısıtlamaktadır. Bu nedenlerle; yaratıcılıkları bütünde değil, detaylardadır. Dokuyucu kendine göre boş bulduğu yerlere kendinden bir şeyler eklemektedir. Bunu ya dokumasındaki en küçük birimi

kullanarak ya da çevresinde bulunan her hangi bir şeyi en kolay aktarabileceği şekle getirerek yapmaktadır. Fakat ne olursa olsun, bunlar asla birincil olarak görünmemektedir.

Daha önce belirtildiği gibi; bazen motifler dokuyucular tarafından yeni kuşaklara dokudukları parçalarla aktarılırken, bazılarını unuturlar, değiştirirler. Ve eğer anlamları varsa da unutulabilirler ya da aktarmazlar (41). Böylece; değiştirilmiş veya unutulmuş motifler aradan çok uzun süreler geçtikten sonra tamamen farklı görünümlere bürünebilmektedirler. Eskiden anlamları olsa bile, motifin yeni şekilsel görünüşüne göre yeni anlamlar yüklenmektedir.

(41) PETSPOULOS, Y. & B. BALPINAR : 100 KELIMS, s: 32.

8. BERGAMA VE ÇEVRESİNDEKİ KİRKİTLİ DOKUMALARDA KULLANILAN GEOMETRİK MOTİFLERİN ANADOLU'DA BULUNDUĞU YERLER

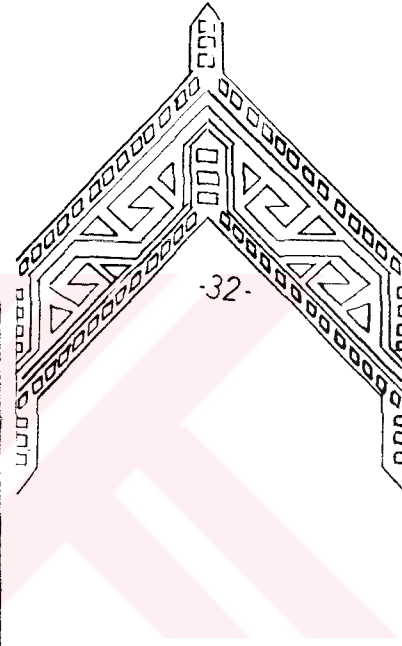
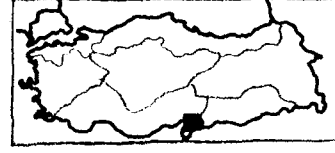
Bu bölümde, Bergama ve çevresinde tespit edilen motifler temel alınarak; Anadolu'daki havlı ve havsız kirkitli dokumalarda olan çeşitlemeleri verilmiştir. Arka sayfalarda yapılacak karşılaştırmalarla; Bergama ve çevresindeki motiflerin geometrik olmasını etkileyen faktörlerin, Anadolu'nun diğer bölgelerindeki kirkitli dokuma motiflerinin biçimlendirilmesinde de geçerli olduğunu görülecektir.

Resim.52: Anamas Yaylası (Eğer Kaşı Namazlık).

Resimdeki zilinın fotoğrafı, yaklaşık 1970'li yıllara aittir. Zemin deseni; Kozak Karaveliler Köyü'nde "Havutbaşı" (Motif No:32) olarak bilinmektedir (Örnek No:14 ve 27). Bergama'nın İsmaili köyünde ise; motif isimleri bilinmemekle beraber, "Türkmen kilimi" olarak tanınmaktadır.

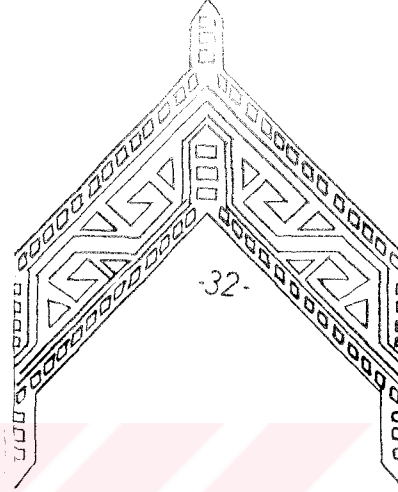
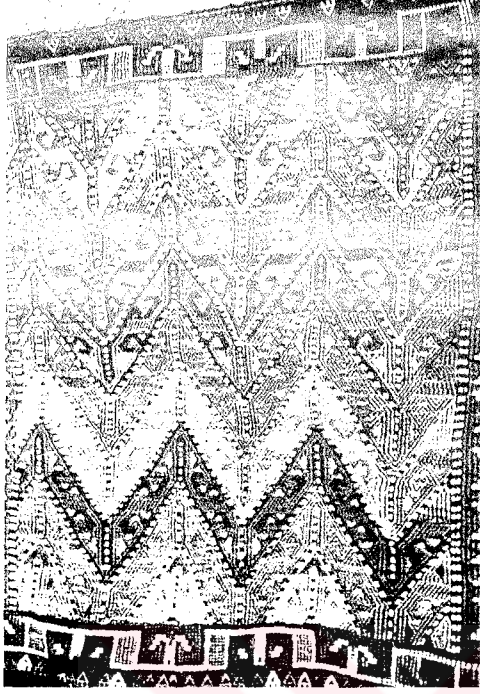
Resim.53:Mersin (Zili yastık).

Zilinin zemin deseni; Kozak Karaveliler Köyü'nde "Havutbaşı" (Motif No:32) olarak bilinmektedir(Örnek No:14, Katalog No:8 ve Örnek No:27, Katalog No:17). Bergama'nın İsmaili köyünde ise; motif isimleri bilinmemekle beraber, "Türkmen kilimi" olarak tanınmaktadır.

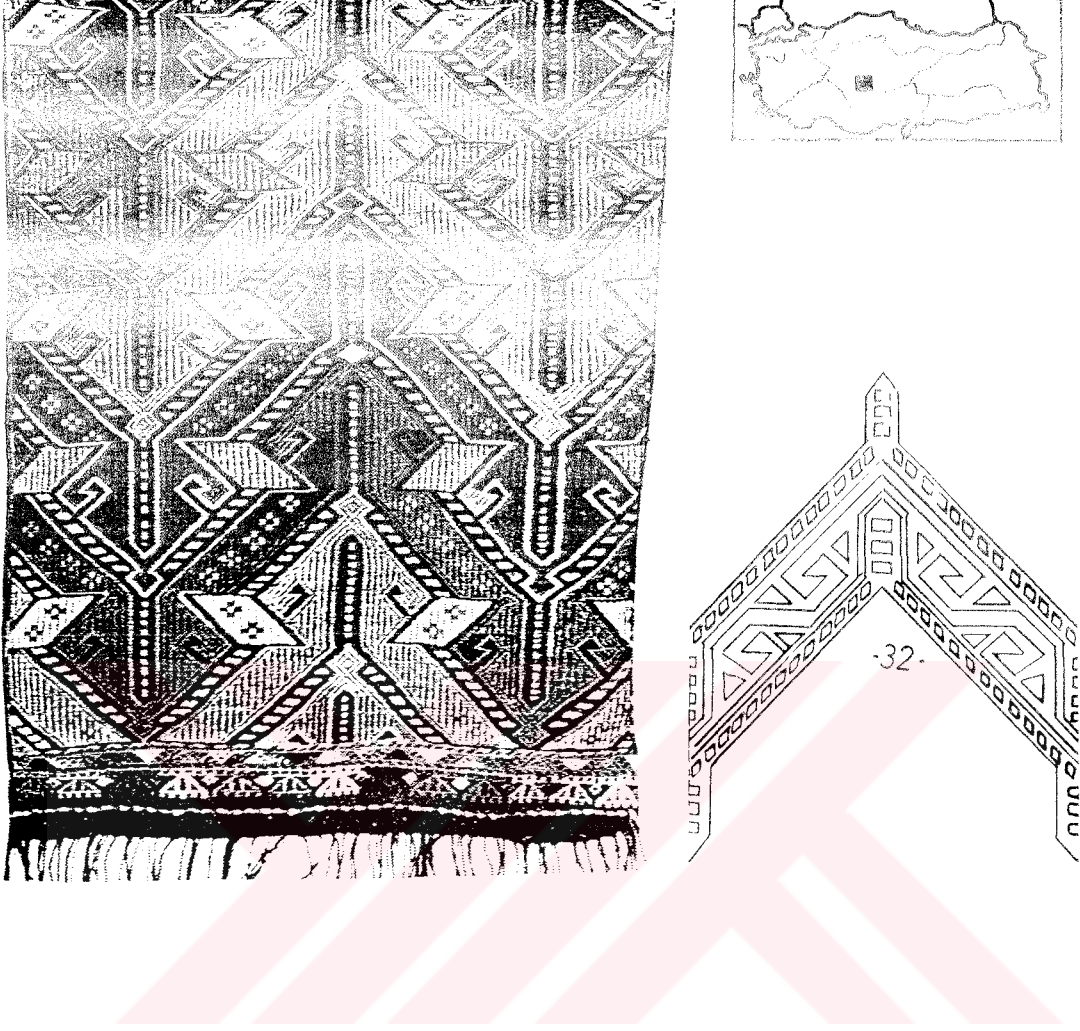
Resim.54:Anamas Yaylası (Eğer Kaşı, Turna Katan).

Yazar bu ziliyi, Anamas Yaylası'nda Karakoyunlu ve Sarıkeçili yörüklerinde tespit etmiştir. Zemin deseni; Kozak Karaveliler Köyü'nde "Havutbaşı" (Motif No:32) olarak bilinmektedir(Örnek No:14, Katalog No:8 ve Örnek No:27, Katalog No:17). Bergama'nın İsmaili köyünde ise; motif isimleri bilinmemekle beraber, "Türkmen kilimi" olarak tanınmaktadır. İkinci bordür ise Motif No:48'de "kadın kaşı" olarak isimlendirilmektedir.

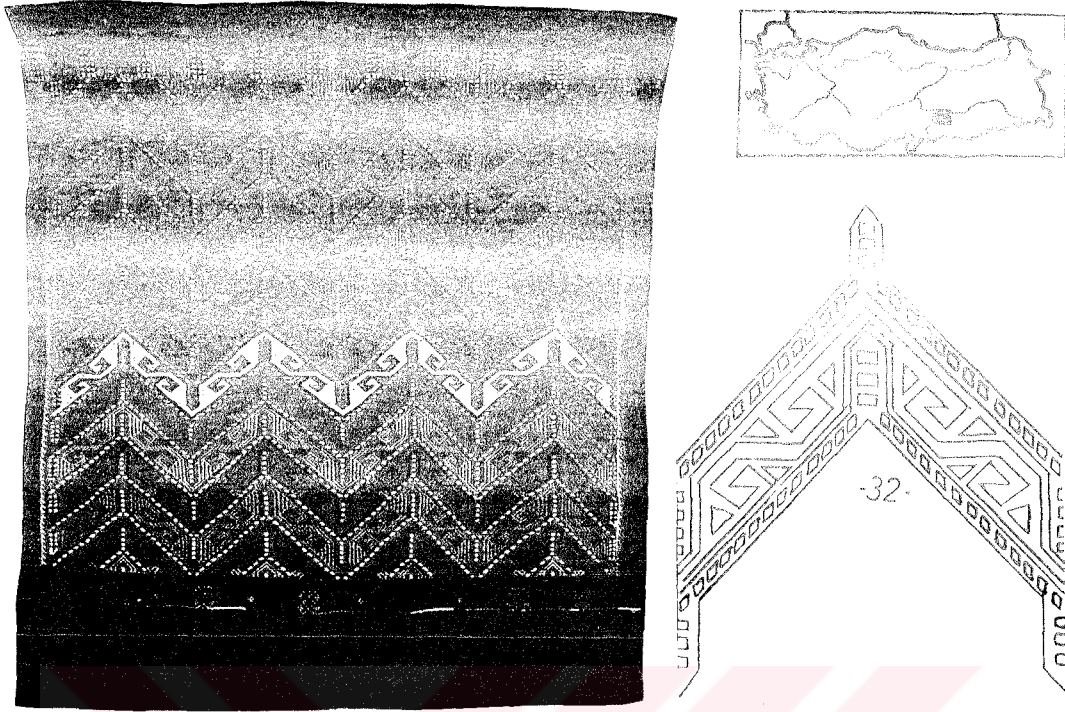
Resim.55:Niğde-Ulukışla (Eğer Kaşı Kilim).

Cicim; 1972 yılında, Niğde-Ulukışla'da Bahşış Yörüklerinde tespit edilmiştir. Motifin yörüklerin arasında "Eğer Kaşı" olarak bilindiği belirtilmiştir. Zemin deseni; Örnek No:27'deki "Havutbaşı" ve Örnek No:14'deki "Türkmen" olarak isimlendirilen cicimlerle aynıdır. Motifin detaylı çizimi Motif No: 32'de bulunmaktadır.

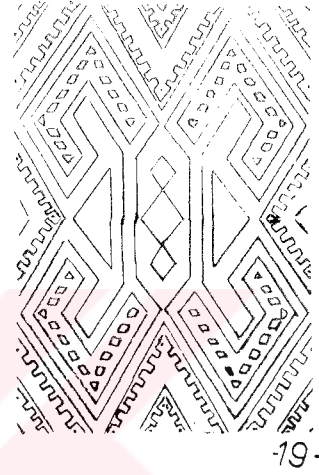
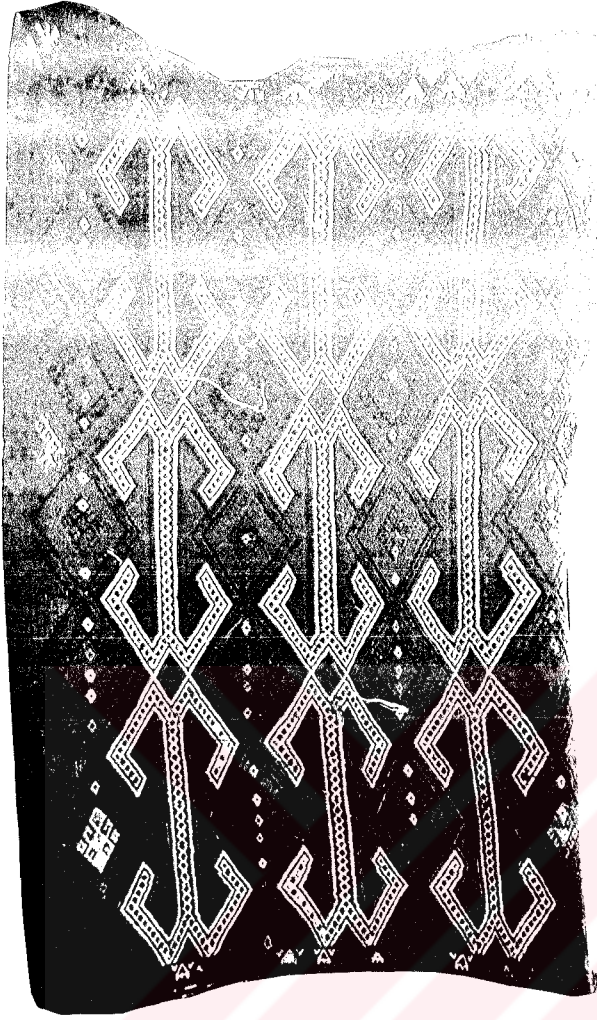
Resim.56:Konya (Morgulaklı Seccade).

Resimin; Konya’da Sarıkeçili yörüklerinde tespit edildiği ve “Morgulaklı Seccade” olarak bilindiği belirtilmiştir. Zemin deseni; Örnek No:27’deki “Havutbaşı” ve Örnek No:14’deki “Türkmen” olarak isimlendirilen cicimlerle çok büyük benzerlik göstermektedir. Motifin detaylı çizimi Motif No: 32’de bulunmaktadır.

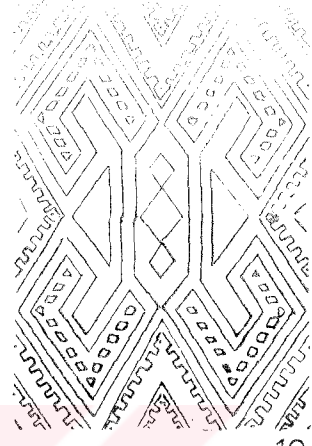
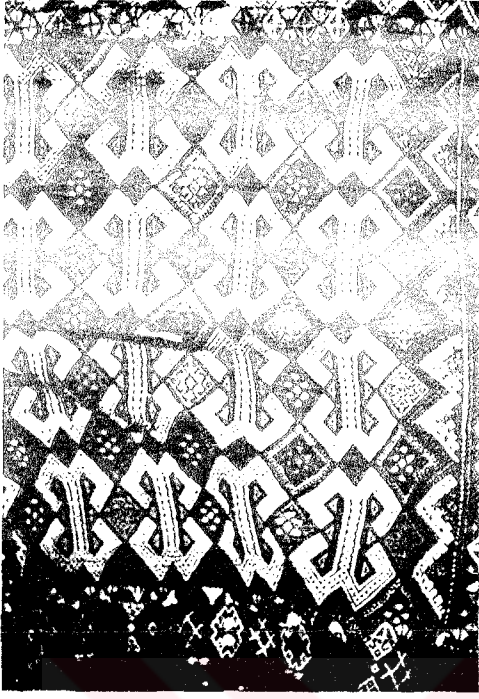
Resim.57: Adıyaman çuval.

Çuval; 79 x 74 cm. boyutlarında olup, deseni için elibelinde motifinin adaptasyonu olduğu belirtilmiştir. Zemin deseni; Örnek No:27'deki "Havutbaşı" ve Örnek No:14'deki "Türkmen" olarak isimlendirilen cicimlerle çok büyük benzerlik göstermektedir. Motifin detaylı çizimi Motif No: 32'de bulunmaktadır.

Resim.58:Anamas Yaylası (Yük Çulu).

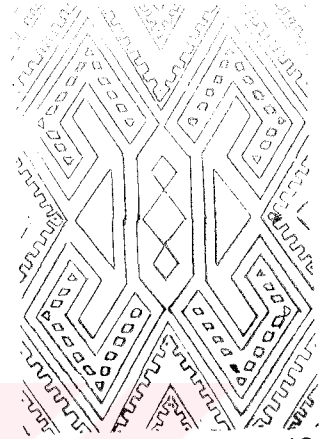
Zilinin zemin deseni; Örnek No:15'de yer alan Bergama'nın İsmaili Köyü'ndeki "Koç Boynuzlu Kilim" ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir. Motif "Koç Boynuzu" olarak (bkz. Motif No:19) tanınmaktadır.

-19-

Resim.59:Adana-Saimbeyli yakınında Karaveli (Koç Boynuzu Namazlık).

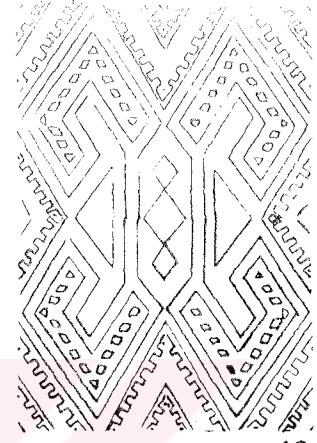
Zilinin fotoğrafı 1957 yılında çekilmiştir. Zemin deseni; Örnek No:15'de yer alan Bergama'nın İsmaili Köyü'ndeki "Koç Boynuzlu Kilim" ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir. Motif "Koç Boynuzu" olarak (bkz. Motif No:19) tanınmaktadır.

19-

Resim.60:Niğde-Ulukışla .

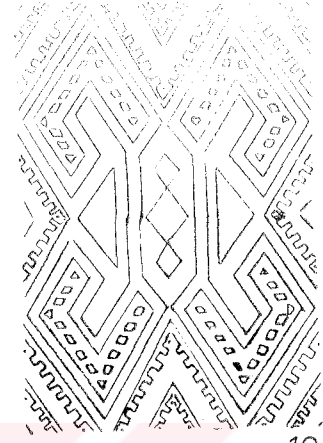
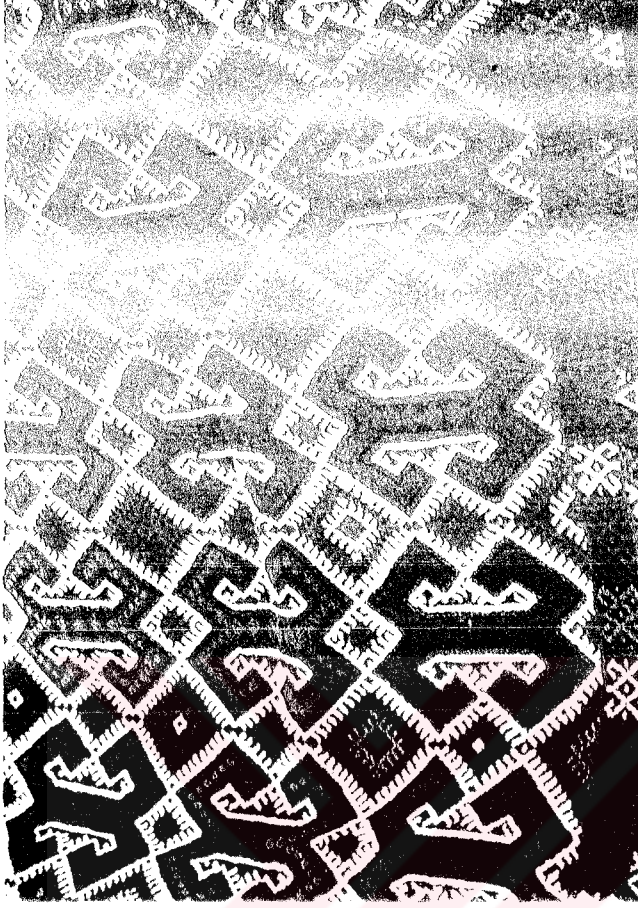
Cicim; Niğde-Ulukışla'da Bahşış Yörüklerinde tespit edilmiştir. Zemin deseni; Örnek No:15'deki yer alan ve İsmaili Köyü'nde "Koç Boynuzlu Kilim" olarak bilinen cicime çok benzemektedir. Motifin detaylı çizimi Motif No: 19'da bulunmaktadır.

-19-

Resim.61:Konya.

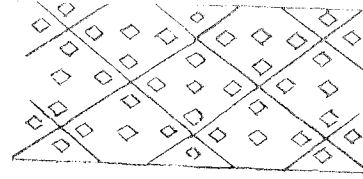
Cicim;Konya'da tespit edilmiş olup, yastık yüzü olarak kullanılmaktadır. Zemin deseniindeki birincil motif; Örnek No:15'deki yer alan ve İsmaili Köyü'nde "Koç Boynuzlu Kilim" olarak bilinen cicimle aynıdır. Motifin detaylı çizimi Motif No: 19'da bulunmaktadır.

-19-

Resim.62:Ayvacık-Kösedere Köyü (Goç Boynuzlu Ala Çuval).

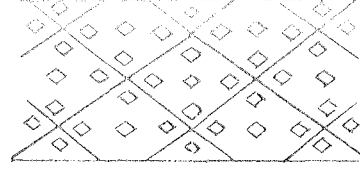
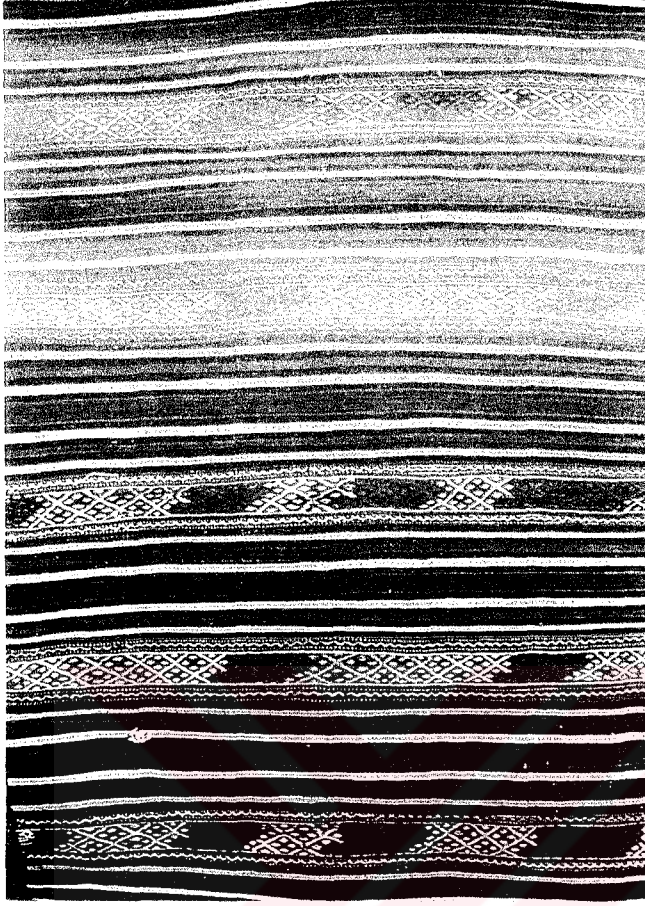
Cicimin 50 yıllık olduğu belirtilmiştir. Zemin deseniindeki birincil motif; Örnek No:15'deki yer alan ve İsmaili Köyü'nde "Koç Boynuzlu Kilim" olarak bilinen cicimle aynıdır. Motifin detaylı çizimi Motif No: 19'da bulunmaktadır. Aynı zamanda bordür desenleri Motif No:49 ve 59'dadır.

-27-

Resim.63:Burdur-Yeşiloğva-düden Köyü (Yanışlı Kilim Yaygı).

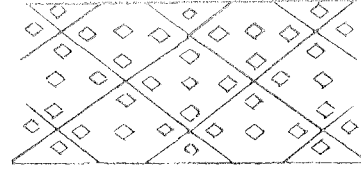
Zilinin zemin deseni; Örnek No:23'de yer alan Kozak'ın Yukarıbey Köyü'ndeki "Armud Çiçeği Kilim" ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir. Motif "Armud Çiçeği" olarak (Motif No:27) tanınmaktadır.

-27-

Resim. 64:Ayvacık-Tamış Köyü (Üzüm zili).

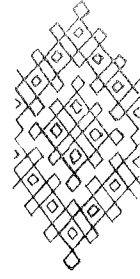
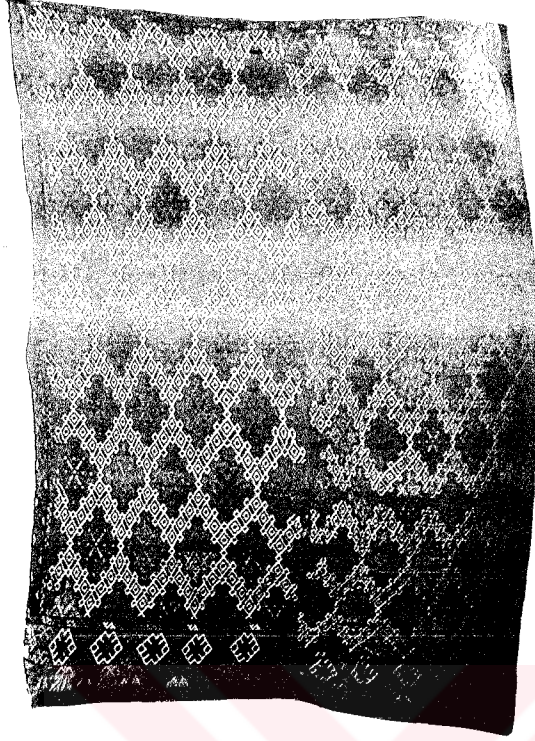
Zili; 126 x 203 cm. boyutlarındadır. Zemin deseni; Örnek No:23'de (Katalog No:14) yer alan Kozak'ın Yukarıbey Köyü'ndeki "Armud Çiçeği Kilim" ile aynıdır. Motif "Armud Çiçeği" olarak (bkz. Motif No:27) tanınmaktadır.

-27-

Resim. 65:Manisa -Hatıplar Köyü (Aklı Kilim).

Zilinin 19. yüzyıla ait olduğu belirtilmektedir. Asıl deseni; Örnek No:23'de (Katalog No:14) yer alan Kozak'ın Yukarıbey Köyü'ndeki "Armud Çiçeği Kilim" ile aynıdır (bkz. Motif No:27). İkincil desen ise "Çıyan Ayağı" (bkz. Motif No:30; Örnek No:26,30) olarak bilinmektedir.

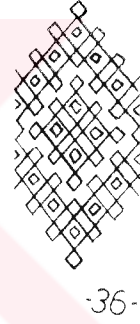
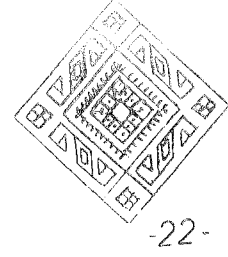
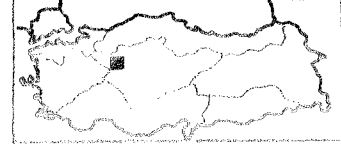
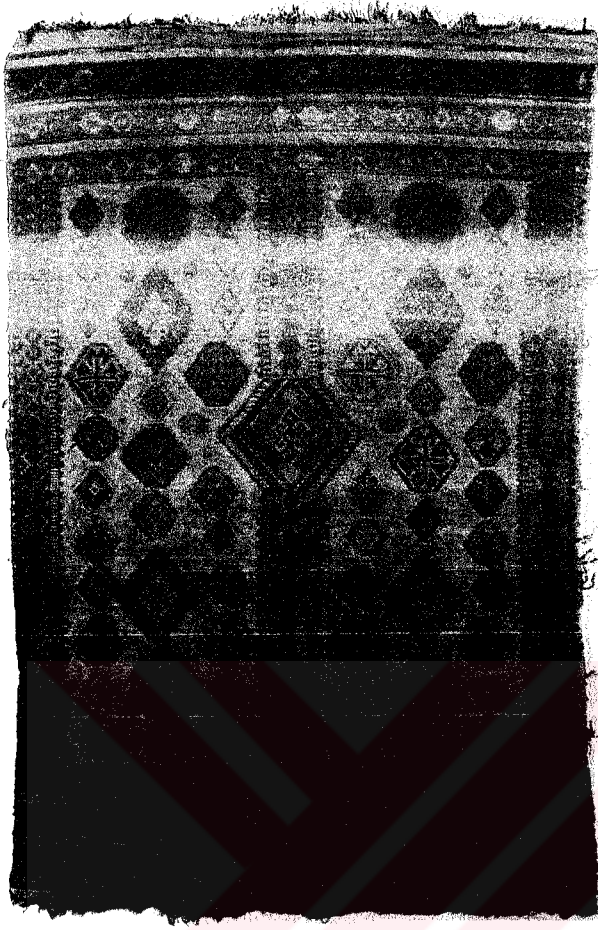
-36-

-13-

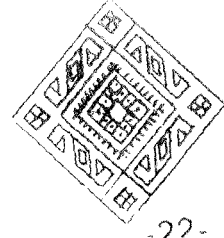
Resim.66:Soğanlı yaylası (Gögebakanlı,Solaklar).

Cicimin zemin deseni, Yuntdağ'ın Yenice Köyü'nde tespit edilen "Al Barmak Torba" nın (Örnek No:32) (Motif No:36); bordürü ise Örnek No:6'daki cicimin zemin deseni ile aynıdır (Motif No:13).

Resim.67:Eskişehir-Sivrihisar.

Cicim, yüzey şeması bakımından hiçbir benzerlik göstermemektedir. Fakat zeminde dört köşede yer alan motifler; Örnek No:19'daki "Gümüş Çengel Kilim" de (Motif No:22) ve Örnek No:36'daki "Al Barmak Torba"da (Motif No:36) kullanılmıştır.

-22-

Resim.68:Malatya.

Cicim, yüzey şeması bakımından hiçbir benzerlik göstermemektedir. Fakat zeminde üç bordür şeklinde yer alan desen; Örnek No:19'daki "Gümüş Çengel Kilim" de (Motif No:22) kullanılmıştır.

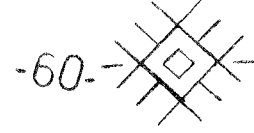
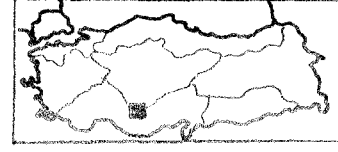
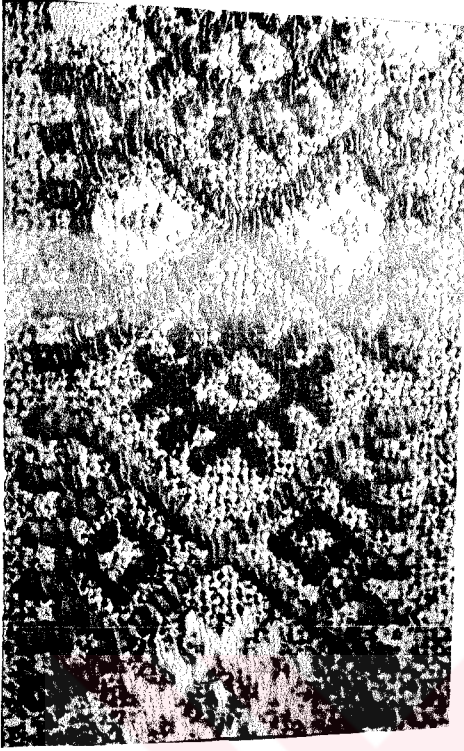
Resim.69:Zili (Çanakkale-Ayvacık).

Resimdeki zili; 20. yüzyıl olarak tarihlendirilmiştir. Zilinın zemin deseni; Örnek No: 18 ve 45'deki dokumaların desenine büyük benzerlik göstermektedir (Motif No:64).

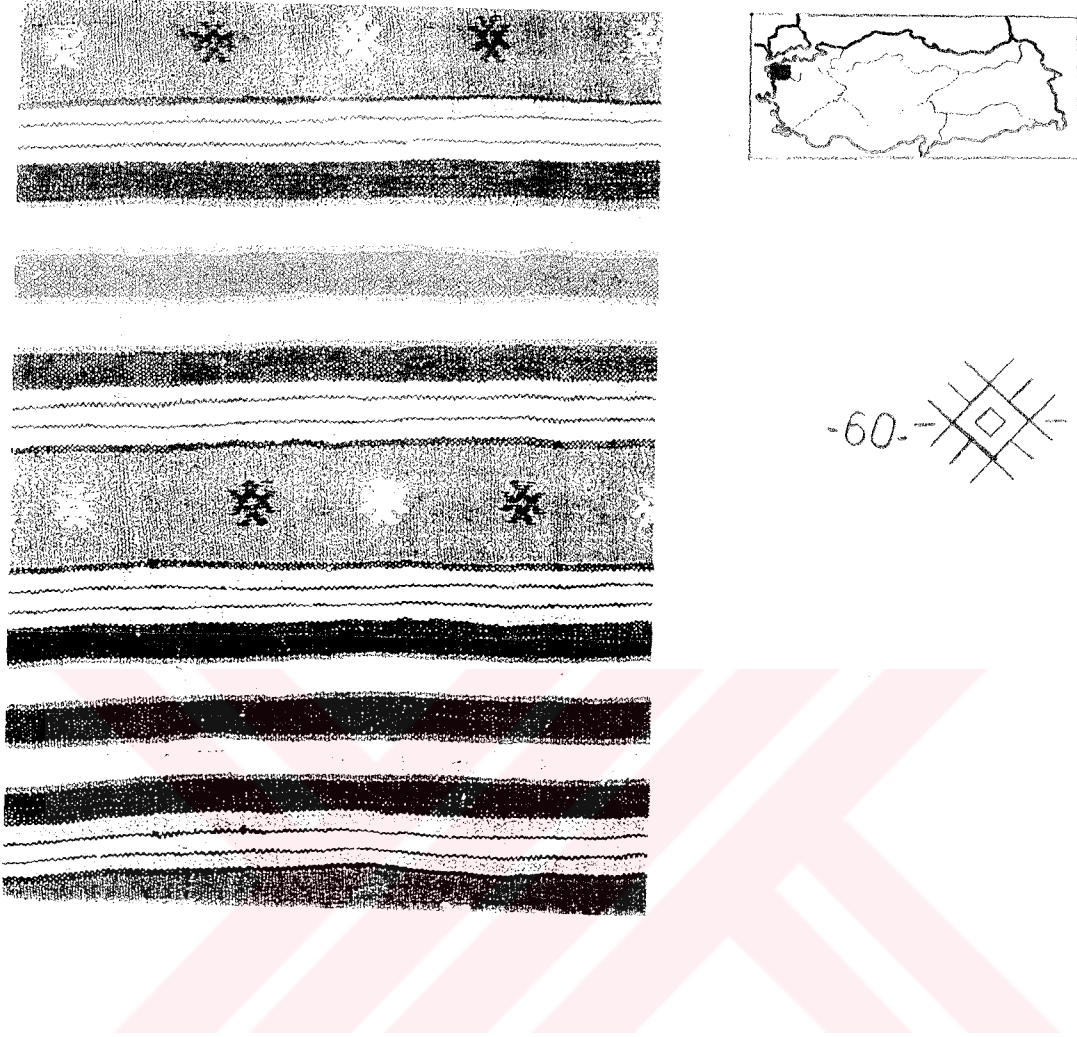
Resim.70:Zili (Bergama).

Resimdeki zili; 175 x 258 cm. boyutlarında olup; 19. yüzyıl olarak tarihlendirilmiştir. Zemin deseni; Örnek No: 18 ve 45'deki dokumaların desenine büyük benzerlik göstermektedir (Motif No:64).

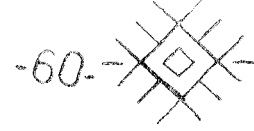
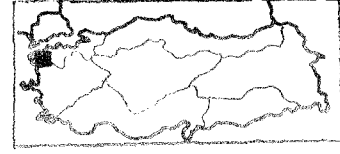
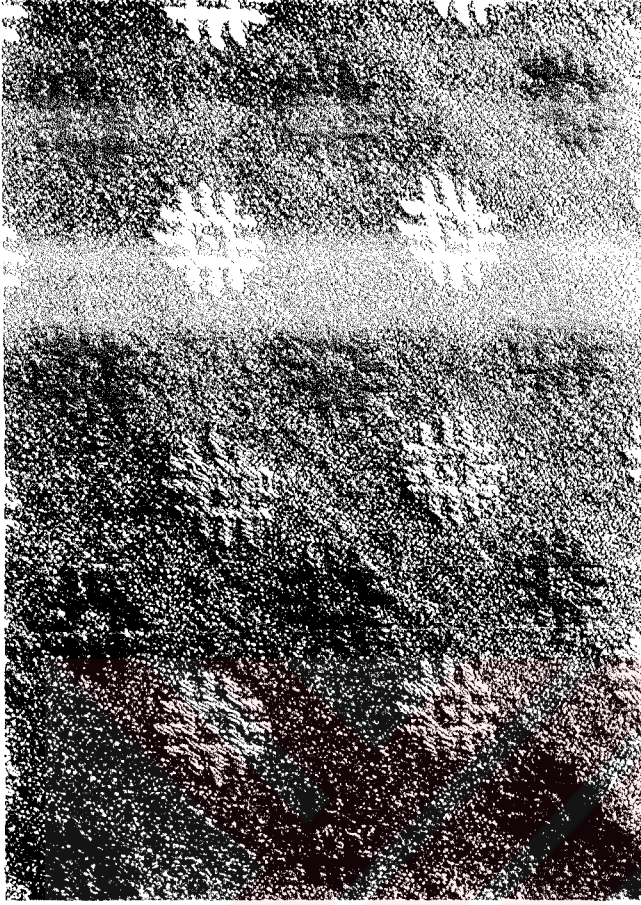
Resim.71:Anamas Yaylası (Arabel).

Motifler; Örnek No:32’de yer alan Yuntdağ’ın Yenice Köyü’ndeki “Al Barmak Torba”nın bordüründe yer alan (Motif No:49) ve Örnek No:7’deki “Daraklı Kilim”ın bordüründeki “çiçek” (Motif No:60) ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir.

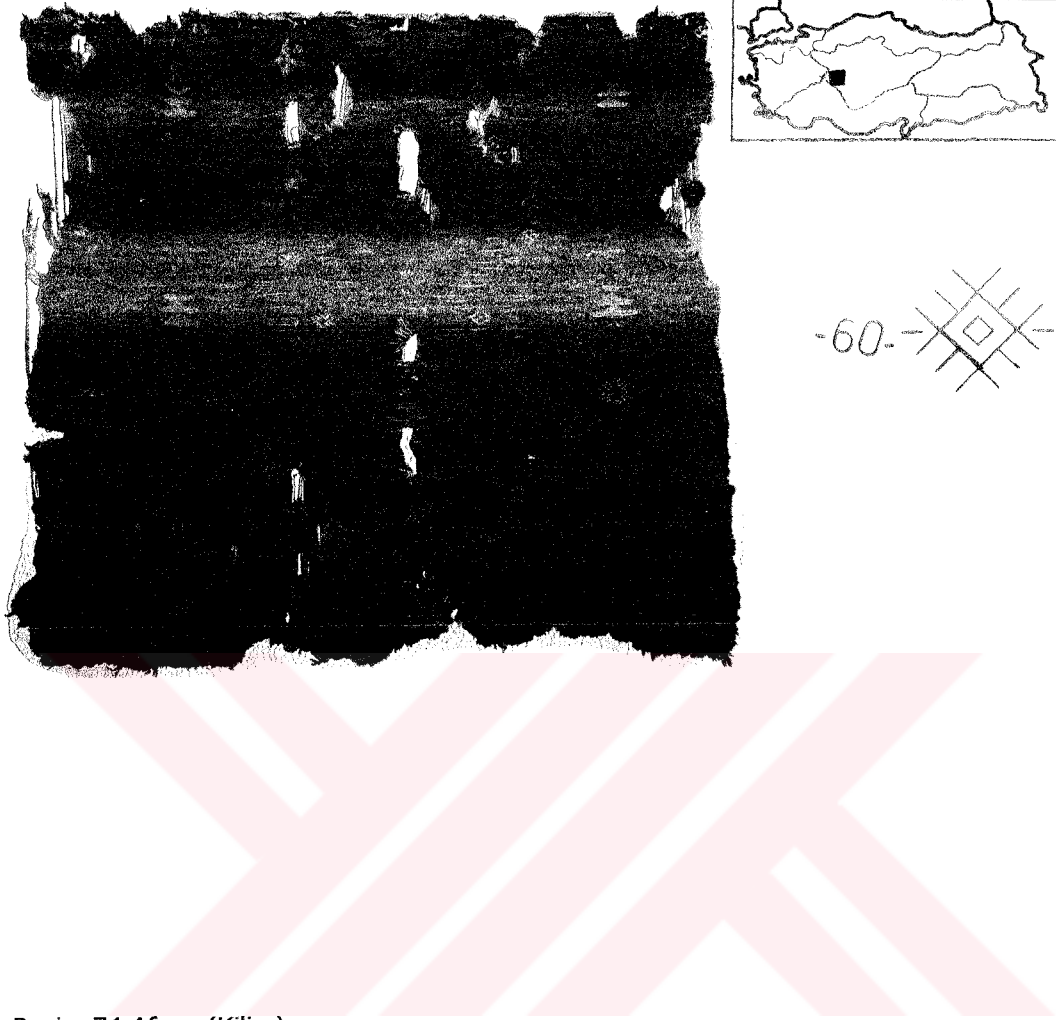
Resim.72:Ayvacic-Kuruoba Köyü (Çul dokuma).

Cicim;19. yüzyıla ait olup, 165 x 200 cm. boyutlarındadır. Motif; Örnek No:7'deki "Daraklı Kilim"ın bordüründeki "çiçek" (Motif No:60) ile aynıdır.

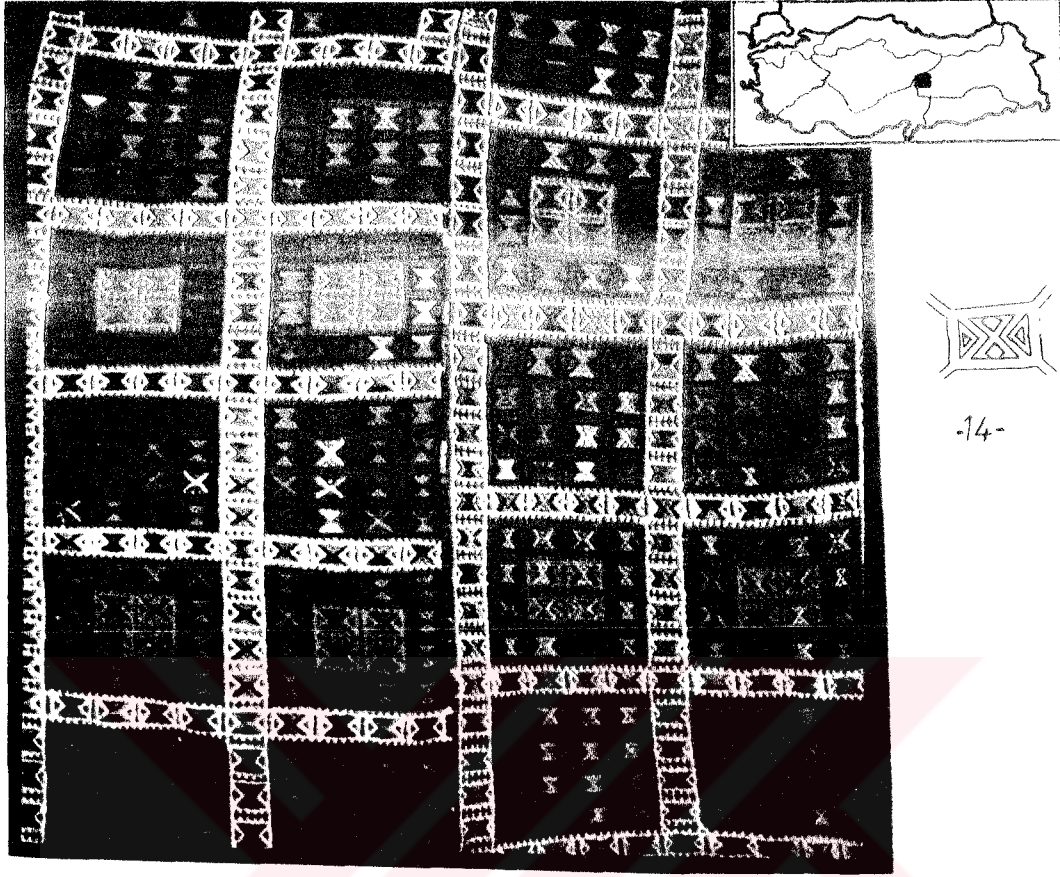
Resim.73:Ayvacic-Karbastı Köyü (Çul).

Cicimin 186 x 289 cm. boyutlarında ve 10 yıllık olduğu belirtilmiştir. Motif; Örnek No:7'deki "Daraklı Kilim"ın bordüründeki "Çiçek" (Motif No:60) ile aynıdır.

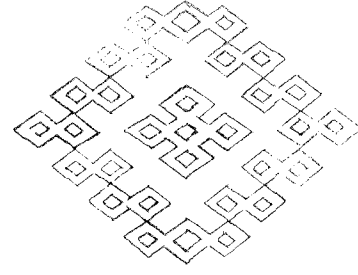
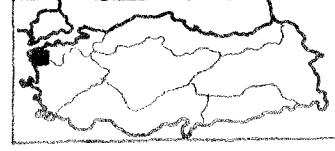
Resim.74:Afyon (Kilim).

Kilim, gerek yüzey şeması gerekse desenleri bakımından hiçbir benzerlik göstermemektedir. Fakat Motif No:60'daki "Çiçek" (Örnek No:7) motifi, dolgu motifi olarak kullanılmıştır.

Resim.75:Sivas-Şarkışla.

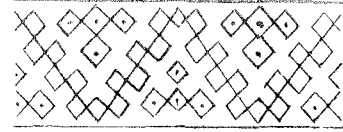
Sivas- Şarkışla'da tespit edilmiş olan bu dokuma; Örnek No:7'de yer alan, Kozak'ın Çamavlu Köyü'nde "Daraklı Kilim" olarak bilinen cicimin zemin motifi ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir (Motif No:14).

-24-

Resim.76: Ayvacık-Babakale Köyü (Hamaylı Zili).

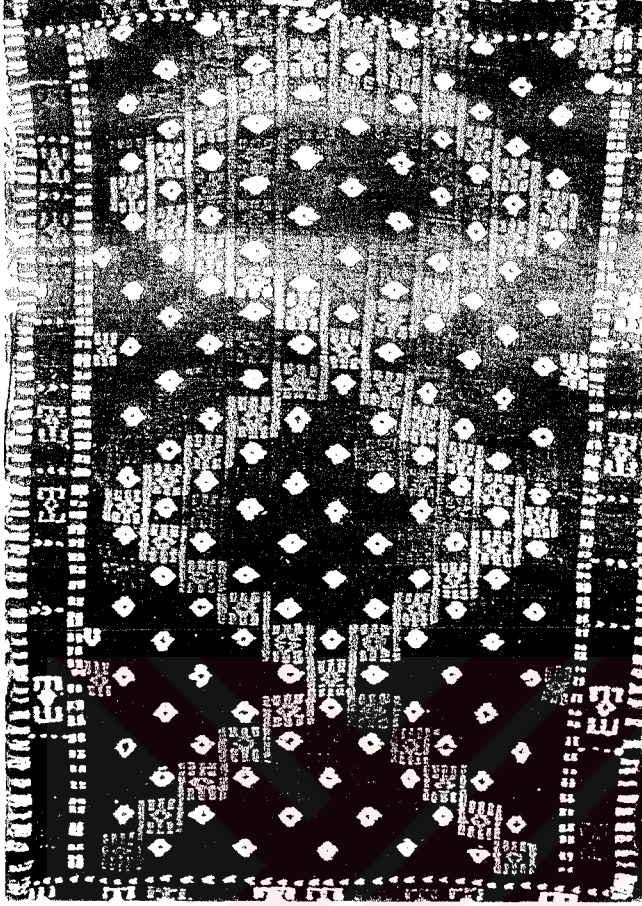
Resimdeki zilin fotoğrafı, 1990'a ait olup; 18 veya 19. yüzyıl ve 158 x 247 cm. olduğu belirtilmiştir. Zemin deseni; Kozak Yukarıbey Köyü'nde "Küçük Hamiyeli Kilim" (Motif No:24) olarak bilinen örneğin hemen hemen aynısıdır (Örnek No:24).

-20-

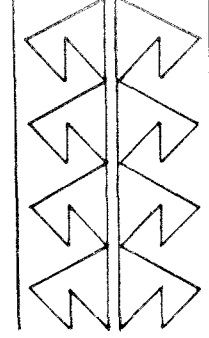
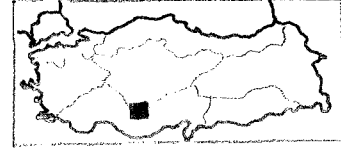
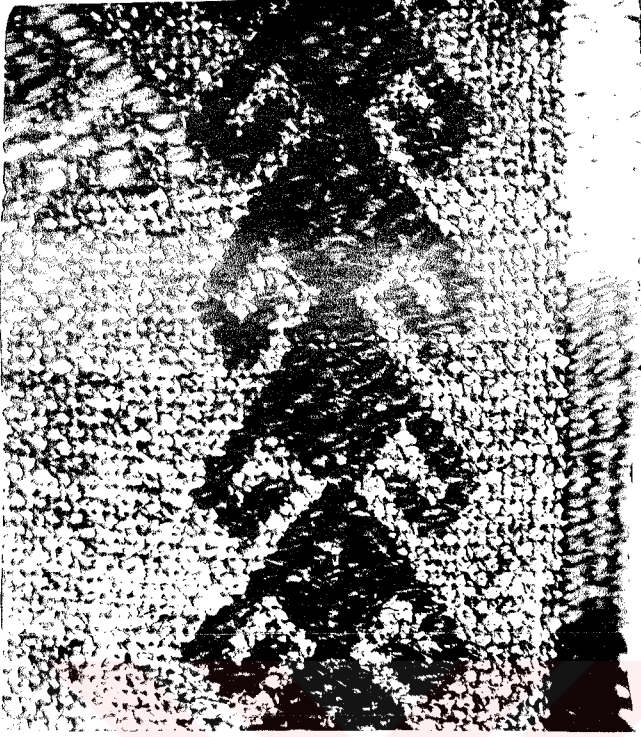
Resim.77: Ayvacık-Çamgabalak Köyü (Hamaylı Kilim-Yarım Hamaylı).

Resimdeki zilinın fotoğrafı, 1990'a ait olup; yaklaşık 20 yıllık olduğu belirtilmiştir. Zemin deseni; Kozak Yukarıbey Köyü'nde "Goca Hamiyeli" (Motif No:20) olarak bilinen örneğin aynısıdır (Örnek No:16).

Resim.78:Ayvacic-Kösedere Köyü (Boncuklu Zili-Gara Zili).

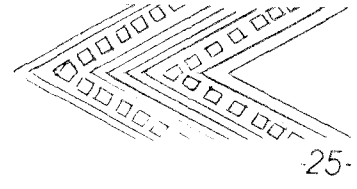
Zilinin 18. yüzyıl ve 60 x 110 cm. boyutlarında olduğu belirtilmektedir. Zilinin aynısı; Yuntdağ'ın Seklik Köyü'nde "Küçük Tabaklı Kilim" olarak bilinmektedir (Örnek No:13).

-10-

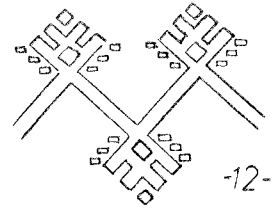
Resim.79:Anamas Yaylası (Etlik).

Anamas Yaylası'nda Karakoyunlu yörüklerinin dokumalarında tespit edilmiş bu motif; Örnek No:3'de yer alan Yuntdağ'ın Süngüllü Köyü'ndeki "Farda Torba"nın bordüründeki "Karga Burnu" motifi ile çok büyük bir benzerlik göstermektedir (Motif No:10).

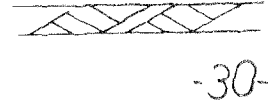
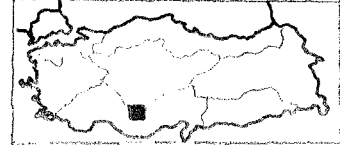
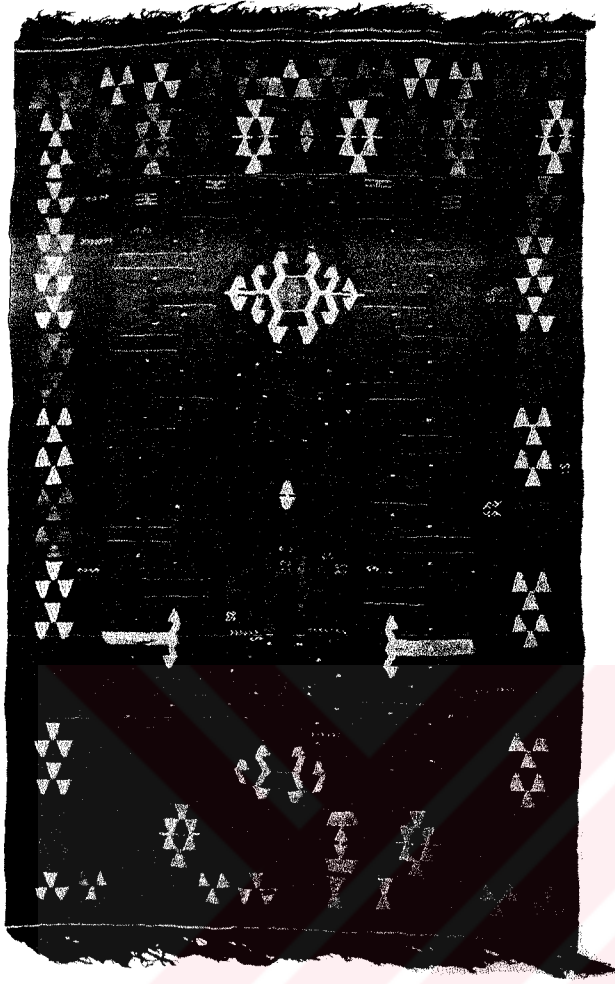
Resim. 80:Ayvacic-Uzunalan Köyü (Yılan Dolandı Zili).

Zilinin 18 veya 19. yüzyıla ait olduğu belirtilmektedir. Zemin deseni; Örnek No:21'de yer alan Kozak'ın Yukarıbey Köyü'ndeki "Evrar Kilim" ile aynıdır (Motif No:25).

Resim.81: Ayvacık-Karbastı Köyü (Gırla Kilim).

Resimdeki zilin fotoğrafı, 1990'a ait olup; 180 x 240 cm. boyutlarındadır. Zemin deseni; Kozak Karaveliler Köyü'nde "Çayır Çiçeği" (Motif No:12) olarak bilinen örneğe çok benzemektedir (Örnek No:5). Motif; resimdeki zilide yatay olarak, Örnek No:5' de ise dikey olarak yer almaktadır.

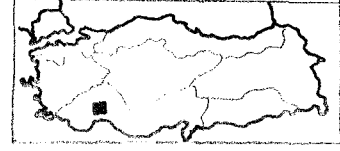
Resim.82:Anamas Yaylası.

Zili; Karakeçili yörüklerine ait bir kirkitli dokumadır. Gerek yüzey şeması gerekse desenleri bakımından hiçbir benzerlik göstermemektedir. Fakat Motif No:30'daki "Çıyan Ayağı" (Örnek No:26, 30) ve Motif No:41'deki "Gelin ağlatma" (Örnek No:20) desenleri dolgu motifi olarak kullanılmıştır.

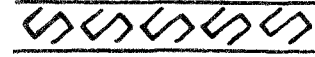
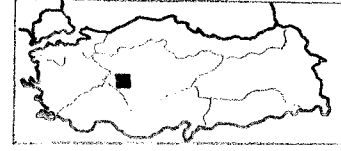
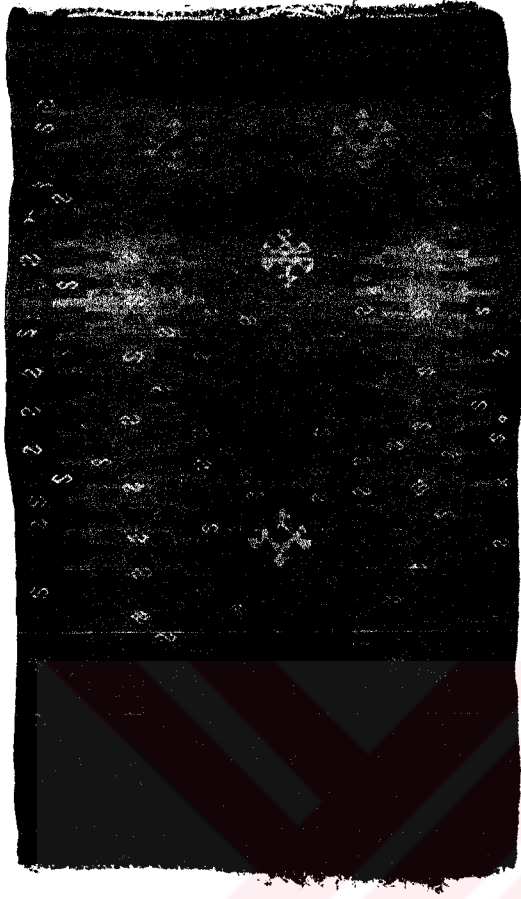
Resim.83:Balıkesir (Kilim).

Kilim 187 x 254 cm. boyutlarındadır. Kozak-Çamavlu Köyü'nde tespit edilen "Al Kilim" ve "Gördüz Al Kilimi"nin bordüründe yer alan (Örnek No:1, 2) "kıyı" motifinin (Motif No:8) aynısı bu kilimde bulunmaktadır.

Resim.84:Halı.

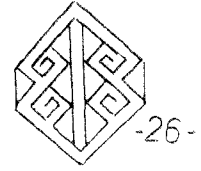
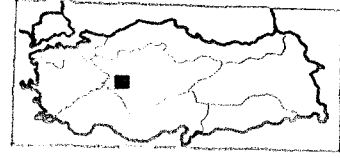
Antalya – Döşemealtı olarak tanımlanan halı Antalya Müzesi'nde olup; 19. yüzyıla aittir. 100 x 108 cm. boyutlarında ve dm2'de 30 x 30 kalitededir. Halının zemininde bulunan yıldızlar Motif No:88 (Örnek No:40, 50); iç ve dış bordürler Örnek No:37, 38, 40, 41'deki "Bıçaklı Su (Baklava Kesim veya Almalı Su)" (Motif No:90) ile aynıdır.

.51-

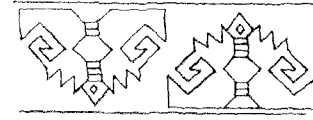
Resim.85:Afyon.

Vakıflar Halı Müzesi'nde bulunan kilim, 19. yüzyıla tarihlendirilmiştir. 93 x 160 cm. boyutlarındadır. Desenleri bakımından hiçbir benzerlik göstermemekle birlikte, Motif No:51'de yer alan "Yedi Bela" (bkz. Örnek No:17) motifi; kilimin zemin ve bordürlerinde dolgu motifi olarak kullanılmıştır.

Resim.86:Afyon – Ballık (Heybe).

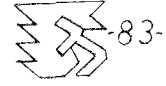
Heybenin zemin deseni; Örnek No:22’de yer alan Kozak’ın Yukarıbey Köyü Camii’nde tespit edilen fakat ismi bilinmeyen bir cicimle çok büyük bir benzerlik göstermektedir (Motif No:26).

-101-

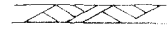
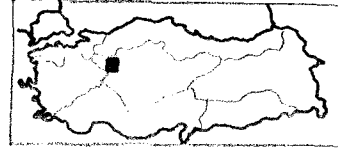
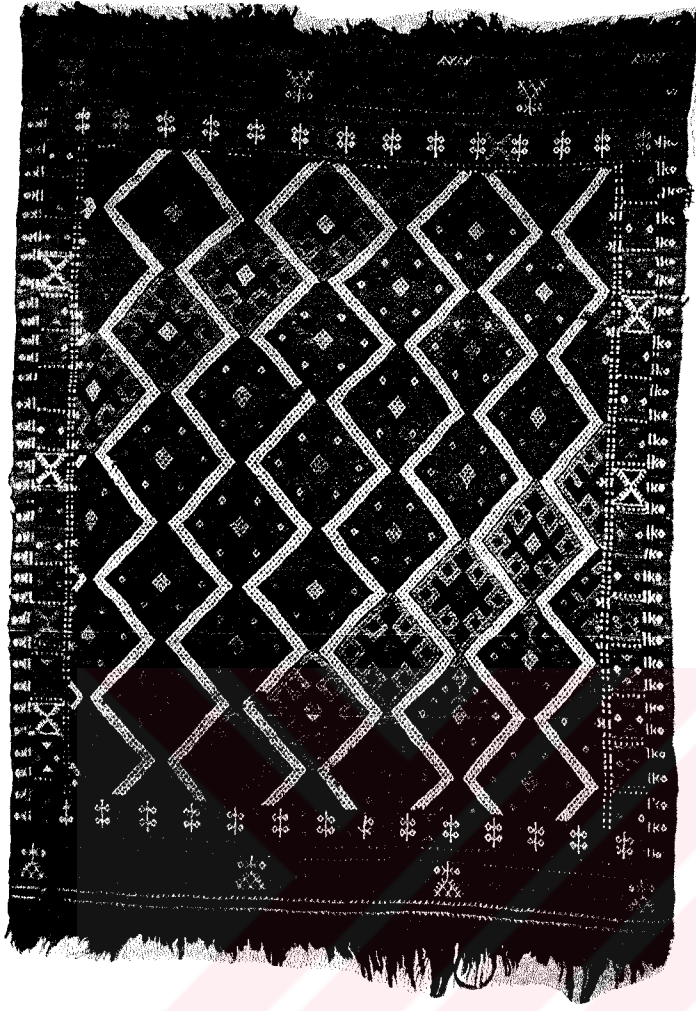
Resim.87:Halı.

Milas – Muğla olarak tanımlanan halı T.İ.E.M.'de olup; 19. yüzyıla aittir. 114 x 166 cm. boyutlarında ve dm2'de 30 x 40 kalitededir. Halının bordürlerinde bulunan motifler; Motif No:101'deki "Şamar Suyu" (bkz. Örnek No:43) ile aynıdır.

Resim.88:Halı.

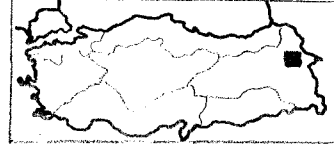
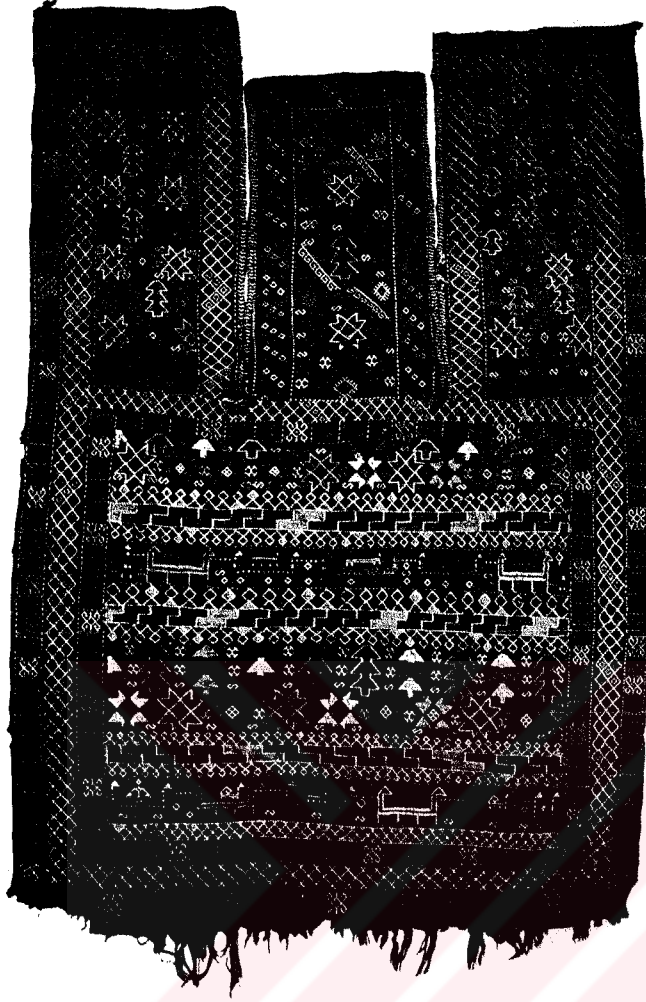
Milas – Muğla olarak tanımlanan halı T.İ.E.M.'de olup; 18. yüzyıla aittir. 121 x 146 cm. boyutlarında ve dm2'de 25 x 30 kalitededir. Halının mihrabının üstünde bulunan motifler; Motif No:83'deki "Tarak" (bkz. Örnek No:48) motifi ile aynıdır.

-30-

Resim.89:Eskişehir-Sivrihisar.

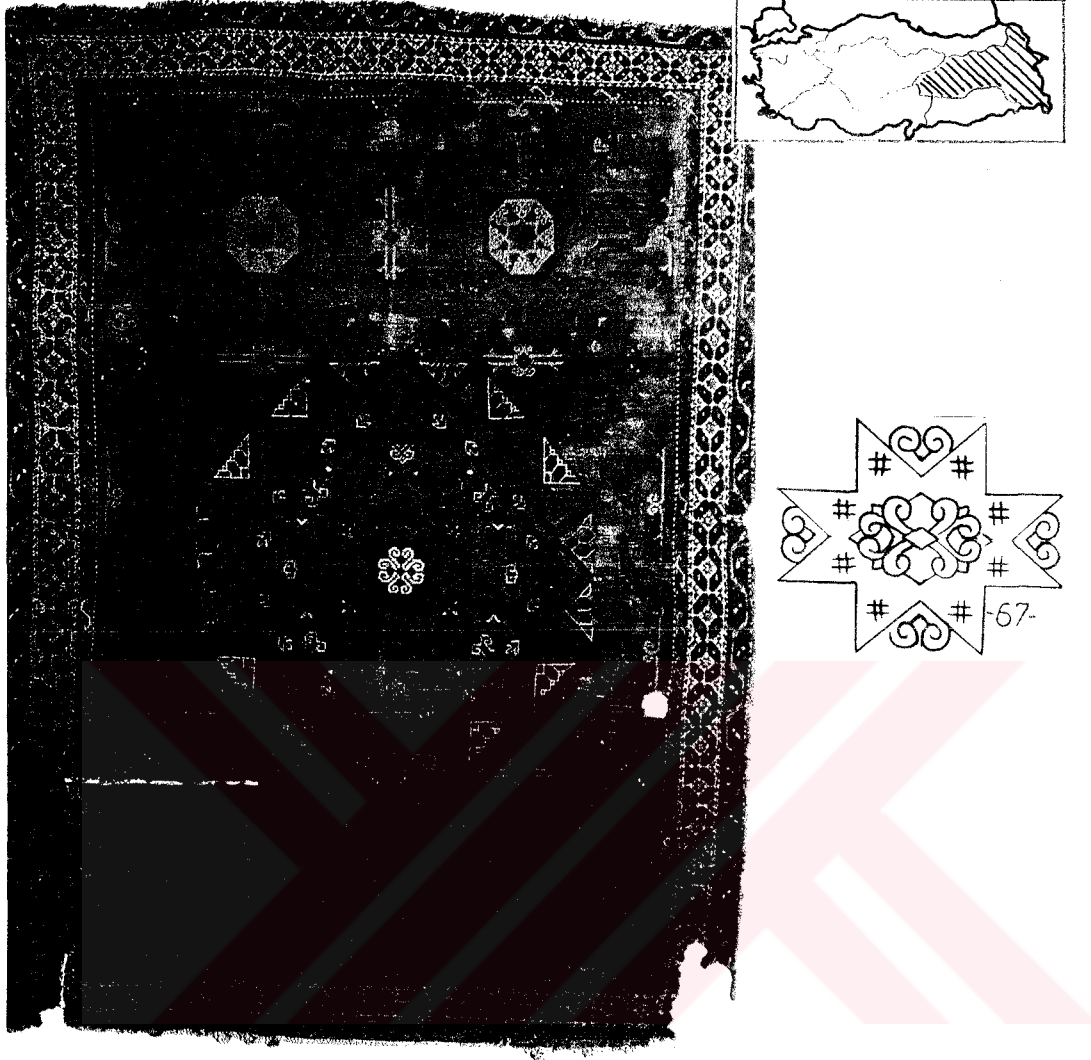
Resimdeki zili, 127 x 172 cm. boyutlarındadır. Zilinin alt ve üst sedeflerinde yer alan motifler; Örnek No: 26 ve 30'daki dokumalarda "Çıyan Ayağı" ismiyle kullanılmıştır (Motif No:30).

-59-

Resim.90:Kars-Çıldır (At Örtüsü).

Resimdeki zili, 119 x 143 cm. boyutlarındadır. Yazar; zilin Kars-Çıldır'a 19. yüzyıl sonunda Kafkasya'dan göç edenler tarafından dokunmuş olabileceğini belirtmiştir. Dış bordüründe yer alan motif; Örnek No: 4 ve 7'deki dokumalarda "Goza" ismiyle kullanılmıştır (bkz. Motif No:59).

Resim.91:Halı (Doğu Anadolu).

Resimdeki halının göbeğinde yer alan motif; Yuntdağ'ın Süngüllü Köyü'nde (Örnek No:39) "Tunç" ismiyle bilinmektedir (Motif No:67).

Resim.92:Halı (Doğu Anadolu).

Resimdeki halının göbeğinde yer alan motif; Yuntdağ'ın Süngüllü Köyü'nde (Örnek No:39) "Tunç" ismiyle bilinmektedir (Motif No:59). Aynı zamanda halıda dolgu motifleri olarak zeminde kullanılan motifler; Örnek No:1'deki "Al Kilim"de de dolgu motifleri olarak kullanılmıştır (Motif No:3).

9. SONUÇ

Anadolu'da konar-göçer yaşam sürmüş; daha sonra yerleşik hayata geçmiş olan toplulukların kirkitli dokumalarındaki motiflerin geometrik olduğu görülmektedir. Halbuki; yüzyıllar boyunca gerek evlerde gerekse atölyelerde, devlet yönetimlerine ve ticarete yönelik üretilen kontrollü-kirkitli dokumalarda daha çok naturalist şekillerin hakim olduğu izlenmektedir. Böylece *"konar-göçerlerin dokumalarında neden geometrik motifleri kullandıkları"* sorusu doğmaktadır. Bu nedenle; Anadolu'daki kirkitli dokumalardaki motiflerin geometrik olarak kullanılmasının nedenleri araştırılmıştır.

Tüm Anadolu'yu kapsayan bir alan araştırmasının uzun bir süreyi kapsamaması, ulaşım sorunları ve maddi sıkıntılar nedeniyle olanaklarımızı aşmaktadır. Bu nedenle; tanınmış kirkitli dokuma bölgelerinden biri olan Bergama ve çevresi inceleme birimi olarak seçilmiştir.

Bergama; Batı Anadolu'da, coğrafi olarak dağlık ve akarsuları çok olan bir yerde bulunmaktadır. Bulunduğu yerin coğrafi yapısı, iklim şartları ve limanlara yakınlığı; yüzyıllar boyunca, gerek yörükler gerekse yerleşikler için uygun bir yerleşim merkezi olmasını sağlamıştır.

Bilindiği gibi; çeşitli Türk boy ve aşiretlerinin Anadolu'ya göçü 11. yüzyıldan 14. yüzyıla kadar yoğun olarak devam etmiştir. Konar-göçer bir yaşam sürdüren yörükler, Anadolu'ya geldiklerinde de bunu korumuşlar, kendi yaşamlarına uygun yerleri tercih etmişler ve Anadolu'nun her yerine yayılmışlardır. Bundan başka; 17. yüzyıldan itibaren, Osmanlı İmparatorluğu tarafından bir "parçalanma siyasetine" tabi tutulmuşlar ve böylece aynı aşirete bağlı obalar Anadolu'da birbirlerinden uzak yerlere dağıtılmışlardır. Yazılı ve sözlü kaynaklardan geçmişte ve günümüzde Bergama çevresinde birçok yörük grubunun bulunduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sırasında, motiflerin geometrik olarak kullanılmasının, beş farklı etkene bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bunlar;

Yaşam biçimleri,

Sistemleştirme gereksinimi,

Gelenekler,

Teknik zorunluluk,

Dokuyucunun yaratıcılığı olarak sıralanabilir.

Yaşam Biçimleri: Günümüzde Bergama ve çevresine yerleşmiş olan toplulukların ataları yakın tarihlere kadar konar-göçer yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Göçebe olmaları nedeniyle; tüm eşyalarının hafif, kolay taşınabilir olması, aynı zamanda nem, soğuk ve sıcağa karşı dayanıklı olması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar; iklimin sıcak olduğu yerlerde kara çadırı, soğuk bölgelerde ise keçe çadırı tercih ettiklerini göstermiştir.

Yörükler hayvan ve hayvan ürünlerine bağlı bir yaşam sürdürdüklerinden, verimli otlaklar bulmaları çok önemliydi. Genellikle kapalı bir ekonomiye sahiplerdi ve hemen hemen tüm eşyalarını kendileri üretirlerdi. Zaman içinde gerek devlet baskısı gerekse kendi istekleri doğrultusunda yerleşik hayata geçtiklerinde; ekonomik şartların değişmesinden, geleneksel yaşamlarındaki ihtiyaç ve üretimleri kadar, giyimleri, dokumaları, eğlenceleri de kısmen değişikliğe uğramıştır. Buna rağmen; ev döşeme düzeninde, çadır döşeme düzeni alışkanlıklarından izler bulunmaktadır. Fakat tüm bu değişikliklerin içinde kiritli dokumalarındaki motiflerinin geometrikliği bozulmamıştır.

Yukarıda belirtildiği gibi; yörük yaşamının dışı kapalı ve dış etkilerden uzak olduğu görülmektedir. Böyle olunca şehir veya saray sanatlarında yer alan desen ve renklerden fazla etkilenmemişlerdir. Özellikle, malzemesi yün ve kıl olan dokuma eşyalarda kullanılan motiflerin oluşumunda, dıştan veya yönlendirici bir etkiden uzak kalmışlardır. Sürekli olarak hareket eden

yörük toplulukları, motifleri kolayca akıllarında tutabilecekleri biçimde şekillendirmişlerdir. Yörük dokuyucu üretim yaparken, başında bir usta bulunmamış; onu desen, kompozisyon ve renk konusunda baskı altına alan olmamıştır. Böyle bir durumda da, dokuyucu kendi toplumuna ait olan motifleri, kompozisyonları ve renkleri kullanmış; kendinden sonraki nesillere aktarmıştır.

Sistemleştirme Gereksinimi: Dokuyucular yüzyıllar boyunca anlatmak istediklerini, bir takım şekillerle nesilden nesile aktarmışlardır. Çevrelerinde bulunan, onları çok etkileyen canlı ve cansız varlıkları, inançlarını, isteklerini kendi algıladıkları biçimde dokumalarına yerleştirmişlerdir. Fakat dokumalarında kullandıkları motifleri yerleştirirken, dikkat etmeleri gereken üç temel unsur bulunmaktadır. İlki; göç yollarında aşiretlerin kimliklerini birbirlerine uzaktan ilan edebilmeleri için, motiflerin açık ve kolay tanınabilir olması gerekmektedir. İkinci unsur; aşiretlerin kendilerine has motifleri, geçmişlerini korumak amacıyla kullanmalarıdır. Üçüncü ise; sonraki nesillere aktarabilmek için, motiflerin akılda kalacak bir yapıya sahip olmasıdır. Bu aşamada dokuyucuların sistemleştirme gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Naturalist formlar; kağıt ve kalem bulunmayan ortamlarda, sayısız dokumada aynı şekilde tekrarlanamazlar. Fakat geometrize edilen, simetri kurallarına uydurulan biçimler için; böyle bir sorun ortadan kalkacaktır. Bu şekilde oluşturulan motifler; kolayca diğer nesillere aktarılacak, uzaktan tanınacak, yüklendikleri anlamlarla aşiretin geçmişini koruyacaktır.

Gelenekler: Daha önce belirtildiği gibi; yörükler konar-göçer oldukları dönemlerde, dışa kapalı bir yaşam biçimi sürdürmekteydiler. Yazılı kanunları olmadığından; topluluklarındaki düzen ve kuralları sürdürmek için, geleneklerine son derece bağlı bir hayatları bulunmaktaydı. Geleneklerini sürdürmede kiritli dokumalarının tip ve çeşitleri kadar,

kullandıkları motifler de çok önemli yer tutmaktaydı. Bu nedenle; dokuyucular belli istisnaların dışında, başka toplulukların motiflerini kopya etmezlerdi.

Teknik Zorunluluk: Tüm Anadolu'da olduğu gibi; Bergama ve çevresinde üretilmiş kirkitli dokumalardaki motiflerin geometrik olmasının nedenlerinden biri de teknik zorunluluklardır. Kirkitli dokuma teknikleri motiflerin görünümelerini etkilemektedir. Aynı zamanda; kilim ve halı teknikleriyle her şekil dokunabilmekte ama atkı takviyeli dokumalarda (cicim, zili) bazı motifler değişime uğramakta ve tekniğin olanaklarına göre şekillenmektedir.

Dokuyucunun Yaratıcılığı: Tüm bunların dışında; yazılı kaynaklardan derlenenlerin ve yöredeki incelemelerin sonucunda, dokuyucuların yaratıcılıklarının bir çok yönden kısıtlandığı tespit edilmiştir. En büyük etken geleneklerine olan bağlılıklarıdır. Gerek dokudukları yüzey planlarına sadık kalmaları gerekse onlar için anlamlı olan motifleri kullanmaları, dokuyuculara serbest davranabilecekleri çok küçük alanlar bırakmaktadır. Aynı zamanda; kirkitli dokuma tekniklerinin uygulama yöntemlerinin farklılığı da dokuyucuları kısıtlamaktadır. Böylece dokuyucuların yaratıcılıklarının bütünde değil, detaylarda ortaya çıktığı görülmektedir. Gerek Bergama ve çevresi, gerekse Anadolu genelinde yörüklerin kullandıkları motiflerin geometrik olması, yukarıda belirtilen beş etkene bağlanmıştır.

KAYNAKÇA

***ACAR**, Belkıs : "Rugs of The Balıkesir – Yüncü Nomads", HALI Vol.II, No.2, 1979, Halı Publications, London, England.

*----- : KİLİM – CİCİM – ZİLİ – SUMAK – TÜRK DÜZ DOKUMA YAYGILARI, Eren Yayınları, 1982, İstanbul.

***AKBİL**, Fatma : "Bergama Dokumaları Cicim – Sili", TÜRKİYEMİZ, S : 21, Apa Ofset Basımevi, Şubat 1977, İstanbul.

***AKBİL**, Fatma Pamir : TÜRK EL SANATLARINDAN ÖRNEKLER, Akademi Yayınları :1970, Milli Eğitim Basımevi, 1970, İstanbul.

***AKURGAL**, Ekrem & Cyril Mango & Richard Ettinghausen : TREASURES OF TURKEY, Skira, 1966, Geneva – New York.

*----- : ANADOLU KÜLTÜR TARİHİ, Tübitak Popüler Bilim Kitapları 67, 1998, Ankara.

***ALAGÖZ**, Cemal Arif : ANADOLU'DA YAYLACILIK , Konferanslar Serisi: 1, Kitap 25, Cumhuriyet Halk Partisi Yayını, Ankara Halkevi - 16.04.1938.

***ALANGU**, Tahir :TÜRKİYE FOLKLORU EL KİTABI, Adam Yayıncılık, 1983, İstanbul.

***ALİEVA**, Kubra: "The Caucasus: The Syncretic Nature of Ornament in Azerbaijan", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***ALLEN**, James C. : "Design & İllusion – Perspective in Turkoman Weaving", HALI, S: 55, February 1991.

***ANADOLU UYGARLIKLARI ANSİKLOPEDİSİ** , Görsel Yayınlar, 1982.

***ANDREWS**, Peter Alford : "Wall, Floor and Baggage Pile: The Differing Context of Flatweaves in Anatolia, With Special Reference to Kilims", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***ATEŞ**, Mehmet: MİTOLOJİLER, SEMBOLLER VE HALILAR, Yeni Alaş Matbaası, 1996, İstanbul.

***ATLIHAN**, Şerife : "Fethiye Yörükleri ve Düz Dokumaları", 7. Uluslararası Doğu Halıları Kongresi (7th ICOC), 1993, Berlin - Hamburg, Germany.

* ----- : "Fethiye Bölgesi Deve Kilimleri", SANAT, S:3, Kültür Bakanlığı Yayınları, Kasım 1993, Ankara.

*----- : "Traditional Weaving in One Village of Settle Nomads in Northwest Anatolia", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume IV, 1993, Berkley, California, USA.

***AVCIOĞLU**, Doğan : TÜRKLERİN TARİHİ 1, Tekin Yayınevi, 1978, İstanbul.

*----- : TÜRKLERİN TARİHİ 2, Tekin Yayınevi, 1980, İstanbul.

*----- : TÜRKLERİN TARİHİ 3, Tekin Yayınevi, 1982, İstanbul.

*----- : TÜRKLERİN TARİHİ 4, Tekin Yayınevi, 1983, İstanbul.

***BABAOĞLU**, Sevgi : "Türk Kültürünün Işığında Halı-Kilim-Cicimlerdeki İmler / Symbolism in Turkish Rugs, IV. MİLLETLERARASI TÜRK HALK KÜLTÜRÜ KONGRESİ BİLDİRİLERİ, V. Cilt, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları :168, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi : 38, Feryal Matbaası, 1992, Ankara.

***BALAMAN**, Ali Rıza : GELENEKLER TÖRE VE TÖRENLER, Betim Yayınları, Halkbilimi (Folklor) dizisi :1, 1983, İzmir.

***BALPINAR**, Belkis: "A Discussion on Central Asian Türkmen Influence on Anatolian Kilims", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***BALPINAR**, Belkis & Udo Hirsch : FLATWEAVES – FLACHGEWEBE – VAKIFLAR MUSEUM İSTANBUL, Uta Hülsey – Wesel, 1982, West Germany.

*----- : CARPETS – TEPPICHE – VAKIFLAR MUSEUM İSTANBUL, Uta Hülsey – Wesel, 1988, West Germany.

***BARBER**, E. J. W. : "The Archaeological Evidence For the Origins of Weaving and Carpets", 7. Uluslararası Doğu Halıları Kongresi (7th ICOC), 1993, Berlin-Hamburg, Germany.

***BAUSBACK**, Peter : ANATOLISCHE KNÜPFTEPPICHE AUS VIER JAHRHUNDERTEN – Ausstellung vom 28 April bis 27 mai 1978, Mannheim, Deutschland.

***BAYATLI**, Osman: "Bergama'da Dokumacılık", TÜRK ETNOGRAFYA DERGİSİ, S:1, Maarif Basımevi, 1956, Ankara.

***BAYRAK**, M. Orhan : TÜRKİYE TARİHİ YERLER KILAVUZU, Remzi Kitabevi, 1982, İstanbul.

***BLACK**, David : THE UNDISCOVERED KİLİM, Whitechapel Art Gallery, 23 March-1 May 1977, London, England.

***BÖHMER**, Harald : "Foschi-Teppiche", KUNST UND ANTIQUITÄTEN, Sayı:6, 1990, München, Deutschland.

*----- : "Turkish Knotted Carpets and Flatweaves with Similar Designs: Questions and Answers Concerning the Transfer of Design From One Weaving Technique To Another", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume IV, 1993, Berkley, California, USA.

*-----: "Carpets From The Yuntdağ Region in Western Anatolia", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***BRÜGGEMANN**, Werner : YAYLA - Form und Farbe Türkischer Textilkunst - , Museum für Kunsthandwerk, 1993, Berlin , Deutschland.

* ----- : "Carpets and Kilims – A Contribution to The Problem of The Origin of Designs in Kilims", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***DAUMAS**, Henri : "The Reciprocating Triangle – A Fundamental Symbol in The Pattern of Many Anatolian Kilims", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***DAY**, Susan : "Heraldic Devices of Turkish People and Their Relationship to Carpets", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***DENİZ**, Bekir : "Yunddağı Yöresi Düz Dokuma Yaygılar / Weaving of Floor Covering the Yunddağ Region", IV. MİLLETLERARASI TÜRK HALK KÜLTÜRÜ KONGRESİ BİLDİRİLERİ, V. Cilt, Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları :168, Seminer, Kongre Bildirileri Dizisi : 38, Feryal Matbaası, 1992, Ankara.

*-----: AYVACIK (ÇANAKKALE) YÖRESİ DÜZ DOKUMA YAYGILARI (Kilim-Cicim-Zili), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1998, Ankara.

***DENNY**, Walter B. : "Saff and Sejjadeh : Origins and Meaning of The Prayer Rug", " , ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***DULKADİR**, Hilmi: "The Sarikeçili Tribe and Their Flatweaves", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***DURAN**, Faik Sabri: BÜYÜK ATLAS, 1973, Kanaat Yayınları, İstanbul.

***DURUL**, Yusuf : YÖRÜK KİLİMLERİ, Ak Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi: 6, 1977, İstanbul.

* ----- : TÜRK KİLİM MOTİFLERİ, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları :62, Seri :V, Sayı :3, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1987, Ankara.

***ERBEK**, Güran : ANATOLISCHE MOTIVE – von Çatalhöyük bis Heute -, Ankara Alman Kültür Merkezi, 1985, Ankara.

*----- : KİLİM, Catalogue No:1, Selçuk A.Ş., Ana Basım A.Ş., 1988, İstanbul.

***EŞBERK**, Tefik : TÜRKİYE'DE KÖYLÜ EL SANATLARININ MAHİYETİ VE EHEMMİYETİ, 1939, Ankara.

***FORMENTON**, Fabio : LE LIVRE DU TAPIS, 1971, Paris, France.

***GÖNÜL**, Macide : "Eski Türk Halılarında Motif Çeşitleri ve Özellikleri", SÜMERBANK HALI SEMİNERİ ÖZEL SAYISI, 1965, İstanbul.

***GÜNGÖR**, İ. Hulusi : TÜRK HALILARI, 1. Cilt, Keskin Color Basımevi, 1984, İstanbul.

***GÜRÜN**, Kamuran : TÜRKLER VE TÜRK DEVLETLERİ TARİHİ, 1982, İstanbul.

***HALI DECORATIVE** – A SPECIAL EDITION- : Turkey, October 1988.

***HIRSCH**, Udo : “Old Weaving Techniques in Anatolia”, “, ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***HULL**, Alastair & Jose LUCZYC-WYHOWSKA: KİLİM – The Complete Guide – History-Pattern-Technique-Identification, Thames and Hudson, 1993, London.

***İŞIKSAÇAN**, Güngör :BATI ANADOLU’NUN BAŞLICA HALI MERKEZLERİNDE İMAL EDİLEN HALILARIN DESEN VE KALİTELERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA, 1964, İzmir.

***İNALCIK**, Halil : “The Yürüks – Their Origins, Expansion and Economic Role”, ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES II, Carpets of The Mediterranean Countries 1400-1600, Edited by Robert Pinner & Walter B. Denny, HALI O.C.T.S. / Halı Publications, 1986, London.

***İNAN**, Afet : TÜRKİYE HALKININ KARAKTERLERİ, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1947, Ankara.

***KADEMOĞLU**, Osman : “Anamas Yaylalarında”, TÜRKİYEMİZ, S:10, Haziran 1973, Ankara .

***KIRCHHEIM**, Heinrich : ORIENT STARS – Eine Teppichsammlung - , 1993, Stuttgart, Deutschland.

***MALLETT**, Marla : "Structural Clues to Antiquity in Kilim Design", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume IV, Halı Publications, 1993, Berkley, California, USA.

*-----: WOVEN STRUCTURES – A Guide to Oriental Rug and Textile Analysis, Christopher Publications, 1998, Atlanta, USA.

*-----: "Tracking The Archetype: Technique-Generated Designs and their Mutant Offspring", ORIENTAL RUG REVIEW, Volume 14, Number 2, December/ January 1994.

***MELLAART**, James & Udo Hirsch & Belkis Balpınar : GODDNESS FROM ANATOLIA, Eskenazi, 1989, Milan, Italy.

***MOREHAUSE**, Brian : YASTIK- Cushions Covers and Storage Bags of Anatolia, 8. Uluslararası Doğu Halıları Kongresi (8th ICOC), 1996, Philadelphia, USA.

***OPIE**, James : "Approaching Rug Motif as "A Language", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume IV, Halı Publications, 1993, Berkley, California, USA.

***ORHUNLU**, Cengiz : OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA AŞİRETLERİN İSKANI, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti., 1987, İstanbul.

***PEKİN**, Ersu : "Yörüklerde Yük Çulu", KÜLTÜR VE SANAT, Y:2, S:4, Kültür Bakanlığı Yayınları, Haziran 1976, Ankara.

***PETSOPOULOS**, Yanni & Belkıs Balpınar : 100 KELİMS - Ausstellung -, Staatliches Museum für Völkerkunde, 1991, München, Deutschland.

***PINKWARD**, Doris & Elisabeth Steiner : "The Conservative Approach of North-West Anatolian Yörük Women to Their Traditional Designs",

7. Uluslararası Doğu Halıları Kongresi (7th ICOC), 1993, Berlin-Hamburg, Germany.

* ----- : BERGAMA ÇUVALLARI, 1991, Germany.

***POWELL**, Josephine : "An Argument for The Origins of Anatolian Kilim Designs", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume III, Halı Publications, 1986-1989, London, England.

***QUATAERT**, Donald : CARPET MAKING IN ANATOLIA - 1800-1914 - , Department of History, Suny Binghamton, Binghamton N.Y., 13901.

***RAGETH**, Jürg : "Red and Blue – West Anatolian Sofra Kilims", 7. Uluslararası Doğu Halıları Kongresi (7th ICOC), 1993, Berlin - Hamburg, Germany.

***RASONYİ**, Lydia : "Türklerde Halıcılık Terimleri ve Halıcılığın Menşei", TÜRK KÜLTÜRÜ, IX / 103, Mayıs 1971, Ankara.

***SALMAN**, Mustafa : BALIKESİR, Türk Dili Matbaası, (Basım Tarihi yok. Kızı Prof. Ayla Salman' dan alınan sözlü bilgiye göre 1950 - 55 arasında basılmış olabilir), Balıkesir.

***SCHNEIDER**, Gerd : Under Mitarbeit von Werner Brüggemann: GEOMETRISCHE BAUORNAMENTE DER SELDCHUKEN IN KLEINASIEN, 1984, Wiesbaden, Germany.

***SOMMER**, John L. : THE KYRGYZ AND REED SCREENS, 1996, Korea.

***SOYSALDI**, Aysen: "Türk Kilimlerinde Dokuma Teknikleri ve Boyama Özellikleri", ERDEM, Halı Özel Sayısı-3, C:10, S:30, Atatürk Kültür,Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi, Dumat Ofset, Ekim 1999, Ankara.

***SÖNMEZ**, Zeki : "Batı Anadolu Türk Halıcılığının 19. Yüzyıldaki Durumu Üzerine", TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI, Türk Halıları Özel Sayısı, S:32, Afşin Matbaası, Ekim 1984, İstanbul.

* **STRABON** : ANTİK ANADOLU COĞRAFYASI (Geographika : XII-XIII-XIV), Çev : Prof. Dr. Adnan Pekman, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993, İstanbul.

***SÜMER**, Faruk : "Anadolu'daki Türk Halıcılığına Dair En Eski Kayıtlar", TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI, Türk Halıları Özel Sayısı, S:32, Afşin Matbaası, Ekim 1984, İstanbul.

*----- : OĞUZLAR (Türkmenler) – Tarihleri, Boy Teşkilatı, Destanları - , İlavelerle 3. Baskı, Ana Yayınları Tarih Dizisi :1, 1980, İstanbul.

***TANAVOLİ**, Parviz & Busse Seewald : SHAHSAVAN-Flachgewebe aus dem Iran, 1986, Deutschland.

***THOMPSON**, Jon: CARPETS From The Tents, Cottages and Workshops of Asia, Laurence King Publishing, 1983, England.

***TURAL**, Sadık: "Türk Dünyası'nda Halıcılığa Sahip Çıkılmalıdır", ERDEM, Halı Özel Sayısı-1, C:10, S:28, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Kültür Merkezi, Dumat Ofset, Ekim 1999, Ankara.

***TÜRKAY**, Cevdet : Başbakanlık Arşiv Belgelerine Göre OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA OYMAK , AŞİRET VE CEMAATLER, Tercüman Kaynak Eserler Serisi 1, 1979, Ankara.

***UĞURLU**, Aydın : "Anadolu Dokumalarında Motif Felsefesi", TEKSTİL MÜHENDİS, Y:5, S:26, TMMOB Makine Mühendisleri Odası Yayınları, Nisan 1991, Bursa.

***VALCARENGHİ**, Dario : "Anatolian Kilim Iconography", ORIENTAL CARPET AND TEXTILE STUDIES Volume IV, Halı Publications, 1993, Berkley, California, USA.

***VOK**, Ignazio: KILIMS UND ANDERE FLACHGEWEBE AUS ANATOLIEN, VOK COLLECTION ANATOLIA, 1997, München.

***YAPI KREDİ BANKASI A.Ş.:** TÜRK EL SANATLARI, Tör-As Ofset, 1969, İstanbul.

***WINTERBOTTOM**, Neil : "The Might of Design The Mystery of Color", HALI, S:56, April 1991.

RESİM LİSTESİ

sayfa no

R.1: Zili. Bergama-Çanakkale-Balıkesir.(Balpınar; Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	17
R.2: Zili. Çanakkale. (Ölçer; Kilimler).....	17
R.3: Zili. Balıkesir-Çanakkale. (Ölçer; Kilimler).....	18
R.4: Zili. Balıkesir-Çanakkale. (Ölçer; Kilimler).....	18
R.5: Yağcıbedir Çuval. (Bandsma&Brandt; Flatweaves of Turkey).....	19
R.6: Bergama Örtü. (Bandsma&Brandt; Flatweaves of Turkey).....	19
R.7: Zili. Bergama-Çanakkale-Balıkesir.(Balpınar; Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	20
R.8: Balıkesir Örtü. (Bandsma&Brandt; Flatweaves of Turkey).....	20
R.9: Yüncü Kilim. (Balpınar; Flatweaves)	21
R.10: Balıkesir Kilim. (Erbek; Kilim Catalog:1).....	21
R.11: Balıkesir-Yüncü Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	22
R.12: Balıkesir-Yüncü Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	22
R.13: Balıkesir Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	23
R.14: Bergama-Yörük Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	23
R.15: Bergama Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	24
R.16: Ezine-Çanakkale Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	24
R.17: Bergama Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	25
R.18: Bergama Halı. (Halı Dergisi; S:74).....	25
R.19: Bergama Halı. (Halı Dergisi; S:86).....	26
R.20: Ezine-Çanakkale Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	26
R.21: Bergama Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	27
R.22: Kozak-İzmir Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	27
R.23:Yuntdağ Halı. (Böhmer; Carpets From The Yuntdağ Region in Western Anatolia).....	28

R.24: Yuntdağ Halı. (Böhmer; Carpets From The Yuntdağ Region in Western Anatolia).....	28
R.25: Yuntdağ Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	29
R.26: Bergama Halı. (Halı Dergisi; S:78).....	29
R.27: Yuntdağ-Manisa Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	30
R.28: Kız Bergama-İzmir Halı. (Turkish Handwoven Carpets)	30
R.29: Saruhanlı-Manisa Halı. (Turkish Handwoven Carpets)	31
R.30: Batı Anadolu Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	31
R.31: Yağcıbedir Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	32
R.32: Bergama Halı. (Halı Dergisi; S:48).....	32
R.33: Ezine-Çanakkale Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	33
R.34: Yuntdağ Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	33
R.35: Kozak Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	34
R.36: Batı Anadolu Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	34
R.37: Batı Anadolu Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	35
R.38: Yüncü Halı. (Brüggemann&Böhmer; Rugs of The Peasant and Nomads of Anatolia).....	35
R.39: 4. Yy.'a ait bir Mısır kilimi. (Woolley; Pagan Classical Christian)....	156
R.40: 4. Yy.'a ait Mısır goblen dokumasının detayı (Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).....	156
R.41: 16-17. Yy. Osmanlı Saray Kilimi. (Balpınar; Carpets).....	157

R.42: 16-17. Yy. Osmanlı Saray Kilimi. (Balpınar; Carpets).....	157
R.43: Tunus'tan günümüze ait bir kilim.(Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).	158
R.43a: Detay.....	158
R.44: Tunus'tan günümüze ait bir kilim.(Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).	159
R.44a: Detay.....	159
R.45: İngiltere'de 250 x 360 cm. boyutlarında yapılmış bir goblen.(Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).....	161
R.46: Kilim tekniğinde dokuma. (Öğrenci çalışması).....	165
R.47: Cicim tekniğinde dokuma. (Öğrenci çalışması).....	165
R.48: Zili tekniğinde dokuma. (Öğrenci çalışması).....	166
R.49: Sumak tekniğinde dokuma. (Öğrenci çalışması).....	166
R.50: Halı tekniğinde dokuma. (Öğrenci çalışması).....	167
R.51: Deve figürü. .(Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).....	169
R.51a: Deve figürü. .(Atlıhan; fotoğraf koleksiyonu).....	170
R.52: Anamas Yaylası-Eğer Kaşı. (Kademoğlu; Anamas Yaylasında).....	173
R.53: Mersin. Zili Yastık. (Mellaart,Hirsch,Balpınar; Goddess From Anatolia).....	174
R.54: Anamas Yaylası-Eğer Kaşı, Turna Katarı. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	175
R.55: Niğde-Ulukışla. Eğer Kaşı Kilim. (Andrews; Wall, Floor and Baggage Pile).....	176
R.56: Konya-Morgulaklı Seccade. (Dulkadir; The Sarıkeçili Tribe and Their Flatweaves).....	177
R.57: Adıyaman Çuval. (Hull & Luczyc-Wyhowska: Kilim).....	178
R.58: Anamas Yaylası-Yük Çulu. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	179
R.59: Adana-Saimbeyli. Koç Boynuzlu Namazlık. (Andrews; Wall, Floor and Baggage Pile).....	180
R.60: Niğde-Ulukışla. (Andrews; Wall, Floor and Baggage Pile).....	181

R.61: Konya. (Andrews; Wall, Floor and Baggage Pile).....	182
R.62: Ayvacık-Goç Boynuzlu. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	183
R.63: Burdur-Yeşiloğva. Yanışlı Kilim Yaygı. (Soysaldı; Türk Kilimlerinde Dokuma Tekniği ve Boyama Özellikleri).....	184
R.64: Ayvacık-Üzümlü Zili. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	185
R.65: Ayvacık-Aklı Kilim. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	186
R.66: Soğanlı Yaylası. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	187
R.67: Eskişehir-Sivrihisar. (Balpınar; Flatweaves).....	188
R.68: Malatya Çuval. (Hull & Luczyc-Wyhowska: Kilim).....	189
R.69: Çanakkale Zili. (Tural; Türk Dünyası'nda Halıcılığa Sahip Çıkılmalıdır).....	190
R.70: Bergama. (Hull & Luczyc-Wyhowska: Kilim).....	191
R.71: Anamas Yaylası-Arabel. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	192
R.72: Ayvacık-Çul Dokuma. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	193
R.73: Ayvacık-Çul. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	194
R.74: Afyon Kilim. (Balpınar; Flatweaves).....	195
R.75: Sivas-Şarkışla. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	196
R.76: Ayvacık-Hamaylı Zili. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	197
R.77: Ayvacık-Hamaylı Kilim,Yarım Hamaylı Kilim. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	198
R.78: Ayvacık-Boncuklu Zili, Gara Zili. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	199

R.79: Anamas Yaylası-Etlik. (Pekin; Yörüklerde Yük Çulu).....	200
R.80: Ayvacık-Yılan Dolandı Zili. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	201
R.81: Ayvacık-Gırla Kilim. (Deniz; Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları).....	202
R.82: Anamas Yaylası. (Balpınar; Flatweaves).....	203
R.83: Balıkesir Kilim. (Hull & Luczyc-Wyhowaska: Kilim).....	204
R.84: Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	205
R.85: Afyon. (Erbek; Kilim Catalog:1).....	206
R.86: Afyon-Ballık Heybe. (Andrews; Wall, Floor and Baggage Pile).....	207
R.87: Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	208
R.88: Halı. (Turkish Handwoven Carpets).....	209
R.89: Eskişehir-Sivrihisar. (Ölçer; Kilimler).....	210
R.90: Kars-Çıldır. At Örtüsü. (Balpınar; Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	211
R.91: Doğu Anadolu Halı. (Balpınar; Carpets).....	212
R.92: Doğu Anadolu Halı. (Balpınar; Carpets).....	213

ŞEKİL LİSTESİ

sayfa no

Ş.1 :Bezayağı dokuma. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	36
Ş.2.a:İliksiz kilim. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	37
Ş.2.b:İlikli kilim. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	37
Ş.2c:Çözüğüden bağlantılı kilim. (Thompson; Carpets).....	38
Ş.2.d:Atkıdan bağlantılı kilim. (Hull & Luczyc-Wyhowska: Kilim).....	38
Ş.3 :Cicim. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	39
Ş.4.a:Düz zili. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	40
Ş.4.b:Çapraz zili. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	40
Ş.5.a :Düz sumak. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	40
Ş.5.b:Balıksırtı sumak. (Balpınar;Türk Düz Dokuma Yaygıları).....	40
Ş.6.a :Gördes düğümü. (Thompson; Carpets).....	41
Ş.6.b :İran düğümü. (Thompson; Carpets).....	41
Ş. 7:Anadolu'daki bazı Oğuz boylarından im örnekleri. (Sümer; Oğuzlar-Türkmenler).....	155

HARİTA LİSTESİ

sayfa no

H.1:Bergama ve çevresinin coğrafi durumu.(Duran; Büyük Atlas).....	11
H.2:Bergama ve çevresindeki yörük gruplarının dağılımı. (Pinkward & Steiner; Bergama Çuvalları).....	13
H.3: Bergama ve çevresinde alan araştırması yapılan köylerin konumu.(Turizm Bakanlığı; Bergama Haritası).....	15

ÖRNEKLERİN TEKNİK ANALİZ LİSTESİsayfa no

Örnek No.1: Al Kilim.....	43, 93
Örnek No.2: Gördüz Al Kilimi.....	44,93
Örnek No.3: Farda Torba.....	45
Örnek No.4: Bölük Börek Kilim.....	46, 94
Örnek No.5: Çayır Çiçeği Yazgı.....	47, 94
Örnek No.6: Boşnak Kilim.....	48, 94
Örnek No.7: Daraklı Kilim.....	49, 94
Örnek No.8: Yaprak Kilim.....	50, 95
Örnek No.9: Sandık Kilim.....	51
Örnek No.10: Sandık Sili.....	52
Örnek No.11: Üzüm Çingili.....	53
Örnek No.12: Yarım Börek Sergi.....	54
Örnek No.13: Küçük Tabaklı Kilim.....	55
Örnek No.14: Türkmen Kilimi.....	56, 95
Örnek No.15: Koç Boynuzlu Kilim.....	57
Örnek No.16: Goca Hamiyeli Kilim.....	58, 95
Örnek No.17: Kara Kocalı Kilim.....	59
Örnek No.18: Avunduk Silisi.....	60
Örnek No.19: Gümüş Çengel Yazgı.....	61, 95
Örnek No.20: Küçük Hamiyeli Kilim.....	62, 96
Örnek No.21: Evran Kilim.....	63, 96
Örnek No.22: (ismi bilinmiyor).....	64, 96
Örnek No.23: Armud Çiçeği Kilim.....	65, 96
Örnek No.24: Küçük Hamiyeli Kilim.....	66, 97
Örnek No.25: Şamı Kilimi.....	67, 97
Örnek No.26: Döşek Kilimi.....	68

Örnek No.27: Havutbaşı Kilim.....	69, 97
Örnek No.28: Aynalı Seccade.....	70, 97
Örnek No.29: Dik Göbek Yazgı.....	71
Örnek No.30: Küçük Hamiyeli Kilim.....	72, 98
Örnek No.31: İki Telli Torba.....	73
Örnek No.32: Al Barmak Torba.....	74
Örnek No.33: İki Telli Torba.....	75
Örnek No.34: Aynalı Heybe.....	76
Örnek No.35: (ismi bilinmiyor).....	77, 98
Örnek No.36: Kooperatif Örneği.....	78, 98
Örnek No.37: Öğrencik Örneği.....	79, 98
Örnek No.38: Öğrencik Örneği.....	80
Örnek No.39: Tapaklı Halı.....	81
Örnek No.40: (ismi bilinmiyor).....	82, 99
Örnek No.41: Kız Bergama.....	83, 99
Örnek No.42: (ismi bilinmiyor).....	84, 99
Örnek No.43: (ismi bilinmiyor).....	85, 99
Örnek No.44: (ismi bilinmiyor).....	86
Örnek No.45: Sili Örneği.....	87
Örnek No.46: (ismi bilinmiyor).....	88
Örnek No.47: (ismi bilinmiyor).....	89
Örnek No.48: Tarak Heybe.....	90
Örnek No.49: Elek Yüzü Heybe.....	91
Örnek No.50: Elmalı Torba.....	92

MOTİF ANALİZ LİSTESİsayfa no

Motif No.1: El.....	103, 138
Motif No.2: Gül.....	103, 138
Motif No.3: Elma.....	103, 138
Motif No.4: Çıkrik.....	104, 138
Motif No.5: Farda.....	104, 138
Motif No.6: Büyük Kadın Kaşı.	104, 138
Motif No.7: Kadın Kaşı.....	105, 138
Motif No.8: Kıyı.....	105, 138
Motif No.9: Eteğin Kakası.....	105, 138
Motif No.10: Karga Burnu.....	106, 139
Motif No.11: Bölük Börek.....	106, 139
Motif No.12: Çayır Çiçeği.....	106, 139
Motif No.13: Boşnak.....	107, 139
Motif No.14: Darak.....	107, 139
Motif No.15: Yaprak.....	107, 139
Motif No.16: Bütün Sandık.....	108, 139
Motif No.17: Üzüm Çingili.....	108, 140
Motif No.18: Yarım Börek.....	108, 140
Motif No.19: Koç Boynuzu.....	109, 140
Motif No.20: Goca Hamiyeli.....	109, 140
Motif No.21: Tabak.....	109
Motif No.22: Gümüş Çengel.....	110, 140
Motif No.23: Kara Kocalı.....	110
Motif No.24: Küçük Hamiyeli.....	110, 140
Motif No.25: Evran.....	111, 140
Motif No.26: (ismi bilinmiyor).....	111, 140
Motif No.27: Armud Çiçeği.....	111, 141

Motif No.27: Armud Çiçeği.....	111, 141
Motif No.28: Küçük Hamiyeli.....	112, 141
Motif No.29: Çakmak.....	112, 141
Motif No.30: Çıyan Ayağı.....	112, 141
Motif No.31: Çaylak.....	113, 141
Motif No.32: Havutbaşı.....	113, 141
Motif No.33: Aynalı.....	113, 141
Motif No.34: Dik Göbek.....	114, 141
Motif No.35: İki Tel.....	114, 141
Motif No.36: Al Barmak.....	114, 141
Motif No.37: Kel Baş.....	115, 142
Motif No.38: Güççük Çaylak.....	115, 142
Motif No.39: Çakmak.....	115, 142
Motif No.40: Goca Çiçek.....	116, 142
Motif No.41: Gelin Ağladma.....	116, 142
Motif No.42: Aksu.....	116, 142
Motif No.43: Sandık Sili Suyu.....	117, 142
Motif No.44: Kadın Kaşı.....	117, 142
Motif No.45: Koç Boynuzu Suyu.....	117, 142
Motif No.46: İncili Su.....	118, 142
Motif No.47: Baş Ucu.....	118, 142
Motif No.48: Kadın Kaşı.....	118, 142
Motif No.49: (İsmi bilinmiyor).....	119, 142
Motif No.50: Çengelli Su.....	119, 142
Motif No.51: Yedi Bela.....	119, 142
Motif No.52: Seheli.....	120, 142
Motif No.53: Kadın Kaşı.....	120, 142

Motif No.54: Dırnak.....	120, 142
Motif No.55: Eğreli Tırnak.....	121, 142
Motif No.56: Yılan Kemiği.....	121
Motif No.57: Kaymalı Direk.....	121, 142
Motif No.58: Çingen Suyu.....	122, 142
Motif No.59: Goza.....	122, 142
Motif No.60: Çiçek.....	122, 142
Motif No.61: Aksu.....	123, 142
Motif No.62: Oklu.....	123, 143
Motif No.63: Kobak.....	123, 143
Motif No.64: Zili Örneği.....	124, 143
Motif No.65: Saç Bağı.....	124, 143
Motif No.66: Barmak & Merdiven.....	124, 143
Motif No.67: Tapak (İldız & Tunç).....	125, 144
Motif No.68: (ismi bilinmiyor).....	125, 144
Motif No.69: Çınar Yapağı.....	125, 144
Motif No.70: (ismi bilinmiyor).....	126, 144
Motif No.71: (ismi bilinmiyor).....	126, 144
Motif No.72: Eşek Kaşı.....	126, 144
Motif No.73: Akli Alma.....	127, 144
Motif No.74: Sığır Dili.....	127, 144
Motif No.75: Nazarlık.....	127, 144
Motif No.76: Merdiven.....	128, 144
Motif No.77: Keklik Başı.....	128, 144
Motif No.78: Devecik.....	128, 144
Motif No.79: Balıksırtı.....	129, 144
Motif No.80: Kedi İzi.....	129, 144
Motif No.81: Seyman.....	129, 144

Motif No.82: Tokuç (Kalmak).....	130, 144
Motif No.83: Tarak (Çakmak).....	130, 144
Motif No.84: (ismi bilinmiyor).....	130, 144
Motif No.85: Çoban Aynası.....	131, 145
Motif No.86: Elma.....	131, 145
Motif No.87: Gara Gözlüm.....	131, 145
Motif No.88: Elma.....	132, 145
Motif No.89: Ildız.....	132, 145
Motif No.90: Bıçaklı Su (Baklava Kesim & Almalı Su).....	132, 145
Motif No.91: Koca Mustafa Suyu.....	133, 145
Motif No.92: Payam Suyu.....	133, 145
Motif No.93: Çanak Çömlek.....	133, 145
Motif No.94: Elek Yüzü.....	134, 145
Motif No.95: Kazan Kulpu.....	134, 145
Motif No.96: Gavur Tarağı.....	134, 145
Motif No.97: Ceviz İçi.....	135, 145
Motif No.98: Bıçaklı Su.....	135, 145
Motif No.99: Kesmik.....	135, 145
Motif No.100: Aşık Yolu.....	136, 146
Motif No.101: Şamar Suyu.....	136, 146
Motif No.102: (ismi bilinmiyor).....	136, 146
Motif No.103: Boncuk.....	137, 146